Otilia Hedeşan (coord.), Elena Jebelean,
Florentina Leucuţia, Nicoleta Muşat, Dana Percec,
Corina Popa

Bun venit în România!

Manual de limbă română şi de orientare culturală pentru străini

Manual realizat în cadrul proiectului *Limba română – oportunitate pentru integrare socială şi culturală*, finanţat prin Programul general *Solidaritatea şi gestionarea fluxurilor migratorii,* Fondul European de Integrare a resortisanţilor ţărilor terţe, Programul anual 2008

Autori:
Otilia Hedeşan – Coordonator metodologic
Florentina Leucuţia, Elena Jebelean – Limba română
Nicoleta Muşat, Corina Popa, Dana Percec – Orientare culturală

Referenţi ştiinţifici:
Mina-Maria Rusu şi Anca-Denisa Petrache

Coordonare proiect:
Oana Bajka, Dr. Călin Rus, Dr. Corina Răceanu

Mulţumiri profesorilor care au experimentat, în cadrul proiectului, manualul: Gheorghe Bloancă, Mihaela Daniela Cîrstea, Corina-Lucia Costea, Mariana-Mădălina Ftomenco, Maria Hadiji, Simona Luca, Raluca Ariana Lungu, Aliette Mitu, Maria-Luiza Mohamed, Elisabeta-Ana Pică

ISBN: 978-973-86883-8-4

Tipărit la Imprimeria MIRTON Timişoara

CUPRINS

LIMBA ROMÂNĂ

(Elena Jebelean, Florentina Leucuția)

PRIMUL NIVEL: CUVINTE ÎN PROPOZIŢII

AL DOILEA NIVEL: PROPOZIŢII ÎN TEXTE

AL TREILEA NIVEL: TEXTE ŞI CONTEXTE

ORIENTARE CULTURALĂ

(Otilia Hedeşan, Nicoleta Muşat, Dana Percec, Corina Popa)

Cuvânt înainte

Bine aţi venit în România! – aceasta este prima formulă pe care aţi auzit-o, probabil, la sosirea în ţara noastră. Dacă nu v-a spus-o nimeni, a venit momentul să facem acest lucru, încă de pe prima pagină a acestei cărţi care îşi propune să vă înveţe ce e absolut necesar să ştiţi ca să puteţi trăi aici.

Mai întâi, trebuie să-i puteţi înţelege pe cei din jurul vostru şi să le răspundeţi într-un fel oarecare, măcar prin câteva cuvinte. Partea întâi a manualului asta vrea să facă: să vă înveţe să vorbiţi româneşte. Puţin câte puţin, la început mai simplu, apoi mai elaborat… Cele trei mari capitole transmit, prin chiar titlurile lor, mesajul încurajator că paşii de la un cuvânt neînsemnat la înţelegerea felului în care vorbitorii aleg să folosească anumite cuvinte şi nu altele trebuie şi pot fi făcuţi. Învăţaţi, aşadar: *Cuvinte în propoziţii*, apoi *Propoziţii în texte* şi, în sfârşit, *Texte şi contexte*. Aveţi deplină încredere în puterile voastre, nu vă temeţi dacă, la început, veţi face greşeli – mulţi dintre vorbitorii nativi le fac! –, folosiţi tot ce vă vine în minte din limbile europene pe care le cunoaşteţi ca să vă fixaţi noile informaţii în memorie…

Mai apoi, e bine ştiut că una din marile bucurii ale oamenilor este aceea de a înţelege măcar o parte a celor auzite, fie şi jumătate din ele… Nu ezitaţi să exersaţi acest lucru, păstrând o parte a atenţiei trează pentru a vedea şi a înţelege ce se petrece în jurul vostru. Ce cred românii despre ei, despre personalităţile şi istoria lor, ce obiceiuri au, ce muzică ascultă, ce filme privesc, cum se distrează, unde merg în excursie, ce munci preţuiesc, ce mănâncă… O a doua parte a manualului, una de orientare culturală, este dedicată prezentării acestor lucruri pe două nivele: *Realităţi şi cuvinte*, doar ca să aveţi reperele fără de care nu vă veţi putea mişca în aceste domenii; *Explorare culturală*, unde aflaţi atât cât este absolut necesar pentru ca cineva să înţeleagă ce se ascunde sub / dincolo de anumite reacţii ale românilor.

În această a doua parte a sa, manualul vă cere să comparaţi mereu ceea ce descoperiţi în România cu ceea ce este specific regiunii de unde veniţi. Intenţia noastră este aceea de a vă ajuta să vă integraţi în lumea românească şi, totodată, de a vă învăţa să vorbiţi şi să gândiţi în româneşte despre lumea părinţilor voştri.

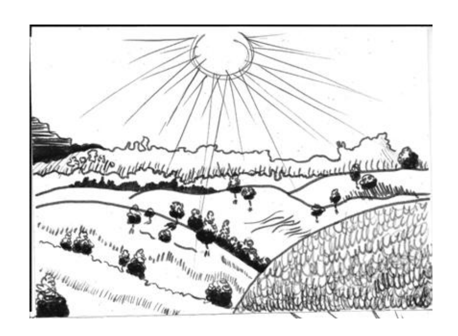
OTILIA HEDEŞAN

LIMBA ROMÂNĂ

Primul nivel
Cuvinte în propoziții

Unitatea 1
Salut. Mă prezint

Să vorbim despre imagini!

Bună dimineața!
Bună dimineața!

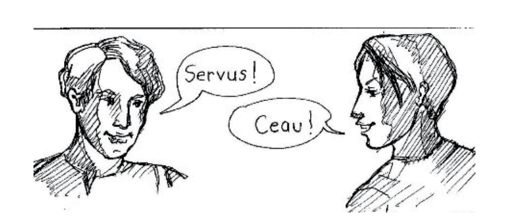

Bună ziua!
Bună ziua!

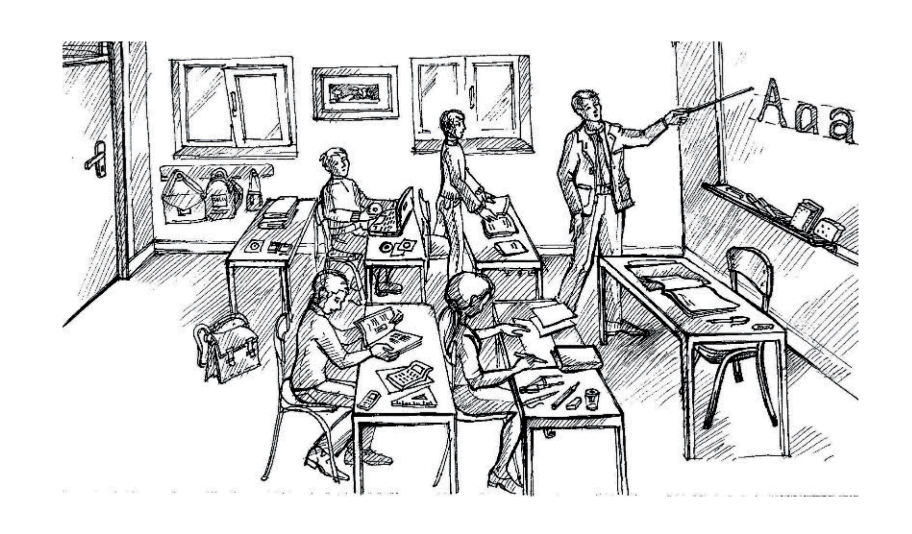

Bună seara!
Bună seara!

Noapte bună!
Noapte bună!

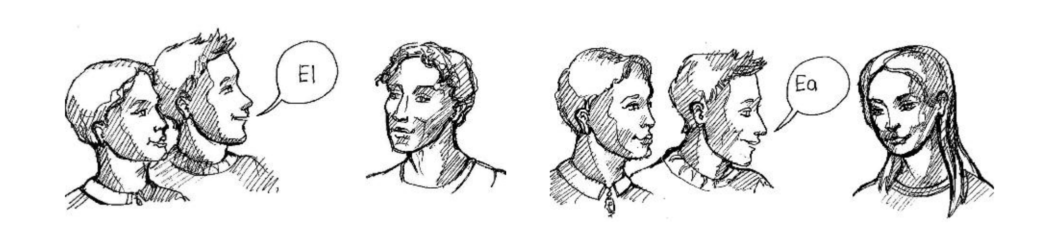

La revedere!
La revedere!

Bună!
Salut!

Servus!
Ceau!

Aaa

Eu
Tu

El
Ea

Unitatea 2

Facem cunoştinţă

1. Să vorbim despre imagini!

Eu mă numesc Dolores. Tu te numeşti Javier. Noi suntem din America de Sud, din Argentina.
Tu te numeşti Tania. El se numeşte Ivan. Voi sunteţi din Europa, din Rusia.
Ea se numeşte Susan. El se numeşte Alexander. Ei sunt din Australia.
Acesta este Ali. Acela este Ahmed. Ei sunt din Iran.

2. Să citim! Să scriem!

a A ă Ă m M n N e E

a A ă Ă m M n N e E

am Am an An em Em en En

am Am an An em Em en En

ma Ma na Na mă Mă ne Ne

ma Ma na Na mă Mă ne Ne

Ana Ema Mena

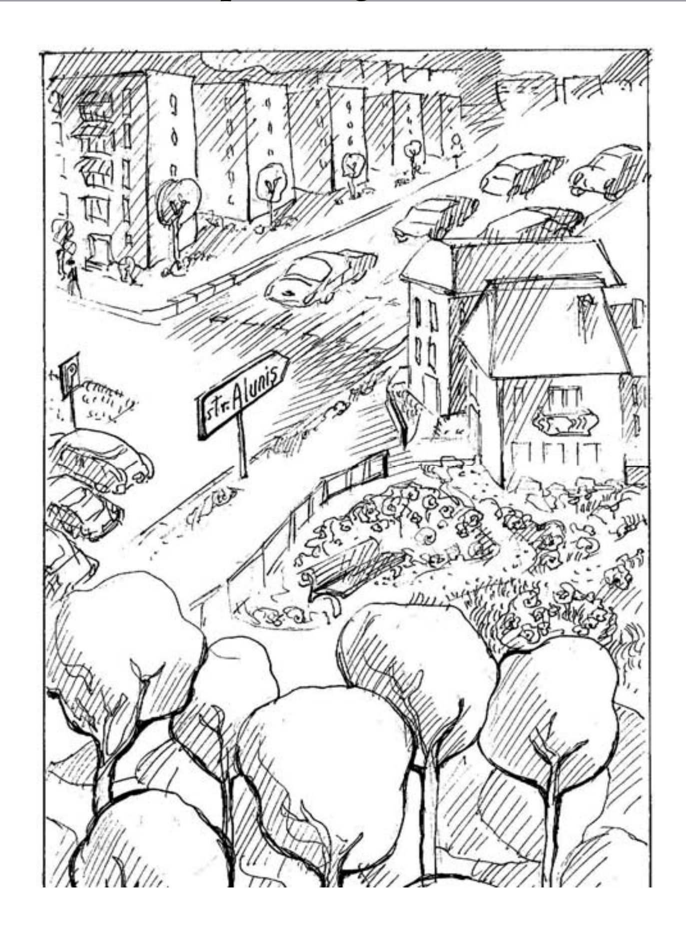
Ana Ema Mena

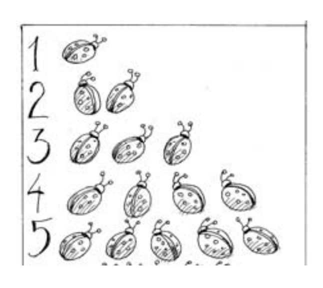
Ana e mamă .

Ana e mamă.

Unitatea 3
Unde locuiesc

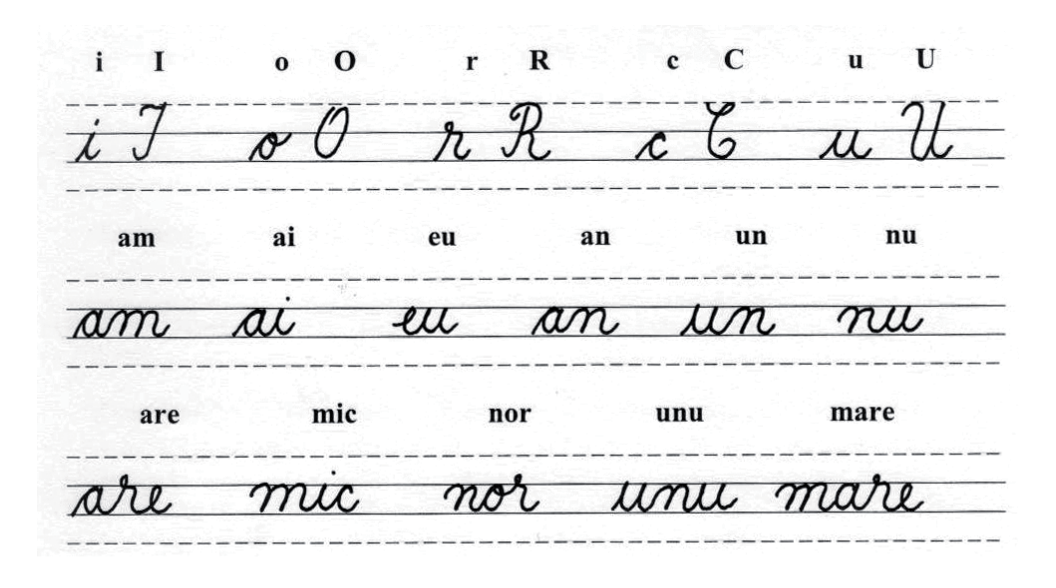
1. Să vorbim despre imagini!

2. Să citim! Să scriem!

Ina Ion Mara Mona Cora Nina

Ina Ion Mara Mona Cora Nina

Maria Marina Monica Corina

Maria Marina Monica Corina

ce ci Ce Ci Ioana Carina Carmen

ce ci Ce Ci Ioana Carina Carmen

cine aici cinci cerc cercuri

cine aici cinci cerc cercuri

Ce ai aici? Ce ai aici?

Aici e un măr mare. Aici e un măr mare.

3. Exerciţii

1. Copiaţi:

unu	Ramona
mare	Maria
mic	Crina

2. Transcrieţi:

Carmen ________________, Corina ________________, Ion __________,

cinci ___________, cine _____________, ce_________, cerc ___________.

3. Citiţi propoziţiile şi apoi transcrieţi-le:

Cine are un ac? ____

Eu nu am un ac. ____

Monica are un ac mare. ____

Corina nu are un ac mic. ____

Eu nu am cinci ani. ____

Cine e aici? ____

Marin nu e aici. Carmen e aici. ____________________________________

____

4. Scrieţi în litere: 5 _________________, **9** _________________

5. Scrieţi cifra corespunzătoare: •• ___; ••••• ___; •___;

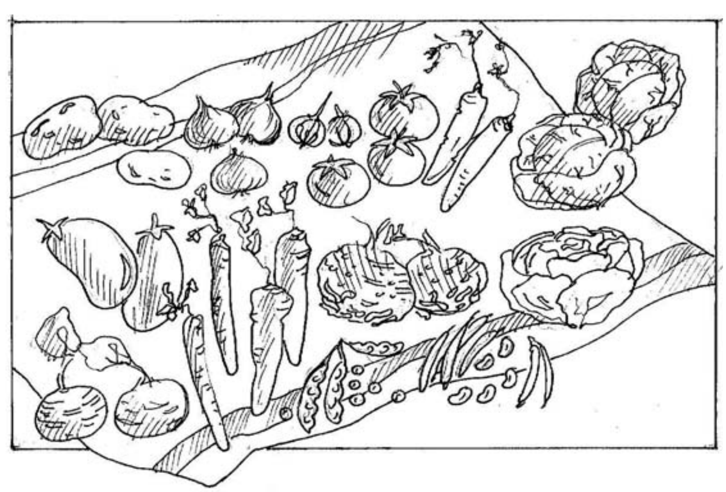
•••••••• ___; •••___; ••••••••••____;

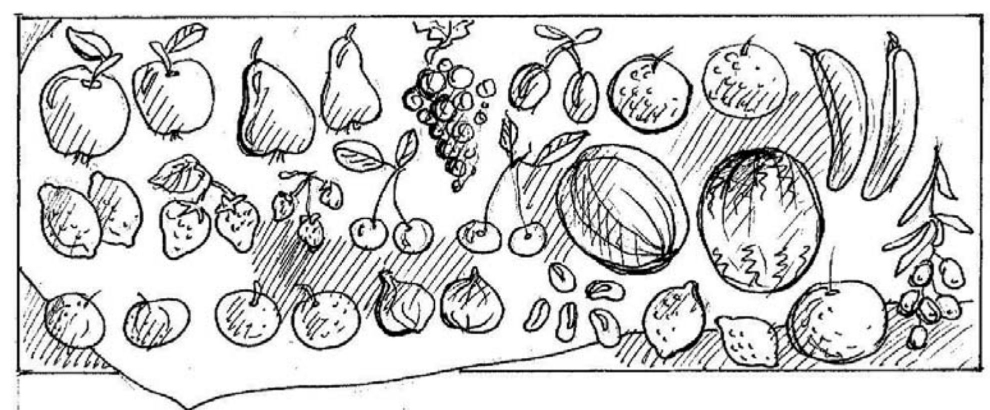
••••___;••••••___; •••••••___

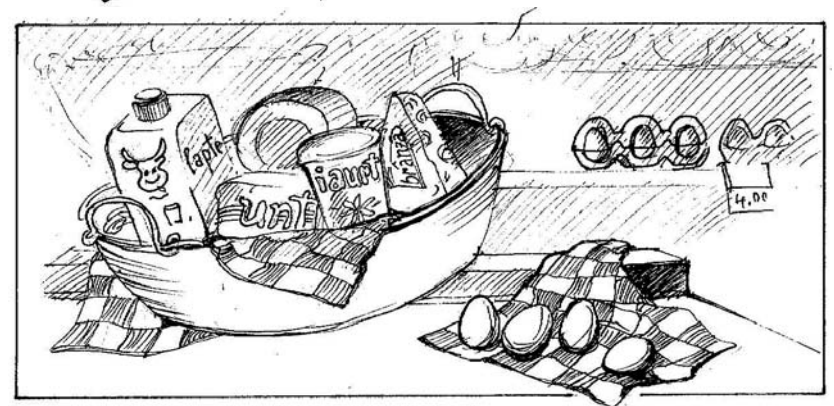
Unitatea 4
Ce mănânc

1. Să vorbim despre imagini!

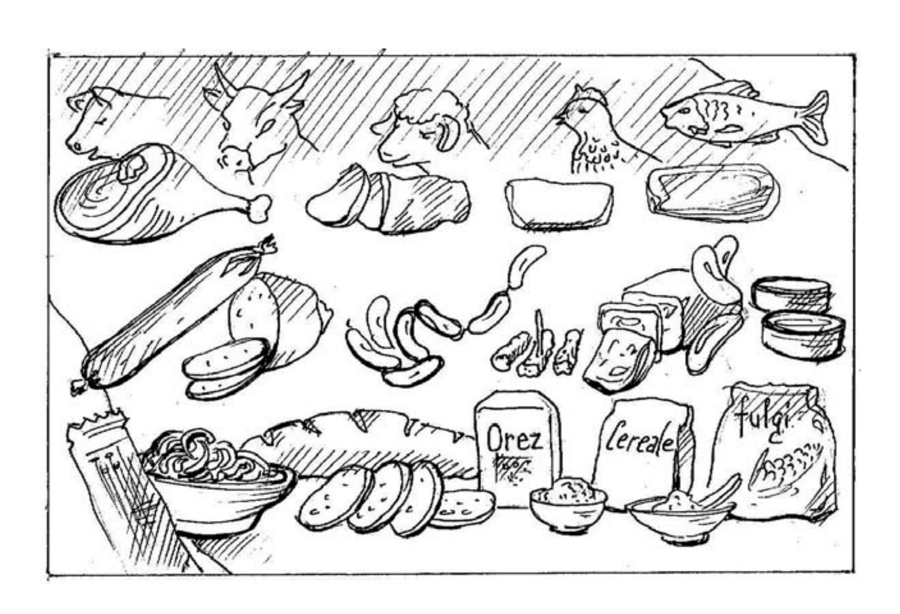

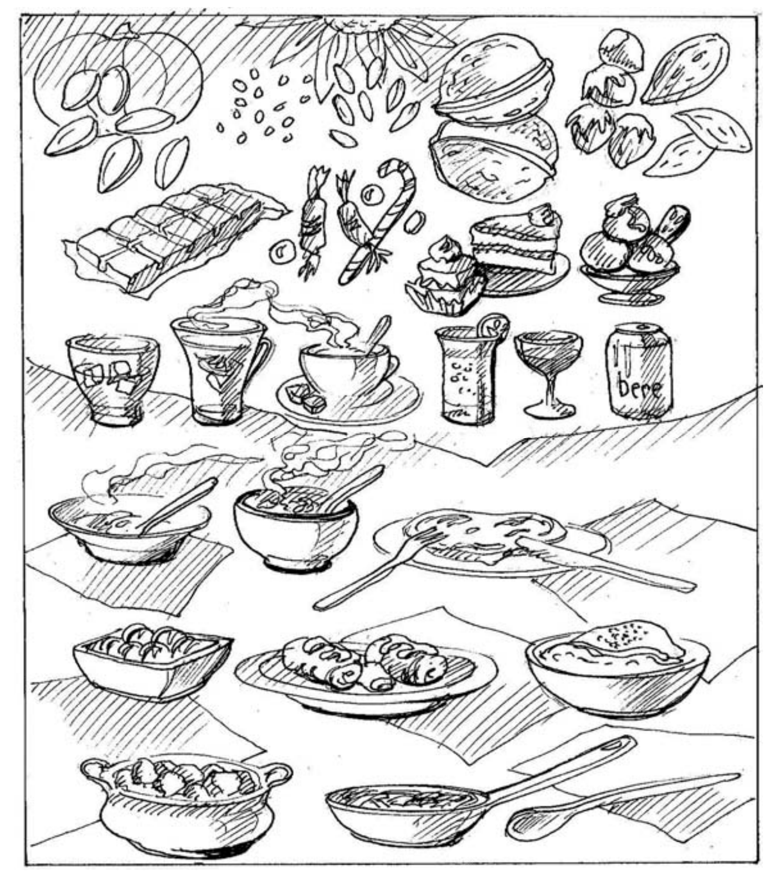

lapte
unt
iaurt
4.00

Zahăr
făină
ULEI
OȚET
Mălai
Piper
SARE

Orez
Cereale
fulgi

bere

 Ascultaţi şi răspundeţi la întrebări.

2. Să citim! Să scriem!

â Â î Î s S l L b B p P

â Â î Î s S l L b B p P

în pe cu pui suc apă ceai

în pe cu pui suc apă ceai

ou ouă măr mere pară pere nucă nuci

ou ouă măr mere pară pere nucă nuci

ulei ceapă salam alune banane curmale

ulei ceapă salam alune banane curmale

lămâie lămâi pâine pâini bomboane

lămâie lămâi pâine pâini bomboane

Ali Alina Omar Cecilia Liana

Ali Alina Omar Cecilia Liana

– Cine bea ceai?
– Irina bea ceai cu lămâie.

– Cine bea ceai?
– Irina bea ceai cu lămâie.

3. Exerciţii

1. Copiaţi:

mere nucă lămâie

– Scrie bine!
– Bună seara!

2. Transcrieţi:

carne ________, pui _______, oaie ___________, salam ___________,
pâine ________, bomboane ______________, apă _____, ceai ________,
suc _______, bere_________, supă ____________, ciorbă ___________,
sarmale ___________, cină _________.

3. Citiţi şi transcrieţi:

La masă

– Ce mănânci?

– Eu mănânc pui.

– Ce mănâncă ea?

– Ea mănâncă ciorbă.

– Cine mănâncă sarmale?

– Sorin mănâncă sarmale.

– Ce bea Lia?

– Lia nu bea suc, Lia bea o cană cu apă.

4. Scrieţi după dictare:

A, r, o, a, C, e, M, n, ă, i

an, ce, cine,

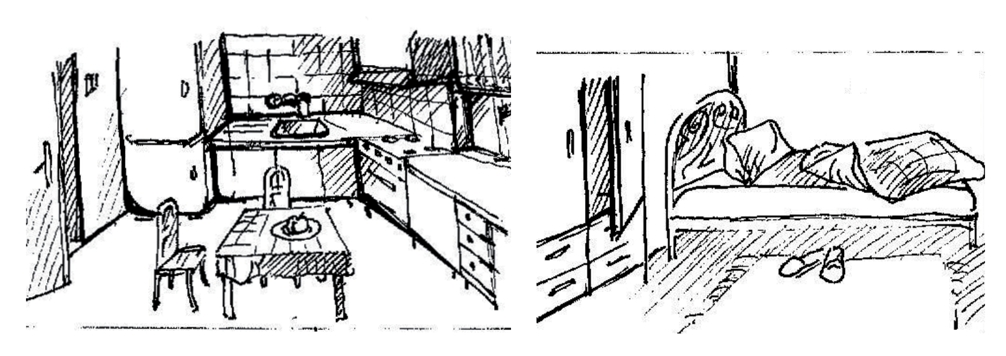
Ana, Omar, Monica

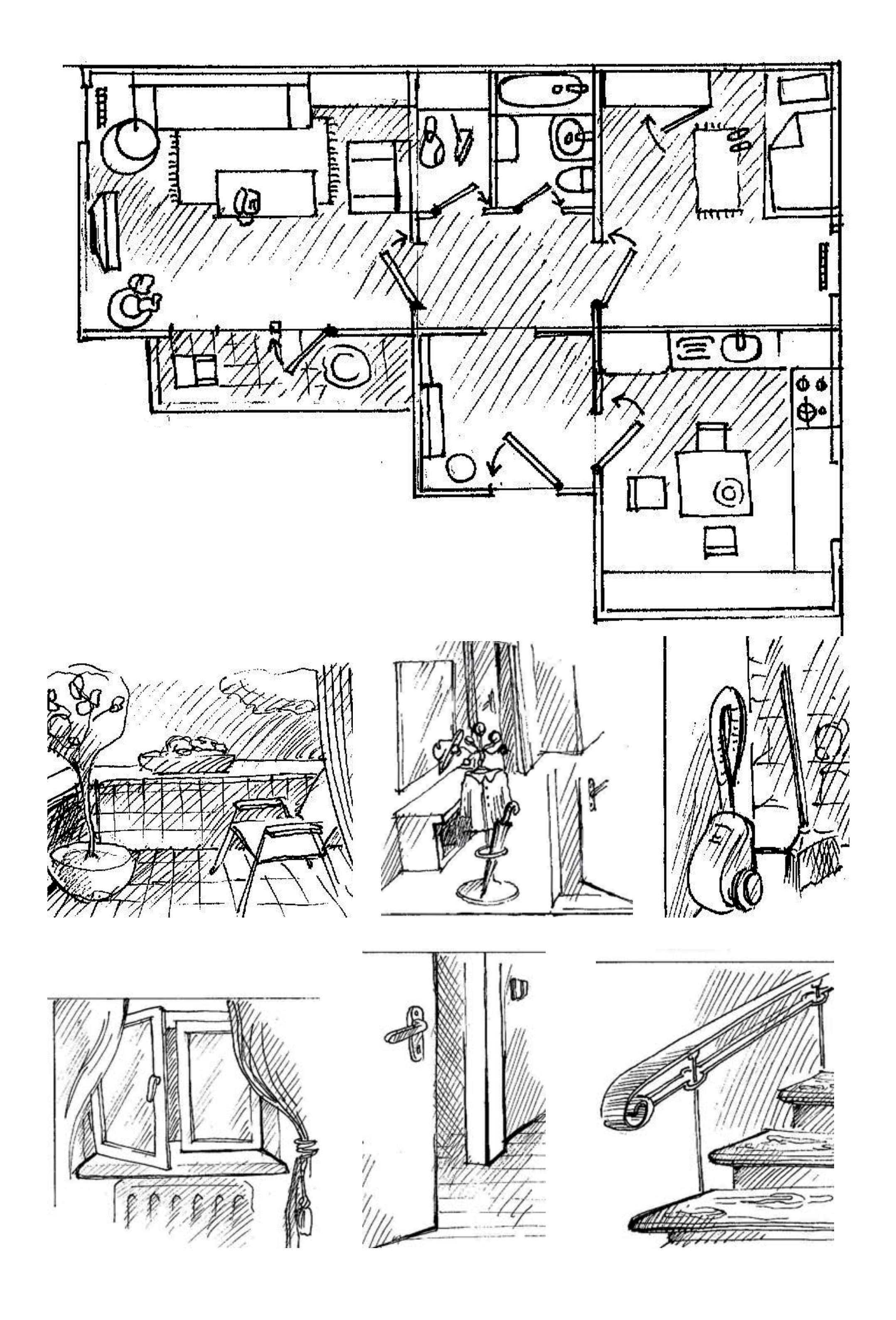
Cine are un măr mare?

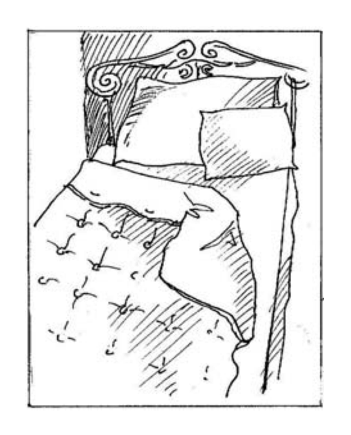
Eu nu am cinci ani.

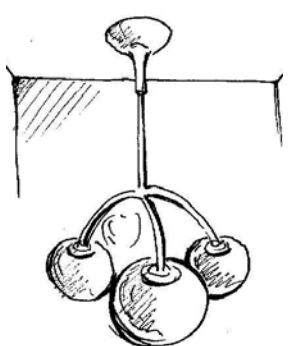
Unitatea 5
Locuința mea

1. Să vorbim despre imagini!

 Ascultaţi şi răspundeţi la întrebări.

2. Să citim! Să scriem!

ş Ş t T d D f F g G q Q y Y

ş Ş t T d D f F g G q Q y Y

uşă uşi baie băi pat paturi quasar

uşă uşi baie băi pat paturi quasar

fereastră ferestre calculator calculatoare

fereastră ferestre calculator calculatoare

ge gi geam frigider dulap dulapuri

ge gi geam frigider dulap dulapuri

Tudor Florica Diana George Gina

Tudor Florica Diana George Gina

3. Exerciţii

1. Copiaţi:

lingură linguri

farfurie farfurii

La cină mănânc grătar de pui cu salată. Seara nu mănânc desert.

2. Transcrieţi:

bucătărie ____________, robinet ____________, sertar ____________,

radio ____________, masă ____________, dormitor ____________.

3. Scrieţi în litere:

1 ________, **2** ________, **3** ________, **4** ________, **5** ________,

6 ________, **7** ________, **8** ________, **9** ________.

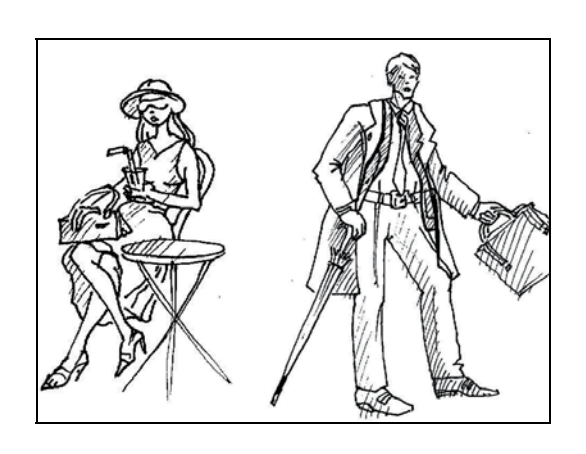
4. Citiţi şi transcrieţi:

În bucătărie

Dorina intră în bucătărie. Aici sunt Florina şi Marcel.
– Ce este pe masă?
– Pe masă este o farfurie.
– Cine pune masa?
– Florina pune masa. Ea pune mâncarea în farfurii.
– Ce mâncăm?
– Noi mâncăm supă de legume cu smântână.
– Poftă bună!

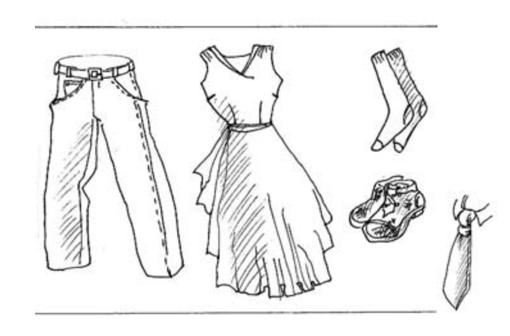
Unitatea 6
Cum mă îmbrac

1. Să vorbim despre imagini!

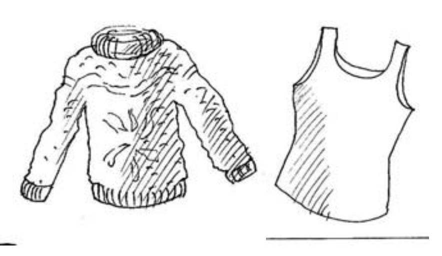

 Ascultaţi şi răspundeţi la întrebări.

2. Să citim! Să scriem!

v V w W x X z Z

v V w W x X z Z

ţ Ţ h H k K j J

ţ Ţ h H k K j J

che Che chi Chi ghe Ghe ghi Ghi

che Che chi Chi ghe Ghe ghi Ghi

haină bluză cravată pijama pantaloni

haină bluză cravată pijama pantaloni

cheie rochie rochii ghete jachetă ghiocel watt

cheie rochie rochii ghete jachetă ghiocel watt

Victor Horia Zina Alexandru Walter

Victor Horia Zina Alexandru Walter

3. Exerciţii

1. Copiaţi:

cămașă cămăși
haină haine
tricou tricouri
palton paltoane
– Ce pantofi porți?
– Eu port pantofi negri de piele.
– Cum este rochia?
– Rochia este de mătase gri. E frumoasă!

2. Transcrieţi:

pantof negru ____________________, pantofi negri ____________________,
poşetă neagră ________________________, poşete negre ______________
______________, pulover negru ___________________________, pulovere
negre ____________________________, pantaloni scurţi ________________
___________, pantaloni lungi ___________________________, fustă scurtă
___________________________, fustă lungă ___________________________.

3. Citiţi şi transcrieţi:

În parc

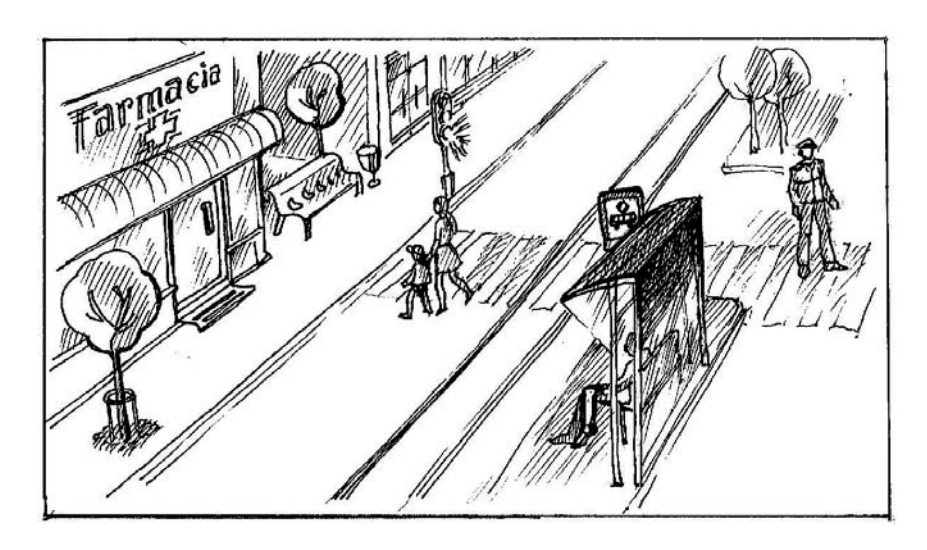
Este martie. Horaţiu este în parc. Este încă frig. El poartă o haină groasă şi fular.
– Salut, Roxana!
– Bună, Horaţiu!
– Ce mai faci?
– Am o scurtă pauză la serviciu.
– Vine primăvara?
– Da! Aici, lângă copac, sunt ghiocei înfloriţi.
Roxana e veselă. Horaţiu zâmbeşte. Dintre nori iese soarele.

Alfabetul limbii române

A	**a**	an	martie	iarna
Ă	**ă**	-	primăvară	vară
Â	**â**	-	mână	-
B	**b**	birou	mobilă	cub
C	**c**	casă	balcon	bloc
D	**d**	deschid	cadă	aprind
E	**e**	elevi	profesori	note
F	**f**	fular	sarafan	pantof
G	**g**	gri	negru	fag
H	**h**	hai!	oho!	ah!
I	**i**	inimă	ficat	plămâni
Î	**î**	întreabă	bineînţeles	a coborî
J	**j**	judeţ	prăjitură	Gorj
K	**k**	kilometru	kaki	click
L	**l**	leu	elefant	cal
M	**m**	măr	lămâi	pom
N	**n**	nuc	pepene	prun
O	**o**	ordinator	televizor	radio
P	**p**	pat	canapea	dulap
Q	**q**	Qatar	sequoia	-
R	**r**	rinichi	ureche	creier
S	**s**	stomac	intestin	os
Ş	**ş**	şofer	maşină	oraş
T	**t**	triunghi	dreptunghi	pătrat
Ţ	**ţ**	ţară	Franţa	colţ
U	**u**	Ungaria	Rusia	Peru
V	**v**	vişină	dovleac	morcov
W	**w**	weekend	wigwam	show
X	**x**	Xenia	Roxana	Alex
Y	**y**	yală	bodyguard	hobby
Z	**z**	zahăr	mazăre	orez

Unitatea 7
În oraş. La farmacie

1. Să vorbim despre imagini!

2. Să citim!

Este miercuri. Anca şi Mihai sunt în oraş. Ei văd un poliţist. Anca întreabă:

– Unde este o farmacie?

Poliţistul răspunde:

– Farmacia este pe această stradă, lângă staţia de tramvai.

– Mulţumesc!

– Cu plăcere!

În farmacie sunt medicamente.

– Aveţi vitamina C? întreabă Mihai.

– Da, răspunde farmacista şi deschide o cutie.

– Zece tablete, vă rog!

– Poftiţi!

– Cât costă?

– Costă patru lei şi 50 de bani.

Mihai plăteşte şi ia medicamentele.

– La revedere!

– La revedere!

3. Să înţelegem!

a. Încercuiţi:

Ce zi este? 1. luni; 2. miercuri; 3. sâmbătă.	Unde sunt Anca şi Mihai? 1. în bucătărie; 2. în cameră; 3. în oraş.
Ce deschide farmacista? 1. un dulap; 2. o cutie; 3. o fereastră.	Cât costă tabletele? 1. cinci lei şi 10 bani; 2. zece lei; 3. patru lei şi 50 de bani.

b. Răspundeţi:

1. Pe cine văd Anca şi Mihai?
2. Ce întreabă Anca?
3. Unde este farmacia?
4. Ce întreabă Mihai?
5. Ce cumpără ei?

4. Limbă şi comunicare

a. Substantive

Singular/plural

- (un) pieton – (doi) pietoni, (un) poliţist – (doi) poliţişti;

- (o) staţie – (două) staţii, (o) intersecţie – (două) intersecţii, (o) cutie – (două) cutii, (o) farmacie – (două) farmacii;

- (o) farmacistă – (două) farmaciste, (o) tabletă – (două) tablete;

- (un) medicament – (două) medicamente, (un) tramvai – (două) tramvaie, semafor - (două) semafoare.

După modelele date, scrieţi formele de plural ale substantivelor:

un – doi

- pieton – pietoni; pantof ____________________; an _________;

- pepene – pepeni; nasture __________________________; pieptene __________________________; peşte ______________________.

o – două

- uşă – uşi; bibliotecă ______________________________; friptură _________________________; prăjitură ___________________________; pungă _________________; căciulă ___________________; maşină ____________________; vară [e] __________________; iarnă [e] ______________________; floare [o] ________________________; şcoală [o] _______________________; lampă [ă] ______________________; cămaşă [ă] ______________________;

- apă – ape; sticlă ____________; ciocolată _________________; banană _______________; cravată ________________; bluză ____________;

- rochie – rochii; hârtie ______________; felie _________________; pălărie _________________; bucătărie _________________;

- lămâie – lămâi; baie [ă] _____________;

- perdea – perdele; canapea _________________; cafea _________________; curea _________________.

un - două

- cuier – cuiere; scaun _____________; frigider _________________; sertar _____________; metal _______________; lemn _________________; covor [oa] _________________; televizor _________________; telefon _______________; dormitor ______________; balcon _________________; carton _________________; palton _________________;

- hol – holuri; dulap _______________; tricou _________________; ceai _______________; vin _________________; suc _________________.

Nearticulat/articulat

Masculin	**Feminin**
Singular Dan este poliţist. Eu întreb **un** poliţist. Poliţistul este pe stradă. Plural Dan şi Liviu sunt poliţişti. Eu văd **nişte** poliţişti. Poliţiştii sunt în staţia de tramvai.	Singular Dana este farmacistă. Eu întreb **o** farmacistă. Farmacista răspunde. Plural Maria şi Dana sunt farmaciste. Aici sunt **nişte** farmaciste. Farmacistele deschid cutiile de medicamente.

Completaţi propoziţiile cu formele potrivite:

În farfurie este un cartof. **Cartoful** este în farfurie.

La uşă este ________________ . ________________ este la uşă. (domn)

Pe stradă este ________________ . ________________ este pe stradă. (poliţist)

Aici este ________________ . ________________ este aici. (profesor)

În oală sunt **cartofi**. În oală sunt niște **cartofi**. **Cartofii** sunt în oală.

În farmacie sunt bărbaţi. În farmacie sunt ______________________________.
________________________ sunt în farmacie.

În staţia de tramvai sunt poliţişti. În staţia de tramvai sunt ______________
______________ . ________________ sunt în staţia de tramvai.

În clasă sunt profesori. În clasă sunt ______________________________ .
____________________ sunt în clasă.

În cameră este **o masă**. **Masa** este în cameră. (masă)

În dulap este ______________ . ______________ este în dulap. (rochie)

Pe masă este ______________ . ______________ este pe masă. (farfurie)

Lângă farfurie este _____________ . ____________ este lângă farfurie. (lingură)

În cutie sunt **tablete**. În cutie sunt niște **tablete**. **Tabletele** sunt în cutie.

În staţie sunt tramvaie. În staţie sunt ____________________. _____________ sunt în staţie.

În casă sunt fete. În casă sunt ____________________ . ______________ sunt în casă.

În farmacie sunt cutii. În farmacie sunt ____________________________ .
__________________ sunt în farmacie.

b. Verbe

Acţiune reală, în prezent. Indicativ prezent

A întreba **(conjugarea I)**
Eu întreb cine este el.
Tu întrebi unde este farmacia.

A vedea **(conjugarea a II-a)**
Eu văd o farmacie.
Tu vezi un poliţist. [*d*+*i* > *z*]

El/ea întreabă cine cumpără pâine.
Noi întrebăm cât costă merele.
Voi întrebați cum se numeşte ea.
Ei/ele întreabă ce cumpărăm.

El/ea vede o casă mare.
Noi vedem o rochie roşie.
Voi vedeți nişte fructe.
Ei/ele văd un apartament.

***A răspunde* (conjugarea a III-a)**
Eu răspund.
Tu răspunzi. [*d*+*i* > *z*]
El/ea răspunde.
Noi răspundem.
Voi răspundeți.
Ei/ele răspund.

A plăti_ (conjugarea a IV-a)
Eu plătesc hainele.
Tu plăteşti legumele.
El/ea plăteşte medicamentele.
Noi plătim televizorul.
Voi plătiți pâinea.
Ei plătesc cumpărăturile.

Atenție: Scriem eu, el, ei, ele, citim ieu, iel, iei, iele.

1. Notați în paranteze 1, 2, 3, sau 4 pentru a indica de ce conjugare sunt verbele următoare:

a cumpăra [ ], a vedea [ ], a purta [ ], a deschide [ ], a locui [ ], a întreba [ ], a pune [ ], a ieşi [ ], a costa [ ], a intra [ ], a se numi [ ], a închide [ ], a plăti [ ], a răspunde [ ].

2. Completați propozițiile cu formele verbale potrivite:

A cumpăra
Eu ______________ două pâini.
Tu ______________ fructe.
Dan ______________ lapte.
Noi ______________ carne.
Voi ______________ legume.
Ele ______________ o casă.

A vedea
Eu ____________ oraşul.
Tu ____________ fructele.
Maria ____________ cutiile.
Noi ______________ camera.
Voi ______________ stația.
Ei ____________ farmacia.

A pune
Eu _________ masa.
Tu _________ fructele aici.
El _________ laptele în frigider.
Noi _________ hainele în dulap.
Voi _________ legumele în chiuvetă.
Ei _________ nişte tablete în cutii.

A locui
Eu _____________ în Braşov.
Tu _____________ cu Dana.
Mihai _____________ pe strada mea.
Noi _____________ în România.
Voi _____________ lângă Maria.
Ele _____________ în această casă.

3. Uniţi prin săgeţi:

Eu port	pune fructele pe masă.
Sorin şi Anca	locuieşte aici.
Dan	plătesc alimentele.
Tu	o rochie albă.
Noi	vezi un poliţist.
Voi	întrebăm cât costă ciocolata.
Corina	cumpăraţi nişte mere din piaţă.
Noi	închid uşa.
Tu şi Oana	punem întrebări.
Ea	purtaţi pantaloni.
Voi	răspunde.
Eu	deschizi frigiderul.
Tu	vedeţi un apartament nou.
Ele	pun cana pe masă.

4. Subliniaţi cu o linie articolele nehotărâte şi cu două linii articolele hotărâte ale substantivelor folosite în exerciţiile de mai sus.

Verbul *a fi* – indicativ prezent

Eu **sunt** Maria.
Tu **eşti** farmacistă. [Atenţie! Scriem ***e**şti*, citim ***ie**şti*]
El/ea **este** în Timişoara. [Atenţie! Scriem ***e**ste*, citim ***ie**ste*]
Noi **suntem** poliţişti.
Voi **sunteţi** pe stradă.
Ei/ele **sunt** din România.

Rescrieţi după modelul dat:

Eu sunt Maria. Eu **nu sunt** Maria, eu **sunt** **Ioana.**

Tu eşti farmacistă. ______________________________

El este în Timişoara. ______________________________

Noi suntem poliţişti. ______________________________

Voi sunteţi pe stradă. ______________________________

Ele sunt din România. ______________________________

c. Numerale

Numeralul cardinal – zecile, sutele, miile

1. Uniţi prin săgeţi :

20	patruzeci	200	şase mii	700	şaptezeci
60	douăzeci	900	o mie	70	şapte sute
40	optzeci	100	nouă sute	7000	nouăzeci
80	cincizeci	1000	două sute	90	trei sute
50	şaizeci	6000	o sută	300	şapte mii

2. Scrieţi cu litere numerele:

2 - ______; 10 - ________; 30 - ________________; 100 - ________;

500 - ________________; 2000 - _____________ 7000 - ______________.

Ascultaţi şi răspundeţi la întrebări.

4. Să recapitulăm!

1. Completaţi textul, alegând dintre cuvintele din paranteză:

Diana _______ în oraş. Ea cumpără _________________ şi fructe. Locuieşte pe _________________ Mihai __________________. Acasă, pune ____________________ şi fructele _________________. La prânz mănâncă supă ___ carne ____ orez. Bea apoi un ______ de portocale.

(legume, Eminescu, este, şi, strada, cu, pe masă, suc, legumele, în frigider)

2. Scrieţi un dialog din zece replici, care să cuprindă cel puţin două numere.

Unitatea 8
Corpul

1. Să repetăm!

1. Completaţi textul, alegând dintre cuvintele din paranteză:

Ahmed şi Dan _______ la farmacie. Ei _________________ medicamente. ____________________ se numeşte _________. Ea are părul _________ şi ochii ____________. Are ______________ de ani.

[treizeci, lung, cumpără, Ana, sunt, farmacista, verzi]

2. Completaţi propoziţiile de mai jos cu verbele potrivite, oferind câte două variante:

El cumpără fructe. El mănâncă fructe.

Eu ________________ uşa cu cheia.	Eu ________________ uşa cu cheia.
Tu ________________ fereastra.	Tu ________________ fereastra.
El ________________ fructele.	El ________________ fructele.
Noi ________________ un poliţist.	Noi ________________ un poliţist.
Voi ________________ pantofi.	Voi ________________ pantofi.
Ei ________________ un apartament.	Ei ________________ un apartament.

3. Scrieţi după dictare:

Tu cumperi o cutie cu lapte şi douăzeci de ouă. Pui alimentele pe masa din bucătărie.

2. Să citim!

Luni dimineaţa, mă trezesc şi merg în baie. Deschid robinetul şi fac duş. Mă spăl cu săpun pe corp. Mă spăl cu şampon pe cap. Mă şterg cu prosopul. Pun pastă de dinţi pe perie şi mă spăl pe dinţi. Mă piepten. Mă văd în oglindă: am părul scurt, ochii negri, faţa rotundă. Iau din dulap aparatul de ras şi îmi rad barba.

Mă îmbrac şi iau micul dejun în bucătărie.

Afară e frig. Mă îmbrac gros. Pe cap îmi pun o căciulă, la gât – fular. În picioare îmi pun ghete. Îmi iau paltonul lung şi îmi pun pe mâini mănuşile cu cinci degete. Închid uşa cu cheia şi plec.

3. Să înţelegem!

a. Încercuiţi:

Părul meu este:
1. lung;
2. scurt;
3. negru.

Iau aparatul de ras:
1. de pe masă;
2. din chiuvetă;
3. din dulap.

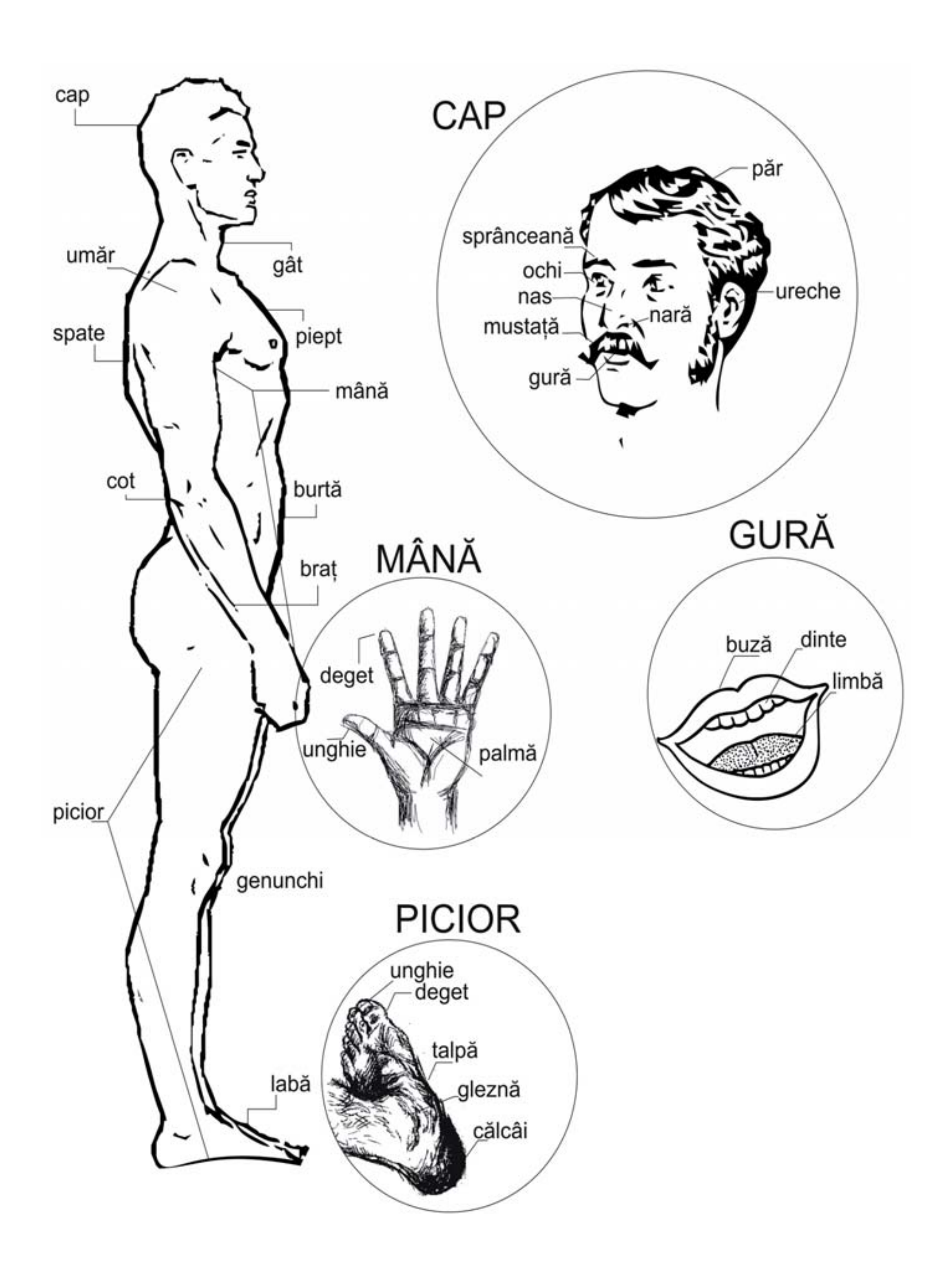
Ce îmi pun pe cap?
1. pălărie;
2. şapcă;
3. căciulă.

În picioare îmi pun:
1. sandale;
2. cizme;
3. ghete.

b. Răspundeţi:

1. Când mă trezesc?
2. Unde fac duş?
3. Cu ce mă şterg?
4. Cum mă îmbrac?

4. Să vorbim despre imagini!

5. Limbă şi comunicare

a. Substantive

Singular/plural

După modelele date, scrieţi formele de plural ale substantivelor:

un – doi

- pumn – pumni; bătrân ____________; papagal ______________; plămân ______________; bărbat [ţ] ______________; obraz [j] ______________; băiat [e] [ţ] ________________; umăr [e] ________________;
- câine – câini; dinte [ţ] ______________;
- copil – copii; cal ______________;
- ochi – ochi; genunchi ______________; rinichi ____________; muşchi ____________.

o – două

- gură – guri; inimă ____________; limbă ______________; aripă ______________; pisică ______________; barbă [ă] ______________; talpă [ă] ______________; mână [âi] ______________; oglindă [z] ______________; coadă[o][z] ______________;
- palmă – palme; vană ______________; pastă ______________; gheară _______________; toaletă _______________; chiuvetă _____________; fată [e] __________; faţă [e] ___________; pană [e] ______________; geană [e] _______________; sprânceană [e] _______________;
- ureche - urechi; pasăre [ă] ____________; frunte [ţ] ___________;
- perie - perii; unghie ______________; bărbie ______________; articulaţie _______________;
- femeie – femei; baie [ă] ____________.

un - două

- braţ – braţe; deget ______________; robinet ________________;

deodorant ______________; aparat ______________; animal ______________; cot [oa] ______________; picior [oa] ______________; prosop [oa] ______________; şampon [oa] ______________; os [oa] ______________;

- cap – capuri; corp ______________; nas ______________; duş ______________; săpun ______________; gât ______________; stomac ______________

Atenţie: [un] om – [doi] oameni; [un] tânăr – [doi] tineri

Articulat/nearticulat

Masculin

Singular

Mihai este băiat.
Văd un băiat pe stradă.
Băiatul merge la farmacie.

Plural

Vlad şi Dan sunt băieţi.
În magazin sunt nişte băieţi.
Băieţii plătesc alimentele.

Feminin

Singular

Ana este fată.
Văd o fată în staţia de tramvai.
Fata merge la magazin.

Plural

Monica şi Maria sunt fete.
În bucătărie sunt nişte fete.
Fetele din bucătărie mănâncă.

Neutru

Singular

Mă spăl cu săpun.
Am un săpun alb.
Săpunul alb este pe chiuvetă.

Plural

Cumpăr săpunuri.
În dulap sunt nişte săpunuri albe.
Săpunurile din dulap sunt albe.

Atenţie: un copil, nişte copii, copiii

Completaţi propoziţiile cu formele potrivite, după modelele date:

În baie este un copil. Copilul se spală pe mâini.

În baie sunt nişte copii. Copiii se spală pe mâini.

La uşă este ______________ . ______________ salută. [băiat]

La usă sunt ______________ . ______________ salută.

Pe stradă este ______________ . ______________ merge pe stradă. [poliţist]

Pe stradă sunt ______________ . ______________ merg pe stradă.

În clasă este ________________________ . _______________ scrie.[profesor]

În clasă sunt ____________________________ . ___________________ scriu.

În farfurie este o lingură. Lingura este în farfurie.

În farfurie sunt nişte linguri. Lingurile sunt în farfurie.

În farmacie este ________________ . _______________ este în farmacie. [cutie]

În farmacie sunt _____________________ . ____________ sunt în farmacie.

În magazin este __________________ . ________________ cumpără pâine. [fată]

În magazin sunt ______________________ . ____________ cumpără pâine.

În frigider este ________________ . ________________ este în frigider. [oală]

În frigider sunt ________________________ . ____________ sunt în frigider.

În cameră este un dulap. Dulapul este în cameră.

În cameră sunt nişte dulapuri. Dulapurile sunt în cameră.

În dulap este ___________________ . _______________ este în dulap. [costum]

În dulap sunt ________________________ . ______________ sunt în dulap.

În baie este _____________________ . _________________ este în baie. [prosop]

În baie sunt __________________________ . ________________ sunt în baie.

Lângă oală este __________________ . ______________ este lângă oală. [capac]

Lângă oală sunt ______________________ . _____________ sunt lângă oală.

b. Verbe

1. Notaţi în paranteze 1, 2, 3 sau 4 pentru a indica de ce conjugare sunt verbele următoare:

a [se] spăla [ ], a merge [ ], a [se] pieptăna [ ], a [se] îmbrăca [ ], a [se] şterge [ ], a zbura [ ], a [se] rade [ ], a lătra, [ ], a [se] trezi, [ ], a mieuna [ ].

2. Completaţi propoziţiile cu formele verbale potrivite:

A spăla	**A şterge**
Eu ____________ merele.	Eu ____________ cana.
Tu ____________ vase.	Tu ____________ farfuria.
El ____________ un pahar.	Carmen ____________ masa.
Noi ____________ covorul.	Noi ____________ vasele.

Voi ____________ rufe.		Voi ____________ podeaua.	
Ele ____________ legume.		Ei ____________ pantofii.	
A merge		**A fi**	
Eu ____________ acasă.		Eu ____________ profesor.	
Tu ____________ în oraş.		Tu ____________ fată.	
El ____________ la magazin.		Mihai ____________ băiat.	
Noi ____________ în casă.		Noi ____________ în România.	
Voi ____________ la farmacie.		Voi ____________ lângă Maria.	
Ei ____________ la piaţă.		Ele ____________ în această casă.	

Subiectul identic cu obiectul acţiunii. Diateza reflexivă/activ pronominală cu pronume în acuzativ

Eu îmbrac **copilul**. – Eu **mă** îmbrac. [pe mine]
Eu spăl **farfuria**. – Eu **mă** spăl pe mâini. [mâinile mele]
Eu şterg **oglinda**. – Eu **mă** şterg pe faţă. [faţa mea]

A se îmbrăca

Eu **mă** îmbrac cu paltonul.
Tu **te** îmbraci gros.
El/ea **se** îmbracă subţire.
Noi **ne** îmbrăcăm în cameră.
Voi **vă** îmbrăcaţi în roşu.
Ei/ele **se** îmbracă în alb.

Uniţi prin săgeţi fragmentele potrivite, pentru a obţine propoziţii:

Eu	**se** spală.	Eu	**se** şterg pe urechi.
Tu	**mă** spăl cu săpun.	Tu	**se** şterg.
El	**se** spală pe dinţi.	El	**ne** ştergem pe păr.
Noi	**te** speli cu apă rece.	Noi	**mă** şterg cu prosopul.
Voi	**se** spală în baie.	Voi	**te** ştergi pe faţă.
Ele	**ne** spălăm pe faţă.	Ele	**vă** ştergeţi.
Ei	**vă** spălaţi pe cap.	Ei	**se** şterge pe mâini.

c. Adjective

Acordul adjectivului cu substantivul în gen şi număr [adjective cu două, trei, patru forme flexionare]

alb	alb**ă**	alb**i**	alb**e**

mic	mic**ă**	mic**i**

mare	mar**i**

Masculin	Feminin	Neutru
pantof alb	rochie albă	tricou alb
pantofi albi	rochii albe	tricouri albe
băiat mic	fată mică	prosop mic
băieţi mici	fete mici	prosoape mici
cartof mare	pară mare	măr mare
cartofi mari	pere mari	mere mari

Atenție: Unele adjective au o singură formă: *gri*, *maro.*

Completaţi tabelul:

	alb	albastru	galben	roşu	lung	verde	gri
pantof							
pantofi							
covor							
covoare							
rochie				roşie			
rochii							

Ascultaţi şi răspundeţi la întrebări.

6. Să recapitulăm!

1. Completaţi textul, alegând dintre cuvintele din paranteză:

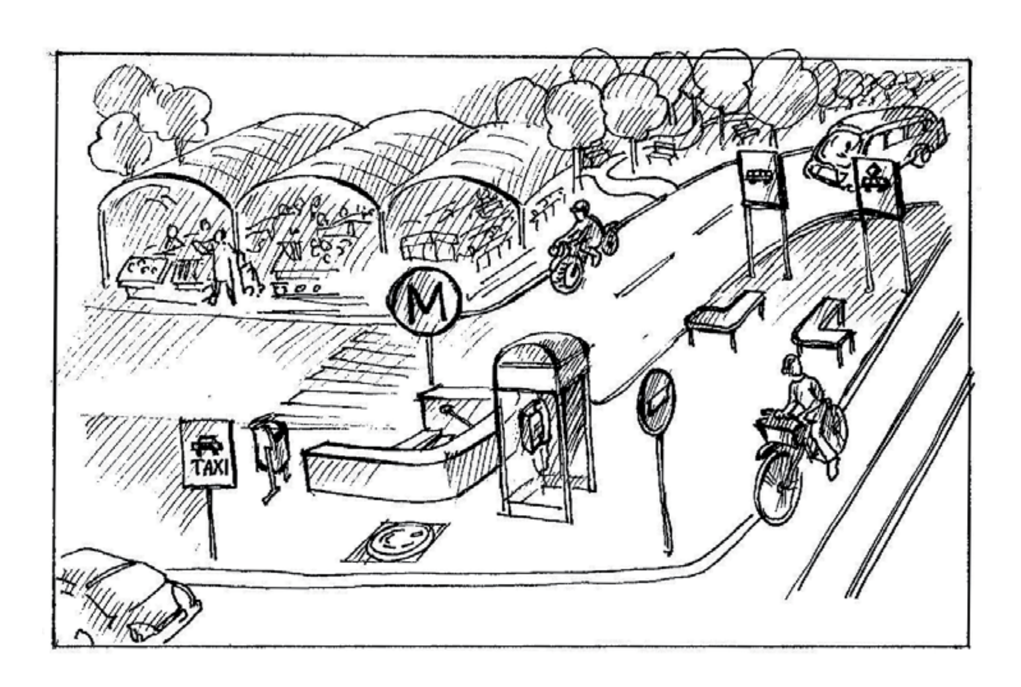
Seara, ________ în baie. Fac _____ şi ______________ pe dinţi cu _________ de dinţi şi cu pastă. Mă şterg ____ un prosop ______________. Mă __________ în pijama şi mă pun în ______.

[duş, merg, albastru, mă spăl, pat, îmbrac, periuţa, cu]

2. Scrieţi un text de cinci propoziţii despre baie. Folosiţi cel puţin cinci adjective şi două numerale.

3. Scrieţi un dialog din şase replici, care are loc în bucătărie.

Unitatea 9
Alo? Taxi?

1. Să repetăm!

1. Uniţi prin săgeţi:

Această femeie	spăl vasele.	Cumpăraţi din piaţă	merg la magazin.
Pijamaua	poartă o rochie albă.	Ioana şi Ana	legume şi fructe.
În bucătărie, eu	este albastră.	La farmacie	sunt medicamente.
Pui în baie	prosoape curate.	Noi	spălăm fructele.

2. Completaţi propoziţiile cu pronumele potrivite, apoi treceţi-le la plural:

Eu <u>mă</u> îmbrac cu haine subţiri. Noi <u>ne</u> îmbrăcăm cu haine subţiri.

El ____ spală pe mâini în baie. ______________________________

Tu ____ ştergi cu prosopul roşu. ______________________________

Ea ____ piaptănă la oglindă. ______________________________

Eu ____ trezesc la ora 6. ______________________________

3. Scrieţi după dictare:

Eu mă spăl pe mâini şi merg la masă. Noi mâncăm supă de pui şi sarmale.

2. Să vorbim despre imagini!

Copii			**Trecere pentru pietoni**
Parcarea interzisă	PARCAREA INTERZISĂ		**Sens unic**
Circulaţie în ambele sensuri			**Circulaţie interzisă**
Spital	H SPITAL		**Accesul interzis**
Înainte			**La dreapta**
Intersecţie cu sens giratoriu		40	**Viteza minimă obligatorie**
Staţie de autobuz			**Staţie de tramvai**
		TAXI	**Staţie de taximetre**

3. Să citim!

Este ora 17.00. Ioana se simte rău. Andrei spune:

– Mergem la doctor!

– Cabinetul este departe? Cum ajungem acolo? întreabă Ioana.

– Mergem patru staţii cu tramvaiul 10. Ajungem lângă piaţă. Traversăm parcul. În dreapta este staţia de metrou. Mergem cu metroul două staţii şi suntem aproape de cabinet. Ajungem pe la 18 fără un sfert.

– Programul la cabinet este între orele 8.00 – 18.00.

– Mergem cu taxiul şi ajungem repede.

Andrei sună după un taxi:

– Alo? Aici RadioTaxi!

– Bună ziua. Vă rog, o maşină pe bulevardul Mihai Eminescu, la numărul 5, pentru strada Dunărea.

– Aşteptaţi, vă rog!

....

– Maşina 14 vine în 3 minute!

– Mulţumesc!

Ioana şi Andrei ies în stradă. Taxiul vine. Ei pleacă spre cabinet. Când ajung, Andrei întreabă:

– Cât costă?

– 12 lei, răspunde şoferul.

Ei plătesc şi coboară din maşină.

4. Să înţelegem!

a. Încercuiţi:

Cât este ora? 1. ora 15.00; 2. ora 17.00; 3. ora 20.00.	Cu ce merg Ioana şi Andrei la medic? 1. cu tramvaiul; 2. cu metroul; 3. cu taxiul.
Pe ce stradă locuiesc Ioana şi Andrei? 1. pe strada Dunărea; 2. pe bulevardul Mihai Eminescu; 3. pe strada Braşov.	Cât plătesc ei şoferului? 1. 10 lei; 2. 12 lei; 3. 15 lei.

b. Răspundeţi:

1. Cum se simte Ioana?
2. Cu cine merge ea la doctor?
3. Pe ce stradă este cabinetul?
4. Care este programul de la cabinet?

5. Limbă şi comunicare

a. Substantive

1. După modelele date, scrieţi formele de plural ale substantivelor:

un – doi

- doctor – doctor**i**; şofer ______________; biciclist [**ş**] _____________; motociclist [**ş**] ________________;

o – două

- maşin**ă** – maşin**i**; str**ad**ă [**ă**] [**z**] ________________;
- cabin**ă** – cabin**e**; oră ______; secundă ________________; piaţă [**e**] ________________;
- intr**are** – intrăr**i**; jumăt**at**e [**ă**] [**ţ**] ________________;
- circulaţi**e** – circulaţi**i**; staţie ________________;

un – două

- program - program**e**; cabinet ____________; tramvai _____________; autobuz ________________; troleibuz ________________; canal ______________; semn _______________; minut ________________;
- taxi - taxi**uri**; metrou ________________; coş ________________; parc ________________; sfert ________________;

2. Completaţi cu formele articulate sau nearticulate ale substantivelor din paranteză:

Eu merg la ___________. ___________ acesta se numeşte Ion Popovici. [doctor]

El cumpără fructe de la _______________. _____________ este lângă parc. [piaţă]

Tu ai _________________ nou. _________________ acesta sună. [telefon]

În staţie este _________________ . Acest _________________ pleacă. [autobuz]

______________ este maro. Cu această ________________ merg în oraş. [maşină]

3. Alegeţi o pereche de propoziţii de mai sus şi rescrieţi-o, punând cuvintele la plural.

b. Verbe

Notaţi în paranteze 1, 2, 3 sau 4 pentru a indica de ce conjugare sunt verbele următoare:

a ieşi [eu ies] [ ], a pleca [eu plec] [ ], a mulţumi [eu mulţumesc] [ ], a spune [ ], a lovi [eu lovesc][ ], a traversa [eu traversez] [ ], a durea [ ], a suna [eu sun] [ ], a ajunge [ ], a comanda [eu comand] [ ], a tăia [eu tai] [ ], a dura [durez] [ ], a veni [eu vin] [ ].

Conjugarea I

A pleca	**A traversa**
Eu plec la piaţă.	Eu traversez strada.
Tu pleci în oraş.	Tu traversezi piaţa.
El/ea pleacă la farmacie.	El/ea traversează oraşul.
Noi plecăm cu taxiul.	Noi traversăm bulevardul.
Voi plecaţi cu autobuzul.	Voi traversaţi parcul.
Ei/ele pleacă la magazin.	Ei/ele traversează strada.

Conjugarea a IV-a

A ieşi

Eu ies din casă.
Tu ieş**i** din cameră.
El/ea ies**e** de la doctor.
Noi ieş**im** pe stradă.
Voi ieş**iţi** din maşină.
Ei/ele ies din magazin.

A mulţumi

Eu mulţum**esc** pentru flori.
Tu mulţum**eşti** pentru cărţi.
El/ea mulţum**eşte** pentru caiete.
Noi mulţum**im** pentru haine.
Voi mulţum**iţi** pentru medicamente.
Ei mulţum**esc** pentru îngheţată.

1. Ordonaţi cuvintele date pentru a forma propoziţii:

Model: traversăm, de lângă piaţă, parcul, noi

Noi traversăm parcul de lângă piaţă.

uşă, el, la, iese ______________________________

în oraş, eu, cu autobuzul, plec ______________________________

masă, mulţumeşti, pentru, tu ______________________________

venim, acasă, cu, noi, tramvaiul ______________________________

lecţie, o, durează, această, oră ______________________________

cabinet, ei, cu, ajung , taxi, un, la ______________________________

aştept, parc, eu, în, te ______________________________

ajungeţi, voi, la, cu, magazin, metroul, acest ______________________________

____

2. Alcătuiţi enunţuri care să conţină două verbe, după modelul:

Eu ies din casă şi traversez strada.

c. Pronume

Pronumele personal – forme neaccentuate, cazul acuzativ

Persoana	Nomi-nativ Cine?	Acuzativ – formă accentuată Pe cine?	Acuzativ – formă neaccen-tuată	Propoziţii
I, singular	eu	pe mine	mă, -m, m-	Pe mine mă sună Dan. Dan mă sună.
a II-a, singular	tu	pe tine	te, -t, t-	Maria te aşteaptă pe tine. Maria te asteaptă.
a III-a, sg., masculin	el	pe el	îl, -l, l-	Vlad îl vede pe el în parc. Vlad îl vede în parc.
a III-a, sg., feminin	ea	pe ea	o, -o	Eu o sun pe ea la telefon. Eu o sun.
I, plural	noi	pe noi	ne, -n, n-	Corina ne vede pe noi pe stradă. Corina ne vede.
a II-a, plural	voi	pe voi	vă, -v, v-	Pe voi vă întreabă Mihai despre adresă. Mihai vă întreabă.
a III-a, plural, masculin	ei	pe ei	îi, -i, i-	Noi îi punem pe ei în maşină. Noi îi punem în maşină.
a III-a, plural, feminin	ele	pe ele	le, -le, le-	Pe ele le doare capul. Le doare capul.

1. Completaţi cu formele potrivite de pronume, după modelul:

Eu îl văd pe Dorin în parc. Eu îl văd pe el în parc.

Tu ___ întrebi **pe Dana** despre temă. Tu ___ întrebi _______ despre temă.

Eu ___ sun **pe Anca şi pe Delia**. Eu ____ sun ________ .

El ___ aduce acasă **pe Liviu şi pe Alexandru**. El ___ aduce acasă _______.

2. Răspundeţi la întrebări, folosind cel puţin două pronume în fiecare răspuns, după modelul:

Pe cine vedem în cameră? **În cameră îi vedem pe ei.**

Cine te sună? ____

Pe cine întreabă ei despre program? ___________________________

Pe cine luăm cu noi în parc? _________________________________

Pe cine aşteptăm aici? ______________________________________

d. Numerale

Numerale cardinale de la 11 la 20 (compunerea)

un	+	spre	+	zece	unsprezece	11
doi	+	spre	+	zece	doisprezece douăsprezece	12
trei	+	spre	+	zece	treisprezece	13
patru	+	spre	+	zece	**pai**sprezece	14
cinci	+	spre	+	zece	**cinci**sprezece	15 [sau **cin**sprezece]
şase	+	spre	+	zece	**şai**sprezece	16
şapte	+	spre	+	zece	şaptesprezece	17
opt	+	spre	+	zece	optsprezece	18
nouă	+	spre	+	zece	nouăsprezece	19
două	+			zeci	douăzeci	20

Atenţie

un copil, doi copii... zece copii... nouăsprezece copii,
douăzeci **de** copii... o mie **de** copii...

Sute, mii

100 – o sută; 200 – două sute; 300 – trei sute...; 900 – nouă sute
1000 – o mie; 2000 – două mii; 3000 – trei mii; 9000 – nouă mii

1. Scrieţi trei propoziţii în care să fie cel puţin trei numerale:

Eu cumpăr: unsprezece mere, optsprezece caise şi douăzeci de nuci.

2. Scrieţi cu litere: 8 ____, 12 ________________, 19 ________________,
20 ________________, 200 ________________, 10 ________________,
16 ________________, 13 ________________, 18 ________________.

3. Scrieţi după dictare: 5, 15, 1, 11, 100, 1000, 4, 14.

Ascultaţi şi răspundeţi la întrebări.

6. Să recapitulăm!

1. Completaţi tabelul:

Singular			Plural		
nearticulat	articulat hotărât	articulat nehotărât	nearticulat	articulat hotărât	articulat nehotărât
băiat					
copil					
casă					
maşină					
magazin					
parc					

2. Alcătuiţi şase enunţuri care să conţină verbe reflexive şi adjective care denumesc culori, după modelul:

Eu <u>mă îmbrac</u> cu tricoul <u>galben</u>.

Unitatea 10
La doctor

1. Să repetăm!

1. Alcătuiţi propoziţii la singular despre fiecare zi a săptămânii. Treceţi propoziţiile scrise la plural. Folosiţi în ele numerale cunoscute.

singular	plural
Luni cumpăr o carte.	**Luni** cumpărăm două cărţi.

2. Scrieţi după dictare:

David are un an. Eu îl îmbrac pentru a merge în parc.

2. Să citim!

Ioana şi Andrei sunt în sala de aşteptare. Aici aşteaptă doi bolnavi. Primul este un tânăr. El tuşeşte. Are gripă. Al doilea este un bătrân. Pe el îl doare piciorul.

Asistenta îl cheamă pe tânăr la consultaţie. După 15 minute, el iese afară din cabinet cu o reţetă în mână. Intră bătrânul. El stă înăuntru 20 de minute. Apoi intră Ioana.

– Bună ziua, domnule doctor!

– Bună ziua, doamnă Popescu! Ce problemă aveţi?

– Am febră şi mă doare capul.

Medicul o consultă pe Ioana.

– Sunteţi răcită. Nu e grav. Staţi în casă trei zile, luaţi tratamentul acesta, beţi ceai cu lămâie. Veniţi vineri la control la ora 12:30.

– Mulţumesc! La revedere!

– La revedere!

3. Să înţelegem!

a. Încercuiţi:

Ioana şi Andrei sunt: 1. în cameră; 2. pe stradă; 3. în sala de aşteptare.	Pe bătrân îl doare: 1. piciorul; 2. capul; 3. burta.
Tânărul stă în cabinet: 1. 30 de minute; 2. jumătate de oră; 3. 15 minute.	Ioana stă în casă: 1. o zi; 2. trei zile; 3. cinci zile.

b. Răspundeţi:

1. Câţi bolnavi aşteaptă în sala de aşteptare?
2. Ce are tânărul?
3. Cine îl cheamă pe tânăr în cabinet?
4. Ce o doare pe Ioana?
5. Când vine Ioana la control?

4. Limbă şi comunicare

a. Substantive

Masculin:

medic – medic**i**; pacient – pacienţ**i**; bolnav – bolnav**i**.

Feminin:

asistent**ă** – asistent**e**; reţetă – reţet**e**; analiză – analiz**e**; sering**ă** – sering**i**; sală – săl**i**; consultaţi**e** – consultaţi**i**.

Neutru:

control – contro**a**l**e**, vaccin – vaccin**uri**.

Completaţi după modelul dat:

sg. nearticulat	sg. articulat hotărât	sg. articulat nehotărât	pl. nearticulat	pl. articulat hotărât	pl. articulat nehotărât
medic	medicul	un medic	medici	medicii	nişte medici
analiză					
sală					
consultaţie					
control					
cabinet					

b. Verbe

Conjugarea I: *a aştepta, a chema, a consulta*;
Conjugarea a II-a: *a bea;*
Conjugarea a IV-a: *a tuşi.*

Verbul ***a avea*** – indicativ prezent

Eu **am** o maşină roşie.
Tu **ai** pantofi negri.
El/ea **are** un apartament.
Noi **avem** două mâini.
Voi **aveţi** un băiat mare.
Ei/ele **au** ochi albaştri.

Verbul ***a bea*** **–** indicativ prezent

Eu **beau** cafea.
Tu **bei** ceai.
El/ea **bea** apă.
Noi **bem** lapte.
Voi **beţi** cafea cu lapte.
Ei/ele **beau** suc.

Porunca, îndemnul, rugămintea. Imperativul

Conju-garea	Verbul	Tu		Voi	
I	a aştepta	Aşteaptă!	Nu aştepta!	Aşteptaţi!	Nu aşteptaţi!
I (ez)	a traversa	Traversează!	Nu traversa!	Traversaţi!	Nu traversaţi!
II	a vedea	Vezi!	Nu vedea!	Vedeţi!	Nu vedeţi!
III	a spune	Spune!	Nu spune!	Spuneţi!	Nu spuneţi!
IV	a ieşi	Ieşi!	Nu ieşi!	Ieşiţi!	Nu ieşiţi!
IV (esc)	a mulţumi	Multumeşte!	Nu mulţumi!	Mulţumiţi!	Nu mulţumiţi!
IV	a coborî	Coboară!	Nu coborî!	Coborâţi!	Nu coborâţi!

a bea : Bea apă! Nu bea apă! Beţi apă! Nu beţi apă!
a avea : Ai grijă! Nu avea grijă! Aveţi grijă! Nu aveţi grijă!
a fi : Fii atent! Nu fi atent! Fiţi atenţi! Nu fiţi atenţi!

1. Completaţi propoziţiile cu formele verbale potrivite la indicativ prezent:

A intra	**A bea**
Eu _____ în casă.	Eu ______ apă.
El _______ în cabinet.	Noi _________ ceai.
Tu __________ în sală.	Ion ______ lapte.
Voi __________ în hol.	Tu ________ cafea.
Noi _________ în baie.	Ei ________ suc.
Ele __________ în parc.	Voi ________ vin.
A avea	**A veni**
Eu ______ o rochie albă.	Tu _______ acasă.
Voi ________ copii.	Eu _________ la piaţă.
Ele _____ un apartament mic.	Mihai _________ la noi.
Noi _________ o casă nouă.	Noi __________ în România.
Tu ______ medicamente.	Voi ________ lângă Maria.
El ________ o maşină.	Ele _______ în această casă.

2. Completaţi cu forma neaccentuată a pronumelui personal indicat în paranteză:

Aşteaptă-<u>mă</u> aici! (pe mine)
Aşteaptă ____ acasă! (pe el)
Aşteaptă ____ în hol! (pe noi)
Aşteaptă ____ în sală! (pe ei)
Aşteaptă ____ lângă piaţă! (pe ea)
Aşteaptă ____ în cabinet! (pe ele)

Aşteptaţi ____ în cameră! (pe ei)
Aşteptaţi ____ în cameră! (pe mine)
Aşteptaţi ____ în cameră! (pe ele)
Aşteptaţi ____ în cameră! (pe ea)
Aşteptaţi ____ în cameră! (pe noi)
Aşteptaţi ____ în cameră! (pe el)

3. Transformaţi enunţurile de mai sus, punând verbul la formă negativă:

Nu <u>mă</u> aştepta aici!

c. Numerale

Indicarea ordinii. Numeralul ordinal

- primul/întâiul – prima/întâia; ultimul – ultima;
- al doilea, al treilea, al patrulea, al cincilea, al şaselea, al şaptelea, al optulea, al nouălea, al zecelea;
- a doua, a treia, a patra, a cincea, a şasea, a şaptea, a opta, a noua, a zecea.

Completaţi propoziţiile cu numeralele ordinale potrivite numerelor din paranteză:

A doua fată de lângă fereastră este Camelia. (2)

___________ pară este galbenă. (5)	_____________ floare este albă.(2)
____________ fată are păr scurt. (1)	_____________ maşină pleacă. (4)
__________ copil merge în parc. (2)	________ băiat traversează strada. (3)
___________ om tuşeşte.(6)	____________ casă este mică (10)
___________ bolnav iese.(1)	___________ stradă este lungă.(3)
___________ pahar este curat.(9)	__________ fereastră este deschisă.(9)

Ascultaţi şi răspundeţi la întrebări.

5. Să recapitulăm!

1. Ordonaţi cuvintele în propoziţii:

stradă, douăsprezece, maşini, sunt, albe, pe
tramvai, staţie, pleacă, primul, din
Maria, la, fereastra, de, deschisă, mă, vede
dulap, pun, şase, albastre, eu, în, prosoape
cumpără, portocale, douăzeci, Mihai, de
se, ea, şi, opt, ora, trezeşte, minute, cincisprezece, la

2. Scrieţi cu litere numeralele, ordonându-le crescător : 8, 5, 20, 16, 15, 11, 300, 4000.

3. Scrieţi cu cifre numeralele, ordonându-le descrescător: doi, şapte, paisprezece, nouă sute, trei mii, zece.

6. Învăţaţi mai mult!

creier, nervi	sistem nervos	neurologie	neurolog
piele		dermatologie	dermatolog
		psihiatrie	psihiatru
dantură	aparat digestiv	stomatologie	stomatolog
stomac, ficat, pancreas, intestine	aparat digestiv	gastro-enterologie	internist
ochi	organ de simţ	oftalmologie	oftalmolog
nas, gât, urechi		oto-rino-laringologie (O.R.L.)	orelist
inimă, vase de sânge	sistem circulator	cardiologie	cardiolog
plămâni, căi respiratorii	aparat respirator	pneumologie	pneumolog
organe genitale	aparat reproducător	ginecologie	ginecolog
rinichi, căi urinare	aparat excretor	urologie	urolog
oase, articulaţii, muşchi	sistem locomotor	ortopedie	ortoped
		reumatologie	reumatolog
		oncologie	oncolog
		radiologie	radiolog

Unitatea 11
Recapitulare/Evaluare

Detalii şi exemplificări pentru cerinţele de mai jos găsiţi la adresa www.vorbitiromaneste.ro

1. Proba orală – discuţie profesor - cursant (10 minute)

a. Numiţi obiectele sau acţiunile [pot fi folosite imagini sau lucruri din jur].
b. Răspundeţi la întrebări.
c. Răspundeţi şi motivaţi.
d. Citiţi cu voce tare şi apoi răspundeţi la întrebări.

2. Înţelegerea textului scris (10 minute)

a. Citiţi în gând.
b. Încercuiţi varianta corectă.
c. Completaţi cu termeni potriviţi.

3. Exerciţii de limbă şi comunicare (30 minute)

a. Uniţi prin săgeţi fragmentele de enunţuri.
b. Ordonaţi cuvintele în propoziţii.
c. Completaţi enunţurile cu termeni potriviţi.
d. Transcrieţi, punând verbele şi pronumele la plural.
e. Transcrieţi, punând verbele la formă negativă.
f. Scrieţi după dictare.

4. Producere de text scris (15 minute)

Rezolvaţi, la alegere, una dintre cerinţele de mai jos.

5. Ascultare şi înţelegere de text înregistrat (20 minute)

Ascultaţi cu atenţie textul, apoi răspundeţi în scris la întrebări.

Al doilea nivel

Propoziţii în texte

Unitatea 12

La gară

1. Să repetăm!

1. Transformaţi propoziţiile, punând verbele, substantivele şi pronumele la singular:

Noi vă aşteptăm la magazin. ____________________

Voi traversaţi străzile aglomerate. ____________________

Ei cumpără medicamente de la farmacii. ____________________

Diana şi Dorina mănâncă mere roşii. ____________________

Aşteptaţi-ne şi pe noi! ____________________

Spuneţi-le ce aşteptaţi! ____________________

Nu le răspundeţi la întrebare! ____________________

2. Folosiţi patru numerale într-un dialog de şase replici.

2. Să vorbim despre imagini!

Nr. crt.	Tip	Număr	Circulă		Plecare	Linie
			De la	Până la		
1	P	6412	IAŞI	ROMAN	02.40	3A
2	R	402-1/402	BUCURESTI NORD GR.A	UNGHENI	03.10	3A
3	P	5531	IAŞI	FĂLTICENI HCV.	04.00	IIA
4	P	6502	IAŞI	UNGHENI PRUT HM.	04.24	4
5	P	1062	IAŞI	UNGHENI	04.50	4
6	A	1551/1551-2	IAŞI	ADJUD	05.00	IA
7	P	6312	IAŞI	MĂRĂŞEŞTI	05.20	5
8	P	5601	IAŞI	PUTNA	05.25	3C
9	IC	562	IAŞI	BUCUREŞTI NORD GR.A	05.30	IIA

53-CFR No ABAE4519 AG.2 BUC
1 Pers Dus-intors (P) 18320
Motiv Intoarcere Leg. 01iul03
Emis 25-06-2003 12:06 11104
De la Bucuresti Obor
La Costinesti
Via
Km 241 Lei ***189000
Data 28-06-2003 Tren P8011 Vagon Clasa 2
Loc(uri) --
CFR va ureaza drum bun!

3. Să citim!

Mihai călătoreşte cu trenul de la Bucureşti la Timişoara pentru afaceri. Până la gară ia tramvaiul cinci staţii. Apoi cumpără bilet de la casa de bilete:

– Un bilet la clasa a doua până la Timişoara, pentru rapidul de la ora 14.30, vă rog!

– Poftiţi biletul şi restul! Aveţi locul 15 în vagonul 8, spune casiera.

– Mulţumesc!

Andrei merge pe peronul 3. Acolo călătorii aşteaptă sosirea trenului. Trenul vine repede. Controlorul spune:

– Urcaţi în vagoane!

Andrei urcă în vagonul 8. El caută compartimentul cu locul 15. Aici sunt două persoane, un domn şi o doamnă. El salută:

– Bună ziua!

Ei răspund. El pune valiza în plasa de bagaje şi se aşază pe locul 15. Trenul porneşte. Vine controlorul. El deschide uşa compartimentului şi spune:

– Biletele la control!

Cei trei călători dau biletele. El controlează biletele şi le dă înapoi.

– Cât timp face trenul până la Timişoara? întreabă Andrei.

– Opt ore şi jumătate. Timişoara este ultima oprire. Călătorie plăcută!

– Mulţumesc!

4. Să înţelegem!

a. Încercuiţi:

Unde merge Andrei?
1. la Bucureşti;
2. la Braşov;
3. la Timişoara.

Ce deschide controlorul?
1. valiza;
2. fereastra;
3. uşa compartimentului.

De unde cumpără bilet?	Cât face trenul până la Timişoara?
1. din tramvai;	1. opt ore şi jumătate;
2. de la casa de bilete;	2. zece ore;
3. de pe peron.	3. şase ore şi un sfert.

b. Răspundeţi:

1. Cu ce merge Andrei de la Bucureşti la Timişoara?
2. Cu ce merge la gară?
3. La ce peron vine trenul?
4. Cine controlează biletele?

5. Limbă şi comunicare

a. Substantive

După modelele date, scrieţi formele de plural ale substantivelor:

un - doi

- controlor - controlor**i**; călător ____________; prieten _____________; mecanic __________________;

o – două

- gar**ă** (ă) – găr**i**; scară __________________;
- plas**ă** – plas**e**; valiză ______________; sacoşă __________________; locomotivă __________________; casieră __________________; persoană __________________; vizită __________________;
- afacer**e** – afacer**i**; legitimaţie ______________; călătorie ___________.

un - două

- compartiment – compartiment**e**; bilet __________________; bagaj __________________; tramvai __________________; peron [**oa**] __________________; vagon [**oa**] __________________;
- tren – tren**uri**; loc __________________; pod __________________.

Atenţie: cale ferată – căi ferate; marfă – mărfuri

Apartenența, posesia (cazul genitiv, singular)

Băiatul are un motan negru. Motanul negru este al băiatului. Motanul băiatului este negru.	**Bunica** are un căţel mic. Căţelul mic este al bunicii. Căţelul bunicii este mic.
Băiatul are un bagaj greu. Bagajul este al băiatului. Bagajul băiatului este greu.	Bunica are un pachet mare. Pachetul mare este al bunicii. Pachetul bunicii este mare.
Băiatul are o valiză maro. Valiza maro este a băiatului. Valiza băiatului este maro.	Bunica are o sacoşă. Sacoşa este a bunicii. Sacoşa bunicii este nouă.
Fata are un papagal verde. Papagalul este al fetei. Papagalul fetei este verde.	Fata are o legitimaţie nouă. Legitimaţia este a fetei. Legitimaţia fetei e nouă.
Farmacia are un orar pe uşă. Orarul este al farmaciei. Orarul farmaciei este pe uşă.	Farmacia are o uşă deschisă. Uşa deschisă este a farmaciei. Uşa farmaciei este deschisă.

o bunică, două bunici, (al) bunicii [bunici + i]
o prietenă, două prietene, (al) prietenei [prietene + i]
o farmacie, două farmacii, (al) farmaciei

Aprofundaţi!

masculin + masculin	un umăr al copilului umărul copilului	Şterg un umăr al copilului. Umărul copilului este curat.
masculin + neutru	un controlor al trenului controlorul trenului	Vine un controlor al trenului. Controlorul trenului cere biletele.
masculin + feminin	un prieten al fetei prietenul fetei	Dan este un prieten al fetei. Prietenul fetei vine la noi.

	un elev al şcolii elevul scolii	El este un elev al şcolii de şoferi. Elevul şcolii de şoferi este el.
feminin + feminin	o fereastră a casei fereastra casei	Spăl o fereastră a casei. Fereastra casei este curată.
feminin + masculin	o mână a băiatului mâna băiatului	O mână a băiatului este curată. Mâna băiatului este murdară.
feminin + neutru	o uşă a vagonului uşa vagonului	Deschid o uşă a vagonului. Uşa vagonului este deschisă.

Al cui? A cui?

Bunicul are un cal.	**Al cui** este calul?	Calul este **al** bunicului.
Bunicul are o maşină.	**A cui** este maşina?	Maşina este **a** bunicului.
Bunica are un pisoi.	**Al cui** este pisoiul?	Pisoiul este **al** bunicii.
Bunica are o sacoşă.	**A cui** este sacoşa?	Sacoşa este **a** bunicii.

1. Transformaţi după modelul dat:

Biletul are culoarea albastră. — Culoarea **biletului** este albastră.

Patul are cearceafuri albe. ____________________

Dulapul are uşile deschise. ____________________

Doctorul are o asistentă blondă. ____________________

Copilul are o jucărie nouă. ____________________

Casa are ferestre mari. ____________________

Strada are clădiri înalte. ____________________

Bucătăria are o fereastră mare. ____________________

2. Răspundeţi după modelul:

Al cui este creionul? (elev) — **Creionul este al elevului.**

A cui este cartea? (profesor) ____________________

Al cui este aspiratorul? (mama) ____________________

A cui este farfuria? (bunica) ____________________

3. Articulaţi potrivit substantivele din paranteze:

Eu spăl (haine) (copil). — **Eu spăl hainele copilului.**

Tu aştepţi (tren) (prietenul). ____________________

Mihaela şterge (fereastră) (cameră). ________________________________

Noi traversăm (parc) (oraş). ________________________________

Voi veniţi în (bucătărie) (apartament). ________________________________

Ei deschid (uşă) (casă). ________________________________

Ele urcă (scară) (vagon). ________________________________

b. Verbe

Notaţi în paranteze 1, 2, 3 sau 4 pentru a indica de ce conjugare sunt verbele următoare:

a călători (-esc) [   ], a controla (-ez) [   ], a urca [   ], a coborî [   ], a sosi (-esc) [   ], a lua [   ], a aştepta [   ], a saluta [   ], a căuta [   ], a face [   ], a porni (-esc) [   ], a se aşeza [   ], a da [   ], a se odihni (-esc) [   ].

Atenţie

Expresii verbale cu verbele neregulate *a lua, a da, a sta*:

- a lua masa, a lua trenul/tramvaiul..., a lua de mână/de braţ;
- a da telefon, a da mâna, a da împrumut, a da înapoi, a da bună ziua;
- a sta de vorbă, a sta pe loc, a sta pe gânduri.

a lua	**a da**	**a sta**
Eu **iau** un bilet.	Eu **dau** banii.	Eu **stau** în casă.
Tu ***iei*** cana.	Tu **dai** biletul.	Tu **stai** afară.
El/ea **ia** valiza.	El/ea **dă** o reţetă.	El/ea **stă** pe pod.
Noi **luăm** bagajele.	Noi **dăm** caietul.	Noi **stăm** sub pom.
Voi **luaţi** farfuriile.	Voi **daţi** cartea.	Voi **staţi** la umbră.
Ei/ele **iau** creionul.	Ei **dau** pixul.	Ei/ele **stau** la soare.

1. Completaţi propoziţiile cu verbele potrivite:

Eu ____________ cu trenul la Iaşi.	Eu ___________ fereastra camerei.
Tu ____________ cumpărăturile la casă.	Tu __________________ pe mâini.
Simona ________________ din tren.	George _________ suc de portocale.
Noi _________________ haine groase.	Noi ________________ în Bucureşti.
Voi _________________ fructe.	Voi ________________ la ora 8.00.
Ei ______ despre programul doctorului.	Ele ____________________ trenul.

Eu ______________	vasele.	Noi ______________	la întrebări.
Tu ______________	în cameră.	Voi ______________	vagonul 10.
Tatiana ______________	la magazin.	Ei ______________	pe peron.

2. Uniţi prin săgeţi:

Eu	daţi înapoi cartea.	Eu	controlează biletele.
Tu	iau bagajele.	Tu	aşteaptă trenul pe peron.
El	iau un pix verde.	El	căutaţi un loc liber.
Noi	ia trenul din gară.	Noi	călătorim cu trenul.
Voi	dau mâna cu mine.	Voi	urc în tren.
Ele	dai bani împrumut.	Ele	soseşti la Arad.
Ei	luăm masa acasă.	Ei	salutăm călătorii.
Ele	mă ia de braţ.	Noi	faceţi o călătorie.
Tu	coboară din tren.	Voi	sosim în staţie.
El	dai bună ziua.	Eu	dau un telefon.

c. Adjective, adverbe

plin [4]; liber [4] • plăcut (t +i > ţ) [4] • neplăcut (t +i > ţ) [4] • ocupat (t +i > ţ) [4] • uşor (la feminin o > oa); greu, grea, grei, grele • gol, goală, goi, goale.

Asociaţi, unind prin săgeţi:

oameni	grele
poşetă	plin
bagaje	plăcută
compartiment	uşoară
călătorie	goale
locuri	libere
scaune	ocupaţi

Cuvinte cu sens opus (antonime) [←→]

Ziua este lumină, iar **noaptea** este întuneric.
Tânărul urcă în vagon, iar **bătrânul** coboară din vagon.
Trenul **pleacă** repede, iar căruţa **soseşte** încet.

1. Grupaţi cuvintele de mai jos după modelul dat:
mare, departe, repede, dulce, jos, puţin, rău, aproape, mic, sănătos, lung, curat, mult, bolnav, bun, murdar, scurt, sus, afară, acru, înăuntru, încet.

mare – mic

2. Alcătuiţi propoziţii cu antonimele de mai jos, după modelul:
Călătorul a dat biletul. Controlorul a luat biletul.

a da / a lua; a pleca / a sosi; a deschide/ a închide; podea / tavan; alb / negru; uşor / greu; gol/ plin; liber/ ocupat.

Ascultaţi şi răspundeţi la întrebări.

6. Să recapitulăm!

1. Alcătuiţi propoziţii, punând la forme potrivite cuvintele date:

a spăla, tricou, fată, Maria
la, noi, a ajunge, gară, repede
a deschide, camera, uşa, voi
tu, cafea, în, pui, lapte, zahăr, şi
Mihai, a traversa, cinci, în, minute, parc
despre, tren, eu, plecare, a întreba

2. Transformaţi propoziţiile în comenzi la singular şi plural, după modelul dat:

	singular	plural
Tu iei căni din dulap.	Ia căni din dulap!	Luaţi căni din dulap!
Tu deschizi cartea.		
Tu urci în vagonul 8.		
Tu te speli pe dinţi în baie.		
Tu mergi în holul hotelului.		
Tu te îmbraci cu haine groase.		

Unitatea 13
În tren

1. Să repetăm!

1. Completaţi cu prepoziţiile potrivite, alegându-le din şirul de mai jos:

(la, spre, cu, în, de la, pe, de, pentru, cu, până la, de lângă)

Noi ajungem ____ gară. Călătorim ____ trenul. Cumpărăm bilete _______ casa ____ bilete ________ a merge ____________ Timişoara. Pornim _______ peron. Trenul intră ____ gară. Pun piciorul _____ scară şi urc ____ vagonul ____ numărul 10. Este primul vagon ___________ locomotivă.

2. Alcătuiţi propoziţii cu expresiile:

a da telefon; a da mâna; a da împrumut; a da înapoi; a da bună ziua; a lua masa; a lua trenul; a lua de mână; a lua de braţ; a sta de vorbă; a sta pe loc; a sta pe gânduri.

2. Să citim!

Călătorii sunt prietenoşi. Ei zâmbesc.

– Şi noi mergem la Timişoara, spune domnul.

– Mă bucur să călătorim împreună. Eu sunt Andrei Popescu.

– Încântat, răspunde bărbatul şi îi dă mâna. Mă numesc Sorin Mureşan. V-o prezint pe soţia mea, Dana.

– Mă bucur să vă cunosc, spune femeia. Locuiţi în Timişoara?

– Nu, locuiesc în Bucureşti, răspunde Andrei. Merg cu afaceri la Timişoara. Am acolo un bun prieten.

– Cu ce vă ocupaţi? îl întreabă Sorin.

– Sunt arhitect, îi spune Andrei. Conduc o firmă de arhitectură. Dumneavoastră?

– Eu sunt om de afaceri, răspunde Sorin. Am un restaurant. Dana este contabila restaurantului. Lucrăm împreună. Locuim în Timişoara.

– Şi soţia mea lucrează, este secretară. Unde este restaurantul dumneavoastră? întreabă Andrei.

– Este în centrul oraşului. Se numeşte „Casa cu flori”, spune Dana.

– Câţi angajaţi aveţi?

– În restaurantul nostru lucrează doi bucătari, două ajutoare de bucătar, patru ospătari, un şofer. Restaurantul este mic, dar vin mulţi oameni. Este mereu plin. Preţurile sunt bune, mâncarea este bună.

– Vreau să vin cu prietenul meu la restaurantul dumneavoastră, spune Andrei.

– Vă aştept să veniţi, spune Sorin. Este deschis zilnic, de la 12.00 la 24.00.

Dana deschide o carte. Ea citeşte. Bărbaţii tac. Sorin adoarme. Andrei priveşte pe geam.

3. Să înţelegem!

a. Încercuiţi:

În compartiment călătoresc până la Timişoara: 1. cinci călători; 2. doi călători; 3. trei călători.	Andrei locuieşte: 1. în Bucureşti; 2. în Constanţa; 3. în Timişoara.
Sorin este: 1. arhitect; 2. contabil; 3. om de afaceri.	Dana citeşte: 1. o carte; 2. o revistă; 1. un ziar.

b. Răspundeţi:

1. Cum se numeşte soţia lui Sorin Mureşan?
2. Ce profesie are femeia din compartiment?
3. Unde se află restaurantul „Casa cu flori”?
4. Câţi angajaţi are Sorin la restaurant?

4. Limbă şi comunicare

a. Substantive

După modelele date, scrieţi formele de plural ale substantivelor:

un – doi

- soţ – soţ**i**; bucătar ________________; ospătar ________________; angaja**t** [**ţ**] ________________; arhitec**t** [**ţ**] ________________.

o – două

- vorb**ă** – vorb**e**; contabilă ________________; revistă ________________; secretară ________________;
- soţi**e** – soţi**i**; meserie ________________; profesie ________________.

un – două

- restaurant – restaurant**e**; ziar ________________;
- chioşc - chioşc**uri**; geam ________________.

Atenţie: femeie – femei; carte - cărţi

Treceţi propoziţiile de la singular la plural, utilizând numerale, după modelul:

Eu cumpăr o revistă, un ziar şi o carte.
Noi cumpărăm două reviste, patru ziare şi cinci cărţi.

Tu angajezi o contabilă, un şofer şi un bucătar.
El aşteaptă la gară un bărbat şi o femeie.
Eu pun o întrebare.
Tu saluţi un controlor.
Pe peron sunt un chioşc şi un călător.

b. Verbe

1. Notaţi în paranteze 1, 2, 3 sau 4 pentru a indica de ce conjugare sunt verbele următoare:

a prezenta [ ], a putea [ ], a zâmbi (-esc) [ ], a lucra (-ez) [ ], a citi

(-esc) [ ], a (se) bucura [ ], a adormi [ ], a tăcea [ ], a privi (-esc) [ ], a angaja (-ez) [ ], a vorbi (-esc) [ ], a aştepta [ ], a dori (-esc) [ ], a vrea [ ].

2. Uniţi prin săgeţi:

Eu	aşteptăm trenul pe peron.	Eu	tace.
Tu	angajez un bucătar.	Tu	prezentaţi biletele.
El	adorm.	El	te bucuri de călătorie.
Noi	zâmbeşte.	Noi	urcă în tren.
Voi	privesc pe fereastră.	Voi	intră în compartiment.
Ele	cumperi o revistă de la chioşc.	Ele	lucrez la un chioşc de ziare.

a vrea

Eu **vreau** un măr verde.
Tu **vrei** un bilet de tren.
El/ea **vrea** o rochie roşie.

Noi **vrem** nişte pachete de unt.
Voi **vreţi** un kilogram de peşte.
Ei/ele **vor** o bucată de salam.

Posibilitatea, probabilitatea (modul conjunctiv)

conjugarea I - **a urca**		conjugarea a II-a - **a vedea**	
indicativ prezent	**conjunctiv prezent**	**indicativ prezent**	**conjunctiv prezent**
Eu **urc** în tren.	Eu aştept **să** **urc** în tren.	Eu **văd** casa.	Eu vreau **să** **văd** casa.
Tu **urci** în tren.	Tu aştepţi **să** **urci** în tren.	Tu **vezi** casa.	Tu vrei **să** **vezi** casa.
El/ea **urcă** în tren.	El/ea aşteaptă **să** **urce** în tren.	El/ea **vede** casa.	El/ea vrea **să** **vadă** casa.
Noi **urcăm** în tren.	Noi aşteptăm **să** **urcăm** în tren.	Noi **vedem** casa.	Noi vrem **să** **vedem** casa.
Voi **urcaţi** în tren.	Voi aşteptaţi **să** **urcaţi** în tren.	Voi **vedeţi** casa.	Voi vreţi **să** **vedeţi** casa.

Ele **urcă** în tren.	Ele aşteaptă să **urce** în tren.	Ei **văd** casa.	Ei/ele vor să **vadă** casa.

conjugarea a III-a - **a deschide**		conjugarea a IV-a - **a privi**	
indicativ prezent	**conjunctiv prezent**	**indicativ prezent**	**conjunctiv prezent**
Eu **deschid** uşa.	Eu pot să **deschid** uşa.	Eu **privesc** oraşul.	Eu doresc să **privesc** oraşul.
Tu **deschizi** uşa.	Tu poţi să **deschizi** uşa.	Tu **priveşti** oraşul.	Tu doreşti să **priveşti** oraşul.
El **deschide** uşa.	El poate să **deschidă** uşa.	Ea **priveşte** oraşul.	Ea doreşte să **privească** oraşul.
Noi **deschidem** uşa.	Noi putem să **deschidem** uşa.	Noi **privim** oraşul.	Noi dorim să **privim** oraşul.
Voi **deschideţi** uşa.	Voi puteţi să **deschideţi** uşa.	Voi **priviţi** oraşul.	Voi doriţi să **priviţi** oraşul.
Ei **deschid** uşa.	Ele pot să **deschidă** uşa.	Ele **privesc** oraşul.	Ele doresc să **privească** oraşul.

1. Puneţi verbul la modul conjunctiv, după modelul dat:

Noi mergem la serviciu.	**Să mergem!**	**Ne bucurăm de cunoştinţă.**	**Să ne bucurăm!**
Astăzi mâncăm împreună.		Noi ne îmbrăcăm repede.	
Noi urcăm acum în tren.		Ne spălăm cu apă rece.	
Coborâm scara blocului.		Dimineaţa ne trezim la ora 7.00.	
El aşteaptă trenul.		Ea se priveşte în oglindă.	
Ele tac.		Ei se urcă în copac.	
Ei citesc un ziar.		Ele se duc la piaţă.	

2. Uniţi prin săgeţi:

Eu vreau	să ne îmbrăcăm.	Eu nu pot	să angajeze un şofer.
Tu nu vrei	să citesc o carte.	Tu poţi	să luăm o casă.
Maria vrea	să mănânce carne.	Dan poate	să plătiţi biletul.
Noi vrem	să dormi aici.	Nu putem	să pornesc spre casă.
Voi vreţi	să plece la Bucureşti.	Voi nu puteţi	să locuiască cu noi.
Ei nu vor	să nu aşteptaţi.	Ele pot	să pui masa.

c. Adjective. Adverbe

Sorin râde.	E bucuros.	Adrian plânge.	E trist.
Diana zâmbeşte.	E fericită.	Andreea plânge.	E nefericită.
Costă 1000 de lei.	E scump.	Costă doi lei.	E ieftin.
Radu aleargă.	El aleargă singur.	Ion şi Dan aleargă.	Ei aleargă împreună.
Maria aleargă în parc.		Ana aleargă pe şosea.	Ele aleargă separat.
Citesc de luni până duminică.		Citesc zilnic.	
Nu citeşte niciodată.		Citeşte mereu.	

Asociaţi, unind prin săgeţi:

salut	bucuroase
zâmbete	buni
prieteni	zilnic
probleme	prietenos
program	multe
marfă	ieftină
mergem	împreună
citesc	scumpe
haine	mereu
veniţi	separat

d. Pronume

Politeţea, respectul (pronumele personal de politeţe: *dumneavoastră*)

Mihai, **tu** urci în tren? Domnule Popescu, **dumneavoastră** urcaţi în tren?
Maria, **tu** mergi la film? Doamnă profesoară, **dumneavoastră** mergeţi la film?

Completaţi tabelul cu enunţuri potrivite, după modelul dat:

	Tu...	**Voi...**	**Dumneavoastră...**
a deschide	Tu deschizi geamul.	Voi **deschideţi** uşa.	**Dumneavoastră deschideţi** fereastra trenului.
a citi			
a discuta			
a cumpăra			
a se bucura			
a se simţi			

Apartenenţa, posesia unui singur obiect (pronumele/adjectivul pronominal posesiv)

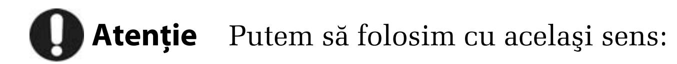
Eu am un copil blond.	Copilul **meu** este blond.	Copilul blond este **al meu**.
Eu am o maşină gri.	Maşina **mea** este gri.	Maşina gri este **a mea**.
Eu am un măr roşu.	Mărul **meu** este roşu.	Mărul roşu este **al meu**.
Noi avem un copil mic.	Copilul **nostru** este mic.	Copilul mic este **al nostru**.
Noi avem o pisică albă.	Pisica **noastră** este albă.	Pisica albă este **a noastră**.
Noi avem un pachet alb.	Pachetul **nostru** este alb.	Pachetul alb este **al nostru**.

Adjective pronominale posesive

Soţul **meu** este aici.
Soţia **mea** citeşte o carte.
Copilul **tău** vine în casă.
Prietena **ta** pleacă la Bucureşti.
Mărul **său** este roşu.
Camera **sa** e mare.
Băiatul **nostru** se angajează.
Fata **noastră** cumpără un apartament.
Trenul **vostru** intră în gară.
Mâncarea **voastră** este bună.

Pronume posesive

Al meu este aici.
A mea citeşte o carte.
Al tău vine în casă.
A ta pleacă la Bucureşti.
Al său este roşu.
A sa e mare.
Al nostru se angajează.
A noastră cumpără un apartament.
Al vostru intră în gară.
A voastră este bună.

Atenție Putem să folosim cu acelaşi sens:

	adjectiv posesiv	pronume personal	pronume posesiv/personal
El are un căţel negru.	Căţelul **său** e negru.	Căţelul **lui** e negru.	Căţelul negru este **al său**/**al lui**.
Ea are un căţel negru.	Căţelul **său** e negru.	Căţelul **ei** e negru.	Căţelul negru este **al său**/**al ei**.
El are o pisică neagră.	Pisica **sa** e neagră.	Pisica **lui** e neagră.	Pisica neagră este **a sa**/**a lui**.
Ea are o pisică neagră	Pisica **sa** e neagră.	Pisica **ei** e neagră.	Pisica neagră este **a sa**/**a ei**.
Ei au un căţel negru.	-	Căţelul **lor** e negru.	Căţelul negru este **al lor**.
Ele au un căţel negru.	-	Căţelul **lor** e negru.	Căţelul negru este **al lor**.
Ei au o pisică neagră.	-	Pisica **lor** e neagră.	Pisica neagră este **a lor**.
Ele au o pisică neagră.	-	Pisica **lor** e neagră.	Pisica neagră este **a lor**.

1. Tăiaţi forma greşită:

Cartea **meu/mea** este despre Timişoara.	Casa **tău/ta** este nouă.
Soţul **meu/mea** se numeşte Mihai.	Prietenul **tău/ta** stă în Iaşi.
Trenul **meu/mea** intră în gară.	Mâncarea **tău/ta** este bună.
Rochia **meu/mea** este subţire.	Părul **tău/ta** este negru.
Copilul **său/sa** este aici.	Restaurantul **său/sa** este în centru.
Maşina **său/sa** este albastră.	Soţia **său/sa** este contabilă.
Călătoria **nostru/noastră** este lungă.	Tramvaiul **vostru/voastră** vine.
Covorul **nostru/noastră** este curat.	Fereastra **vostru/voastră** e deschisă.
Profesia **nostru/noastră** este arhitectura.	Bagajul **vostru/voastră** este greu.

Bucătarul **nostru/noastră** este prietenos.	Secretara **vostru/voastră** lucrează.
Băiatul **nostru/noastră** intră în casă.	Taxiul **meu/mea** soseşte.
Doctorul **tău/ta** este la cabinet.	Bucătăria **vostru/voastră** este mare.

2. Transformaţi propoziţiile date, după modelele:

Biletul meu costă 20 lei.	**Al meu** costă 20 lei.
Soţia mea face mâncare.	
Fata noastră vine acasă.	
Supa ta este bună.	
Copilul vostru deschide uşa.	
Prietenul său zâmbeşte.	
Doctorul nostru scrie reţeta.	**Al nostru scrie** reţeta.
Asistenta sa intră în sală.	
Casa voastră este veche.	
Profesorul tău vorbeşte.	
Haina mea este roşie.	
Pantofii tăi sunt curaţi.	

Familii de cuvinte (cuvinte derivate)

Comparați

Mihai **prezintă** un spectacol.	**Prezentatorul** spectacolului este Mihai.	Mihai face o **prezentare** bună.
Văd un bun **prieten**.	El mă salută **prietenos**.	**Prietenia** este frumoasă.

Completaţi enunţurile de mai jos cu termeni potriviţi din familiile de cuvinte:

a călători – călător – călătorie • a locui – locuitor – locuire • a prezenta –

prezentator – prezentare • a angaja – angajator – angajare • a cumpăra – cumpărător – cumpărare • a controla – controlor – control • bucătar – bucătărie

Plec astăzi într-o _______________. Eu ______________ cu trenul. Eu sunt un _______________.

Eu ______________ în Bucureşti. Sunt un ______________ al acestui oraş.

Am venit aici pentru ___________. Omul de afaceri ___________ şoferi. El este _____________ meu.

Tu __________ o maşină. Eşti un _____________ . Astăzi te ocupi de ______________ maşinii.

Acest bărbat _______________ biletele în tren. El este ________________.

Dan găteşte. El este ______________. Lucrează în ____________________.

Cuvinte cu sens asemănător (sinonime)

Trenul **ajunge** în gară.	Trenul **soseşte** în gară.
Radu **pleacă** la piaţă.	Radu **merge** la piaţă.
Desertul e **bun**.	Desertul e **gustos**.

Transcrieţi propoziţiile, înlocuind cuvintele subliniate cu sinonime:

Eu <u>merg</u> cu trenul la Iaşi. ____

Noi <u>discutăm</u> cu plăcere în compartiment. __________________________

Voi <u>locuiţi</u> în Baia Mare. ____

Eu sunt <u>bucuros</u> să vă cunosc. _____________________________________

Andrei <u>se uită</u> pe fereastră. _______________________________________

Ascultaţi şi răspundeţi la întrebări.

5. Să recapitulăm!

1. Completaţi textul, alegând dintre cuvintele din paranteză:

Mihai este prietenul ______. Eu merg ___ el în vizită. El __________ în Timişoara. Până acolo, călătoresc ____ trenul. Locul meu este în ___________10. În compartiment sunt _____ călători, soţ şi _________. Mă bucur ________________ cu ei. Discutăm _________ profesii. ______________ deschide uşa _____________. Noi dăm la control ___________.
(locuieşte, controlorul, cu, meu, soţie, la, doi, să stau de vorbă, biletele, despre, vagonul, compartimentului)

2. Rescrieţi frazele, punând cel puţin un verb din fiecare la singular:

Vrem să mergem la prietenul nostru. ________________________________
Doriţi să mâncaţi un măr? ______________________________________
Anca şi Dana pot să facă mâncare. _______________________________
Ei aşteaptă să punem întrebări. _________________________________
Putem să plătim cumpărăturile? _______________________________
Ce vreţi să faceţi? ____
Când puteţi să veniţi la noi în vizită?_____________________________
Ne bucurăm să discutăm despre carte.____________________________

3. Alcătuiţi un dialog de şase replici care să conţină două numerale, un verb la imperativ şi un verb la conjunctiv.

Unitatea 14
La hotel

1. Să repetăm!

1. Completaţi cu cât mai multe variante de pronume/substantive potrivite:

Voi citiţi o carte.	______________ plecăm în călătorie.
Dumneavoastră citiţi o carte.	______________ plecăm în călătorie.
Tu şi ea citiţi o carte.	______________ plecăm în călătorie.
______________ ajung la Iaşi.	______________ vrea să vină.
______________ ajung la Iaşi.	______________ vrea să vină.
______________ ajung la Iaşi.	______________ vrea să vină.
______________ poate să scrie un mesaj.	______________ se bucură să discute.
______________ poate să scrie un mesaj.	______________ se bucură să discute.
______________ poate să scrie un mesaj.	______________ se bucură să discute.

2. Transcrieţi enunţurile, punând verbele la formă negativă:

Să plecăm acasă! ______________________
Afară plouă, luaţi umbrela! ______________________
Şterge-te pe mâini cu prosopul! ______________________
Să cumpărăm dulciuri! ______________________
Mă aştepţi la gară? ______________________
Eu mă simt obosit. ______________________

3. Scrieţi după dictare:

Noi mergem la piaţă. Eu vreau să cumpăr fructe, iar Daniel cumpără carne şi legume. Pe mese sunt mere, pere, struguri, portocale şi lămâi. Facem cumpărături, apoi plecăm acasă cu tramvaiul. Avem multe bagaje.

4. Înlocuiţi cuvintele subliniate cu antonimele lor:

Noi lucrăm separat. ______________________

Magazinul nostru este mare. ______________________

Restaurantul este plin la această oră. ______________________

Sorin adoarme repede. ______________________

2. Să citim!

La 22.31 Andrei a coborât din tren. Mihai, prietenul lui, aşteaptă pe peron. Andrei l-a văzut pe Mihai.

– Salut, Andrei! Bine ai venit!

– Bine te-am găsit!

– Cum a fost călătoria?

– Lungă, dar plăcută. Am cunoscut doi soţi simpatici, Dana şi Sorin Mureşan.

Cei doi au ieşit din gară şi au luat un taxi pentru a ajunge la un hotel. Andrei a spus:

– Vreau să ajungem la un hotel aproape de locuinţa ta. Cred că este bine să alegem un hotel mare, ca să fim siguri că sunt camere libere. Sunt obosit. Ieri am muncit mult, iar astăzi am călătorit multe ore.

– Atunci mergem la „Bulevard”, pentru că este un hotel de trei stele mare şi modern. Ştiu că au camere libere.

Au ajuns la hotel şi Andrei a cerut o cameră pentru o singură persoană. Recepţionera l-a rugat să completeze un formular pentru camera 67. Andrei a completat formularul şi a primit cheia camerei. Recepţionera a spus:

– Dacă doriţi să sunaţi la recepţie, formaţi numărul 91.

– Mulţumesc, a răspuns Andrei.

Apoi Mihai l-a ajutat să ducă bagajul în cameră. Au urcat cu liftul până la etajul 6.

– E o cameră frumoasă, a spus Mihai.

– Sunt mulţumit de camera aleasă. Mulţumesc! a răspuns Andrei.

– Bine! Atunci pe mâine după-masă.

– Noapte bună, Mihai!

Sună telefonul. Andrei a primit un mesaj de la soţia lui: „Ai ajuns cu bine? Ioana". El a răspuns: „Da. Sunt la hotel. Te iubesc. Andrei"

3. Să înţelegem!

a. Încercuiţi:

Cei doi au luat: 1. un taxi; 2. un tramvai; 3. un troleibuz.	Cei doi aleg un hotel: 1. de două stele; 2. de trei stele; 3. de patru stele.
Numărul de telefon al recepţiei este: 1. 19; 2. 91; 3. 61.	Camera lui Andrei este: 1. mică; 2. lungă; 3. frumoasă.

b. Răspundeţi:

1. Când a ajuns Andrei la Timişoara?
2. Cine l-a aşteptat pe Andrei?
3. Unde l-a văzut Andrei pe prietenul lui?
4. Cum a fost călătoria?
5. Cum se numeşte hotelul?
6. Ce a completat Mihai?

4. Limbă şi comunicare

a. Substantive

După modelele date, scrieţi formele de plural ale substantivelor:

o – două

persoană – persoan**e**; recepţioneră ____________________;

recepţie – recepţi**i**; călătorie ____________________;

un – două

formular – formular**e**; mesaj ____________________;

hotel – hotel**uri**; lift________________;

Atenție

(o) st**ea** – (două) st**ele**; (o) cafea – (două) cafele; (o) lalea – (două) lalele; (o) mărgea – (două) mărgele; (o) surcea – (două) surcele; (o) saltea – (două) saltele; (o) narghilea – (două) narghilele; (o) floricea – (două) floricele;
(o) ch**eie** – (două) ch**ei**; (o) femeie – (două) femei; (o) scânteie– (două) scântei.

Completaţi cu termeni din paranteză:

Eu stau la un __________ de două _______. Am completat un __________ la __________. Am o _________ pentru o __________la etajul _________ . Urc cu ________ şi deschid _______ cu ____________
(persoană, recepţie, liftul, hotel, uşa, cinci, cheia, formular, stele, cameră)

b. Adjective

Comparați

Îmi place Sorin. E **simpatic**. Nu-mi place de el. Nu e simpatic. E **antipatic**.	Duminică nu lucrez. Sunt **liber**. Lucrez toată ziua. Sunt **ocupat**.
Hotelul acesta e nou. E un hotel **modern**. Hotelul acela e **vechi**. Nu e un hotel modern.	Dorm bine. Sunt **odihnit**. Muncesc mult. Sunt **obosit**.

c. Verbe

1. Scrieţi în paranteze 1, 2, 3, 4 pentru a indica la ce conjugare sunt verbele:

a ruga [ ], a găsi (-esc) [ ], a vrea [ ], a suna [ ], a duce [ ], a iubi (-esc) [ ], a crede[ ], a şti (eu ştiu) [ ], a forma (-ez) [ ], a primi (-esc) [ ], a alege [ ], a completa (-ez) [ ], a munci (-esc) [ ].

2. Alcătuiţi fraze în care primul verb să fie la indicativ sau imperativ, iar al doilea la conjunctiv, după modelul:

(a ruga, a suna, uşă) Te rog să suni la uşă!

(a dori, a coborî, scară) ____________________________

(a vrea, a forma, numărul de telefon) ______________________________

(a putea, a completa, formular) ____________________________________

(a ieşi, a cumpăra, lapte) ____

(a veni, a vedea, oraşul) ____

(a şti, a găsi, adresa) ____

Rezultatul unei acţiuni. Participiul

Andrei **completează** formularul.
Recepţionera citeşte formularul **completat** de Andrei.

Matei **duce** un pachet în cameră.
Pachetul **dus** de Matei este mare.

Participiul se temină în **t** sau în **s**:

- a coborî – coborât, a vedea – văzut, a veni – venit, a găsi – găsit, a cunoaşte – cunoscut, a ieşi – ieşit, a vrea – vrut, a şti – ştiut, a cere – cerut, a completa – completat, a dori – dorit, a ajuta – ajutat, a iubi – iubit, a munci – muncit;
- a ajunge – ajuns, a spune – spus, a alege – ales, a răspunde – răspuns, a duce – dus.

Participiile verbelor neregulate:

- a fi – **fost**, a avea – **avut**, a vrea – **vrut**, a bea – **băut**, a mânca – **mâncat**, a sta – **stat**, a lua – **luat**, a da – **dat**.

Aleg un peşte.	Aleg nişte peşti.
Peştele **ales** e gustos.	Peştii **aleşi** sunt gustoşi.
Aleg o prăjitură.	Aleg nişte prăjituri.
Prăjitura **aleasă** e gustoasă.	Prăjiturile **alese** sunt proaspete.

Participiul se foloseşte ca un adjectiv cu patru forme:

completat – completat**ă** – completaţ**i** - completat**e**
dus – dus**ă** – duş**i** – dus**e**.

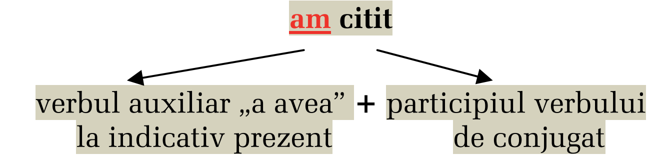
Completez formularul. Pun formularul **completat** pe masă.
Nu completez formularul. Pun formularul **necompletat** pe masă.

Unele participii au antonime formate cu **ne**: cunoscut – **ne**cunoscut, dorit – **ne**dorit, văzut – **ne**văzut, spălat – **ne**spălat.

Acţiuni desfăşurate în trecut. Perfectul compus.

Astăzi **este** luni. **Merg** la şcoală şi **citesc** o carte.
Ieri **a fost** duminică. **Am mers** la film şi **am citit** o carte.

a veni
Eu **am venit** anul trecut la Sibiu.
Tu **ai venit** ieri din Bucureşti.
El/ea **a venit** aseară la tine.
Noi **am venit** în casă de o oră.
Voi **aţi venit** de la gară demult.
Ei/ele **au venit** alaltăieri lângă noi.

a alege
Eu **am ales** o carte.
Tu **ai ales** o rochie.
El/ea **a ales** un caiet.
Noi **am ales** o cameră.
Voi **aţi ales** fructele.
Ei/ele **au ales** hotelul.

a fi
Eu **am fost** obosit.
Tu **ai fost** singur.
El/ea **a fost** la doctor.
Noi **am fost** la piaţă.
Voi **aţi fost** prieteni.
Ei/ele **au fost** în călătorie.

1. Uniţi fragmentele pentru a obţine propoziţii:

Eu	a cerut o cafea fără zahăr.
Tu	am cerut adresa cabinetului.
El	ai cerut un formular de la recepţie.
Noi	au cerut un bilet de tren.
Voi	am cerut o cutie de medicamente.
Ele	aţi cerut un număr de telefon.

Eu	nu au cumpărat un cadou.
Tu	nu aţi vrut să traversaţi parcul.
El	nu am fost la piaţă astăzi.
Noi	nu a dat mâna cu un prieten.
Voi	nu ai urcat în vagon.
Ele	nu am plecat în călătorie.

2. Completaţi cu forme ale pronumelui personal, după modelele:

Eu <u>te</u>-am văzut <u>pe tine</u> la farmacie.

Tu <u>m</u>-ai aşteptat ________ în staţia de tramvai.	Tu <u>l</u>-ai căutat _____ la cabinet.
Eu <u>te</u>-am sunat _________ astăzi la ora 10.	Eu am trezit-<u>o</u> ________ târziu.
Tu <u>i</u>-ai întrebat _____ despre plecarea trenului.	Eu <u>v</u>-am angajat _________ ieri.
Eu <u>le</u>-am privit _________ pe fereastră.	Tu <u>ne</u>-ai primit ______ în casă.

Mihai <u>l</u> -a aşteptat pe Andrei la gară. (pe el)

Dana ___- a angajat la restaurantul ei. (pe mine)

Sorin ___- a văzut în staţia de autobuz. (pe tine)

Ioana ____- a rugat pe Dan să cumpere pâine. (pe el)

George a căutat- ____ pe Maria pe peron. (pe ea)

Marin ____ - a aşteptat pe peron. (pe noi)

Copilul ____ - a întrebat despre ciocolată. (pe voi)

Prietenul meu ____ - a trezit devreme. (pe ei)

Medicul ___- a consultat la cabinet. (pe ele)

3. Alcătuiţi câte două propoziţii cu verbele *a alege, a primi, a merge, a cumpăra, a vedea, a îmbrăca, a intra, a citi, a veni,* după modelul:

Ieri <u>am completat</u> un formular la recepţia hotelului.
Astăzi <u>completez</u> un text cu verbe potrivite.

d. Adverbe

În zece minute ajung la şcoală. Şcoala este **aproape**.
Până la şcoală merg o oră. Şcoala este **departe**.
Acum ajung la hotel. **Apoi** completez formularul.

1. Transformaţi propoziţiile, adăugând substantive/pronume, după modelul:

Eu locuiesc **aproape**. Eu locuiesc **aproape de parc**.

Tu stai departe. ______________________________

El pune cana aproape. ______________________________

Voi plecaţi departe. ______________________________

Ea vine alături. ______________________________

Noi ajungem departe. ______________________________

Ele călătoresc aproape. ______________________________

2. Uniţi prin săgeţi:

Este bine	să stăm de vorbă.
Este interesant	să călătoresc cu trenul.
Este plăcut	să citim reviste.
Este uşor	să pui bagajele în plasa de bagaje.
Este greu	să completeze un formular.
Nu este bine	să văd un film a doua oară.
Nu este interesant	să citesc ziarul.
Nu este plăcut	să lucrezi mult.
Nu este uşor	să urcăm multe scări.
Nu este greu	să nu iei medicamente dacă eşti bolnav.

3. Alcătuiţi propoziţii cu antonimele:

acum / atunci; aici / acolo; aproape / departe; pe / sub; cu / fără.

Certitudinea, incertitudinea

Hotelul e gol. **Sigur** găsim camere libere.
Hotelul e plin. **Probabil** toate camerele sunt ocupate.

Completaţi enunţurile:

Sunt sigur că ______________
Sigur că ______________
Desigur că ______________
Cu siguranţă că ______________

Probabil că ______________
Poate că ______________
Este posibil să ______________
Posibil să ______________

e. Exprimarea relaţiilor. Conjuncţii

Am dormit **şi** m-am odihnit.
Am dormit, **dar** nu m-am odihnit.
Eu am dormit, **iar** el a citit.
Dacă dorm bine, sunt odihnit.
Nu sunt odihnit, **pentru că** nu am dormit bine.
Dorm **ca să** fiu mâine odihnit.
Sunt bucuros **că** am dormit bine.

Alegeţi termenii potriviţi şi completaţi:
(şi, iar, dar, că, ca să, dacă, pentru că)

Eu l-am angajat la acest restaurant _______ muncească.

El a ales legumele ____ acum le plăteşte.

Ea a ales legumele, _____ el le plăteşte.

El completează formularul __________ vrea să stea la hotel.

Voi vă bucuraţi _________ vine Mihai.

Tu ai venit la gară ________ mă duci la hotel.

Eu te-am întrebat, _____ tu nu ai răspuns.

______ plecăm acum, ajungem la timp.

Noi ne îmbrăcăm gros, ___________ este frig.

f. Numerale

De la 20 la 100

douăzeci
douăzeci şi unu (de băieţi)
douăzeci şi una (de fete)
douăzeci şi doi (de băieţi)
douăzeci şi două (de fete)
douăzeci şi trei (de băieţi)
douăzeci şi trei (de fete)
....
douăzeci şi nouă

nouăzeci
nouăzeci şi unu (de băieţi)
nouăzeci şi una (de fete)
nouăzeci şi doi (de băieţi)
nouăzeci şi două (de fete)
nouăzeci şi trei (de băieţi)
nouăzeci şi trei (de fete)
....
nouăzeci şi nouă
o sută

Scrieţi după dictare: 27, 35, 48, 51, 69, 73, 82, 96.

Ascultaţi şi răspundeţi la întrebări.

5. Să recapitulăm!

1. Puneţi verbele din paranteze la modul conjunctiv:

Pot ____________ corect un text lung. (a citi)

Nina nu ştie __________ strada pe care locuieşti tu. (a găsi)

Noi am venit ___________ ce mai faceţi. (a vedea)

Voi doriţi ___________ cu autobuzul în centrul oraşului. (a merge)

Tu aştepţi ca Dan ___________ la telefon. (a răspunde)

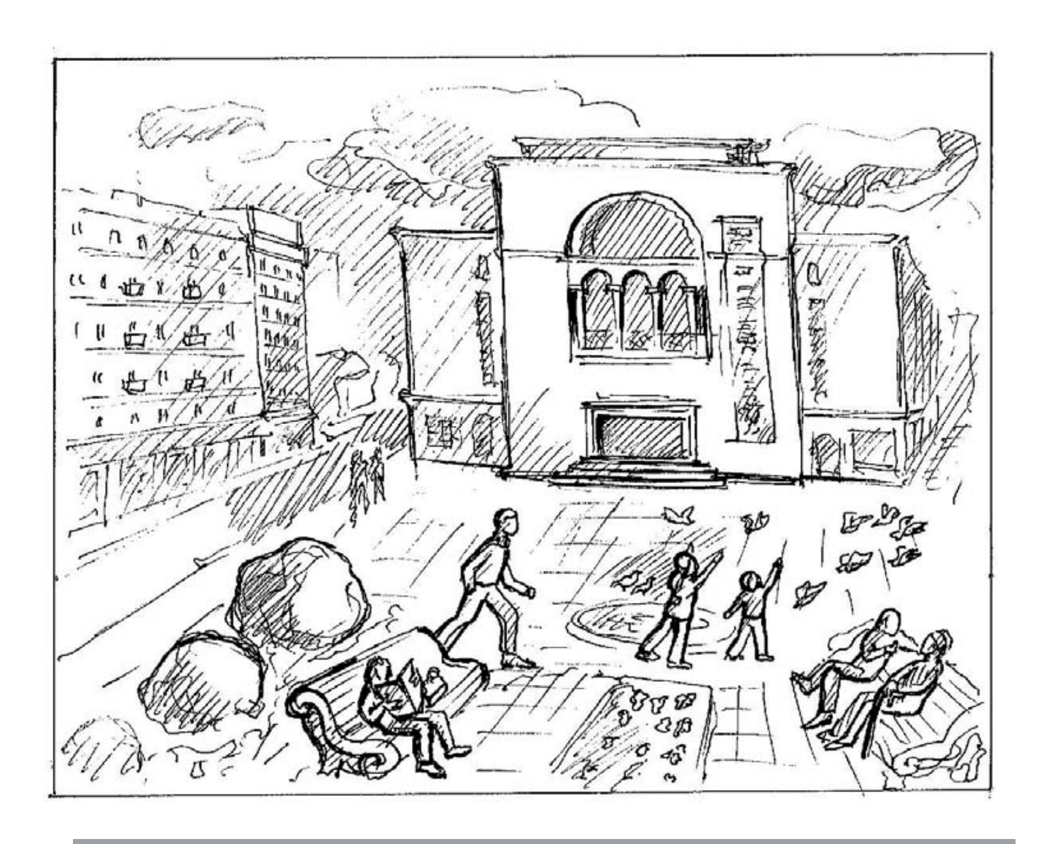
Ei spun ___________ un bucătar. (a angaja)

2. Continuaţi cu o nouă propoziţie, după modelul:

Eu am un prieten.	Prietenul **meu** se numeşte Daniel.
Tu ai o carte despre România.	__________________________
El are un apartament.	__________________________
Noi avem o maşină.	__________________________
Voi aveţi un cabinet.	__________________________
Ele au o asistentă la cabinet.	__________________________

3. Scrieţi un text din şase propoziţii în care să puneţi: linie de dialog (–), virgulă (,), punct (.), semnul întrebării (?), semnul exclamării (!).

Unitatea 15
În oraş

1. Să repetăm!

1. Completaţi cu forme potrivite ale verbului dat:

a da	**a lua**
Noi _______ mâna cu acest tânăr.	Voi _______ acum tramvaiul.
Ei ______ telefon acasă.	Eu l- ________ pe Dan cu mine.
Eu ______ ieri un răspuns recepţionerei.	Mihai poate _______ legume.
Oana le ____ copiilor fructe.	Maria şi Corina ______ loc pe scaune.
Voi __________ împrumut o carte ieri.	Tu ________ ieri o carte.
Tu vrei _________ pixul împrumut.	Noi ________-o pe Maria de la şcoală.

a avea

Voi ______ un apartament nou.	Ele ____ teme pentru mâine.
Tu ___ o rochie albă.	Eu ____ doi copii.
Noi _________ ieri o discuţie.	Ea _____ bagaje grele.

2. Completaţi cu forme potrivite ale pronumelor din paranteză:

Ioana ___-a întrebat pe Andrei dacă a ajuns cu bine. ____ a răspuns că este la hotel, în camera ___ .

– Cum este camera ___? ___ întreabă ____ .

– Camera ____ este mare. Ferestrele ___ sunt înalte. Covorul de lângă patul ____ e nou.

– ___- ai întâlnit pe prietenul ____?

– Da, ___ -a aşteptat la gară. ____ ce faci?

–Bine, mulţumesc. ___ - a sunat Corina şi am vorbit cu ____ . Acum sunt gata să intru în pat.

– Noapte bună!

– Mulţumesc, la fel!

(ei, sa, el, l-, mea, îl, tu, meu, ta, ea, tău, m-, ne-)

2. Să citim!

La ora 18, după ce a terminat întâlnirea de afaceri, Andrei coboară să îl aştepte pe Mihai. Iese în faţa hotelului şi admiră Piaţa Operei din centrul oraşului. În mijlocul pieţei sunt spaţii verzi cu multe flori: trandafiri, lalele, garoafe. Pe băncile din jurul lor, oamenii stau şi discută sau citesc ziarul. La capătul din dreapta al pieţei este Opera, iar pe latura opusă se află Catedrala Ortodoxă. În faţa Operei, nişte copii hrănesc porumbeii care zboară deasupra pieţei. În stânga copiilor Andrei îl vede pe Mihai care se grăbeşte spre el.

– Of! Te rog să mă ierţi. Am întârziat zece minute. Am găsit greu loc de parcare.

– Nu e nimic. Am avut timp să privesc această superbă piaţă.

– Mă bucur că îţi place. Astăzi vreau să vezi şi alte locuri frumoase din Timişoara.

– Sunt gata! Abia aştept! Vreau să îmi arăţi centrul vechi al oraşului. Am auzit că aveţi multe biserici.

Cei doi prieteni pornesc spre Piaţa Unirii. Aici Mihai îi arată prietenului său Domul Catolic.

– E singura biserică catolică din oraş? întreabă Andrei.

– O, nu! răspunde Mihai. Sunt catedrale catolice şi în Piaţa Traian şi în Piaţa Nicolae Bălcescu. Trebuie să le vezi. Sunt minunate!

– Dar biserica de vizavi?

– Este Biserica Sârbească. Ştii că în Timişoara trăiesc români, maghiari, germani, sârbi, bulgari, rromi. În prezent sunt şi italieni. În trecut au fost şi mulţi evrei.

– Sunt şi sinagogi?

– Da. Una este pe o stradă din apropiere.

– Timişoara are o istorie interesantă.

– Aşa este. Dacă doreşti, mergem la Muzeul de Istorie.

Sună telefonul. Andrei vorbeşte cu soţia lui. Apoi îi spune lui Mihai:

– Ioana ne transmite salutări. Zice că aveţi în Timişoara un parc extraordinar.

– Ah, da! E Parcul Rozelor.

– Hai să îl vedem! E departe?

– La zece minute.

În drum spre Parcul Rozelor, Andrei priveşte atent străzile şi clădirile.

– Mihai, oraşul tău seamănă cu Viena!

– Da! Timişoara e Mica Vienă! Sunt încântat că îţi place oraşul meu.

3. Să înţelegem!

a. Încercuiţi:

Andrei admiră: 1. Piaţa Operei; 2. Piaţa Nicolae Bălcescu; 3. Piaţa Traian.	Andrei a întârziat: 1. cinci minute; 2. zece minute; 3. douăsprezece minute.
În Piaţa Unirii se află: 1. Opera; 2. Sinagoga; 3. Domul Catolic.	Andrei vrea să viziteze: 1. Parcul Rozelor; 2. Muzeul de Istorie; 3. Piaţa Traian.

b. Răspundeţi:

1. Unde zboară porumbeii?
2. Ce se află vizavi de Domul Catolic?
3. Cu cine vorbeşte Andrei la telefon?
4. Cum priveşte Mihai străzile?

4. Limbă şi comunicare

a. Substantive

După modelele date, scrieţi formele de plural ale substantivelor:

un - doi

- trandafir – trandafiri; crin _______________;
- copil – copii; porumbel _______________;

o – două

- latură – laturi; biserică ____________; bancă __________; sinagogă _____________;
- garoafă – garoafe; catedrală __________; gladiolă _______; narcisă ___________; zambilă __________;
- clădire – clădiri; floare [o] ______; parcare [ă] _________; frezie __________; istorie ___________;

un - două

- buchet – buchete; centru ____________; ziar ___________; capăt [e] _____________;
- dom – domuri; grup ___________; trecut _____________.

Atenție

(un) spaţiu – (două) spaţii; un muzeu – două muzee

Destinatarul, beneficiarul unei acţiuni. Cazul dativ

al (a, ai, ale) cui? – cui?

Cărţile preferate **ale fratelui** meu sunt romanele poliţiste. [ale cui **cărţi**?]
Dau acest roman poliţist **prietenului** meu. [cui **dau**?]
Florile preferate **ale mamei** mele sunt lalelele. [ale cui **flori**?]
Duc acest buchet de lalele **mamei** mele. [cui **duc**?]

Scrieţi alături întrebarea la care răspunde cuvântul subliniat:

Îmi place răspunsul **copilului**. ____________________

I-am răspuns **copilului**. ______________________

Rochia **prietenei** mele este elegantă. ____________________

Eu i-am ales **prietenei** mele această rochie. ________________________

Relaţii în spaţiu. Prepoziţii şi locuţiuni ale cazului genitiv

Porumbeii stau **pe** clădire.
Porumbeii zboară **deasupra clădirii.**

Căţelul stă **sub** bancă.
Căţelul stă **dedesubtul băncii.**

Copiii se joacă **lângă** Operă.
Copiii se joacă **în dreapta Operei.**

1. Puneţi la forma potrivită cuvintele din paranteze:

Eu admir centrul ____________ (oraş). Lumina ___________ (soare) este veselă. Ea dă culoare __________ (catedrală) din mijlocul ______________ (parc). De lângă mine îşi ia zborul un porumbel. Zborul ______________ (porumbel) îmi duce privirea spre _________ (cer) albastru. Acum ajungem la intrarea ____________ (muzeu). Îi arăt ____________ (prieten) meu o bancă pe care să ne aşezăm.

2. Transformaţi propoziţiile date după modelul:

În faţă este o clădire. (a aştepta) Te aştept **în faţa clădirii.**

În mijloc este un cerc. (a intra)
În stânga este o biserică. (a locui)
În spate sunt porumbei. (a se juca)
În jur sunt copaci. (a alerga)
În dreapta sunt bănci. (a se opri)

b. Verbe

1. Scrieţi în paranteze 1, 2, 3, 4 pentru a indica la ce conjugare sunt verbele:

a admira [ ], a transmite [ ], a ierta [ ], a hrăni (-esc) [ ], a discuta [ ], a se grăbi (-esc) [ ], a sta (eu stau) [ ], a zbura [ ], a trăi (-esc) [ ], a arăta [ ], a semăna [ ], a întârzia (eu întârzii) [ ], a găsi (-esc) [ ], a (se) afla (eu aflu) [ ], a aştepta [ ].

2. Tăiaţi cu o linie verbele nepotrivite:

Noi **plecăm / hrănim / vedem** cu pâine porumbeii din centrul oraşului.
Mihai **găseşte / poate / se bucură** greu loc de parcare.
Voi **admiraţi / ieşiţi / discutaţi** despre bisericile din Timişoara.
Andrei **spune / trăieşte / vorbeşte** cu Ioana la telefon chiar acum.
Eu **am primit / am completat / am stat** cheia de la camera de hotel.
Ei **cumpără / călătoresc / zboară** cu trenul de la Cluj-Napoca la Iaşi.

3. Transcrieţi propoziţiile de mai sus, schimbând forma verbală (modificaţi timpul sau înlocuiţi forma afirmativă cu cea negativă).

c. Adjective

1. Uniţi prin săgeţi pentru a forma enunţuri complete:

Îmi place	că vizitează muzeul.	Românii sunt mândri	să vă cunoaştem.
Eşti bucuros	să călătoresc.	Suntem fericiţi	să se plimbe prin Parcul Rozelor.
Marius e încântat	să discut cu tine.	Voi vă bucuraţi	de frumuseţea ţării lor.
Este extraordinar	când vezi oraşe noi.	Pe Ana o încântă	că am văzut multe clădiri vechi.
Mă bucură	că v-am cunoscut.	A fost interesant	că locuiţi în acest oraş minunat.

2. Continuaţi enunţurile:

Este extraordinar că ______________________________

Este minunat să ______________________________

Este o încântare pentru noi dacă ______________________________

Sunt fericit să ______________________________

Eşti bucuros că ______________________________

Suntem încântaţi să ______________________________

Sunteţi mândri că ______________________________

Lui Mihai îi place că ______________________________

Ne încântă să ______________________________

Pe copii îi bucură să ______________________________

d. Adverbe

Comparaţi

Nu m-am îmbrăcat. Nu sunt **gata** de plecare.
Am în bagaj multe cărţi. Bagajul este **greu**. **Abia** îl ridic.
Am în bagaj puţine haine. Bagajul este **uşor**.

1. Înlocuiţi cuvintele subliniate cu verbe la conjunctiv, după modelul:

Sunt gata **de plecare.**	Eşti gata **de călătorie.**	Suntem gata **de culcare.**
Sunt gata **să plec.**	Eşti gata __________	Suntem gata __________
Cititul este uşor.	Este uşor **a vorbi.**	E uşor **a admira**.
Să citeşti este uşor.	Este uşor __________	E uşor __________
Este greu **a vorbi** .	Este greu **a înţelege.**	E greu **a aştepta**.
Este greu __________	Este greu __________	E greu __________
Este bine **a munci**.	Este bine **a zâmbi**.	E bine **a repeta**.
Este bine __________	Este bine __________	E bine __________

2. Alcătuiţi propoziţii cu adverbele: *aproape/departe; aici/acolo; acum/atunci; ieri/mâine; uşor/greu.*

e. Pronume

Pronumele personal în dativ

Eu citesc mult. **Îmi** place să citesc. **Mie îmi** place să citesc.
Şi când am fost copil **mi**-a plăcut să citesc. Şi când am fost copil **mie mi**-a plăcut să citesc.

Ea călătoreşte mult. **Îi** place să călătorească. **Ei îi** place să călătorească.
De când a fost mică **i**-a plăcut să călătorească. De când a fost mică **ei i**-a plăcut să călătorească.

Voi cereţi o informaţie. Secretara **vă** dă o informaţie. Secretara **vă** dă **vouă** o informaţie.
Vi se dă o informaţie. **Vi** se dă **vouă** o informaţie.
Ieri secretara **v**-a dat o informaţie. Ieri **vi** s-a dat o informaţie.

	Nominativ	Dativ – formă accentuată [Cui?]	Dativ – formă neaccentuată	Propoziţii
Pers. I, sg.	eu	mie	îmi, mi	**Mie îmi** place îngheţata. **Mi**-a plăcut îngheţata.
Pers. a II-a, sg.	tu	ţie	îţi, ţi	**Ţie îţi** dau o ciocolată. **Ţi**-am dat o ciocolată.
Pers. a III-a, sg., m.	el	lui	îi, i	**Îi** dau lui această carte. **I**-am dat o carte.
Pers. a III-a, sg., f.	ea	ei	îi, i	**Ei îi** cumpăr o rochie. **I**-am cumpărat o rochie.
Pers. I, pl.	noi	nouă	ne, ni	**Nouă ne** place oraşul Timişoara. **Ne**-a plăcut Timişoara.
Pers. a II-a, pl.	voi	vouă	vă, vi, v-	**Vouă vă** trimit un mesaj. **V**-am trimis un mesaj. **Vi** s-a trimis un mesaj.
Pers. a III-a, pl., m.	ei	lor	le, li	**Lor le** arăt oraşul meu. **Le**-am arătat oraşul.

Pers. a III-a, pl., f.	ele	lor	le, li	Lor le transmit salutări. Le-am transmis salutări.

Ei sunt prietenii fratelui meu. Pe ei îi aştept. Pe ei i-am aşteptat ieri.[pe cine?]
El este fratele meu. Lui îi cumpăr o carte. Lui i-am cumpărat ieri o carte. [cui?]
Ea este sorea mea. Ei îi cumpăr un cadou. Ei i-am cumpărat ieri un cadou. [cui?]

Ei sunt elevi. [cine?]
Ea este elevă. Notele ei sunt mari. [ale cui?]
Ea este elevă. Profesorul îi dă ei o notă mare. [cui?]

Ele sunt eleve. Pe ele le aştept. [pe cine?]
Mă duc la ele. Lor le cumpăr un cadou. [cui?]
Mă duc la ei. Lor le cumpăr un cadou. [cui?]

E iarnă. Sunt îmbrăcat subţire. **Mi-e frig**. Îmi este frig.
Mă doare capul. Nu mă simt bine. Nu **mi-e bine**. **Mi-e rău**. Îmi este rău.
Mama este în Spania. Nu am văzut-o de trei luni. **Mi-e dor** de ea. Îmi e dor de ea.
Câinele lui e rău. **Mi-e frică** de el. Îmi este frică de el.

La fel: **mi-e foame**, **mi-e sete**, **mi-e cald.**

Completaţi cu forme ale pronumelui personal, după modelele:	
Mie îmi arată Dan oraşul.	**Mie mi**-a arătat Dan oraşul.
Lui ____ plătesc haina cumpărată.	
Nouă ____ zâmbeşte copilul Mariei.	
Lor ____ găsesc un apartament.	
Ei ____ dau cartea despre Bucureşti.	
Mie _____ prezintă Mirela un prieten.	
Vouă ____ place locul unde lucraţi.	

Pronumele nehotărâte: *unul, altul*

1. Grupaţi în perechi antonimele: a deschide, frumos, aproape, a se dezbrăca, seară, a da, bine, a se culca, greu, a sosi, noapte, a urca, mare, a spune, urât, a se îmbrăca, dimineaţă, a ieşi, a se trezi, mic, a închide, a lua, rău, departe, a tăcea, a intra, zi, a pleca, uşor, a coborî.

2. Folosiţi perechile de antonime stabilite, pentru a completa zece variante ale frazei date, după modelele:

Unul **vine,** altul **pleacă.**/Unul **e greu,** altul **e uşor.**/
Unul merge **repede,** altul merge **încet.**

 Ascultaţi şi răspundeţi la întrebări.

5. Să recapitulăm!

1. Tăiaţi cu o linie formele nepotrivite:

Prietenul meu Mircea **locuieşte/a locuit** acum în acest oraş. El este bucătar la un restaurant şi ajunge acasă **devreme/târziu**. Soţia lui este **ospătar/medic** la acelaşi restaurant. Noi **le-am făcut/le facem** ieri o vizită. Ei **sunt bucuroşi/au fost bucuroşi** să ne vadă. **O/Îl** cunosc pe Mircea de zece ani. **Este minunat/Este rău** să stai de vorbă cu un vechi prieten.

2. Puneţi semnele de punctuaţie potrivite:

Amalia Doru şi Adrian sunt acasă Adrian spală mere pere prune şi struguri apoi le pune pe o farfurie mare
Ah ai cumpărat fructe se bucură Doru
De unde întreabă Amalia
Amalia de unde se pot cumpăra fructe Din piaţă răspunde vesel Adrian
Poftă bună prieteni spune Doru şi ia un măr O ce bun este

Unitatea 16
Recapitulare parţială

Detalii şi exemplificări pentru cerinţele de mai jos găsiţi la adresa www.vorbitiromaneste.ro

1. Proba orală – discuţie profesor – cursant (10 minute)

a. Numărare (1-100), numire de obiecte (cel puţin şase substantive la singular şi la plural).
b. Conversaţie pe teme abordate în lecţii (cu întrebări care să ceară nu doar răspunsuri formulate afirmativ, ci şi răspunsuri negative).
c. Cerinţe care presupun descrieri şi argumentări.
d. Citirea cu voce tare a unui text scurt, cu răspuns la întrebări ce dovedesc înţelegerea de text.

2. Înţelegerea textului scris (10 minute)

a. Citeşte în gând.
b. Încercuieşte varianta corectă.
c. Răspunde.
d. Completează cu termeni potriviţi.

3. Exerciţii gramaticale (30 minute)

a. Uneşte prin săgeţi fragmentele de enunţuri.
b. Ordonează cuvintele în propoziţii şi pune semnele de punctuaţie potrivite.
c. Completează enunţurile cu termeni potriviţi.
d. Transcrie, punând verbele şi pronumele de la singular în plural.
e. Transcrie, punând verbele la formă negativă .
f. Alcătuieşte enunţuri cu verbele date, la formele indicate în paranteză.
g. Scrie după dictare.

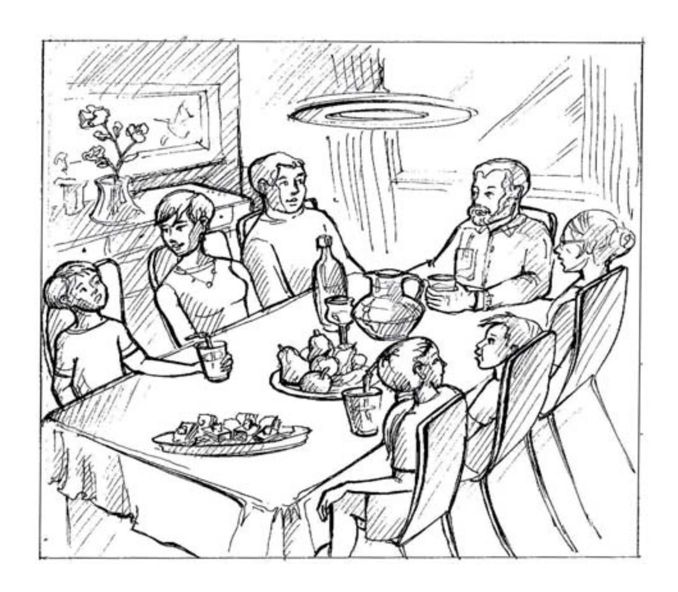
4. Producere de text scris (10 minute)

Rezolvă, la alegere, una din cerinţele de mai jos.

5. Ascultare şi înţelegere de text înregistrat (10 minute)

Ascultă cu atenţie textul, apoi răspunde în scris la întrebări.

Unitatea 17
Familia

1. Să repetăm!

1. Rescrieţi, completând fraza de mai jos cu termenii din paranteză, în toate modurile posibile:

(aeroport, tren, avion, autogară, gară, autobuz)

Dacă mergem la ________________, călătorim cu ________________.

2. Completaţi propoziţiile date cu expresiile potrivite: (a lua masa, a da de mâncare, a sta de vorbă, a da telefon, a lua de mână, a da de lucru)

Ioana i- ______________________ lui Andrei.

– Ce faci? a întrebat-o el.

– Bine, mulţumesc, a răspuns ea. I - ________________ lui Victor, iar acum îl ____________________ şi plecăm în parc, la plimbare. Tu ____________________?

– Da, am mâncat cu Mihai. Mă bucur că mi- __________________ la firma lui. Acum ________________.

– În regulă, te las să discuţi liniştit. Salut!

– Salut! Te mai sun mâine!

3. Alcătuiţi un mesaj telefonic în care să aveţi un verb la conjunctiv, iar la final puneţi semnul întrebării.

2. Să citim!

Duminică la ora 12.30 Andrei iese din hotel şi se îndreaptă spre florăria din dreapta Operei. Cumpără un buchet mare de trandafiri albi pentru soţia lui Mihai. Apoi intră la cofetăria de vizavi şi cumpără o cutie de ciocolată pentru copii. De la magazinul din stânga cofetăriei cumpără o sticlă de vin de Recaş. Ştie că acest vin le place părinţilor lui Mihai. La ora 13.00 este în faţa casei prietenilor săi.

– Bine ai venit, Andrei! Intră, te rog, îl invită Mihai.

– Mulţumesc, Mihai. Uite un buchet pentru Alina. Dar unde sunt copiii voştri?

– Fiica noastră vine imediat de la tenis, iar Sorin se joacă în grădină cu câinele. Până sosesc ei, vino să stai de vorbă cu părinţii mei. Te aşteaptă în sufragerie.

– Sărut mâna, doamna Stoica! Bună ziua şi bine v-am găsit, domnule Stoica!

– Suntem fericiţi să te vedem, răspunde mama lui Mihai.

– Ia loc, îl invită tatăl prietenului său.

– Cum te simţi la Timişoara? întreabă doamna Stoica.

– Oraşul e minunat şi vremea e superbă! Soţia mea şi fiul nostru vă transmit salutări!

– Mulţumim! Ce mai fac unchiul şi mătuşa ta, vechii noştri prieteni bucureşteni?

– Sunt sănătoşi şi se ocupă de cei doi nepoţi, copiii verişorului meu, Petre.

Masa este gata. Au sosit şi cei doi copii.

– Ciao, Andrei! spune Sorin.

– Ţi-am spus că trebuie să saluţi cu „bună ziua”! îi spune bunica.

– Te salut, Sorin! Uite o cutie de ciocolată pentru tine şi pentru sora ta.

– Cum spui, Sorin? întreabă bunicul.

– Mulţumesc! E ciocolata noastră preferată!

– Dar nu o deschidem până după masa de prânz, la desert, spune bunica.

Alina vine din bucătărie şi îl îmbrăţişează pe musafirul lor. Îi pofteşte pe toţi la masă şi aduce aperitivele.

– Poftă mare! spune Mihai.

– Mulţumim!

– Mm! Aperitivele sunt delicioase! spune Andrei.

– Da, răspunde domnul Stoica, nora noastră găteşte excelent! Sigur urmează o ciorbă şi o friptură minunate.

....

Pentru desert ies toţi pe terasă. Bunica aduce prăjitura, Domnul Stoica aduce cafeaua, iar Mihai vine cu sucurile de fructe. Toţi gustă din ciocolata de la Andrei.

3. Să înţelegem!

a. Încercuiţi:

Andrei cumpără ciocolata: 1. de la operă; 2. de la cofetărie; 3. de la florărie.	Vinul le place: 1. părinţilor lui Mihai; 2. copiilor lui Mihai; 3. soţiei lui Mihai.
Alina este: 1. fiica doamnei Stoica; 2. nepoata doamnei Stoica; 3. nora doamnei Stoica.	Mihai are: 1. doi fii; 2. două fiice; 3. un fiu şi o fiică.

b. Răspundeţi:

1. Pentru cine cumpără Andrei flori?
2. Cum o salută Andrei pe doamna Popescu?
3. Cum sunt aperitivele?
4. Ce aduce bunica pe terasă?

4. Limbă şi comunicare

a. Substantive

După modelele date, scrieţi formele de plural ale substantivelor:

un – doi

- nepot [ţ] – nepoţi; verişor ____________; bunic_____________; musafir_____________.

o - două

• grădin**ă** – grădin**i**; mătuşă __________; bunică _____________;	
• fiic**ă** – fiic**e**; terasă _____________; sticlă _____________;	
• cofetări**e** – cofetări**i**; sufragerie _____________; florărie ________.	
un - două	
• aperitiv – aperitiv**e**; buchet ____________;	
• vin – vin**uri**; suc _____________; desert _____________.	

Atenție

(un) fi**u** – (doi) fi**i**; (un) unchi – (doi) unchi [la fel ca (un) ochi – (doi) ochi]; (un) părint**e** – (doi) părinţ**i**; articulat părinte**le** [la fel ca (un) peşt**e** – (doi) peşt**i** – peşte**le**; (un) nastur**e** – (doi) nastur**i** – nasture**le**; (un) câin**e** – (doi) câin**i** – câine**le**];
(o) s**o**ră – (două) s**u**r**ori**; (o) n**o**ră – (două) n**u**r**ori**.

El este din **B**ucureşti. Este **b**ucureşt**ean**.
Ea este din Bucureşti. Este bucureşt**eană**.
Ei sunt din Bucureşti. Sunt bucureşt**eni**.
Ele sunt din Bucureşti. Sunt bucureşt**ene**.

1. Numerotaţi în ordinea în care se consumă felurile de mâncare:
prăjitură, supă, friptură, aperitive

2. Scrieţi patru propoziţii în care să folosiţi prepoziţii ca să numiţi felurile de mâncare. (*de, cu, fără*)
Model: Eu mănânc salată **de** vinete **fără** maioneză.

Apartenenţa, posesia. Cazul genitiv, plural

Copiii au **un** robot nou.	Copiii au **doi** roboţi noi.
Robotu**l** este **al** copii**lor**.	Roboţi**i** sunt **ai** copii**lor**.
Robotu**l** copii**lor** este nou.	Roboţi**i** copii**lor** sunt noi.

Copiii au **un** calculator nou. Calculatorul este al copiilor. Calculatorul copiilor este nou.	Copiii au **două** calculatoare noi. Calculatoarele sunt ale copiilor. Calculatoarele copiilor sunt noi.
Copiii au **o** jucărie nouă. Jucăria este a copiilor. Jucăria copiilor este nouă.	Copiii au **două** jucării noi. Jucăriile sunt ale copiilor. Jucăriile copiilor sunt noi.

Atenţie: un copil – doi copii – copiilor [copii + lor]

Fetiţele au **un** pisoi alb. Pisoiul este **al** fetiţelor. Pisoiul fetiţelor este alb.	Fetiţele au **doi** pisoi albi. Pisoii sunt ai fetiţelor. Pisoii fetiţelor sunt albi.
Fetiţele au **un** măr roşu. Mărul este al fetiţelor. Mărul fetiţelor este roşu.	Fetiţele au **două** mere roşii. Merele sunt ale fetiţelor. Merele fetiţelor sunt roşii.
Fetiţele au **o** păpuşă mică. Păpuşa este a fetiţelor. Păpuşa fetiţelor este mică.	Fetiţele au **două** păpuşi mici. Păpuşile sunt ale fetiţelor. Păpuşile fetiţelor sunt mici.

Atenţie

o fetiţă – două fetiţe – fetiţelor [fetiţe + lor]
o grădină – două grădini – grădinilor [grădini + lor]
o sufragerie – două sufragerii – sufrageriilor [sufragerii + lor]

Destinatarul, beneficiarul unei acţiuni. Cazul dativ plural

al (a, ai, ale) cui? – cui?

Cărţile preferate **ale bunicilor** mei sunt romanele poliţiste. [ale cui cărţi?]
Dau aceste romane poliţiste **bunicilor** mei. [cui dau?]
Florile preferate **ale prietenelor** mele sunt lalelele. [ale cui flori?]
Duc aceste buchete de lalele **prietenelor** mele .[cui duc?]

1. Scrieţi alături întrebarea la care răspunde cuvântul subliniat:

Îmi place răspunsul **copiilor**. ________________

Le-am răspuns **copiilor**. ___________________

Casa **bunicilor** mei este mare. ___________________

Le scriu o scrisoare **bunicilor** mei. ___________________

Rochiile **prietenelor** mele sunt elegante. ___________________

Eu am le-am ales **prietenelor** mele aceste rochii. ___________________

Prietenii **surorilor** mele sunt aici. ___________________

Le-am cumpărat **surorilor** mele un cadou. ___________________

2. Transcrieţi, punând substantivele subliniate la plural, după modelul:

Alegerea buchetului a durat mult.	**Alegerea buchetelor a durat mult.**
Eu vreau să dau un cadou bunicii. Marginea grădinii este înflorită. Uşa magazinului este din sticlă. Am dat surorii mele un telefon.	Bancheta din spate a maşinii este lată. Merg la gară în aşteptarea prietenului. Familia este în hol pentru primirea musafirului.

b. Verbe

Notaţi în paranteze 1, 2, 3 sau 4 pentru a indica de ce conjugare sunt verbele următoare:
a pofti (-esc) [ ], a îmbrăţişa (-ez) [ ], a invita [ ], a aduce [ ], a găti (-esc) [ ], a (se) juca [ ], a (se) simţi [ ], a gusta [ ], a urma (-ez) [ ], a se îndrepta [ ].

Avem mâine musafiri şi **eu trebuie să gătesc**.
Aveţi mâine musafiri şi **tu trebuie să găteşti**.
Au mâine musafiri şi **ea trebuie să gătească.**
Ei au făcut bagajele şi **noi a trebuit să cumpărăm** bilete.
Ele au cumpărat mâncarea şi **voi a trebuit să cumpăraţi** bilete.
Mihai a fost ocupat şi **ei a trebuit să cumpere** benzină.

Verbul **a trebui** are aceeaşi formă la toate persoanele, singular şi plural.

1. Uniţi prin săgeţi expresiile cu verbele sinonime:

a face mâncare	a saluta
a lua în braţe	a explica
a da explicaţii	a aduna
a face bucăţi	a găti
a da bună ziua	a telefona
a pune la un loc	a îmbrăţişa
a da telefon	a tăia.

2. Completaţi cu forme verbale potrivite, conform modelului:

Trebuie să gustaţi prăjitura asta delicioasă! (a gusta)

Trebuie ______________ oraşul nostru chiar astăzi! (a vizita)
Nu trebuie ______________ vasele chiar acum. (a spăla)
Trebuie ________________ imediat la medic! (a merge)
Nu trebuie ________________ acolo! (a intra)
Trebuie __________________ pentru toată familia. (a găti)
Nu trebuie ________________ la ultimul etaj. (a urca)
A trebuit _________________ cumpărăturile făcute. (a plăti)
Nu a trebuit ________________ la gară. (a se grăbi)
A trebuit ___________________ mai gros. (a se îmbrăca)
Nu a trebuit _______________ tot din farfurie. (a mânca)

3. Alcătuiţi enunţuri în care expresiile de la ex. 1 să fie la timpul trecut (perfectul compus).

c. Pronume

Apartenenţa, posesia mai multor obiecte (pronumele/adjectivul pronominal posesiv – II)

Eu am doi copii blonzi.	Noi avem doi câini negri.
Copiii **mei** sunt blonzi.	Câinii **noştri** sunt negri.
Copiii blonzi sunt **ai mei**.	Câinii negri sunt **ai noştri**.
Eu am cinci lalele roşii.	Noi avem trei garoafe roz.
Lalelele **mele** sunt roşii.	Garoafele **noastre** sunt roz.
Lalelele roşii sunt **ale mele**.	Garoafele roz sunt **ale noastre**.

Eu am două buchete albe.
Buchetele **mele** sunt albe.
Buchetele albe sunt **ale** **mele**.

Noi avem două vinuri dulci.
Vinurile **noastre** sunt dulci.
Vinurile dulci sunt **ale** **noastre**.

adjectivul pronominal posesiv

Fraţii **mei** sunt aici.
Surorile **mele** sunt aici.
Copiii **tăi** vin acasă.
Fiicele **tale** pleacă la Bucureşti.
Bunicii **săi** sunt sănătoşi.
Mătuşile **sale** sunt acasă.
Fiii **noştri** merg la şcoală.
Prietenele **noastre** vin la noi.
Părinţii **voştri** sunt la magazin.
Florile **voastre** sunt acolo.

pronumele posesiv

Ai **mei** sunt aici.
Ale **mele** sunt aici.
Ai **tăi** vin acasă.
Ale **tale** pleacă la Bucureşti.
Ai **săi** sunt sănătoşi.
Ale **sale** sunt acasă.
Ai **noştri** merg la şcoală.
Ale **noastre** vin la noi.
Ai **voştri** sunt la magazin.
Ale **voastre** sunt acolo.

Atenţie

Putem să folosim cu acelaşi sens:

un posesor	**adjectiv/pronume posesiv**	**pronume personal**
El are doi căţei negri.	Căţeii **săi** sunt negri. Căţeii negri sunt **ai săi**.	Căţeii **lui** sunt negri. Căţeii negri sunt **ai lui**.
Ea are doi căţei negri.	Căţeii **săi** sunt negri. Căţeii negri sunt **ai săi.**	Căţeii **ei** sunt negri. Căţeii negri sunt **ai ei**.
El are trei pisici negre.	Pisicile **sale** sunt negre. Pisicile negre sunt **ale sale**.	Pisicile **lui** sunt negre. Pisicile sunt **ale lui**.
Ea are trei pisici negre.	Pisicile **sale** sunt negre. Pisicile negre sunt **ale sale.**	Pisicile **ei** sunt negre. Pisicile negre sunt **ale ei.**
mai mulţi posesori		
Ei au doi căţei negri.	--	Căţeii **lor** sunt negri. Căţeii negri sunt **ai lor**.
Ele au doi căţei negri.	--	Căţeii **lor** sunt negri. Căţeii negri sunt **ai lor**.

Ei au trei pisici negre.	--	Pisicile **lor** sunt negre. Pisicile sunt **ale lor**.
Ele au trei pisici negre.	--	Pisicile **lor** sunt negre. Pisicile sunt **ale lor**.

El are un prieten/doi prieteni/o prietenă/două prietene.
prietenul **lui**/**său** – prietenii **lui**/**săi** – prietena **lui**/**sa** – prietenele **lui**/**sale**

Ea are un prieten/doi prieteni/o prietenă/două prietene.
prietenul **ei**/**său** – prietenii **ei**/**săi** – prietena **ei**/**sa** – prietenele **ei**/**sale**

Ei au un prieten/doi prieteni/o prietenă/două prietene.
prietenul **lor** – prietenii **lor** – prietena **lor** – prietenele **lor**

Ele au un prieten/doi prieteni/o prietenă/două prietene.
prietenul **lor** – prietenii **lor** – prietena **lor** – prietenele **lor**

Completaţi propoziţiile după modelul:

Eu am două fete. Fetele mele locuiesc în Bucureşti. Ale mele sunt mari.

Noi avem un magazin. Magazinul ________ este pe strada Dunărea. __________ este un magazin mic.

Tu ai spălat vasele. Vasele _______ sunt curate. ___________ se află acum în dulap.

Voi aveţi mulţi prieteni. Prietenii ___________ vin astăzi la masă. _____________ aduc flori şi ciocolată.

Eu am trei câini. Câinii _____ sunt prietenoşi. __________ sunt în grădină.

Dana şi Marcela şi-au cumpărat rochii noi. Rochiile ______ sunt frumoase. _________ au culoare albastră.

Andrei a luat trei trandafiri. Trandafirii _____ sunt albi. ________ au petale de catifea.

Roxana îmi aduce prăjituri. Prăjiturile _____ sunt delicioase. _________ sunt făcute de ea.

Cătălin şi Adrian fac multe călătorii. Călătoriile _____ sunt lungi. ___________ sunt interesante.

Ascultaţi şi răspundeţi la întrebări.

5. Să recapitulăm!

1. Completaţi cu prepoziţii potrivite reţeta de mai jos:
(de, cu, din, după, într-)

Salată ____cartofi ____ ouă şi caşcaval

Ingrediente: 3 cartofi potriviţi, 200 g caşcaval, 3 ouă fierte tari, o ceapă roşie, o lingură ulei ___ măsline, sare, piper, frunze ___ pătrunjel

Se amestecă _______-un vas feliile ___ cartofii fierţi şi răciţi ___ caşcavalul ras, ouăle tăiate felii şi ceapa roşie tăiată şi ea felii. Se adaugă puţin ulei ___ măsline, sare şi piper ______ gust, frunze ____ pătrunjel tocate mărunt, apoi se amestecă ____ nou. Poftă bună!

2. Continuaţi frazele, după modelul:

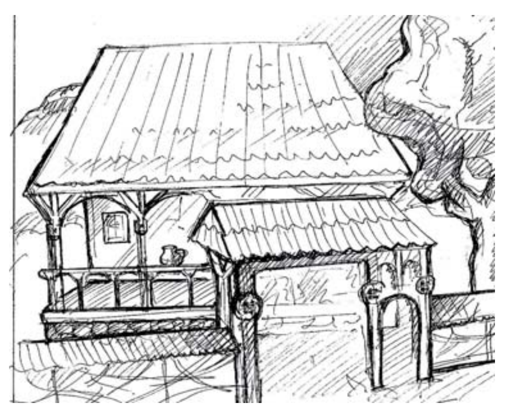
M-am pus să citesc, cartea e minunată.

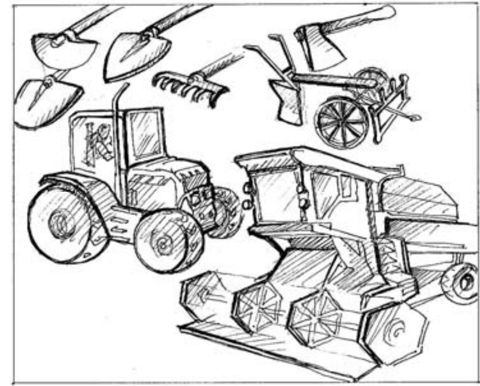
M-am pus să ____. (a mânca)
M-am pus să ____. (a dormi)
M-am pus să ____. (a lucra)
M-am pus să ____. (a spăla)
M-am pus să ____. (a găti)

3. Compuneţi un e-mail în care să povestiţi despre o vizită la prieteni. Vă puteţi folosi de modelul următor:

Dragă Ioana,
Cum ştii, azi am luat masa cu familia Stoica. Părinţii lui Mihai sunt foarte simpatici, iar cei doi copii – minunaţi. Am găsit cadouri potrivite, păreau încântaţi de ele. Alina te salută şi vrea să vă vedeţi curând. A gătit grozav, iar la cafea am gustat prăjitura cu mere a doamnei Stoica... Nu am putut să o opresc: mi-a pus şi cu mine câteva bucăţi. Mănânc una chiar acum...
Am stat la ei destul de mult, am ajuns la hotel acum o jumătate de oră. Am făcut un duş şi m-am pus să-ţi scriu.
Voi ce faceţi? Victor e bine? Aţi fost în parc astăzi? Mă bucur dacă îmi răspunzi repede.
Te sărut,
A.

Unitatea 18
În sat

1. Să repetăm!

1. Completaţi cu substantivele potrivite, indicând grade de rudenie:

Tatăl meu este __________ copiilor mei. Eu sunt copilul __________ mei. Mătuşa mea este __________ mamei mele. Fratele meu este _________ copiilor mei şi __________ părinţilor mei. Copiii mei sunt _________ părinţilor mei. Soţia mea este _______ copiilor mei şi _________ părinţilor mei.

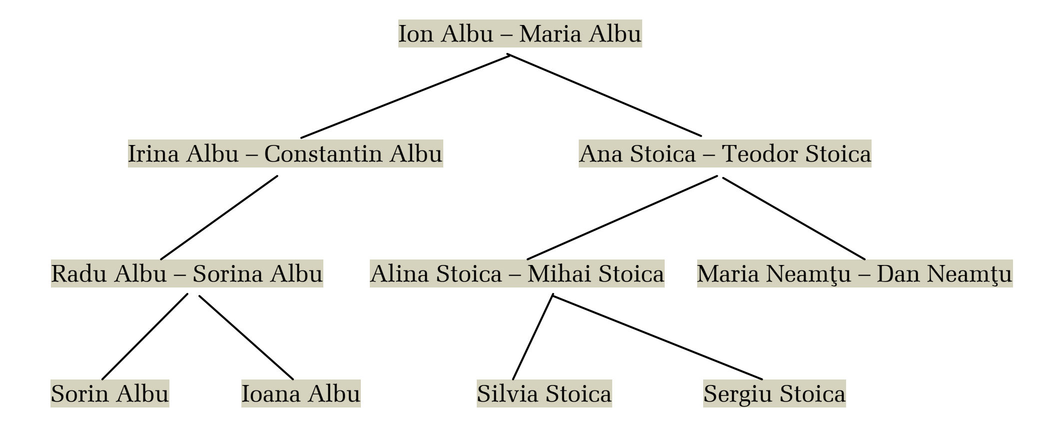
2. Transcrieţi dialogul, folosind pluralul:

– Bine ai venit!
– Bine te-am găsit!
– Sunt bucuros să te văd! Cum ai călătorit?
– Bine, mulţumesc!

3. Scrieţi după dictare:

Fiicele noastre vin acasă de la şcoală.
– Cum a fost azi? le întreb eu.
– A fost interesant. La astronomie am învăţat despre Sistemul Solar, răspunde Cristina.
– Noi am văzut un film despre vulcani, spune Dora.

2. Familia lui Mihai

3. Să citim!

Marţi, 21 mai, în calendarul ortodox este o zi importantă: Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena. În satul bunicilor lui Mihai este mare sărbătoare. Toate familiile se pregătesc să primească musafiri: rude şi prieteni. Părinţii lui Mihai, doamna şi domnul Stoica, îl invită şi pe Andrei la ţară.

Satul este la 40 km spre est de Timişoara. Se merge 30 km pe DN6 şi apoi 10 km spre sud-est, pe un drum comunal. Şoseaua naţională este aglomerată, dar pe drumul comunal au întâlnit puţine maşini. Trebuie să fii atent la căruţe şi la animalele care ajung pe şosea.

Maşina intră în sat. Străzile sunt largi, în faţa caselor sunt pomi fructiferi: pruni, meri, peri, vişini, cireşi, nuci. Drumul este asfaltat până în centrul satului. Aici se află primăria, o clădire veche de 150 de ani, şcoala nouă, modernă şi biserica înconjurată de un parc frumos. Aleile parcului sunt pline de oameni care ies de la biserică şi se salută bucuroşi.

Părinţii doamnei Stoica, Maria şi Ion Albu, locuiesc la marginea satului, într-o casă veche, ţărănească. Curtea mare este înconjurată de un gard de lemn. Cei doi bătrâni îi aşteaptă pe musafirii lor pe banca din faţa casei. Maşina se apropie. Bătrânul Albu deschide poarta. Maşina se opreşte la umbra nucului din curte. Casa are trei camere şi o prispă largă. Pe masa de pe prispă cei doi bătrâni au pregătit un pahar de ţuică, gustări şi fructe din livadă.

Alături, într-o casă mare, locuieşte unchiul lui Mihai, Constantin Albu, care îşi sărbătoreşte onomastica. Acolo sunt invitaţi să ia prânzul

împreună cu toate rudele. Cumnata doamnei Stoica, Irina Albu, a pregătit o masă foarte bogată. Fratele doamnei Stoica a adus din pivniţă vin din strugurii culeşi din via lor.

După-masă, Andrei vizitează gospodăria familiei Albu. În spatele casei se află curtea păsărilor, grajdul pentru vite, coteţul pentru porci, magazia de unelte şi maşini agricole. Urmează grădina mare plină de legume şi zarzavaturi, înconjurată de pomi fructiferi.

Spre seară, musafirii din Timişoara se pregătesc de plecare. Maşina trece încet pe drumul pietruit, până în centrul satului. Aici a început balul. Muzica se aude până la ieşirea din sat. Apoi e din nou tăcere.

Andrei se bucură de această linişte. Peste câteva minute vor intra în traficul şoselei naţionale.

4. Să înţelegem!

a. Încercuiţi:

Până în sat sunt: 1. 40 km; 2. 30 km; 3. 10 km.	Gardul familiei Albu este: 1. de metal; 2. de piatră; 3. de lemn.
Cei doi bătrâni aşteaptă: 1. în faţa casei; 2. în curte; 3. pe prispă.	Părinţii doamnei Stoica au pregătit: 1. ţuică, prăjituri şi fructe; 2. ţuică, gustări şi fructe; 3. ţuică, gustări şi friptură.

b. Răspundeţi:

1. Cine îl invită pe Andrei la ţară?
2. Unde sunt primăria, biserica şi şcoala?
3. Ce pregăteşte cumnata doamnei Popescu pentru prânz?
4. Cum este grădina familiei Albu?

5. Limbă şi comunicare

a. Substantive

După modelele date, scrieţi formele de plural ale substantivelor:

un – doi

- pom – pomi; prun ______; măr [e] ______; păr [e] ______; vişin

______________; cireş ______________; nuc ___________; ţăran ______________; cumnat [ţ] _____________; străbunic _____________.

o - două

- străbunic**ă** – străbunic**i**; livadă [**ez**] ______________; lopată [**eţ**] ______________; remorcă ______________;
- rud**ă** – rud**e**; slujbă ______________; umbră ______________; prispă ______________; pivniţă ______________; cumnată _____________; unealtă [**e**] ______________; sapă ______________; greblă ______________; căruţă _____________;
- sărbătoar**e** – sărbător**i**; curte [**ţ**] ____________; pasăre [**ă**] _____________; gustare [**ă**] _____________; primărie ____________; gospodărie ________________; vie ______; magazie ____________; alee ______________.

un - două

- calendar – calendar**e**; sat ______________; lemn ______________; coteţ ______________; tractor [**oa**] ______________;
- drum – drum**uri**; gard ___________; grajd ______________; plug ______________; bal ______________; trafic _______________.

Atenţie: (o) şos**ea** – două şos**ele** – şosele**le**

1. Uniţi prin săgeţi numele animalelor cu substantivul colectiv potrivit:

păsări călătoare	turmă
cai	stol
oi	banc
vaci	cârd
albine	herghelie
peşti	roi
gâşte	haită
lupi	cireadă

2. Alcătuiţi propoziţii, folosind termenii de mai sus, după modelul:

Pe cer zboară **un stol de păsări călătoare.**

1. Transcrieţi textul, punând la plural cuvintele subliniate:

Primăvara, în sat se lucrează mult. În livadă şi în vie se taie ramuri ale pomilor şi ale viţei-de-vie. În curtea casei, ţăranul se pregăteşte să plece la câmp. El aduce din magazie şi pune în căruţă unelte: sape şi greble. Pune calul la căruţă şi porneşte la drum. Femeia hrăneşte păsările de casă. Găina are puişori galbeni, iar gâsca are boboci. În grajd, lângă vacă este viţelul. Ciobanul este pe islaz cu turma de oi.

Tatăl verişorului meu este unchiul meu.	Tatăl lui Matei e unchiul meu.
Mama verişoarei mele primare e mătuşa mea. Străbunica fiicei mele este bunica mea. Mătuşa verişoarei mele primare este mama.	Bunicul Elenei e şi bunicul meu. Străbunica Anei e bunica mea. Mătuşa lui Carmen e mama.

Răspundeţi:

Câţi fii are Ion Albu?
Câţi copii are Ion Albu?
Câţi nepoţi are Maria Albu?
Câţi verişori are Radu Albu?
Al cui bunic este Constantin Albu?

Cine este verişorul lui Mihai Stoica?
A cui cumnată este Alina Stoica?
Al cui ginere este Dan Neamţu?
Ale cui strănepoate sunt Ioana şi Silvia?

b. Verbe

1. Notaţi în paranteze 1, 2, 3 sau 4 pentru a indica de ce conjugare sunt verbele următoare:

a întâlni (-esc) [ ], a vizita (-ez) [ ], a înconjura (eu înconjor) [ ], a pregăti (-esc) [ ], a începe [ ], a urma (-ez) [ ], a creşte (eu cresc) [ ].

Eu mă apropii de maşină.
Tu te apropii de sfârşit.
El/ea se apropie de noi.

Noi ne apropiem de rezultat.
Voi vă apropiaţi de adevăr.
Ei/ele se apropie de victorie.

2. Completaţi, punând la forme potrivite verbele: a pregăti, a aduce, a se apropia, a vizita, a înconjura, a urma, a începe, a întâlni.

Astăzi ______________ familia unor prieteni.
Mihaela _________________ masa de prânz.
Căţelul _________________ de farfuria cu mâncare.
Daniel _______________ tava cu cafea şi prăjituri.
După primul fel de mâncare, _______________ friptura.
Manuela ____________ serviciul la ora 8.00.
Pe acest drum ____________ căruţe.
_______________ grădina, ca să vad dacă nu e rupt gardul.

3. Alcătuiţi propoziţii în care verbele date să aibă sensurile indicate în paranteză:

a (se) pregăti	(a face ca ceva să fie gata)
a (se) pregăti	(a studia, a se instrui)
a aduce	(a lua cu sine şi a transporta)
a aduce cu...	(a semăna cu cineva)
a urma	(a merge în urma cuiva)
a urma	(a însoţi)
a urma	(a se conforma unor recomandări)
a urma	(a frecventa o şcoală)
a vizita	(a merge la prieteni)
a vizita	(a merge la un obiectiv turistic)

c. Familii de cuvinte

Cuvinte formate de la un cuvânt de bază prin:

derivare	**floare:** floricică, florar, florăreasă, florărie, a înflori	**drum:** drumeţ, drumeag, drumuşor, a drumeţi, drumeţie, a îndruma, îndrumare, îndrumător
compunere	floarea-soarelui floare de colţ	drum-de-fier (cale ferată)
schimbarea valorii gramaticale	Ghiocelul a înflorit. (verb la participiu) Ghiocelul înflorit este gingaş. (adjectiv)	Profesorul a îndrumat elevii. (vb. la participiu) Îndrumatul elevilor este dificil. (subst.)

1. Subliniaţi cuvintele din aceeaşi familie de cuvinte, apoi transcrieţi-le şi încercuiţi rădăcina (partea comună):

a) Azi este dublă sărbătoare. Este ziua de naştere a lui Cristian şi este

Crăciunul. Sărbătoritul împlineşte 10 ani. La şcoală şi-a sărbătorit ziua înainte de vacanţă.
b) Bunicul meu este bun gospodar. Gospodăria lui este mare şi bine organizată. Are grijă de toate. Mama îi seamănă. Este o gospodină minunată.
c) Eu sunt prietenos, adică mă împrietenesc repede cu oricine. Am mulţi prieteni. Mă bucur şi de prietenia colegilor de serviciu.
d) Este primăvară. În livadă, copacii au înfrunzit. Frunzuliţele lor sunt verzi şi mici. Pe frunze se opresc din zbor fluturi.
e) Emil este pădurar. El are în grijă pădurile de lângă sat. Acum lucrează la împăduriri. Împădureşte un teren de 1 ha cu brazi.

2. Scrieţi câte trei termeni din familiile lexicale ale cuvintelor: a învăţa, bătrân, a dormi, gust.

Ascultaţi şi răspundeţi la întrebări.

6. Să recapitulăm!

1. Ordonaţi în propoziţii cuvintele date:

bine, să, atenţi, este, căruţele, drum, de pe, la, fim
găini, gâşte, şi, în, sunt, multe, păsări, de, curtea
plină, nuci, meri, este, pruni, cireşi, livada, cu, şi, peri
este, masa, pe, casei, prânz, prispa, pusă, de
ies, duminica, biserică, amiază, de la, oamenii, la
lună, îi, fiecare, pe, sat, la, în, bunici, vizităm

2. Completaţi cu termenii potriviţi:

(butoaie, toamna, compot, borcane, usturoiul, zacuscă, cămară, murături, vin, pivniţă, nisip, zarzavaturi)

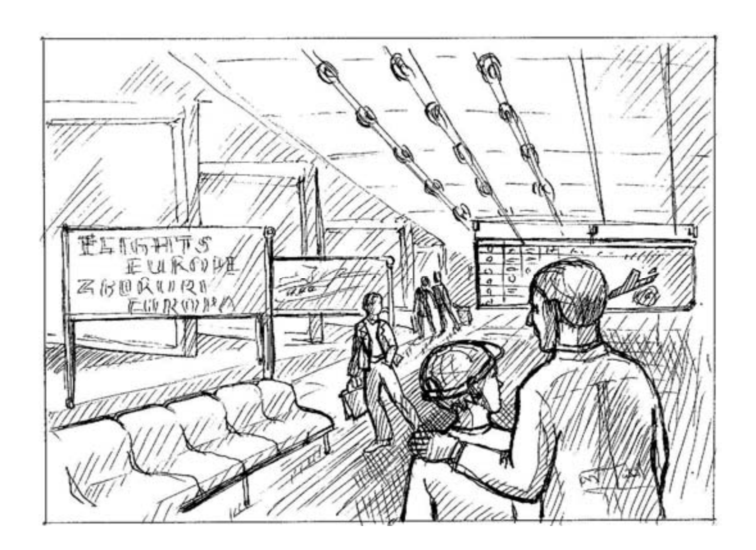
____________ , din struguri se face _________. Vinul se pune în ___________ mari şi se păstrează în _____________. Tot din struguri se face ___________. Compotul se pune în _____________ şi se păstrează în _____________. Din legume şi zarzavaturi de face _____________. Cu oţet şi sare se pun ______________. În pivniţă sunt lăzi cu __________. Acolo se păstrează _____________. Ceapa şi ______________ se păstrează în podul casei.

3. Transformaţi în dialog textul, astfel încât să folosiţi cel puţin cinci linii de dialog:

Maria urează bun venit musafirilor, Diana şi Ionel. Îi pofteşte în casă. Ei o salută. Ionel îi dă un buchet de lalele, iar Diana îi laudă rochia. Ea le mulţumeşte şi îi cheamă în sufragerie, unde îi aşteaptă Simion.

4. Transcrieţi textul de mai sus, punând verbele la trecut.

Unitatea 19
Mâine voi fi acasă

1. Să repetăm!

1. Completaţi enunţurile, alegând cuvintele potrivite din paranteză şi punându-le la forma corectă:

(bunici, a socoti, lângă, a fi, plăcere, sat, a se afla, învăţătoare, a scrie, bătrân, altădată, nepot, a citi)

Casa __________ lui Mihai este în _________ Armeniş. Acest sat ________ în Munţii Banatului. Bunicii stau în centrul __________, _______ biserică. În apropiere __________ şcoala unde a învăţat _________, _________ şi __________ tatăl lui Mihai. Bunica lui Mihai a fost ____________, iar bunicul lui _________ preot. Ei sunt __________ acum. Se bucură mult când vin _________ în vizită. Stau de vorbă cu __________ despre vremurile de ______________.

2. Transformaţi enunţurile după modelul:

Vreau să-mi aduci cartea! — **<u>Adu-mi cartea!</u>**

Te rog să închizi ferestrele camerei! ______________________________

Vrei să cureţi portocale acum? ______________________________

Aşteaptă să-i deschizi uşa din spatele casei! ______________________
Dorim să vii pe la noi cu prietenul tău! ______________________
Sper să citeşti tot până mâine! ______________________
Trebuie să le explici ce s-a întâmplat! ______________________

3. Puneţi verbele la forma negativă şi continuaţi enunţul, punând după virgulă, la alegere, „dar”, „ci”, „însă”:

Diana a citit o revistă de călătorii.

Diana nu a citit o revistă de călătorii, ci a cumpărat o carte de bucate.

Marcela a plecat la munte.

Copiii pleacă acum la şcoală.

Eu mă gândesc la plecarea în concediu.

Voi aveţi mult de lucru astăzi.

2. Să citim!

– Alo, Ioana?

– Da.

– Te sărut, draga mea! Uite, acum mă pregătesc de plecare. Tocmai am ajuns la hotel şi îmi fac bagajul pentru mâine dimineaţă.

– Cum a fost ieşirea la ţară?

– M-am simţit foarte bine! Vremea a fost foarte bună, gazdele au fost foarte primitoare. Bunicii lui Mihai sunt cei mai minunaţi oameni.

– La ce oră va decola mâine avionul?

– La 7.20.

– Eşti sigur? Ai verificat biletul?

– A! Da. Bine că mi-ai atras atenţia. La 7.20 ajunge la Bucureşti. Plecarea va fi la 6.30.

– De la ce aeroport vei pleca?

– Da, draga mea, ai dreptate să fii îngrijorată. Recunosc că sunt uneori distrat. Dar la Timişoara este un singur aeroport, „Traian Vuia”. Te asigur că voi fi mai atent.

– Eu sper că vei fi foarte atent. Ai grijă cum îţi împarţi bagajele.

– Cred că voi avea doar un bagaj de mână.

– Nu este mai greu de 10 kg?

– În niciun caz.

– Bine. Sper că nu ai uitat să-i aduci lui Victor un cadou.

– Sigur că nu. În plus, Sergiu îi trimite cel mai nou model de pistol cu laser. Cred că a fost foarte scump.

– Atunci, dragul meu, va trebui să îţi faci două bagaje, pentru că cei de la aeroport nu îţi vor permite să urci cu o astfel de jucărie în cabină.

– ...
– Alo, Andrei?
– Da, draga mea. Iartă-mă. Sunt un zăpăcit! Îţi mulţumesc că eşti atât de atentă.
– Bine. Ai grijă să ajungi la aeroport la ora indicată pe bilet. Când afli ora exactă a decolării, să mă suni. Victor vrea să te aşteptăm.
– Draga mea, dar voi ajunge la ora de vârf şi drumul spre Otopeni va fi foarte aglomerat. Veţi pierde o mulţime de timp în trafic.
– Dar vei ateriza la Băneasa! Nu-i aşa, dragul meu?
– ...
– Deci ne vom vedea mâine, la ora 7.20.
– Îţi mulţumesc, Ioana! Sunt cel mai recunoscător soţ din lume.
– Pe mâine. Noapte bună, dragul meu!
– Pe mâine. Sărută-l pe Victor.

3. Să înţelegem!

a. Încercuiţi:

Avionul lui Andrei decolează la ora: 1. 9.00; 2. 6.30; 3. 7.20.	Avionul lui Andrei va ateriza la ora: 1. 7.30; 2. 6.30; 3. 7.20.
Bagajul de mână al lui Andrei va avea: 1. 10 kg; 2. mai mult de 10 kg; 3. mai puţin de 10 kg.	Andrei o va suna pe Ioana: 1. când pleacă spre aeroport; 2. când află ora decolării; 3. după ce decolează.

b. Răspundeţi:

1. Cu cine vorbeşte Andrei la telefon?
2. Când are loc conversaţia telefonică?
3. De la cine primeşte Victor jucăria?
4. Pe ce aeroport va ateriza Andrei?

4. Limbă şi comunicare

a. Substantive

După modelele date, scrieţi formele de plural ale substantivelor:

o - două

- gazd**ă** – gazd**e**; cabină _____________;

- plecare [ă] – plecări; decolare [ă] ____________; aterizare [ă] ____________; jucărie ____________.

un - două

- avion [**oa**] avioane; pistol [**oa**] _______; laser ______; model ______;
- cadou – cadouri; aeroport___________; vârf___________.

Atenție

Nu se folosesc la plural substantivele **atenţie, dreptate.**

Transcrieţi, punând la plural verbele şi cel puţin un substantiv din fiecare enunţ:

Eu am sosit cu taxiul la aeroport. Sunt gata de plecare spre oraşul meu natal. Decolarea avionului este programată pentru ora 8.00. Am predat bagajul, iar acum aştept îmbarcarea. Călătoria durează mai puţin de o oră. La aterizare mă aşteaptă familia mea. Am cumpărat un cadou pentru fiecare.

b. Verbe

1. Notaţi în paranteze 1, 2, 3 sau 4 pentru a indica de ce conjugare sunt verbele următoare:

a decola (-ez) [ ], a săruta [ ], a spera [ ], a trimite [ ], a recunoaşte [ ], a atrage [ ], a ateriza (-ez) [ ], a creşte (eu cresc) [ ], a împărţi [ ], a permite [ ], a verifica [ ], a pierde [ ], a uita [ ], a afla (aflu) [ ], a indica [ ], a asigura [ ].

2. Completaţi enunţurile cu verbele potrivite, alegându-le din paranteză: (a uita, a duce, a decola, a aştepta, a verifica)

Avionul __________ din Baia Mare la ora 11.30. Prietenul meu, Silviu, mă ______ la aeroport cu maşina. Îl _______ să vină peste un sfert de oră. Eu îmi _________ bagajul înainte de a-l închide. De obicei, sunt distrat şi _____ câte ceva...

Mama îl **sărută** pe copil.	Îi **admirăm** pe campioni.
Mama îi dă o **sărutare** copilului.	Avem **admiraţie** pentru campioni.

Rescrieţi enunţurile după modelul:

Avionul <u>aterizează</u> în siguranţă. **<u>Aterizarea</u> avionului este sigură.**

Andrei **<u>se pregăteşte</u>** trei zile pentru examen.
Avionul **<u>decolează</u>** la ora 8.00.
Documentele de călătorie **<u>se verifică</u>** la acest ghişeu.
Călătorii **<u>ies</u>** pe poarta nr. 2.
Mâine **<u>plecăm</u>**.
<u>Am aşteptat</u> zece minute.
<u>Am urcat</u> cu greu pe acest vârf montan.
<u>Discutăm</u> de două ore.
Îi **<u>invităm</u>** la concert.
Portarul îmi **<u>indică</u>** să o iau la dreapta.

- El spune că avionul pleacă la 8.00. Tu spui că pleacă la 9.00. Pe bilet scrie ora 9.00. Tu **ai dreptate**, el **se înşeală**.
- O aşteptăm de o oră. Eu **am răbdare**, dar el **este nerăbdător**.
- Ioana îşi face bagajul. **Are grijă** să nu uite nimic. Este foarte <u>atentă</u>. Soţul ei este <u>neatent</u>. **Este neglijent**.

<u>Acţiuni desfăşurate în viitor. Indicativul viitor</u>

- <u>Ieri</u> **a fost** joi. **Am cumpărat** un cadou pentru fiul meu. **Nu am cumpărat** nimic pentru sora mea.
- <u>Astăzi</u> **este** vineri. **Pregătesc** bagajele pentru mâine. **Nu pregătesc** multe bagaje.
- <u>Mâine</u> **va fi** sâmbătă. **Voi pleca** acasă. **Nu voi pleca** singur.

verbul auxiliar „a voi” la indicativ prezent **+** infinitivul verbului de conjugat

a verifica
Eu **<u>voi</u> verifica** bagajul.
Tu **<u>vei</u> verifica** pachetul.
El/ea **<u>va</u> verifica** actele.

a fi
Eu **<u>voi</u> fi** mai atent.
Tu **<u>vei</u> fi** mai cuminte.
El/ea **<u>va</u> fi** mai bine pregătit.

Noi **vom** **verifica** maşina.	Noi **vom** **fi** mâine la şcoală.
Voi **veţi** **verifica** aparatul.	Voi **veţi** **fi** mâine în excursie.
Ei/ele **vor** **verifica** pasagerii.	Ei/ele **vor** **fi** mâine la meci.

1. Completaţi enunţurile cu formele de viitor (afirmativ sau negativ) ale verbelor indicate:

a trimite	**a împărţi**
Eu __________ acest colet prin poştă.	Eu __________ bomboane copiilor.
Tu __________ copilul la şcoală.	Tu __________ bilete pentru cinema.
Dan __________ un angajat după tine.	Mia __________ fluturaşi cu reclame.
Noi __________ bani părinţilor noştri.	Noi __________ fişe de lucru elevilor.
Voi __________ cărţile la bibliotecă.	Voi __________ prăjiturele prietenilor.
Ele __________ cumpărăturile acasă.	Ei __________ porţia în două.

2. Alcătuiţi enunţuri în care expresiile de mai jos să fie la viitor:

a avea dreptate, a avea grijă, a avea răbdare, a avea cap

3. Uniţi prin săgeţi expresiile cu verbele/expresiile sinonime:

a face bagajul	a şti
a atrage atenţia	a semăna
a avea asemănare	a împacheta
a avea idee	a atenţiona
a avea nădejde	a pierde timpul
a-şi pierde capul	a muri
a pierde vremea	a iubi foarte mult
a-şi pierde viaţa	a spera
a pierde din ochi	a se zăpăci

4. Alcătuiţi enunţuri în care expresiile de mai sus să fie la viitor.

5. Alcătuiţi propoziţii în care verbul *a avea* să aibă sensurile:

- a deţine, a poseda
- a dispune de ceva
- a cuprinde, a conţine
- a fi îmbrăcat cu
- a suferi de o boală
- a se folosi de serviciile cuiva
- a fi de o anumită dimensiune, vârstă etc.

c. Adjective

Cu patru forme:

sigur – sigur**ă** – sigur**i** – sigur**e**; minunat – minunată – minunaţi – minunate; îngrijorat – îngrijorată – îngrijoraţi – îngrijorate; distrat – distrată – distraţi – distrate; atent – atentă – atenţi – atente; aglomerat –

aglomerată – aglomeraţi – aglomerate; exact – exactă – exacţi – exacte; zăpăcit – zăpăcită – zăpăciţi – zăpăcite; greu – grea – grei – grele.

Cu trei forme:

- drag – drag**ă** – drag**i** – drag**i**; mic – mică – mici – mici;
- recunoscător – recunoscătoar**e** – recunoscător**i** – recunoscătoar**e**; primitor – primitoare – primitori – primitoare.

Cu două forme:
mare – mare – mar**i** – mar**i**; limpede – limpede – limpezi – limpezi.

Completaţi cu adjectivul la forma potrivită:	
greu	
Bagajele mele nu sunt ______.	Tema de azi este _______.
Rucsacul _____ este pe scaun.	Sacii cu cartofi sunt ______.
atent	
Şoferul este________la drum.	Colega _______ a notat totul.
Elevii ______ înţeleg repede.	Fetele sunt _______ la modă.
mic	
Mingea este _______.	Aceşti pantofi sunt prea _____.
Casele lor nu sunt _______.	Copilul ____ plânge mult.

Compararea. Gradele de comparaţie ale adjectivului

Dan are o jucărie **scumpă**. A costat 100 de lei.	pozitiv
Maria are o jucărie **la fel de scumpă.** A costat tot 100 de lei.	comparativ de egalitate
Matei are o jucărie **mai scumpă**. A costat 150 de lei.	comparativ de superioritate
Alina are o jucărie **mai puţin scumpă.** A costat 80 de lei.	comparativ de inferioritate

Corina are o jucărie **foarte scumpă**. A costat 700 de lei.	superlativ absolut
Sorin are **cea mai scumpă** jucărie dintre toate. A costat 800 de lei.	superlativ relativ de superioritate
Ana are jucăria **cea mai puţin scumpă** dintre toate. A costat 50 de lei.	superlativ relativ de inferioritate

Transcrieţi propoziţiile, punând adjectivele la toate gradele de comparaţie:

Desenul lui Sorin este reuşit.
Noi am avut o călătorie interesantă.

d. Adverbe

Compararea. Gradele de comparaţie ale adverbului

Dan joacă **bine** tenis.	pozitiv
Maria joacă **la fel de bine** ca Dan. Fiecare a câştigat trei partide.	comparativ de egalitate
Matei joacă **mai bine** decât ei. A câştigat patru partide.	comparativ de superioritate
Alina joacă **mai puţin bine**. A câştigat două partide.	comparativ de inferioritate
Corina joacă **foarte bine**. A câştigat opt partide.	superlativ absolut
Sorin joacă **cel mai bine** dintre toţi. A câştigat toate partidele.	superlativ relativ de superioritate
Ana joacă **cel mai puţin bine**. A câştigat o singură partidă.	superlativ relativ de inferioritate

Transcrie propoziţiile, punând adverbele la toate gradele de comparaţie:

Este greu să înveţi.
Anca citeşte corect.

5. Să recapitulăm!

1. Transcrieţi fiecare propoziţie. Puneţi verbul la timpul indicat de adverbele scrise îngroşat.

Ieri Mihai a cumpărat o carte. **Astăzi** ______________________ Mâine ______________________	Eu nu fac **astăzi** o supă de legume. __________ mâine ____________ ____________ ieri ____________
Vei merge **mâine** la cumpărături. ____________ **astăzi** _____________ ______________ **ieri** ____________	Noi nu am ajuns la concert **aseară**. ______________________ **astă-seară.** ____________________ **mâine-seară.**
Ele vor pleca la bunici **mâine-seară.** ______________________ **astă-seară.** ____________________ **mâine-seară.**	Voi pregătiţi **astă-seară** bagajele. ______________________ **astă-seară.** ____________________ **mâine-seară.**

2. Alcătuiţi propoziţii în care verbul *a pierde* să aibă sensurile:

- a nu găsi ceva
- a sosi prea târziu
- a fi învins
- a se rătăci
- a rămâne fără un organ
- a dispărea treptat
- a se lăsa cuprins, absorbit de ceva

3. Adăugaţi prefixul „re-” pentru a obţine un nou cuvânt. Alcătuiţi cu el un enunţ, după modelul:

a citi	a reciti	Eu recitesc cartea preferată.
a cunoaşte	____________	______________________________________
a vedea	____________	______________________________________
a discuta	____________	______________________________________
a face	____________	______________________________________
a calcula	____________	______________________________________
a trimite	____________	______________________________________
a aduce	____________	______________________________________

4. Scrieţi un e-mail din cel puţin cinci propoziţii în care să descrieţi o călătorie cu avionul.

Unitatea 20
Recapitulare / Evaluare

Detalii şi exemplificări pentru cerinţele de mai jos găsiţi la adresa www.vorbitiromaneste.ro

1. Proba orală: discuţie profesor - cursant (15 minute)

a. **Numărare (1-100), numire de obiecte (cel puţin şase substantive la singular şi la plural).**
b. **Conversaţie pe teme abordate în lecţii** (cu întrebări care să ceară nu doar răspunsuri formulate afirmativ, ci şi răspunsuri negative).
c. **Cerinţe care presupun descrieri şi argumentări.**
d. **Citirea cu voce tare a unui text scurt, cu răspuns la întrebări, dovedind înţelegerea de text.**

2. Înţelegerea textului scris (15 minute)

a. **Citeşte în gând.**
b. **Încercuieşte varianta corectă .**
c. **Răspunde.**
d. **Completează cu termeni potriviţi.**

3. Exerciţii gramaticale (30 minute)

a. **Uneşte prin săgeţi fragmentele de enunţuri.**
b. **Ordonează cuvintele în propoziţii şi pune semnele de punctuaţie potrivite.**
c. **Completează enunţurile cu termeni potriviţi.**
d. **Transcrie, punând verbele şi pronumele de la plural la singular.**
e. **Transcrie, punând verbele la formă negativă.**
f. **Alcătuieşte enunţuri cu verbele date, respectând cerinţele din paranteză.**
g. **Scrie după dictare.**

4. Producere de text scris (10 minute)

Rezolvă, la alegere, una dintre cerinţele de mai jos.

5. Ascultare şi înţelegere de text înregistrat (15 minute)

Ascultă cu atenţie textul, apoi răspunde în scris la întrebări.

Al treilea nivel
Texte şi contexte

Unitatea 21
Veşti importante

1. Să citim!

Andrei Popescu a ajuns cu bine la Bucureşti. A trecut pe la firmă şi a prezentat colegilor săi un raport al întâlnirilor de afaceri. Acum e acasă cu ai săi. Le transmite salutările şi urările prietenilor de la Timişoara şi răspunde la toate întrebările lor. În timp ce montează împreună cu Victor piesele pistolului cu laser, se gândeşte cum să înceapă discuţia cu soţia lui despre concediu.

– Eşti obosită, draga mea?

– În ultima vreme mi se face somn mai repede.

– E firesc. Munceşti prea mult.

– Nu mai mult decât de obicei.

– Da, dar altădată ne relaxam mai mult. Mergeam la spectacole, ieşeam în weekenduri. Acum te preocupă prea mult problema casei. Crezi că trebuie să ne grăbim? Mie mi se pare mai importantă sănătatea. Apropo, te-ai gândit la propunerea timişorenilor în legătură cu vacanţa?

– Da, m-am gândit. Nu ştiu ce să zic. Ar fi frumos, dar...

– Ştiu, vrei să terminăm camerele şi băile de la etaj. Şi eu îmi doresc asta şi astăzi am evaluat la birou situaţia financiară a firmei după întâlnirile pe care le-am avut la Timişoara. Am ajuns la concluzia că putem să plătim lucrările pentru amenajarea etajului şi, cu un card de credit pentru nevoi personale, ne putem permite un mic concediu.

– Şi vrei să mergem în concediu pe credit?

– De ce nu? E vorba de câteva zile. Nu vom cheltui mult. Putem sta la pensiuni mai ieftine. Vom ieşi puţin la aer. Nu crezi că ai nevoie? Şi în plus Victor iar o să ne spună că alţi copii merg cu părinţii în concediu şi el stă toată vara la bunici. Am impresia că îl cam neglijăm în ultima vreme. Nu crezi?

– Da, ai dreptate, dragul meu, şi unde mai pui că de la iarnă nu va mai fi singur?

– ...?

– În sfârşit putem să-i dăm vestea pe care o aşteaptă de atâta timp!

– Ioana, draga mea, adică vrei să spui că...

– Da, Andrei. Astăzi ginecologul meu mi-a confirmat bănuielile.

– O! Ce minunat! Victor, vino repede! Mama ne dă o veste mare!

– Mergem în vacanţă cu nenea Mihai?

– Da, dragul meu, mergem...

– Ce bine! În sfârşit!

– Dar asta nu e totul!

– Mergem în Spania?

– Nu. Vestea e şi mai bună. Ce ne spui tu că îţi doreşti cel mai mult şi mai mult? Ei?

– Să nu mai fiu singur! Mamă, e adevărat?

– Da, dragul meu. Pregăteşte-te! Se pare că Moş Crăciun nu va veni singur anul acesta!

2. Să înţelegem!

a. Încercuiţi:

Ioana e preocupată de:	Andrei vrea să o convingă pe Ioana:	Victor îşi doreşte cel mai mult:
1. amenajarea grădinii; 2. amenajarea etajului; 3. amenajarea demisolului.	1. să facă economii; 2. să renunţe la amenajarea etajului; 3. să plece în concediu.	1. o vacanţă la bunici; 2. un frate; 3. o vacanţă în străinătate.

b. Răspundeţi:

1. De ce i se face somn mai repede Ioanei?
2. Ce crede Andrei că s-a schimbat în ultimul timp în viaţa familiei sale?
3. Ce îi spune Andrei soţiei sale ca să o convingă să meargă în concediu?
4. Cine va veni odată cu Moş Crăciun?

3. Limbă şi comunicare

a. substantive

Feminine:

- urar**e** - urăr**i**, amenajare – amenajări, pensiune – pensiuni, veste – veşti, propunere – propuneri;
- situaţi**e** – situaţi**i**, impresie – impresii;
- bănuial**ă** – bănuiel**i**;
- pies**ă** – pies**e**, vacanţă – vacanţe.

Atenție: nevo**ie** – nevo**i**, baie – băi, ploaie – ploi, oaie – oi.

Neutre:

- credit – credit**e**, spectacol – spectacole;
- card – card**uri**, weekend – weekenduri, birou – birouri.

Atenție:

concedi**u** – concedi**i**, salariu – salarii, remediu – remedii.

Atenție

Substantivul **sănătate** (feminin) nu se foloseşte le plural.
Pluralul substantivului **somn**, **somnuri**, se foloseşte rar.

- Sunt în **raporturi** bune cu Dan. Suntem prieteni.
- La sfârşitul lunii prezentăm **rapoartele** de activitate. Raportăm activităţile.

În limba română există **substantive cu două sau cu trei forme de plural.** Uneori aceste forme au sensuri diferite. De exemplu:

virus – viruşi (s.m.) – program de calculator
virus – virusuri (s.n.) – agent patogen (care produce o boală)

cap – capi (s.m.) – şef, conducător, căpetenie
cap – capete (s.n.) – parte extremă: capete sparte, capetele şireturilor

corn – corni (s.m.) – arbust cu flori galbene şi fructe roşii astringente
corn – coarne (s.n.) – excrescenţe osoase de pe osul frontal al rumegătoarelor
corn – cornuri (s.n.) – produs de panificaţie în formă de semilună

cot – coţi (s.m.) – unitate de măsură pentru lungime
cot – coate (s.n.) – articulaţie dintre braţ şi antebraţ
cot – coturi (s.n.) – bucle ale albiei unui curs de apă

curent – curenţi (s.m.) – mişcări de apă, de aer
curent – curente (s.n.) – manifestări artistice: clasicism, romantism, realism etc.

timp – timpi (s. m.) – durată a unei note muzicale
timp – timpuri (s. n.) – perioadă

Alcătuiţi opt propoziţii care să evidenţieze sensul diferit al unor substantive la plural dintre cele de mai sus.

b. verbe

Conjugarea I: a monta (-ez), a amenaja (-ez), a neglija (-ez), a (se) relaxa (-ez), a (se) preocupa, a termina, a confirma.
Conjugarea a III-a: a transmite, a(-şi) permite.
Conjugarea a IV-a: a (se) grăbi (-esc), a cheltui (-esc).

1. Uniţi prin săgeţi locuţiunile cu verbele sinonime:

a da din coate	a anunţa, a informa
a da de veste (de ştire)	a-şi permite să cheltuiască
a da în judecată	a înlătura, a elimina
a da gata	a avea probleme, dificultăţi
a da la o parte	a intenta proces
a-i da mâna	a sfătui, a recomanda
a da sfaturi	a termina, a finaliza
a da de bucluc (de necaz, de greu)	a se strădui, a se preocupa

2. Alcătuiţi propoziţii în care locuţiunile de mai sus să fie la viitor.

Subiectul identic cu obiectul acţiunii. Diateza reflexivă/activ pronominală cu pronume în dativ

Eu nu îi permit **copilului** meu să întârzie. [*eu – lui*]
Eu nu **îmi** permit să întârzii la serviciu. [*eu – mie*]

Indicativ prezent

a-şi imagina	***a-şi permite***	***a-şi însuşi***
(conjugarea I)	(conjugarea a III-a)	(conjugarea a IV-a)
îmi imaginez	**îmi** permit	**îmi** însuşesc
îţi imaginezi	**îţi** permiţi	**îţi** însuşeşti
îşi imaginează	**îşi** permite	**îşi** însuşeşte
ne imaginăm	**ne** permitem	**ne** însuşim
vă imaginaţi	**vă** permiteţi	**vă** însuşiţi
îşi imaginează	**îşi** permit	**îşi** însuşesc

Indicativ perfect compus

mi-am imaginat	**mi**-am permis	**mi**-am însuşit
ţi-ai imaginat	**ţi**-ai permis	**ţi**-ai însuşit
şi-a imaginat	**şi**-a permis	**şi**-a însuşit
ne-am imaginat	**ne**-am permis	**ne**-am însuşit
v-aţi imaginat	**v**-aţi permis	**v**-aţi însuşit
şi-au imaginat	**şi**-au permis	**şi**-au însuşit

Completaţi cu formele verbale indicate în paranteze:

În acest an ______________________ să plecăm în concediu. (*a-şi permite*, indicativ viitor, formă negativă)

Ea speră ______________________ o excursie în Spania. (*a-şi permite*, conjunctiv prezent, formă afirmativă)

Niciodată noi ______________________ bunurile altora. (*a-şi însuşi*, indicativ viitor, formă negativă)

Nu poţi ______________________ ce frumos este acolo! (*a-şi imagina*, conjunctiv prezent, formă afirmativă)

Ei ______________________ cât e de simplu să planifice vacanţa. (*a-şi da seama*, indicativ perfect compus, formă negativă)

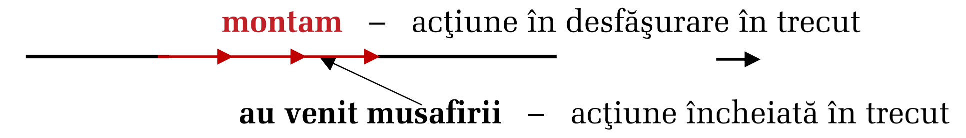
Eu ______________________ cunoştinţele despre relieful României. (*a-şi însuşi*, indicativ prezent, formă afirmativă)

Acţiunea trecută în desfăşurare. Indicativul imperfect.

Ieri, între ora 17.00 şi ora 19.00, am montat mobila. Musafirii au venit la ora 18.50.

Ieri, în timp ce **montam** mobila, au venit musafirii.

Imperfectul se formează la fel la toate conjugările.

A pleca

Eu plec**am** an de an în concediu.
Tu plec**ai** an de an în concediu.
El plec**a** an de an în concediu.
Noi plec**am** an de an în concediu.
Voi plec**aţi** an de an în concediu.
Ei plec**au** an de an în concediu.

A fi

A venit când eu nu **eram** acasă.
Te-am sunat când tu **erai** în pauză.
Aţi ajuns când el **era** deja în gară.
Ai plecat când noi nu **eram** atenţi.
Am urcat când **eraţi** încă pe peron.
Aţi sosit când ei **erau** la plimbare.

1. Conjugaţi în propoziţii verbele *a se relaxa, a vedea, a transmite* la imperfect.

2. Transcrieţi, punând verbele la imperfect:

Vom citi toate informaţiile despre călătorie.
Eu am ascultat după-amiază muzică clasică.
De ce nu ai îmbrăcat această haină?
Tinerii discută despre programul acestei seri.
Rezolvi zilnic câteva exerciţii?
Ce vreme minunată este vara!

c. Vocabular, ortografie

1. Alcătuiţi propoziţii în care verbul *a ajunge* să aibă sensurile:

- a deveni
- a sosi
- a cuprinde, a răzbi
- a se întinde până la...
- a da răspuns
- a avea responsabilităţi

2. Uniţi prin săgeţi locuţiunile cu verbele sinonime:

a nu-i ajunge cuiva cu prăjina la nas	a avea succes
a ajunge la o concluzie	a reuşi în viaţă
a ajunge din urmă...	a decădea
a ajunge departe	a avea greutăţi
a-i ajunge cuiva cuţitul la os	a finaliza
a ajunge la un rezultat	a egala
a ajunge rău	a concluziona
a ajunge bine	a fi înfumurat

3. Alcătuiţi enunţuri în care locuţiunile verbale de mai sus să fie la conjunctiv prezent.

4. Grupaţi cuvintele date în familii lexicale:
a vorbi, a dezlega, drept, a vesti, legat, dreptate, a prevesti, vorbă, a îndrepta, vorbire, nedreptate, veste, vorbitor, vestitor, legătură, prevestire, a lega.

Ascultaţi şi răspundeţi la întrebări.

4. Să recapitulăm!

1. Transcrieţi textul, înlocuind cuvintele/structurile subliniate cu sinonime alese din paranteză:
(să meargă, discuţia, voia, pensiune, se referea la, vorbea, nevasta)

Andrei discuta cu Ioana. Convorbirea lor era despre concediu. El dorea să meargă în acest an la mare. Soţia lui ar prefera să se ducă la o cabană de la munte.

2. Alcătuiţi noi propoziţii în care cuvintele/structurile subliniate mai jos să-şi păstreze sensul:

Acest fapt mă deranja cândva.	În sfârşit, mâine voi termina de citit.
De fapt, nu eram supărat.	A mânca mult seara este un obicei nesănătos.
Nu am citit încă sfârşitul cărţii.	De obicei, citesc la lumină naturală.

3. Continuaţi enunţurile:

Maria avea dreptate, pentru că_________________________
Mihai a ajuns la această concluzie deoarece ____________________
Era vorba să ____________________________________
La bine şi la rău ________________________________
Din timp în timp _________________________________
Dacă Diana ar veni mâine, ___________________________
Tu erai de părere că ar fi mai bine să ____________________
Părinţii mei considerau că ___________________________

Unitatea 22
Alegeri importante

1. Să repetăm!

1. Grupaţi cuvintele date în familii lexicale:
a pune, părere, a crede, ajuns, a depune, a părea, încredere, a ajunge, încrezător, depunere, crez, neajuns, a repune, neîncrezător, încrezut

2. Uniţi prin săgeţi locuţiunile cu verbele sinonime:

a se da peste cap ca să...	a bea cu lăcomie
a se da bătut	a face totul cu un anumit scop
a se da în vânt după...	a muri
a da peste cap (pe gât)	a începe să fiarbă, a clocoti
a da în copt	a coborî
a da în foc	a începe să se coacă
a da în clocot	a-şi dori foarte mult să...
a se da jos	a ceda, a renunţa
a-şi da duhul (viaţa, sufletul, sfârşitul)	a curge pe lângă oală când fierbe

3. Alcătuiţi enunţuri în care locuţiunile verbale de mai sus să fie la:

indicativ prezent, indicativ viitor, indicativ imperfect, indicativ perfect compus, imperativ, conjunctiv prezent.

4. Alcătuiţi propoziţii în care verbul *a trece* la imperfect să aibă sensurile:

- a traversa	- a nota
- a depăşi	- a traversa
- a merge la...(a trece pe la)	- a înscrie un bun pe numele cuiva
- a se vindeca (a-i trece)	- a avea traseu prin...

2. Să citim!

La Timişoara, soţii Stoica sunt în faţa unor decizii importante. Fiul lor, Sergiu, va împlini şapte ani în luna decembrie şi trebuie să hotărască dacă va începe şcoala anul acesta sau vor aştepta până anul viitor. Conform legii, învăţământul obligatoriu începe la şapte ani, dar familia poate să ceară înscrierea copilului la şcoală dacă a împlinit şase ani. De asemenea, fiica lor, Silvia, a terminat gimnaziul. Media ei de admitere la liceu este foarte bună, deci are şanse să intre la cele mai bune şcoli din oraş. Părinţii ar fi mândri să urmeze liceul de informatică, unde au învăţat şi ei. Dar Silvia nu a arătat niciodată un interes deosebit pentru calculator.

Bunicii, care s-au ocupat mai mult de educaţia lui Sergiu, consideră că nu este încă momentul să devină elev.

BUNICA: După părerea mea, n-ar fi înţelept să îl dăm la şcoală. E adevărat că este inteligent şi ştie multe lucruri pentru vârsta lui, dar e prea copilăros şi nu are destulă răbdare. Mi-e teamă că nu se va putea concentra la ore.

ALINA: Da, mamă, dar dacă îl interesează ceea ce face e în stare să stea nemişcat ore în şir.

BUNICA: Numai că pe el deocamdată îl interesează jocul. Nu ştiu dacă învăţătura îl va atrage la fel ca puzzle-ul sau calculatorul.

ALINA: Bine, dar la începutul clasei I repetă ce au învăţat în grupa pregătitoare la grădiniţă. Şi până trec la lucruri mai complicate se va obişnui să fie atent şi să se concentreze.

MIHAI: Şi în plus, el deja cunoaşte literele şi poate chiar să citească.

BUNICA: S-ar putea să aveţi dreptate. Dar cred că înainte de a lua o hotărâre ar fi bine să cerem părerea doamnei educatoare.

ALINA: A, doamna educatoare mi-a spus deja de mult că Sergiu e pregătit să înceapă şcoala. Zice că s-ar plictisi încă un an la grădiniţă.

SILVIA: Bunico, mama are dreptate. Silviu deja adună până la 20. Toată ziua mă bate la cap să-i dau exerciţii.

MIHAI: Ei, Silvia, bine că ai venit! Când zici că trebuie să completăm fişa de înscriere pentru repartizarea naţională?

SILVIA: Mmm, până poimâine.

MIHAI: Şi, te-ai hotărât? Ne asculţi?

SILVIA: Tată, te rog! Ştii că nu mă atrage calculatorul! Vrei să ajung să-l urăsc?

MIHAI: Draga mea, dar dacă mergi la Liceul de Informatică nu înseamnă că trebuie să devii informatician. În schimb, ai învăţa să utilizezi bine calculatorul, ceea ce e foarte important, indiferent în ce domeniu vei studia apoi.

ALINA: Silvia dragă, ţi-am mai spus, noi ştim ce şcoală bună se face la Info. Chiar ieri am vorbit cu un fost coleg de liceu care e profesor de matematică acolo. Sunt foarte încântată de ce mi-a spus. Noi am fi liniştiţi dacă ai învăţa acolo.

BUNICA: Bine, dar voi ştiţi ce îşi doreşte ea? N-ar trebui s-o întrebăm?

ALINA: O ţine una şi bună că ea vrea la un colegiu naţional. Poate se ia după vreo prietenă.

SILVIA: Dacă aţi avea mai multă încredere în mine, n-aţi vorbi aşa.

ALINA: Bine, te rog să mă scuzi. Te ascultăm.

SILVIA: Eu de fapt de anul trecut, de când am început anatomia, mi-am dat seama că mă interesează tot ce ţine de corpul uman şi de sănătate. Vreau să învăţ şi să ajung la Facultatea de Medicină. Bunicul s-a interesat ce liceu ar trebui să fac pentru asta şi mi-a spus că la liceele teoretice este specializarea ştiinţele naturii unde se face multă biologie şi chimie.

MIHAI: Bunicul?

SILVIA: Da, tată, pentru că el are răbdare să mă asculte.

BUNICA: De fapt, voi vă amintiţi, dragii mei, care erau jucăriile preferate ale Silviei? Şi acum mai păstrează trusa aia de doctoriţă. Nu-i aşa, Silvia?

3. Să înţelegem!

a. Încercuiţi:

Familia Stoica e preocupată de:	Silvia vrea să îi convingă pe părinţi:
1. pregătirea mesei;	1. să o lase la o petrecere;
2. alegerea şcolii;	2. să îi cumpere o rochie;
3. plecarea în concediu.	3. să urmeze specializarea ştiinţele naturii.

Doamna educatoare consideră că:
1. Sergiu poate merge deja la şcoală;
2. Sergiu trebuie să mai meargă un an la grădiniţă;
3. Sergiu trebuie să stea un an acasă.

b. Răspundeţi:

1. De ce părinţii Silviei doresc ca ea să urmeze un liceu de informatică?
2. Ce părere are bunica despre mersul lui Sergiu la şcoală?
3. Ce argument aduce Silvia pentru înscrierea lui Sergiu la şcoală?
4. Ce îşi aminteşte bunica despre Silvia?

4. Limbă şi comunicare

a. Substantive

Masculine:
- profesor – profesor**i**, informatician – informaticieni.

Feminine:
- leg**e** - leg**i**, înscriere – înscrieri, repartizare – repartizări, părere – păreri, încredere – încrederi (rar), facultate – facultăţi, decizie – decizii, educaţie – educaţii (rar), anatomie – anatomii (rar), chimie – chimii (rar), biologie – biologii (rar);
- învăţătur**ă** – învăţătur**i**;
- şans**ă** – şans**e**, grădiniţă - grădiniţe, trusă – truse, fişă – fişe, doctoriţă – doctoriţe, medicină – medicine (rar);
- educat**oare** – educat**oare**.

Neutre:
- gimnaz**iu** – gimnaz**ii**, domeniu – domenii, colegiu- colegii;
- interes – interes**e**, moment – momente, învăţământ (nu se foloseşte la plural);
- lic**eu** – lic**ee**;
- puzzle – puzzle-**uri**.

alee (fem. sg.); licee, muzee (neutru, pl.); cornee, azalee (fem. sg. şi pl.)

1. Alcătuiţi câte o propoziţie cu substantivele:
alee, Calea Lactee, licee, azalee, cornee, muzee.

2. Completaţi tabelul acolo unde este posibil:

	-ar	-el	-iţă/-uşă/ -ică	-ime	-eşte	-iza / -i /-a	-easă
şcoală				şcolărime			–
grădină		–		–	–	a grădinări	
tânăr	–	tinerel					–
uşor	–		uşurică		–		–

b. Adjective

1. Completaţi tabelul, după modelul dat:

jocul preferat	jucăria preferată	pantofii preferaţi	cărţile preferate
____________liniştit			
___________încântat			
___________teoretic			
___________naţional			
_________complicat			
_________important			
__________deosebit			
___________înţelept			
_________inteligent			
__________copilăros			

2. Completaţi cu enunţuri potrivite:

	adjectiv	**adjectiv**	**adverb**
important	Studiul este important.	Citesc atent un studiu important.	Este important să mănânci sănătos.
inteligent			
înţelept			
complicat			

c. Verbe

Conjugarea I: a (se) interesa (-ez), a studia (-ez), a păstra(-ez), a (se) concentra (-ez), a (se) ocupa.

Conjugarea a IV-a: a (se) plictisi (-esc), a împlini (-esc), a (se) obişnui (-esc), a deveni.

1. Construiţi enunţuri după modelul:

Dan îi **duce** mamei flori.	a duce	a se duce	Dan **se duce** la mama.
	a afla	a se afla	
	a certa	a se certa	
	a ruga	a se ruga	
	a ocupa	a se ocupa	
	a hotărî	a se hotărî	
	a plictisi	a se plictisi	
	a interesa	a se interesa	
	a obişnui	a se obişnui	

2. Completaţi cu locuţiunile/structurile din paranteză:
(a avea încredere, a nu bate la cap, a cere părerea, a avea nevoie, a arăta interes, a avea şanse, a o ţine una şi bună, a fi în stare, a avea răbdare, a ţine de, a fi în faţa, a avea dreptate, a ţine cont, a nu se lua după)

Când ______________ unei mari probleme, ______________ de sfatul mamei mele. ________________ când e foarte ocupată, aştept până ___________ să mă asculte liniştită. De când eram mică, ____________ în ea. Am înţeles că _____________ întotdeauna, pentru că a trecut prin multe şi ştie despre viaţă mai mult decât mine. Mama _____________ întotdeauna cu mine şi ___________ pentru tot ce îi povestesc. Eu mereu ____________ în ce îmi recomandă, deşi uneori __________________. Mă gândesc bine la tot ce îmi spune, ______________ vorbele ei fără să judec şi eu. Dacă _____________ de recomandările mamei, ______________ mari de reuşită în tot ce vreau să fac. Consider că a-ţi asculta părinţii ____________ o bună educaţie.

Exprimarea dorinţei şi a condiţiei. Modul condiţional-optativ, timpul prezent

Comparaţi

– **Vrei** să alergi cu mine?
– **Aş alerga**, dar sunt ocupat. **Dacă aş fi liber**, **aş alerga**.

condiţia → Dacă aş fi liber; dorinţa → aş alerga

aş alerga

auxiliarul „a avea” ← → infinitivul verbului de conjugat

a dansa		***a fi***
Forma afirmativă	**Forma negativă**	
Eu **aş** **dansa.**	Eu nu **aş** **dansa**.	Eu **aş** **fi** fericit dacă nu m-ai refuza.
Tu **ai** **dansa**.	Tu nu **ai** **dansa**.	Tu **ai** **fi** trist dacă ea nu ar veni.
El **ar** **dansa**.	El nu **ar** **dansa**.	El **ar** **fi** atent dacă nu l-ai deranja.
Noi **am** **dansa**.	Noi nu **am** **dansa**.	Noi **am** **fi** liberi dacă am termina temele.
Voi **aţi** **dansa**.	Voi nu **aţi** **dansa**.	Noi **am** **fi** bucuroşi dacă ne-aţi asculta.
Ei **ar** **dansa**.	Ei nu **ar** **dansa**.	Ei **ar** **fi** prieteni cu mine dacă aş dori.

1. Completaţi cu verbele din paranteze la condiţional-optativ prezent:

Dacă _____________, _____________la timp. (a se grăbi, a ajunge)
Dacă _____________ acum, _____________ trenul. (a pleca, a prinde)
Dacă _____________ legume şi fructe, _____________mai sănătos. (a mânca, a fi)
Dacă _____________mai mult sport, _____________rapid. (a face, a slăbi)
Dacă _____________corect temele, _____________mai uşor. (a rezolva, a învăţa)
Dacă _____________la petrecere, _____________cu noi. (a veni, a se distra)

2. Transcrieţi enunţurile de mai sus, punând verbele la indicativ prezent.

3. Subliniaţi verbele la condiţional-optativ din proverbele de mai jos. Explicaţi proverbele.

Dacă ar face toate muştele miere, ar fi pe toţi pereţii faguri.
Dacă ar fi numai un cerşetor, tot cu zahăr l-am hrăni.
Dacă prostia ar durea, mulţi s-ar tăvăli în chinuri.
De-ar şti omul ce-ar păţi, dinainte s-ar păzi.

 Ascultaţi şi răspundeţi la întrebări.

5. Să recapitulăm!

1. Uniţi prin săgeţi fragmentele de enunţuri potrivite:

Mi-e teamă	să mai repete lecţia.
Ţi-e dor	să urce în pod noaptea.
Ne este groază	de ce mi se poate întâmpla.
Le e frică	de cutremur.
Nu vă e lene	văzând mizeria din oraş.
Mi-e jale	să pleci în concediu.
Nu-i este lehamite	să faceţi ordine.

Sunt încântat	lângă soţul ei.
Tu eşti liniştit	că va ploua.
Ea este fericită	să colaborăm.
Voi sunteţi îngrijoraţi	să meargă la meci.
Ei sunt bucuroşi	dacă stăm de vorbă.
Noi suntem veseli	să vezi acest film.
Ai fost entuziasmat	când urcăm la munte.

2. Ordonaţi cuvintele „dezordonate" de mai jos în familii de cuvinte:

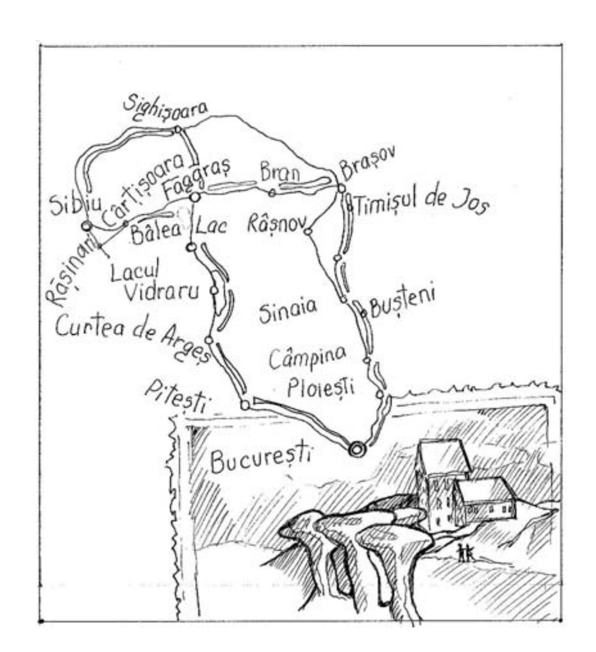
copilărie, joc, educaţie, a decide, jucăuş, copilăros, educator, jucărie, educatoare, a se copilări, educat, jucător, decizie, copilaş, needucat, indecis, a educa, copil, a (se) juca	a educa	a decide	copil	joc

3. Subliniaţi adverbele şi locuţiunile adverbiale din enunţurile de mai jos:

Ce mai calea-valea, trebuie să-i spun tot, degeaba tot amân!
I-am povestit de-a fir-a-păr cele întâmplate.
Vrei aşa cum spun eu, bine de bine!
Pe de o parte, şi tu ai dreptate; pe de altă parte, ideea mea e mai bună.
Va învăţa vrând-nevrând, câine-câineşte.
Sunt din ce în ce mai hotărât să-l conving încet-încet.

4. Folosiţi patru dintre locuţiunile adverbiale de mai sus în enunţuri noi.

Unitatea 23
Pregătiri de concediu

1. Să repetăm!

1. Completaţi enunţurile date, astfel încât să exprimaţi condiţia:

Eu aş veni la cinema dacă ____________________.

Marin ar pleca la pescuit dacă ____________________.

Dacă ____________________, Teodora ar citi mai mult.

Dacă ____________________, voi aţi reuşi să plecaţi la mare.

Dacă ____________________, elevii ar învăţa mai uşor.

Tu ai fi terminat de vorbit dacă ____________________ .

2. Alcătuiţi propoziţii care evidenţiază sensurile:

mai (numele lunii)
mai (adverb de repetiţie)
m-ai (pronume+verb)
nai (instrument de suflat)
n-ai (adverb+verb)

la (prepoziţie)
l-a (pronume+verb)
ea (pronume)
ia (verb)
ia (interjecţie)

sau (conjuncţie) i-a (pronume+verb)
s-au (pronume+verb)

3. Tăiaţi forma nepotrivită:

Mai discutăm *altădată/altă dată*.

Altădată/altă dată copiii erau mai liniştiţi.

Am notat în calendar *altă dată/altădată* decât cea pe care mi-ai spus-o.

Demult/de mult bătrânii spuneau poveşti seara în jurul focurilor.

Nu l-am văzut *demult /de mult* timp.

Bunicul mi-a povestit *cândva când va* despre copilăria lui.

Nu ştiu *cândva/când va* pleca la ţară.

2. Să citim!

Familia Stoica a aflat cu bucurie că prietenii lor din Bucureşti s-au hotărât să facă împreună o excursie de câteva zile în concediu. Alina ştia că familia Popescu are cheltuieli cu amenajarea casei şi, ca să facă economie, le-a propus să nu apeleze la serviciile unei firme de turism. S-a oferit să se ocupe ea de rezervările pentru cazare şi s-a apucat de treabă din timp.

Înainte de a începe, vorbise cu cei de la Bucureşti şi hotărâseră deja cu toţii că vor să viziteze Valea Prahovei, Bran, Sighişoara, Sibiu şi să vadă Transfăgărăşeanul. De asemenea, fuseseră de acord că este cel mai bine să meargă cu maşinile personale, ca să îşi poată stabili singuri programul.

Apoi, în faţa calculatorului, a studiat harta turistică a zonei pentru a vedea care este distanţa dintre punctele din traseu. Ca să stabilească unde au nevoie de cazare, a luat în calcul şi timpul necesar vizitării obiectivelor importante. Fiindcă stabiliseră deja că au la dispoziţie doar patru zile, a trebuit să fie atentă la cele mai mici detalii. În plus, Mihai o rugase să caute pentru o noapte de cazare şi o pensiune agroturistică, pentru ca să vadă şi copiii cum e la ţară.

În cele din urmă s-a decis. În prima zi, marţi, 10 august, vor merge pe traseul Bucureşti – Piteşti – Curtea de Argeş, unde vor vizita mănăstirea Meşterului Manole (158 km), apoi pe Transfăgărăşean, cu popas la Vidraru, la Bâlea, la casa memorială a lui Badea Cârţan de la Cârţişoara (aproximativ 140 km) şi mai departe până în apropiere de Sibiu, la Răşinari (aproximativ 60 km), unde a rezervat cazare la o pensiune de două margarete. A doua zi vor vizita muzeul Brukenthal la Sibiu, vor ajunge la Sighişoara (95 km), unde vor vizita obiectivele importante din cetatea medievală şi vor dormi la un hotel de două stele. În dimineaţa

următoare vor merge direct la Bran, prin Făgăraş (aproximativ 145 km). La Bran vor vizita celebrul castel, apoi vor ajunge la Braşov (aproximativ 30 km), unde vor vizita centrul vechi al oraşului şi vor asculta concertul de orgă care se ţine joia la Biserica Neagră. Vor dormi la o pensiune de trei margarete de la Timişul de Jos (aproximativ 15 km).

Până aici au în total cam 628 km. Plus încă aproximativ 160 km până la Bucureşti, în total fac aproape 800 km. Asta ori 7 litri de benzină la suta de kilometri înseamnă vreo 60 de litri; înmulţit cu 3,5 lei/litru fac în jur de 200 de lei. Se adaugă cazările, în medie 80 de lei pe cameră. Pe ei îi costă dublu, adică aproape 500 de lei, pentru că trebuie să plătească două camere pe noapte, în timp ce pentru familia Popescu a rezervat doar o cameră.

Vineri vor fi deci pe Valea Prahovei. Primul obiectiv, Castelul Peleş de la Sinaia şi, dacă vremea va fi bună, vor urca de la Buşteni la Babele cu telecabina.

Cabana Babele! Ce vremuri! Aici l-a cunoscut pe Mihai într-o vacanţă studenţească. Dar stai puţin! Vor fi acolo chiar în ziua de 13 august! Adică la exact 20 de ani de la prima lor întâlnire. Trebuie să sărbătorească! Le va face o surpriză tuturor şi va reţine pe contul ei locuri de cazare. Deci vor fi împreună încă o zi!

3. Să înţelegem!

a. Încercuiţi:

Familia Popescu face economii pentru că:	Ei vor pleca în concediu:
1. vrea să cumpere o maşină;	1. cu maşina;
2. amenajează casa;	2. cu trenul;
3. ar cumpăra o casă nouă.	3. cu avionul.

Alina l-a cunoscut pe Mihai:
1. la un concert, acum 10 ani;
2. în casa unor prieteni;
3. la cabana Babele, acum 20 de ani.

b. Răspundeţi:
1. Care este traseul excursiei?
2. Ce castele vor vizita?
3. De ce doreşte Mihai o noapte de cazare la o pensiune agroturistică?
4. De ce se emoţionează Alina când se gândeşte la cabana Babele?

4. Limbă şi comunicare

a. Substantive

Masculine:
- meşter – meşteri.

Feminine:
- rezervare – rezervări, cetate – cetăţi, mănăstire – mănăstiri, excursie – excursii;
- margaretă – margarete, telecabină – telecabine;
- orgă – orgi.

Neutre:
- obiectiv – obiective, concert – concerte;
- traseu – trasee, muzeu – muzee;
- detaliu – detalii.

1. Completaţi cu substantive la forma potrivită:
(camere, probleme, călătorie, telefon, muzee, excursie, minute, calculator, prieteni)

Rezervarea ____________ se poate face la ____________. Cu ajutorul ____________, rezolvarea ____________ durează câteva ____________. Traseul ____________ îl stabileşte Alina. Are pentru asta acordul ____________. Ea află de pe Internet chiar şi programul de vizită al ____________. Planificarea ____________ devine astfel o plăcere.

2. Alcătuiţi câte o propoziţie cu substantivele compuse: telecabină, telecomandă, telefon, geografie, fotografie, biologie, agroturism.

b. adjective

Comparaţi

Să intre candidatul următ**or**!	Să intre candidaţii următ**ori**!
Să intre candidata următ**oare**!	Să intre candidatele următ**oare**!

1. Completaţi enunţurile de mai jos cu adjectivele date:

agroturistic, celebru, dublu, exact, important, memorial, medieval, necesar, personal, turistic, următor

Lipseşte de la cursuri pentru a rezolva probleme ____________________.
Nu am banii ________________ pentru a plăti această excursie.
Ne întâlnim să luăm hotărâri __________________.
În aceste sate există pensiuni ______________________.

Am vizitat casele ____________________ ale scriitorilor Mihai Eminescu şi Ion Creangă.

Fac o excursie pentru a vizita mai multe cetăţi ____________________.

La oprirea ____________________ vom vizita un ____________________ obiectiv ________________.

Vreau să aflu informaţii ________________________ despre acest traseu.

Pe acest drum, distanţa este de două ori mai mare, adică ____________________ .

2. Completaţi tabelul, după modelul dat:

traseu turistic	zonă turistică	ghizi turistici	obiective turistice
___________medieval			
___________studenţesc			
___________celebru			

Atenţie

Există adjective fără grade de comparaţie, deoarece însuşirea pe care o indică nu este comparabilă: *antic, medieval, actual, turistic, terestru, acvatic, aerian, studenţesc, orăşenesc etc.*

c. Verbe

Conjugarea I: a apela (-ez), a caza (-ez), a vizita (-ez), a studia (-ez), a se ocupa, a rezerva.
Conjugarea a III-a: a propune, a reţine.
Conjugarea a IV-a: a stabili (-esc), a cheltui (-esc), a poposi (-esc), a înmulţi (-esc), a hotărî (-ăsc), a oferi.

1. Subliniaţi enunţul în care verbul are sensul expresiei verbale scrise alături:

El a cheltuit cu amenajarea casei. / El a cheltuit zece lei. (a făcut cheltuieli)

Îţi ofer o cafea. / Îţi ofer ceva ieftin şi de calitate. (a face o ofertă)

Am rezervat o porţie pentru el. / Am rezervat o cameră la hotel pentru el. (a face o rezervare)

Studiez două ore pe zi . Studiez la Paris. (a face studii)

2. Completaţi cu locuţiunile/structurile din paranteză:
(a face rezervare, a lua loc, în curând, a face economie, a lua în calcul, a fi de acord, a pune la punct, a avea la dispoziţie, a face o surpriză, cu siguranţă, a se apuca de treabă)

Gelu vrea ____________________ soţiei sale. Vor sărbători ____________ doi ani de căsnicie şi o va duce la Veneţia. El ________________ două luni pentru ________________ totul. ______________la calculator şi ________________. Este hotărât ____________ toate avantajele posibile. Dacă __________________ la hotel cu o lună înainte, ar putea __________________ de 10%. _____________ soţia lui _______________ cu deciziile lui avantajoase.

4. Alegeţi patru dintre locuţiunile de mai sus şi scrieţi pentru ele câte un antonim.

5. Transformaţi verbul subliniat în propoziţie, după modelul:

Mergem la bibliotecă pentru a citi.	Mergem la bibliotecă ca să citim.
Venim la biserică pentru a ne ruga.	________________________________
Ajung la izvor pentru a bea apă.	________________________________
Intraţi la muzeu pentru a vedea picturile.	________________________________
Am deschis caietul pentru a scrie.	________________________________
A luat loc pentru a asculta conferinţa.	________________________________

6. Uniţi prin săgeţi expresiile/locuţiunile cu verbele sinonime:

a i se lua o piatră de pe inimă	a observa, a remarca
a-şi lua nasul la purtare	a participa
a lua ochii cuiva	a se sinucide
a lua în seamă	a se obrăznici
a lua parte	a scăpa de o mare grijă, problemă
a lua sfârşit	a se certa
a-şi lua zilele (viaţa)	a impresiona
a se lua la harţă (sfadă, ceartă)	a se termina

Acţiune trecută încheiată înaintea altei acţiuni trecute. Indicativ, mai mult ca perfect

La ora 17.00 am terminat de scris temele. El a venit la ora 18.00.
Eu **terminasem** de scris temele când **a venit** el.

a venit – acţiune încheiată în trecut: perfectul compus
terminasem – acţiune trecută încheiată înaintea altei acţiuni trecute: mai mult ca perfectul

a afla	*a ajunge*
Eu **aflasem** despre concert.	Eu **ajunsesem** să cred că nu mai vii!
Tu **aflaseşi** că meciul se amână.	Tu **ajunseseşi** deja la cabană.
Ea **aflase** că Andreea era bolnavă.	El **ajunsese** în parc de multă vreme.
Noi **aflaserăm** că vin bunicii în vizită.	Noi **ajunseserăm** medici în tinereţe.
Voi **aflaserăţi** că mâine este şedinţă.	Voi **ajunseserăţi** să vă îndoiţi de toţi.
Ei **aflaseră** despre orarul tău încărcat.	Ele **ajunseseră** la timp la aeroport.

Atenţie

Unele verbe de conjugarea a III-a dublează acest „–se–”: a ajunge (eu ajunsesem), a merge (tu merseseşi), a [se] duce (el [se] dusese), a transmite (noi transmiseserăm), a permite (voi permiseserăţi), a ajunge (ei ajunseseră), a răspunde (ele răspunseseră), a spune (ea spusese) etc.

1. Completaţi cu verbul din paranteză, la mai mult ca perfect:

Elevii acestei şcoli ____________ mereu foarte bine. (a învăţa)
Până ieri, eu __________ că dincolo de munte este cabana. (a şti)
Pe vremea când bunica mea era tânără, băieţii din sat __________ cu fetele la horă duminica. (a juca)
Anul trecut noi ____________ mai mult până la sfârşitul anului şcolar. (a citi)

Tu ____________ încă de săptămâna trecută problema schimbării locului de muncă. (a discuta)
Dorin şi Ileana _____________ în concediu la mare. (a merge)
Despre voi se spune că ______________ cât va evolua financiar firma de turism. (a bănui)

2. Scrieţi alte propoziţii cu verbele de la exerciţiul de mai sus, la mai mult ca perfect, formă negativă.

d. Numerale peste o sută

Numerale cardinale	Numerale ordinale	
	masculin **al** numeral cardinal + **lea**	**feminin** **a** numeral cardinal + **a**
102 – o sută doi	**al** o sută doi**lea**	**a** o sută dou**a**
110 – o sută zece	**al** o sută zece**lea**	**a** o sută zece**a**
111 – o sută unsprezece ...	**al** o sută unsprezece**lea**	**a** o sută unsprezece**a** ....
120 – o sută douăzeci	**al** o sută douăzeci**lea**	**a** o sută douăzece**a**
121 – o sută douăzeci şi unu	**al** o sută douăzeci şi unu**lea**........	**a** o sută douăzeci şi un**a** ....
199 – o sută nouăzeci şi nouă	**al** o sută nouăzeci şi nouă**lea**	**a** o sută nouăzeci şi nou**a**
200 – două sute	**al** două sute**lea**	**a** două sut**a** ....
357 – trei sute cinzeci şi şapte	**al** trei sute cinzeci şi şapte**lea**.......	**a** trei sute cinzeci şi şapte**a**.......
1482 – o mie patru sute optzeci şi doi	**al** o mie patru sute optzeci şi doi**lea**	**a** o mie patru sute optzeci şi **a** dou**a**
46935 – patruzeci şi şase de mii nouă sute treizeci şi cinci	**al** patruzeci şi şase de mii nouă sute treizeci şi cinci**lea**.......	**a** patruzeci şi şase de mii nouă sute treizeci şi cince**a**.......
2825604 – două milioane opt sute douăzeci şi cinci de mii şase sute patru	**al** două milioane opt sute douăzeci şi cinci de mii şase sute patru**lea**	**a** două milioane opt sute douăzeci şi cinci de mii şase sute patr**a** ....

1. **Transcrieţi cu litere toate numerele din textul *Pregătiri de concediu*.**

2. **Transformaţi apoi aceste numerale cardinale în numerale ordinale, adăugându-le substantive potrivite, după modelul:**

158	o sută cinzeci şi opt	al o sută cinzeci şi optulea participant
		a o sută cinzeci şi opta participantă

e. Adverbe

1.
Trenul pleacă la ora 8.00.
Trebuie să mă grăbesc. E **deja** ora 7.30.
Nu trebuie să mă grăbesc. <u>Nu</u> e **decât** ora 7.00.
Nu trebuie să mă grăbesc. E **doar** ora 7.00.
Nu trebuie să mă grăbesc. E **numai** ora 7.00.

2.
Au **doar** două camere şi noi suntem şase. Ne trebuie **încă** o cameră.
Nu pot să fac rezervări la hotel. **Încă** nu ştim cât vom sta la Bran.
Soţia mea nu mi-a spus când vrea să-şi ia concediu. **Încă** se mai gândeşte.

f. Exprimarea cauzei. Relaţia cauză – efect

Completaţi conform modelului dat – răspundeţi la cele trei întrebări, precizând cauza (1) şi scopul (2).

De ce plecăm în excursie?	
1. **cauza** (*fiindcă, deoarece, pentru că, din cauză că*)	Am ales această excursie <u>**deoarece**</u> **este foarte ieftină.**
2. **scopul** (*să, ca să, pentru ca să)*	Am ales această excursie <u>**ca să**</u> **vedem locuri interesante şi peisaje atractive.**
De ce mâncăm multe legume şi fructe în orice anotimp?	

1. **cauza** (*fiindcă, deoarece, pentru că, din cauză că*)	
2. **scopul** (*să, ca să, pentru ca să)*	

De ce părinţii petrec concediul împreună cu copiii?

1. **cauza** (*fiindcă, deoarece, pentru că, din cauză că*)	
2. **scopul** (*să, ca să, pentru ca să)*	

Ascultaţi şi răspundeţi la întrebări.

5. Să recapitulăm!

1. Uniţi cu săgeţi expresiile/locuţiunile cu verbele sinonime:

a o lua din loc (la picior, la fugă)	a certa, a cere socoteală
a se lua cu mâinile de cap	a zbura
a lua la rost	a se comporta cu tact, cu blândeţe, cu răbdare
a lua foc	a ironiza
a-şi lua zborul	a se aprinde
a lua peste picior	a se necăji
a lua cu binele (cu frumosul, cu binişorul)	a pleca, a fugi

2. Alegeţi patru cuvinte din locuţiunile de mai sus şi scrie pentru fiecare încă cel puţin trei cuvinte din aceeaşi familie lexicală.

Model: loc – locuinţă, a locui, locuitor, locuit, nelocuit, locşor, a înlocui, înlocuire, înlocuit, înlocuitor, (de) neînlocuit

3. Explicaţi, în scris, în cel puţin trei enunţuri, o decizie pe care aţi luat-o. Prezentaţi atât cauzele, cât şi scopurile care au condus la luarea deciziei.

Unitatea 24
Probleme cu maşina

1. Să repetăm!

1. Transcrieţi enunţul, modificând modulul şi timpul verbului subliniat:

Indicativ prezent: Eu plec la munte cu familia mea, pentru două săptămâni.
Indicativ viitor: ______________________
Indicativ imperfect: ______________________
Indicativ perfect compus: ______________________
Indicativ mai mult ca perfect: ______________________
Imperativ (pers. a II-a): ______________________
Conjunctiv prezent: ______________________
Condiţional-optativ prezent: ______________________

2. Alcătuiţi propoziţii în care verbul *a face* să aibă sensurile:

- a realiza, a fabrica
- a a pregăti ceva
- a găti
- a aranja
- a naşte
- a se îmbolnăvi de...
- a obliga, a sili
- a îmbrăţişa o carieră
- a se preface
- a frecventa o formă de învăţământ

3. Scrieţi antonimele cuvintelor *plină, a dormi, din spate, a porni, a se certa, vinovat, a sta, mult*, apoi alcătuiţi enunţuri care să le includă, după modelul:

Dan este ***obosit***, dar fiul său de doi ani este ***odihnit***, abia s-a trezit.

2. Să citim!

Andrei se întoarce obosit de la firmă. A avut o zi plină şi ar mai vrea să rezolve astăzi şi problema cu cardul de credit pentru concediu. Ar trebui să se grăbească. *Dar poţi să te grăbeşti în traficul ăsta? Iar e semafor?! Şi doamna asta din faţă doarme la volan! Iar ăla din spate claxonează ca prostul! În sfârşit s-a trezit! Auăleu!!!*

ŞOFERUL DIN SPATE: Ce faci, dom'le?

ANDREI: Cum ce fac? Femeia asta nu ştie să pornească maşina!

DOAMNA: Extraordinar! Cum adică?

ANDREI: Adică opreşti motorul în mijlocul drumului!

ŞOFERUL DIN SPATE: Bine că are jeep!

DOAMNA: Dumneata ce te bagi? Vezi-ţi de rabla matale!

ŞOFERUL DIN SPATE: Mă bag că încurci traficu'! Hai, trageţi pe dreapta şi certaţi-vă cât vreţi!

DOAMNA: Nu mă cert deloc! M-a lovit din spate la semafor. E clar că e de vină!

ANDREI: Mai bine aţi învăţa să folosiţi schimbătorul de viteză! Vino, dom'le, să vezi în ce viteză e maşina! ... Staţi, doamnă! Ce naiba!

DOAMNA: Hai că stă lumea după noi! Vorbim pe dreapta!

ANDREI: Sunteţi culmea, doamnă! Nu vreţi să recunoaşteţi o chestie evidentă!

DOAMNA: Puteţi suna la 212, să vină poliţia să constate.

ANDREI: Şi o să recunoaşteţi că vi s-a oprit motorul?

DOAMNA: Cum să mi se oprească motorul? Conduc zilnic de zece ani! Ce facem? Chemăm poliţia?

ANDREI: N-am nicio şansă cu dumneavoastră! Hai să vedem la ce oră putem merge mâine la firma de asigurări.

DOAMNA: Aveţi asigurare RCA?

ANDREI: Din fericire, am Full Casco.

DOAMNA: Mie mi-ar conveni să mergem acum!

ANDREI: Foarte bine! E aici, la două străzi!

....

(A doua zi, la service)

DIRECTORUL DE LA SERVICE: A! Domnul Popescu! Bună ziua! Probleme cu maşina?

ANDREI: Din păcate, da. M-am întâlnit cu o doamnă la semafor! E primul accident de când am maşină. Sper că şi ultimul.

DIRECTORUL: Să vedem ce e de făcut. Aveţi hârtia de la asigurări?

ANDREI: Poftiţi, vă rog.

DIRECTORUL: Aşa. Deci capota îndoită, bara ruptă, radiatorul spart. Tipic pentru întâlnirile de la semafor!

ANDREI: Da. Dar dacă tot am venit, v-aş ruga să vă uitaţi şi la frâne. Vrem să facem Transfăgărăşeanul în concediu şi o verificare nu strică.

DIRECTORUL: Nu v-am mai văzut de mult, domnule Popescu. Aţi verificat termenul ITP-ului? Nu cumva a expirat?

ANDREI: Să fi trecut doi ani? Cred că aveţi dreptate. Nu mi-aş fi amintit dacă nu m-aţi fi întrebat.

DIRECTORUL: Vedeţi că e bună câte o întâlnire la semafor...

ANDREI: Atunci să-mi faceţi şi inspecţia tehnică periodică. Şi poate mai aveţi ceva reduceri în cazul în care sunt mai multe remedieri de făcut.

DIRECTORUL: Sigur, domnule Popescu. Pentru clienţii noştri fideli suntem întotdeauna pregătiţi cu oferte.

ANDREI: Mulţumesc şi aştept un telefon după ITP.

DIRECTORUL: Nu va dura mult. La revedere!

ANDREI: La revedere!

3. Să înţelegem!

a. Încercuiţi:

Andrei ar mai vrea să rezolve astăzi:	Doamna conduce:	Vina pentru producerea accidentului este:
1. problema cu cardul de credit;	1. o Dacie;	1. a doamnei;
2. probleme de serviciu;	2. un Opel;	2. a lui Andrei;
3. o problemă a părinţilor săi.	3. un jeep.	3. a amândurora.

b. Răspundeţi:

1. La ce se gândeşte Andrei când stă la semafor?
2. Ce le cere şoferul din spate?
3. Ce reparaţii i se vor face maşinii la service?
4. De ce solicită Andrei şi verificarea frânelor?

4. Limbă şi comunicare

a. Substantive

Masculine:

- client – clienţ**i**.

Feminine:

- remedier**e** – remedier**i**, asigurare – asigurări, chestie – chestii, inspecţie – inspecţii;
- ofert**ă** – ofert**e**, bară – bare, capotă – capote, rablă – rable, frână – frâne, poliţă de asigurare – poliţe de asigurare.

Neutre:

- motor – motoare, radiator – radiatoare, schimbător de viteză – schimbătoare de viteză, accident – accidente, volan – volane;
- jeep – jeepuri, service – service-uri, trafic – traficuri.

Atenţie

Substantivele recent împrumutate din alte limbi:

1. pot avea **aceeaşi formă la singular şi la plural**: *dandy, gay, hippy, playboy;*
2. pot forma pluralul ca substantivele româneşti:
   a. **substantive masculine**: *adidaşi, brokeri, dealeri, bodyguarzi/bodiguarzi*;
   b. **substantivele neutre** primesc desinenţa de plural ***-uri*** în două moduri:
      i. - legată **direct**, cele terminate în litere ce se pronunţă ca în limba română: *boarduri, clickuri, itemuri, trenduri, weekenduri*;
      ii. legată **prin cratimă**:
         - cele a căror finală prezintă deosebiri între scriere şi pronunţare: *bleu-uri, service-uri*;
         - cele terminate în litere care nu se folosesc decât în scrierea cuvintelor împrumutate: *party-uri, story-uri, show-uri.*

Completaţi textul cu termenii din paranteză:
(bara, accident, service-urile, capota, problemă, mecanic auto, pentru că, prieten, s-a spart, din fericire, asigurare)

Astăzi am avut un __________ de maşină. ___________, nu a fost grav: _________ un stop, s-a îndoit _________ şi s-a rupt _________ de protecţie. Nu m-am necăjit prea tare, _________ am _____________ RCA. Am avut totuşi o ____________: este duminică şi toate _____________ erau închise. A trebuit să telefonez la un ____________ care este ____________________.

b. Vocabular

Cuvinte cu „cc”: *accident, accent, a accelera, a accepta, acces, succes, succesiune, succint, succesiv, Occident.*

Scrie pentru cel puţin trei dintre cuvintele de mai sus alte cuvinte din aceeaşi familie lexicală.

Model: accent – a accentua, accentuare, accentuat, neaccentuat

Cuvinte cu aceeaşi formă, dar cu sensuri diferite. Omonime

Accesul interzis! (*acces* – intrare)
Ea are un **acces** de tuse. (*acces* – manifestare necontrolată)

Alcătuiţi propoziţii cu omonimele:

poartă (vb.) ______________________________
poartă (subst.) ______________________________
lac (apă stătătoare) ______________________________
lac (vopsea) ______________________________
bancă (mobilier) ______________________________
bancă (instituţie) ______________________________
banc (grup de peşti) ______________________________
banc (anecdotă) ______________________________
expiră (scoate aerul din plămâni) ______________________________
expiră (ajunge la termenul ______________________________
de valabilitate)

c. Adjective

Completaţi tabelul cu forme potrivite de substantive şi adjective:

sportiv pregătit	sportivă pregătit**ă**	elevi pregătiţ**i**	eleve pregătit**e**
îndoit			
___________ rupt			
___________fidel			

d. Pronume

Anumite pronume au **forme populare**, folosite frecvent în vorbire. Totuşi, folosirea lor este nerecomandată pentru un vorbitor al limbii literare.

- pronume personal: **dumneata – mata, matale**;
- pronume demonstrativ de apropiere şi de depărtare:

acesta – ăsta	aceasta – asta	acela – ăla	aceea – aia
aceştia – ăştia	acestea – astea	aceia – ăia	acelea – alea

e. Verbe

Conjugarea I: a claxona (-ez), a expira;
Conjugarea a III-a: a conduce, a rupe, a sparge;
Conjugarea a IV-a: a conveni.

Completaţi frazele:

Îmi convine că ______________________________

Nu-ţi convenea să ______________________________

Când aud ce spui, îmi vine să ______________________________

Rodicăi i-ar plăcea să ______________________________

Lui Claudiu nu-i place că ______________________________

Mariei nu-i displăcuse că ______________________________

Lui Ali îi displace să ______________________________

Apropierea verbului de substantiv şi de adjectiv. Supinul

Această maşină a avut un accident uşor.
Are nevoie de reparaţie. O duc **la reparat**.
Repararea ei e simplă. E simplu **de reparat**.
Am plătit puţin pentru reparaţie. Am plătit puţin **pentru reparat**.

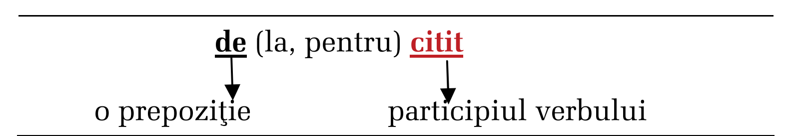
Această maşină este foarte veche.
Nu se poate repara. Este nereparabilă. Este **de nereparat**.

Supinul însoţeşte uneori verbe ce exprimă ideea de necesitate – *a avea, a fi* :

Am **de trimis** o carte prietenei mele.
Ai **de citit** tot până mâine.

Ce este **de făcut**?
Este **de necrezut** ce s-a întâmplat.

Puneţi verbele din paranteze la supin şi completaţi enunţurile:

Nu e __________________ maşina pe timp de furtună. (a conduce, formă afirmativă)
Era __________________ să procedaţi aşa. (a aştepta, formă afirmativă)
Ar fi fost _______________ să nu te amesteci tu în toate astea! (a imagina, formă negativă)
Fierul _________________ este în priză. (a călca, formă afirmativă)
A povestit un fapt demn ___________________. (a reţine, formă afirmativă)
E simplu ___________________! (a comenta, formă afirmativă)
Fata era frumoasă ___________________ ! (a spune, formă negativă)
Haide să vedem ce e __________________... (a face, formă afirmativă)

Exprimarea unei acţiuni trecute care nu este reală. Conjunctivul perfect

E posibil ca termenul **să expire** astăzi.
E posibi ca termenul **să fi expirat** ieri.

---

să fi expirat

conjuncţie | infinitivul verbului auxiliar *a fi* | participiul verbului

---

Conjunctivul perfect are aceeaşi formă la singular şi la plural, la toate persoanele. Forma negativă se formează prin adăugarea adverbului „nu” după conjuncţie:

Mă tem **să nu fi uitat** acasă banii.

Exprimarea condiţiei, a dorinţei în trecut. Condiţionalul - optativ perfect

Aş merge astăzi la bancă dacă **aş avea** timp.
Aş fi mers ieri la bancă dacă **aş fi avut** timp.

Atenție

Forma negativă se formează prin adăugarea adverbului „nu” în faţa lui „a fi”:

> **Aş fi repetat** eu textul, dar nu am avut timp.
> Te-**ai fi trezit** la vreme, dacă **ai fi auzit** ceasul sunând.
> Emilia **n-ar fi mâncat** două prăjituri, dar erau atât de bune...
> Noi **n-am fi pus** întrebări, dacă **am fi înţeles** explicaţiile.
> **Nu aţi fi râs** cu asemenea poftă, dacă voi **aţi fi căzut**!
> Ei **ar fi adus** flori, dar n-au mai găsit florăria deschisă.

Puneţi primul verb la conjunctiv perfect şi al doilea la condiţional-optativ perfect:

(a conduce, afirmativ; a se ciocni, negativ)
________________ eu maşina, ________________de cea din faţă.
(a cumpăra, afirmativ; a se ofili, negativ)
________________ ea florile, ________________ până acum.
(a fi, afirmativ; a se vedea, afirmativ)
________________ cerul senin, ________________stelele strălucind.
(a asculta, afirmativ; a greşi, negativ)
________________ eu ce spuneai, ________________.

f. Adverbe

După sens, adverbele şi locuţiunile adverbiale se clasifică astfel:

adverbe de loc	adverbe de timp	adverbe de mod
aici, acolo, dincolo, afară, înăuntru, aproape, departe, unde, încotro, oriunde, orişiunde, oriîncotro, undeva, fieunde, niciunde	acum, atunci, alaltăieri, ieri, azi, astăzi, mâine, poimâine, răspoimâine, mâine-seară, ieri-dimineaţă, târziu, devreme, totdeauna, întotdeauna, niciodată, altădată, când, oricând, orişicând, cândva, fiecând, nicicând	aşa, astfel, altfel, repede, încet, bine, rău, aievea, alene, degeaba, împreună, abia, lesne, razna, târâş, pieptiş, prieteneşte, omeneşte, realmente, cum, oricum, orişicum, cumva, fiecum, nicicum, adevărat, sigur, negreşit, fireşte, probabil, posibil,
locuţiuni adverbiale de loc	**locuţiuni adverbiale de timp**	**locuţiuni adverbiale de mod**
în faţă, în spate, în jur, jur-împrejur, în lung şi-n lat, în lături, în preajmă,	de astă dată, pe urmă, din când în când, din vreme în vreme, din timp în timp, din an în an, din ce	din contră, în zadar, cu de-a sila, de unul singur, de obicei, aşa şi aşa, pe îndelete, de-a dura, de-a gata, de-a fir-

peste tot, unde şi unde, din loc în loc	în ce, zi de zi, ceas de ceas, clipă de clipă, când şi când, pe înserate, în veci, la îndemână	a-păr, cu siguranţă, de bună seamă, fără îndoială, în schimb, în sfârşit, pe nedrept, pe negândite, cu foc, de mama focului

1. Extrageţi din tabel adverbele obţinute prin derivare şi încercuiţi sufixele.

2. Extrageţi din tabel zece adverbe obţinute prin compunere şi identificaţi părţile componente.

Exemplu: orişiunde – ori+şi+unde

3. Alcătuiţi enunţuri cu adverbe care arată frecvenţa:

zilnic, săptămânal, lunar, trimestrial, anual

Adverbele de mod mai pot arăta:

- cantitatea: *atât, cam, destul, mult, puţin* etc.;
- comparaţia: *cum, ca, precum, decât, asemenea* etc.;
- durata, continuitatea, revenirea, frecvenţa: *încă, mai, mereu, necontenit, iar, ades*ea etc.;
- afirmaţia, negaţia: *da, fireşte, nu, ba, nici, nicidecum, defel* etc.;
- îndoiala, probabilitatea: *parcă, poate* etc.;
- precizarea, întărirea: *chiar, tocmai*;
- explicaţia: *anume, bunăoară*;
- restricţia: *măcar*;
- exclusivitatea: *doar, numai*;
- proximitatea: *aproape*.

g. Punctuaţie şi ortografie

Apostroful este un semn de ortografie care marchează absenţa accidentală a unor sunete. Folosirea unor cuvinte incomplete în vorbire arată exprimare familiară, neîngrijită.

– Lasă că mai vedem! – Las' că mai vedem!	– Domnule! – Dom'le!	– Hei, domnişoară! – Hei, don'şoară!

Transcrieţi, folosind apostroful:

Unde te duci? ______________________

Nu ştiu ce faci acolo! ______________________

Carevasăzică, ai venit! ______________________

Semnele de punctuaţie multiple se folosesc pentru a spori expresivitatea:

– Ce faci acolo, pentru Dumnezeu?!...

Scrieţi trei enunţuri la finalul cărora să foloseşti combinaţii de semne de punctuaţie.

 Ascultaţi şi răspundeţi la întrebări.

5. Să recapitulăm!

1. Alegeţi un adjectiv şi un adverb de mod şi puneţi-le în propoziţii, la toate gradele de comparaţie.

2. Uniţi prin săgeţi expresiile / locuţiunile cu verbele sinonime:

a face din ţânţar armăsar	a se îngrijora
a face din noapte zi	a face un semn, a tenta
a (se) face praf	a se necăji
a face cu ou şi cu oţet	a nu dormi
a-şi face gânduri	a pierde vremea
a-şi face inimă rea	a exagera
a face cu ochiul	a certa
a-şi face de lucru	a se necăji (supăra) foarte tare
a i se face negru (roşu) înaintea ochilor	a (se) distruge

3. Alcătuiţi enunţuri în care să exprimaţi:
aproximarea, comparaţia, continuitatea, probabilitatea, frecvenţa, cantitatea, exclusivitatea.

Unitatea 25
Recapitulare parţială

Detalii şi exemplificări pentru cerinţele de mai jos găsiţi la adresa www.vorbitiromaneste.ro

1. Proba orală – discuţie profesor – cursant (15 minute)

a. Numărare (1-...) crescător şi descrescător.
b. Elemente de vocabular – două la alegere dintre…
c. Conversaţie pe teme abordate în lecţii cu întrebări care să ceară în răspunsurile cursanţilor elemente de naraţiune, descriere, argumentare (profesorul poate contraargumenta, astfel încât cursantul să fie nevoit să-şi susţină argumentul iniţial cu elemente suplimentare) adecvate conţinutului.
d. Citirea cu voce tare a unui text scurt, la primă vedere, cu răspuns la întrebări ce dovedesc înţelegerea de text.

2. Înţelegerea textului scris (15 minute)

a. Citiţi în gând.
b. Încercuiţi varianta corectă.
c. Răspundeţi.
d. Completaţi cu termeni potriviţi.

3. Exerciţii scrise (45 minute)

a. Ordonaţi propoziţiile pentru a forma un text.
b. Daţi acestui text un titlu.
c. Uniţi prin săgeţi fragmentele de proverbe.
d. Completaţi enunţurile cu termeni potriviţi pentru a exprima: condiţia, cauza, scopul.
e. Alcătuiţi propoziţii cu locuţiunile.
f. Transcrieţi, punând substantive şi verbele la plural.
g. Alcătuiţi enunţuri cu verbele date, respectând cerinţele din paranteză:
h. Scrieţi după dictare.

4. Producere de text scris (15 minute)

Rezolvaţi, la alegere, una dintre cerinţele de mai jos.

5. Ascultare şi înţelegere de text înregistrat (15 minute)

Ascultați cu atenție textul, apoi răspundeți în scris la întrebări.

Unitatea 26
La bancă

1. Să repetăm!

1. Alcătuiţi propoziţii în care verbul *a (se) lua* să aibă sensurile indicate în paranteză şi să fie în câte două propoziţii la prezent, la viitor, la perfect compus, la mai mult ca perfect:

- a apuca un obiect în mână
- a se desprinde, a se şterge
- a duce cu sine
- a se îndrepta într-o direcţie
- a îmbrăca
- a cumpăra
- a se deplasa cu un vehicul
- a scoate ceva într-o cantitate limitată

2. Uniţi prin săgeţi locuţiunile cu verbele sinonime:

a sta de vorbă (la taifas, la poveşti, la taclale)	a se îndoi, a ezita
a sta cu mâinile-n sân	a se tocmi
a sta pe capul cuiva	a se gândi, a medita
a sta la sfat	a se consulta
a sta pe gânduri	a vorbi, a povesti
a sta la tocmeală	a incomoda
a nu-i mai sta gura cuiva	a vorbi mult
a sta la îndoială (în cumpănă)	a sta degeaba, a nu face nimic

3. Scrieţi câte trei expresii/locuţiuni care conţin substantivele (la singular sau la plural): *vorbă, gură, mână, gând.*

2. Să citim!

Ioana Popescu a primit de la prietena ei, Alina Stoica, un email cu toate informaţiile despre excursia pe care o s-o facă împreună. *Da, totul e perfect. Dar mai sunt şi celelalte calcule de făcut: reparaţia şi verificarea maşinii, masa, suvenirurile. Andrei are dreptate. Un card de credit ar fi util. Filiala băncii cu care lucrează este peste drum. La ora asta probabil că nu e aglomeraţie.*

– Bună ziua, doamnă Popescu!
– Bună ziua, domnişoară Roman!
– Ca de obicei, acelaşi extras de cont?
– Nu, de data asta aş vrea să aflu câteva informaţii despre cardurile de credit pe care le puteţi oferi. Sunt valabile informaţiile de pe pliant?
– Sigur că da. La ce produs v-aţi gândit?
– Cred că acest MasterCard cu linie de credit până la 5.000 de EURO. Asta înseamnă în jur de 20.000 de lei.
– Dar dumneavoastră puteţi obţine o limită de credit mai mare. Venitul lunar vă permite. În plus aveţi un venit lunar suficient de mare pentru pentru un card Visa, care vă poate credita cu până la 10.000 de EURO.
– Mulţumesc, dar nu avem nevoie de mai mult. Vrem doar să facem un mic concediu şi să fim siguri că nu rămânem fără bani. Îmi daţi vă rog câteva detalii?
– Sigur că da, cu plăcere.
– În primul rând, e important să putem face retrageri de numerar de la ATM.
– Da, cu un comision de 1%. Iar pentru cumpărături la comercianţi din ţară sau din străinătate comisionul este zero. Tot de la bancomat o să puteţi face plata facturilor de utilităţi pentru telefonie mobilă, energie electrică, cablu TV, Internet, pentru beneficiarii menţionaţi în pliant.
– Şi alte taxe şi comisioane?
– Emitere card, 20 lei/card; administrarea anuală a contului de card, 25 lei/card. Dar vă pot oferi un tabel care prezintă toate costurile produsului.
– Mulţumesc! Să vedem. ... Da, mi se pare acceptabil. Dar lămuriţi-mă, vă rog, ce înseamnă mai exact *perioada de graţie de **maxim** 55 de zile*.
– Este perioada în care nu o să plătiţi dobândă dacă depuneţi suma împrumutată.
– Asta am înţeles, dar de ce ***maxim***?
– Pentru că suma împrumutată în luna anterioară trebuie restituită până în data de 25 a lunii curente.

– Deci, chiar dacă nu au trecut 55 de zile de la data ridicării banilor, plăteşti totuşi dobândă dacă restitui suma după data de 25.

– Aţi înţeles foarte bine.

– Şi încă o întrebare. Ce înseamnă această taxă de 5% pentru nerealizarea rulajului minim obligatoriu? Adică suntem penalizaţi dacă nu folosim cardul?

– Nu, nicidecum! Această taxă se plăteşte numai dacă în decursul celor 55 de zile nu returnaţi cel puţin 10% din suma ridicată de pe card.

– Mă scuzaţi că insist, dar nu am înţeles la ce se aplică acest procent de 5%.

– Vă răspund cu plăcere. Înseamnă 5% din creditul angajat.

– Deci trebuie să fim foarte atenţi, să nu depăşim termenul. E cam stresant. La cât de ocupaţi suntem noi...

– Dar există o soluţie. Puteţi opta ca plata acelei sumei minime obligatorii să se facă direct din contul dumneavoastră curent.

– Da? Asta e bine. Vă mulţumesc foarte mult. Voi discuta cu soţul meu şi mâine probabil că am să vin pentru formularea cererii.

– Vă aşteptăm! E un produs foarte bun. O să fiţi mulţumiţi.

– La revedere!

– La revedere, doamnă Popescu!

3. Să înţelegem!

a. Încercuiţi:

Filiala băncii este:	Ioana şi Andrei au nevoie de card pentru:
1. în centrul oraşului;	1. amenajarea casei;
2. peste drum de casă;	2. cumpărarea unor electrocasnice;
3. lângă primărie.	3. plecare în concediu.

Ioana va reveni probabil la bancă:
1. mâine;
2. astăzi;
3. poimâine.

b. Răspundeţi:
1. Care sunt sursele de informaţie ale Ioanei despre cardurile de credit?
2. Pentru ce poate fi folosit cardul?
3. Ce înseamnă *perioada de graţie de maxim 55 de zile*?
4. Ce anume o nemulţumeşte pe Ioana?

4. Limbă şi comunicare

a. Substantive

Masculine: beneficiar – beneficiar**i**.

Feminine:

- filial**ă** – filial**e**, limită de credit – limite de credit, taxă – taxe;
- banc**ă** – bănc**i**, factură – facturi, dobândă – dobânzi;
- aglomerați**e**– aglomerați**i**, linie de credit – linii de credit.

Neutre:

- venit – venit**uri**;
- pliant – pliant**e**, produs – produse, suvenir – suvenire, extras de cont – extrase de cont, bancomat – bancomate, procent – procente, termen – termene, comision – comisioane.

1. Alcătuiți propoziții cu expresiile:

- limită de credit; limită de viteză; limită de vârstă;
- linie de plutire; linie electrică; linie telefonică; linie maritimă; linie aeriană; linie ferată; linie de credit.

2. Alcătuiți propoziții cu:

venit (subst.)	produs (subst.)	extras (subst.)
venit (adj.)	produs (adj.)	extras (adj.)
venit (vb.)	produs (vb.)	extras (vb.)

b. Pronume

Exprimarea identității și a diferenței. Pronumele și adjectivul demonstrativ de identitate / diferențiere (nonidentitate)

– Doriți acest tip de card?
– Da.
– Și prietena dumneavoastră dorește **același** produs?
– Nu. Cred că ea dorește **celălalt** tip de card. Cel pe care mi l-ați prezentat ieri.

același – celălalt

	masculin	feminin	masculin	feminin
sg. N - Ac	același băiat	aceeași fată	celălalt băiat	cealaltă fată
G - D	aceluiași băiat	aceleiași fete	celuilalt băiat	celeilalte fete
pl. N – Ac	aceiași băieți	aceleași fete	ceilalți băieți	celelalte fete
G - D	acelorași băieți (fete)		celorlalți băieți	celorlalte fete

Se pronunţă la fel, dar se scriu diferit: ac**ee**aşi fată – ac**ei**aşi băieţi.

Transcrieţi, trecând de la singular la plural, după modelul:

Celălalt partener se retrage din firmă. Ceilalţi parteneri se retrag din firmă.

Am văzut acelaşi film de două ori.
Îi dau telefon aceluiaşi prieten.
Am rezolvat aceeaşi problemă.
Înlocuim roţile aceleiaşi maşini.

Repetă, te rog, cealaltă întrebare!
Nu ştiu nimic despre celălalt vecin.
Celuilalt îi explic totul.
Celeilalte pisici nu i-am dat mâncare.

c. Adjective, adverbe

Alte adjective (adverbe de mod) fără grade de comparaţie:

1. Adjectivele/adverbele de mai jos nu au grade de comparaţie. Unele dintre ele alcătuiesc perechi de antonime. Identificaţi aceste perechi. Alcătuiţi enunţuri cu ele.
anterior, curent, electric, extrem, inferior, major, maxim, minim, minor, obligatoriu, optim, posterior, superior, suprem, ulterior.

2. Alcătuiţi propoziţii în care cuvintele *obligatoriu, optim, util, valabil, stresant, plăcut* să fie:
a. adjective;
b. adverbe.

3. Completaţi tabelul:

	util	stresant	fidel	liniştit	complicat	copilăros
antonim						
sinonim						

d. Verbe

Conjugarea I: a împrumuta, a credita (-ez), a penaliza (-ez), a insista, a returna (-ez), a opta (-ez), a menţiona (-ez);
Conjugarea a III-a: a depune, a obţine, a emite;
Conjugarea a IV-a: a lămuri (-esc), a restitui.

Citesc o carte. Am **împrumutat**-o de la ea./Am **luat**-o **împrumut** de la ea.
Nu găsesc o carte. Am **împrumutat**-o cuiva./Am **dat**-o **împrumut** cuiva.

Exprimarea viitorul în vorbirea familiară, populară. Indicativ, timpul viitor popular

– Domnule profesor, ce conferinţă prezentaţi mâine?
– Mâine **voi vorbi** despre poluare.

– Mamă, numai eu nu am cu cine să merg la meci!
– **O să vorbesc** eu cu tata să meargă cu tine.

– George, te rog să-l duci pe Ovidiu la meci!
– Nu pot, dar **am să vorbesc** cu Dan să meargă el.

– Bunicule, mă duci cu tine la pădure?
– **Oi vorbi** cu bunica, să vedem dacă te lasă.

Formele de viitor popular mai frecvent utilizate în limba vorbită:

1. O formă compusă cu auxiliarul invariabil „o" şi conjunctivul verbului de conjugat:

Eu voi cânta la spectacol. Eu **o să cânt** la spectacol.

2. O formă compusă cu auxiliarul identic cu formele lui „a avea" şi conjunctivul verbului de conjugat. Exprimă uneori ideea de necesitate:

Eu voi cânta la spectacol. Eu **am să cânt** la spectacol.

3. O prescurtare a formei literare. Exprimă uneori o nuanţă de nesiguranţă:

Eu voi cânta la spectacol. Eu **oi cânta** dacă **oi putea**.

eu	voi obţine	oi obţine	o să obţin	am să obţin
tu	vei obţine	îi obţine	o să obţii	ai să obţii
el	va obţine	o obţine	o să obţină	are să obţină
noi	vom obţine	om obţine	o să obţinem	avem să obţinem
voi	veţi obţine	îţi obţine	o să obţineţi	aveţi să obţineţi
ei	vor obţine	or obţine	o să obţină	au să obţină

1. Rescrieţi, înlocuind verbele subliniate cu sinonimele lor, la acelaşi mod şi timp:

Mâine o să merg la bancă. Acolo voi discuta cu un consilier bancar despre un împrumut pe care vreau să-l obţin. O să înapoiez datoria împrumutului anterior şi o să optez pentru o sumă dublă, pe care o voi plăti în cinci ani. Sper să clarific toate nelămuririle.

2. Subliniaţi structurile care exprimă solicitarea ajutorului, insistenţa sau neînţelegerea, apoi continuaţi replicile de mai jos:

– Îmi puteţi explica ____
– Bineînţeles, ____
– Lămuriţi-mă, vă rog, ____
– Cu plăcere. ____
– Nu prea am înţeles____
– Nicio problemă, vă repet: ____
– Îmi puteţi spune încă o dată ____
– Sigur că da, ____
– Mă scuzaţi că insist, dar ____
– Nu face nimic, ____
– Vă rog să-mi mai explicaţi ____
– Vă pot explica tot ce vă interesează în legătură cu ____________________

Ascultaţi şi răspundeţi la întrebări.

5. Să recapitulăm!

1. Ordonaţi în familii de cuvinte cuvintele „dezordonate”:

	a opta	a lămuri	a insista	stres
a stresa, opţiune, lămuritor, stresat, nelămurit, nestresat, lămurire, insistenţă, stresant, destresant, opţional, insistent				

2. Ordonaţi în serii sinonimice verbele şi locuţiunile verbale:

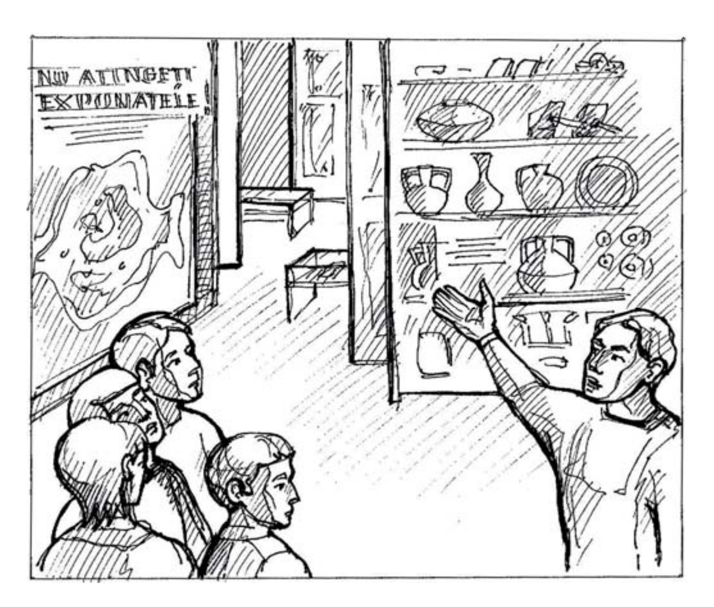
	a discuta	a (se) certa	a insista
a lua la rost, a sta de vorbă, a da din coate, a se lua la harţă, a sta la taifas, a se da peste cap, a face cu ou şi cu oţet, a sta la taclale, a se lua la sfadă, a o ţine una şi bună, a se lua la ceartă			

3. Completaţi cu structuri potrivite pentru exprimarea sentimentelor:

(îmi pare rău, se bucură, regretăm, sunteţi încântaţi, este minunat, îl enervează, vă deranjează, îi incomodează)

______________________________că nu am ajuns la timp...
______________________________ fiindcă vede că ai învăţat.
______________________________ că oraşul este aglomerat.
______________________________ să amânaţi plecarea în concediu.
______________________________ să aflăm asemenea veşti.
______________________________ că vizitaţi locuri interesante.
______________________________ că am fost la acel spectacol.
______________________________ că nu au suficienţi bani.

Unitatea 27
La muzeu

1. Să repetăm!

1. Uniţi prin săgeţi expresiile/locuţiunile cu sinonimele lor:

parcă toată lumea ar fi a lui	a se face de râs
a ajunge de râsul lumii	foarte departe
cât e lumea şi pământul	a pleca departe
în fundul lumii	a se naşte
a veni pe lume	a pleca părăsind totul
lumea de apoi	a înşela oamenii
peste lume	veşnic
a se duce în lume	foarte fericit
a-şi lua lumea în cap	lumea cealaltă
a purta lumea pe degete	foarte departe

2. Formulaţi propoziţii cu expresiile/locuţiunile subliniate din şirul de mai sus.

3. Exprimaţi în enunţuri: nesiguranţa; neliniştea; probabilitatea; posibilitatea; bucuria; teama; satisfacţia; certitudinea.

2. Să citim!

Sibiu, 11 august 2009

Dragă bunicule,

Trebuie neapărat să-ţi scriu. Numai tu poţi să înţelegi ce fericită sunt. Astăzi s-a întâmplat ceva extraordinar. Am făcut o călătorie în timp. Nu mă crezi? O să vezi când ne întoarcem acasă. Am dovezi. Eşti mirat, nu-i aşa? Ce dovezi am? Oase de animale preistorice, bucăţi de marmură din statui antice, manuscrise din Evul Mediu împodobite cu miniaturi, tablouri ale unor pictori celebri din Renaştere şi din Baroc, unelte din secolul al XVIII-lea. Încă nu înţelegi, nu-i aşa?

Atunci să-ţi spun că suntem la Sibiu şi am vizitat muzeul Brukenthal şi am o mulţime de ilustrate. E extraordinar! Trebuie să-ţi povestesc şi ţie. Mai întâi trebuie să ştii că secţiile muzeului sunt în mai multe locuri din oraş. După părerea mea, asta e foarte bine, pentru că, mergând de la una la alta, ai timp să te gândeşti la ce ai văzut şi ţii minte mai bine totul.

De obicei, oamenii merg mai întâi la Palatul Brukenthal situat chiar în piaţa centrală a oraşului. Aici se pot vizita expoziţii permanente precum: Sculptura transilvăneană, Artă medievală, Expoziţia de covoare, Pictura italiană, Pictura flamandă şi olandeză, Capodopere ale Colecţiei Brukenthal. Dar există şi expoziţii temporare, cum sunt cele organizate în Cabinetul de cartografie, unde se vernisează patru-cinci expoziţii pe an. Eu am fost impresionată mai ales de colecţia de pictură al cărei iniţiator a fost baronul Brukenthal în perioada în care a fost cancelar aulic al Transilvaniei la curtea din Viena. Această funcţie i-a fost dată de împărăteasa Maria Tereza.

Tot la Palat, într-o curte interioară, poate fi vizitată Biblioteca Brukenthal. Aici sunt expuse aproximativ 30.000 de cărţi care datează din secolele XVI-XVIII şi au fost tipărite în cele mai vestite tipografii din Europa. Aş fi vrut să stau mai mult printre ele, dar ştiam că la câteva străzi distanţă mă aşteaptă Muzeul de Istorie a Farmaciei.

A fost nemaipomenit! Să vezi dulapuri vechi de sute de ani pline cu borcane şi cutii pe care scrie în latină şi în germană, pereţii plini de vase în care erau preparate medicamentele, balanţe... Pe mese sunt tot felul de unelte de zdrobit şi de măcinat. Dar cel mai neaşteptat lucru a fost întâlnirea cu fondatorul homeopatiei, Samuel Hahnemann, care a fost adus la Sibiu în 1777 de baronul Samuel von Brukenthal. Custodele muzeului a fost foarte amabil şi, văzând că mă interesează, mi-a răspuns la toate întrebările. Un singur lucru nu am reuşit: să-l fac să-mi deschidă un flacon sau măcar o cutie cu medicamente. N-am avut voie nici măcar să le ating. În schimb mi-a dat o listă de site-uri unde pot să aflu informaţii despre istoria farmaciei.

Abia aştept să le citim împreună şi să-ţi povestesc mai multe despre Brukenthal. Spune-i bunicii că am şi pentru ea ceva foarte interesant.

Vă îmbrăţişez cu drag,

Silvia

3. Să înţelegem!

a. Încercuiţi:

Silvia a vizitat: 1. Muzeul „Grigore Antipa” din Bucureşti; 2. Muzeul Ţării Crişurilor din Oradea; 3. Muzeul Brukenthal din Sibiu.	La Brukenthal este o expoziţie: 1. de artă antică; 2. de artă medievală; 3. de artă contemporană.	Fondatorul homeopatiei este: 1. Samuel Hahnemann; 2. baronul Samuel von Brukenthal; 3. împărăteasa Maria Tereza.

b. Răspundeţi:

1. De ce este fericită Silvia?
2. De ce consideră ea convenabil faptul că secţiile muzeului sunt în mai multe locuri din oraş?
3. De ce a stat puţin în Biblioteca Brukenthal?
4. Ce şi-a dorit ea foarte mult, dar nu a reuşit?

4. Limbă şi comunicare

a. Substantive

Masculine:

- cancelar – cancelar**i**, baron – baroni, iniţiator – iniţiatori, fondator – fondatori, custode – custozi, pictor – pictori.

Feminine:

- dovad**ă** - dovez**i**, bibliotecă – biblioteci, miniatură – miniaturi, pictură – picturi, sculptură – sculpturi, marmură – marmuri (rar la plural);
- secţi**e** - secţi**i**, tipografie – tipografii, funcţie – funcţii, expoziţie – expoziţii, colecţie – colecţii, cartografie - cartografii, homeopatie - homeopatii (rar la plural);
- ilustrat**ă** – ilustrat**e**, împărăteasă – împărătese, listă – liste, capodoperă – capodopere, balanţă – balanţe.

Atenţie: statuie – statui [gutuie – gutui, lămâie – lămâi].

Neutre:

- flacon – flacoan**e**, manuscris – manuscrise, secol – secole, cabinet – cabinete, palat – palate;
- site – site-**uri**.

Au numai formă de singular:
1. unele substantive nume de materii: *aur, grâu, mazăre, sânge, puf* etc.
2. unele substantive care numesc însuşiri şi stări: *curaj, cinste, foame, lene* etc.
3. numele proprii de persoane, locuri, munţi, ape: *Ionescu, Dobrogea, Ceahlău* etc.

Au numai formă de plural:
1. unele substantive nume de materii: *câlţi* etc.
2. numele proprii de locuri, munţi, ape: *Bucureşti, Bucegi, Babele* etc.

1. Scrieţi pentru cel puţin trei dintre substantivele de mai sus alte cuvinte din aceeaşi familie lexicală.

Model: foame – a înfometa, înfometat, înfometare

2. Alcătuiţi propoziţii cu omonimele:

vase (recipiente) ______________________________

vase (vapoare) ______________________________

curte (ogradă) ______________________________

curte (regală) ______________________________

poate (verb) ______________________________

poate (adverb) ______________________________

vin (băutură) ______________________________

vin (verb) ______________________________

tac (pentru biliard) ______________________________

tac (verb) ______________________________

golf (sport) ______________________________

golf (geogr.) ______________________________

b. Adjective

Rescrieţi, înlocuind adjectivele subliniate cu antonimele lor:

Muzeul este <u>mic</u>. Costul <u>minim</u> al biletului este de 5 lei. Spaţiul <u>exterior</u> este bine amenajat. Am văzut expoziţii <u>temporare</u>. Am avut cu muzeograful o discuţie <u>anterioară</u> vizitării. Explicaţiile lui au fost <u>neclare</u>, <u>complicate</u>.

c. Pronume

Exprimarea relaţiei între enunţuri. Pronumele şi adjectivul pronominal relativ

Vizitez un muzeu. Acest <u>muzeu</u> a fost construit în secolul trecut.
Vizitez un muzeu **<u>care</u>** a fost construit în secolul trecut.

Am aflat <u>ceva</u> important. Îţi spun şi ţie.
Îţi spun şi ţie **ce** am aflat.

M-am întâlnit ieri <u>cu Matei</u>. Ei nu îi spun.
Ei nu îi spun **<u>cu cine</u>** m-am întâlnit.

Am stat <u>mult</u> la muzeu. Nu îi spune mamei.
Nu îi spune mamei **<u>cât</u>** am stat la muzeu.

Pronumele şi adjectivele pronominale relativ ***cine, care, ce, cât*** introduc propoziţii subordonate în frază. Formele ***care, ce, cât*** pot fi şi adjective pronominale, când determină un substantiv.

Completaţi, alegând prepoziţii/locuţiuni prepoziţionale din paranteză:
(cu, despre, în jurul, conform, pentru, în faţa, pe, către)

Cartea ________ care discutăm a fost scris acum 100 de ani.
Maria este prietena _____ care merg la film.
Aceasta este casa _______ care facem economii.
Teatrul este clădirea _______ căreia ne-am întâlnit.
Parcul ________ căruia ne vom plimba este plin de flori.
Delta Dunării este zona _______ care plecăm mâine.

Acum citesc regulamentul _______ căruia funcţionează această instituţie.

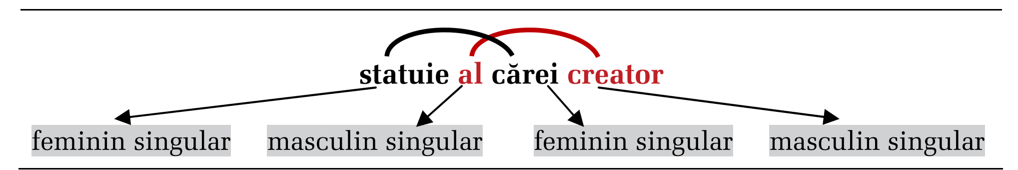
Nu am văzut **cine** m-a întrebat şi nu ştiu **cui** să-i răspund.
Nu am aflat **care** mi-a adus darul şi nu ştiu **căruia**/**căreia** să-i mulţumesc. [sg.]
Nu am aflat **care** sunt câştigătorii şi nu ştiu **căror** să le trimit felicitări. [pl.]

Atenţie

Pronumele *care* are la genitiv-dativ două forme: *cărui-căruia; cărei-căreia; căror – cărora.*

Admir o statuie celebră. Creatorul ei a trăit în secolul al XV-lea.
Admir o **statuie** celebră **al** **cărei** **creator** a trăit în secolul al XV-lea.

Completează, alegând formele potrivite pentru a face acordul:

	al, a, ai, ale	cărui, cărei, căror	
Iată casa			acoperiş a fost stricat de furtună.
Au sosit prietenii			soţii sunt contabile.
Acesta este copilul			întrebări sunt interesante.
Discutăm despre excursia			traseu nu este stabilit încă.
Dă-mi manualul			pagini sunt rupte!
Explică-mi problemele			rezolvare nu o ştiu.
Criticăm piesa de teatru			montare a fost dificilă.
Aştept să vină trenul			faruri se văd în depărtare.
Nu pleca cu maşina			frâne nu sunt verificate!

Acestea sunt plantele ______ flori sunt roşii.

d. Verbe

Conjugarea I: a măcina, a vernisa (-ez);
Conjugarea a III-a: a expune;
Conjugarea a IV-a: a tipări (-esc), a împodobi (-esc), a zdrobi (-esc).

Exprimarea unei acţiuni în desfăşurare. Modul gerunziu

Ieri am fost la plimbare. **Treceam** prin parc şi mă gândeam la tine.
Ieri am fost la plimbare. **Trecând** prin parc, mă gândeam la tine.

a asculta – ascultând **a scrie – scriind**
a nu asculta – neascultând **a nu scrie – nescriind**

Completaţi cu verbele din paranteză la gerunziu, afirmativ sau negativ, după caz, şi precizaţi alături dacă gerunziul arată modul, timpul sau cauza acţiunii:

______ ce s-a întâmplat, am sfătuit-o să aibă răbdare. (a şti) ______

Speriat, el a venit ______ pământul. (a mânca) ______

______ întrebarea, tu nu ai putut răspunde. (a înţelege) ______

Ea a plecat nervoasă, ______ uşa. (a trânti) ______

Noi petrecem concediul ______ . (călători) ______

______ nimic pe scenă, m-am dus mai în faţă. (a vedea) ______

______ acasă, am sunat-o imediat. (a ajunge) ______

Subiectul suportă acţiunea verbului. Diateza pasivă

Mii de turişti **vizitează** anual muzeul. [obiectul acţiunii]

Muzeul **este vizitat** anual de mii de turişti. [subiectul enunţului]

Când verbul este la diateza pasivă, subiectul nu face acţiunea, el o suportă, este pasiv. Acţiunea este făcută de complementul de agent.

Explicaţiile **sunt date** de custodele muzeului.

sunt date

verbul auxiliar ***a fi*** (indică modul, timpul, numărul, persoana)	participiul verbului de conjugat (se acordă în gen şi număr cu subiectul)

indicativ	prezent	Cartea **este citită** repede de copil.
	viitor	Cartea **va fi citită** repede de copil.
	imperfect	Cartea **era citită** repede de copil.
	perfect compus	Cartea **a fost citită** repede de copil.
	mai mult ca perfect	Cartea **fusese citită** repede de copil.
conjunctiv	prezent	Cartea **să fie citită** repede de copil!
	perfect	Cartea trebuia **să fi fost citită** repede de copil.
condiţional-optativ	prezent	Cartea **ar fi citită** repede de copil, dacă ar fi uşoară.
	perfect	Cartea **ar fi fost citită** repede de copil, dacă el ar fi avut timp.

1. Transcrieţi enunţurile, transformând verbele la diateza activă în verbe la diateză pasivă:

Model: Colegii mă apreciază. **Eu sunt apreciat *de colegi*.**

Mama spală rufe. ____________________

Şoferul conduce maşina. ____________________

Mihai coase un nasture. ____________________

Dana curăţă pantofii. ____________________

2. Transcrieţi enunţurile, transformând verbele la diateza pasivă în verbe la diateză activă:

Muntele este escaladat de alpinişti. ____________________
Piesa este montată de regizor. ____________________
Fereastra este spartă de Damian. ____________________
Întâmplarea este povestită de sora mea. ____________________
Eu sunt aşteptat de Dan. ____________________
Tu erai lăudat de părinţi. ____________________
Noi am fost trimişi de şef în delegaţie. ____________________
Voi veţi fi aplaudaţi la scenă deschisă. ____________________

 Ascultaţi şi răspundeţi la întrebări.

5. Să recapitulăm!

1. Tăiaţi forma nepotrivită:

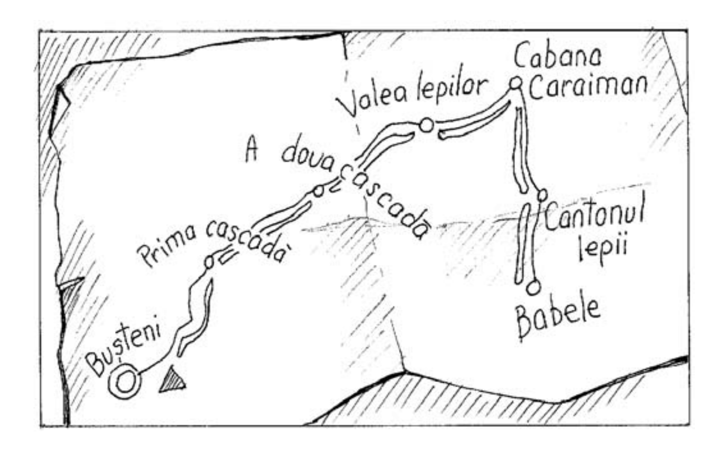
Elvira va/v-a pleca după pâine.
Profesorul va/v-a explicat cum se scrie corect acest cuvânt.
Valentin discută cu prietena sa/s-a.
Andreea nu sa/s-a gândit cum să procedeze cu petrecerea.
Ei sau/s-au apucat de lucru.
Cumperi mere sau/s-au portocale?
Mama nu ia/i-a/ea niciodată produse semipreparate.
Sorin pleacă cu ia/i-a/ea la plimbare.
Degeaba ia/i-a/ea arătat drumul, ea tot nu merge singură.
Decizia ei/iei este înţeleaptă.
Eu nu vin cu ei/iei la voi.
Să nu mai ei/iei nimic de la piaţă astăzi!

2. Alcătuiţi propoziţii în care verbele „a măcina”, „a expune”, „a împodobi”, „a trimite” să fie la diateza pasivă indicativ prezent, viitor şi perfect compus.

3. Alcătuiţi propoziţii în care verbul *a da* să aibă sensurile:

- a înmâna cuiva ceva, a oferi
- a încredinţa pe cineva în grija cuiva
- a se pregăti să..., a fi pe punctul de...
- a se apuca de..., a începe să... (a se da la…)
- a plăti
- a spăla, a unge, a vopsi
- a intra, a ajunge în...
- a ieşi, a răsări – despre plante

Unitatea 28
În Carpaţi

1. Să repetăm!

1. Uniţi prin săgeţi locuţiunile/expresiile cu sinonimele lor:

a-i fi drag cuiva ca lumina ochilor	a arăta
a vedea lumina tiparului	a înţelege
a scoate la lumină	a se tipări
a îngriji ca pe lumina ochilor	a iubi foarte tare
a se face lumină în capul (mintea) cuiva	a avea multă grijă

2. Extrageţi verbul din fiecare locuţiune de mai sus şi scrieţi o altă locuţiune care să conţină acelaşi verb.

3. Descrieţi un peisaj în şase enunţuri, folosind cel puţin patru dintre cuvintele/structurile: este extraordinar, nu pot să-mi cred ochilor, cu totul deosebit, de neînchipuit, nespus de, din cale-afară de, frumuseţe ieşită din comun, nu am cuvinte să...

2. Să citim!

Munţii Carpaţi, 13 august, 2009

De când am început această excursie am impresia că am intrat într-o realitate paralelă, într-o altă lume în care sufletul unei femei susţine zidurile unei biserici, un bărbat ţine fulgerul în mână, un dac a coborât de

pe Columna lui Traian, conţii şi domnitorii devin vampiri, iar vântul şi ploile sculptează stânci în vârful munţilor.

Astăzi stau cu jurnalul pe genunchi lângă un cap uriaş de piatră şi mi se pare că sunt pe Platoul Gizeh, în faţa Sfinxului egiptean. Şi totuşi sunt în România, la 2206 metri altitudine, în Munţii Carpaţi, pe vârful Babele.

Nu voi uita niciodată cum am ajuns aici. Planul era să urcăm din Buşteni cu telecabina, dar tata a avut o idee grozavă. *„Cine urcă pe jos cu mine? Ştiu eu un traseu minunat.*”. Şi aşa, în timp ce mamele şi băieţii aşteptau la rând, doi câte doi, la telecabină, eu cu tata şi cu nenea Andrei am pornit tustrei să căutăm poteca marcată cu triunghiul albastru, care va fi ghidul nostru până aproape de Babele.

La început a fost uşor. Am mers după triunghiul albastru pe un drum forestier, dar apoi am cotit la stânga prin pădure, unde am avut un urcuş abrupt. Dar a meritat, pentru că am văzut două cascade minunate. Însă adevăratul cadou l-am primit la ieşirea din pădure: Valea Jepilor în toată frumuseţea ei.

Ceea ce a urmat a fost o mică aventură: un urcuş mai abrupt care este asigurat cu lanţuri si cablu de oţel. Mergeam atenţi în şir, unul câte unul. În dreapta era prăpastia care parcă ne absorbea... Am privit în jos o dată, de două ori... Primejdia plutea în aer şi totul era înzecit mai spectaculos decât privit din telecabină! *„Rămâne secretul nostru!”*, a spus tata. Am fost de acord. Dar cred că bunicul poate să afle câte ceva... Am continuat urcuşul pe poteca marcată şi am ajuns la Cabana Caraiman, de unde am luat-o spre sud până la Cantonul Jepi. De aici drumul până la Babele mi s-a părut o plimbare.

La cabană ne-a aşteptat o cină deosebită. Şi o poveste frumoasă care a început la Cabana Babele în 13 august 1989.

Dacă mama ar avea un jurnal, însemnările ei de astăzi ar începe aşa: *„Cabana Babele, după douăzeci de ani”*.

Iar eu, privind acum Sfinxul, simt că trăiesc într-o lume a poveştilor fără sfârşit şi aş mai începe o poveste: *A fost odată ca niciodată, că dacă n-ar fi nu s-ar povesti... În vremea veche, Timpul avea trup. Era un flăcău frumos ca lumina zilei şi mereu călătorea dintr-un loc într-altul. Într-o bună zi, el merse şi merse, până când ajunse la un izvor. Acolo întâlni o fată ce lua apă. Era Ileana Cosânzeana, zâna codrilor. El îi ceru să bea din ulciorul ei plin cu apă proaspătă, iar fata...*

(pagină din jurnalul Silviei)

3. Să înţelegem!

a. Încercuiţi:

Silvia se află: 1. în Egipt; 2. în Carpaţi; 3. în Bucureşti.	Ea a urcat la cabană: 1. cu telecabina; 2. cu elicopterul; 3. pe jos.	Ea va spune secretul urcuşului: **1.** bunicului; **2.** mamei; **3.** unei prietene.

b. Răspundeţi:

1. Cum vă explicaţi că Silvia consideră acest urcuş de neuitat?
2. Ce „premii” a primit ea pe parcursul urcuşului?
3. Ce deduceţi din faptul că Silvia îi va povesti bunicului despre urcuşul periculos?
4. De ce simte Silvia că trăieşte într-o lume a poveştilor fără sfârşit?

4. Limbă şi comunicare

a. Substantive

Masculine:

- dac – daci, conte – conţi, domnitor – domnitori, vampir – vampiri, jep – jepi, codru – codri, flăcău – flăcăi.

Feminine:

- stâncă - stânci, potecă – poteci, aventură – aventuri;
- prăpastie – prăpăstii, primejdie – primejdii;
- cascadă – cascade.

Neutre:

- suflet – suflete, fulger – fulgere, jurnal – jurnale, secret – secrete, izvor – izvoare, ulcior – ulcioare;
- urcuş – urcuşuri, lanţ – lanţuri, platou – platouri, trup – trupuri.

1. Scrieţi pentru cel puţin şase dintre substantivele de mai sus alte cuvinte din aceeaşi familie lexicală.

Model: aventură – a se aventura, aventuros, aventurier

2. Alegeţi locuţiunea potrivită şi completaţi enunţurile:

a lua parte, a face parte, a ţine partea, a da la o parte

Urcând, ____________________ crengile aplecate spre cărare.

Acest tânăr _________________ din grupul nostru.

Când doi se ceartă, eu ________________________ niciunuia.

Mâine _________________ la o întâlnire de afaceri.

b. Adjective

Completaţi cu adjectivele potrivite la diferite grade de comparaţie:

Urcuşul pe munte nu este ____________________ , este ____________________. Poteca este ____________________ cu prăpastia. Departe, pe drumul ____________________, se aude o maşină. Traseul pe care-l urmăm este ____________________ cu pătrat ____________________ . Deşi suntem ____________________, mergem în ritm ____________________.

c. Numerale

Numeralul colectiv

Pe potecă urcă **doi** turişti. **Amândoi** au rucsacuri albastre.
La cabană au poposit **opt** alpinişti. **Toţi opt** sunt englezi.

toţi/**toate** **opt** [**toţi**/**toate** + **numeral cardinal**]

Numeralul colectiv de la trei până la zece se mai poate exprima prin compunere: **tus + numeralul cardinal** (**tus**trei...).
Numeralul *amândoi* - *amândouă* este sinonim cu *ambii* – *ambele*.

Numeralul adverbial:

Ţârrr! Telefonul a sunat **o dată**.
Of! Of! A oftat **de două ori.**
Bang! Bang! Bang! Gongul a bătut **de trei ori**.

de trei ori [**de** + **numeral cardinal** + **ori**]

Numeralul multiplicativ

Ana câştigă 1000 de lei, Irina câştigă 3000 de lei. Irina câştigă **de trei ori** mai mult, adică **întreit**.

întreit [**în-** + **numeral cardinal** + **-it**]

Numeralul multiplicativ are ca forme frecvente **înzecit** , **însutit** şi **înmiit**.

Numeralul distributiv

Traseul acesta către cascadă are opt kilometri. L-am parcurs în patru ore. În fiecare oră am parcurs **câte doi** klilometri.

câte doi [**câte** + **numeral cardinal**]

Atenţie

Se mai folosesc şi formele *unul/una* câte *unul/una*, *doi/două* câte *doi/două*, *trei* câte *trei* etc.

Completaţi enunţurile cu numeralele potrivite:
(doi câte doi, tusşase, ambele, de trei ori, întreit, tuspatru)

Un bun om de afaceri câştigă ______________ .
Copiii ies din şcoală __________________, ţinându-se de mână.
______________ ne priveam cu mirare: nu mai înţelegeam nimic!
Şi mergeau ei aşa, ___________________, înainte...
Am citit deja textul _______________________.
Eu pot să scriu cu ___________________ mâini, sunt ambidextru.

c. Verbe

Conjugarea I: a marca [-ez];
Conjugarea a IV-a: a coti [-esc], a absorbi.

Alcătuiţi propoziţii în care verbul *a sta* să aibă sensurile:

- a se opri din mers
- a înceta, a se opri
- a se menţine, a continua să fie
- a pluti pe suprafaţa unui lichid
- a se opri dintr-o activitate
- a petrece un timp undeva
- a locui, a trăi
- a fi gata să înceapă, a fi pe punctul de...

Trecutul apropiat de prezent. Modul indicativ, timpul perfectul simplu

Ieri am plecat din Braşov. **Acum o oră plecai** din Bucureşti.
Ieri l-am văzut pe el şi acum o oră o **văzui** şi pe ea.
Ieri am făcut prăjitură, astăzi **făcui** un cozonac.
Ieri m-am dus la supermarket, astăzi mă **dusei** la piaţă.
Ieri am auzit că se încălzeşte vremea, astăzi **auzii** că se răceşte.
Ieri am coborât cu telecabina, astăzi **coborâi** pe jos.

Perfectul simplu exprimă o acţiune petrecută şi încheiată în trecut. Este folosit frecvent în naraţiune, mai ales în poveştile populare. În vorbire arată un trecut foarte apropiat de momentul vorbirii.

Se formează cu sufixele gramaticale: conjugarea I – „-**a**-”; conjugarea a II-a – „-**u**-”; conjugarea a III-a – „-**u**-” sau „-**se**-”; conjugarea a IV-a – „-**i**-” sau „-**â**-”

A căuta	*A vedea*	*A face*	*A duce*	*A dormi*	*A hotărî*
căut**ai**	văz**ui**	făc**ui**	du**sei**	dorm**ii**	hotăr**âi**
căut**aşi**	văz**uşi**	făc**uşi**	du**seşi**	dorm**işi**	hotăr**âşi**
căut**ă**	văz**u**	făc**u**	du**se**	dorm**i**	hotăr**â**
căut**arăm**	văz**urăm**	făc**urăm**	du**serăm**	dorm**irăm**	hotăr**ârăm**
căut**arăţi**	văz**urăţi**	făc**urăţi**	du**serăţi**	dorm**irăţi**	hotăr**ârăţi**
căut**ară**	văz**ură**	făc**ură**	du**seră**	dorm**iră**	hotăr**âră**

1. Completaţi cu verbele din paranteză la perfect simplu, afirmativ sau negativ, după caz:
(a trage, a pierde din ochi, a nimeri, a fugi, a auzi, a ţinti, a o lua la fugă, a se ascunde, a se bucura)

Prâslea cel voinic ________ un şuier. Era hoţul, care venea să fure merele de aur. Flăcăul ____________ în dosul mărului, _________ cu arcul şi __________ o săgeată. Ce să vezi, că îl _________ în picior. Hoţul _____________, iar Prâslea _______ şi el, dar îl _____________. Rămăsese însă în urma hoţului o dâră de sânge, iar flăcăul __________, gândindu-se că va putea să-l urmărească.

2. Continuaţi povestea începută de Silvia, adăugând cel puţin şase enunţuri în care să apară şi verbe la perfect simplu.

d. Vocabular

şi găsiţi formularea incorectă:

Alpinistul **priveşte în sus**.
Alpinistul îşi **ridică privirea**.
Alpinistul îşi **ridică privirea în sus**.

Atenţie

Este greşit să folosim alăturat cuvinte sau construcţii cu acelaşi înţeles: *a urca sus, a avansa înainte, a colabora împreună, a revedea din nou, a rezuma pe scurt* etc.

Corectaţi pleonasmele din enunţuri, tăind cu o linie termenii în plus:

Se certau întruna, nu mai puteau convieţui împreună.
Eu m-am reîntors din nou spre el, dar el plecase deja.
Am coborât jos din maşină şi am intrat în bloc.
Textul este lung şi amplu.

Ascultaţi şi răspundeţi la întrebări.

5. Să recapitulăm!

1. Uniţi prin săgeţi expresiile/locuţiunile cu verbele sinonime:

a pune la picioarele cuiva	a regiza
a pune piciorul undeva	a nota, a scrie
a pune la zid	a confrunta
a pune pe hârtie	a se îndoi
a pune în scenă	a oferi
a pune preţ pe...	a sosi
a pune faţă în faţă	a condamna, a dezaproba
a pune la îndoială	a preţui

2. Transcrieţi textul de mai jos, înlocuind verbele subliniate cu locuţiunile date mai sus.

Prietenul meu, regizorul Dumitrescu, regizează o nouă piesă. A scris deja toată distribuţia. Mi-a oferit un rol minunat! El preţuieşte talentul meu şi nu se îndoieşte că mă voi descurca foarte bine. Nu ştiu ce voi face până la urmă, pentru că autorul piesei dezaprobă deciziile regizorului.

3. Explicaţi ce este deranjant în exprimarea din textul cu locuţiuni de la ex. 2. În explicaţie, folosiţi structuri care exprimă cauza şi condiţia.

Unitatea 29
Un nou loc de muncă

1. Să repetăm!

1. Uniţi prin săgeţi expresiile/locuţiunile cu sinonimele:

a pune punctul pe i	mod de a gândi
a lua aminte	a fi atent
a băga se seamă	amintire
a fi pe punctul de a…	a încheia
băgare de seamă	generozitate
luare-aminte	a remarca
dare de mână	atenţie
aducere aminte	memorie
punct de vedere	a observa
ţinere de minte	a memora
a ţine minte	a preciza
a pune la punct	a fi gata de...
a pune punct	a aranja, a potrivi

2. Alcătuiţi enunţuri cu acele locuţiuni de mai sus care nu sunt verbale (nu conţin un verb).

3. Completaţi enunţurile:

Dacă ai lua aminte la cele spuse, ______________________________ .
______________________________, ne-am fi îndreptat spre casă mai repede.
______________________________ pentru că nu am timp pentru asta acum.
Nu voi reuşi să rezolv toate exerciţiile ______________________________.
______________________________ ca să vedem cum trăiau strămoşii noştri.
Citesc cu plăcere biografii ale oamenilor celebri ______________________________ .

2. Să citim!

Familia Stoica trebuie să ia o decizie importantă. Părinţii lui Mihai doresc să se retragă la casa lor de la ţară. Apare deci o problemă: programul lui Sergiu, care va fi şi el şcolar din septembrie. Au de ales între mai multe variante: fie îl înscriu la programul after school, fie încearcă Alina să îşi găsească un alt loc de muncă, cu un program mai flexibil şi mai puţin încărcat. Au hotărât să încerce ultima variantă. În

felul acesta ea va avea mai mult timp şi pentru Silvia de care până acum s-au ocupat mai mult bunicii.

Ca urmare, Alina a început căutările. Ea este absolventă a Facultăţii de Litere cu specializările limba engleză şi limba română. A lucrat în ultimii ani ca translator la o mare companie. Ar dori acum să lucreze în domeniul educaţional, ca profesor de engleză pentru adulţi. A apelat la prieteni şi la cunoscuţi, dar în primul rând s-a folosit de internet. A căutat informaţii pe site-ul Agenţiei Naţionale pentru Ocuparea Forţei de Muncă şi pe site-urile mai multor agenţii de plasare a forţei de muncă. A depus aplicaţii şi a trimis CV-ul la câteva firme şi organizaţii care au publicat oferte de locuri de muncă în domeniu. În cele din urmă a primit răspuns favorabil de la o prestigioasă instituţie educaţională care organizează cursuri de engleză pentru afaceri. Urmează să se prezinte la interviu.

– Bună ziua, doamnă Stoica. Bine aţi venit! Sunt Radu Enache.

– Bună ziua, domnule Enache. Mă bucur să vă cunosc!

– Am citit cu interes CV-ul pe care ni l-aţi trimis. Dar spuneţi-mi, vă rog, ce consideraţi că ne-ar mai interesa pe noi în vederea unei colaborări cu dumneavoastră.

– În primul rând, cred că aţi observat că am o experienţă de cinci ani în predarea englezei.

– Da, aţi scris asta în CV.

– Dar ceea ce nu se poate spune într-un CV este că am lucrat cu mare plăcere în învăţământ. A trebuit să renunţ în primul rând din motive financiare.

– Da. Văd că aţi lucrat la o mare companie. În mod sigur aţi avut un salariu frunos.

– Aşa este, însă acum am depăşit anumite probleme şi am hotărât cu soţul meu că trebuie să mă ocup mai mult de copii.

– Şi de ce aţi alege institutul nostru?

– Din cel puţin trei motive, domnule Enache. În primul rând pentru calitatea serviciilor pe care le oferiţi, în al doilea rând pentru că am colaborat din partea companiei la care lucrez cu institutul dumneavoastră şi m-am convins personal de seriozitatea activităţii de aici şi, în al treilea rând, mă interesează oferta dumneavoastră de part time.

– Înţeleg. Dar cred că aţi reţinut că programul cursurilor se adaptează după nevoile cursanţilor.

– Desigur, dar sunt convinsă că se pot găsi soluţii foarte bune.

– Probabil aţi dori să lucraţi după–amiază.

– Asta cred că ar fi mai dificil. Pentru mine cel mai bine ar fi dimineaţa.

– Asta e bine. Dar dacă uneori ar fi absolut necesar să lucraţi şi după–amiază?

– Desigur, în cazuri excepţionale, câteodată, aş fi putea să lucrez şi după–masa. Cel mai dificil ar fi între orele 12 şi 14.

– Atunci în general e pauza de masă. Puţin probabil să fie necesar. Bine, doamnă Soica. Vă mulţumim foarte mult şi vă comunicăm în cel mai scurt timp răspunsul nostru.

– Vă mulţumesc şi eu. La revedere!

– La revedere!

3. Să înţelegem!

a. Încercuiţi:

Părinţii lui Mihai doresc să se retragă: 1. în Egipt; 2. în alt oraş; 3. la ţară.	Alina a lucrat în ultimii ani: 1. ca translator; 2. ca profesor; 3. ca bibliotecar.	Ea a mai lucrat în învăţământ: 1. trei ani; 2. un an; 3. cinci ani.

b. Răspundeţi:

1. Ce variante are familia Stoica pentru a nu-l lăsa după-amiaza singur acasă pe Sergiu când va începe şcoala?
2. De ce alege Alina varianta schimbării locului de muncă?
3. Ce a făcut ea pentru a găsi un nou şi convenabil serviciu?
4. Care sunt cele trei argumente prin care Alina justifică alegerea instituţiei la care ar dori să lucreze?

4. Limbă şi comunicare

a. Substantive

Masculine:

- absolvent – absolvenţ**i**, translator – translatori, adult – adulţi.

Feminine:

- specializar**e** - specializăr**i**, facultate – facultăţi, calitate – calităţi, agenţie – agenţii;
- variant**ă** – variante, experienţă – experienţe.

Neutre:

- interviu – intervi**uri**, CV – CV-uri;
- domeniu – domeni**i**, salariu – salarii.

Structurile *after school*, *part time* sunt neologisme din limba engleză, neadaptate scrierii în limba română.

Substantive feminine derivate cu sufixe

Se obţin substantive feminine din substantive masculine, cu ajutorul sufixelor: *–ă, –iţă, –oare, –easă, –oaică, –eancă.*

Completaţi după modelele date:

elev	elev**ă**	şcolar	şcolăr**iţă**	învăţător	învăţă**toare**
absolvent		doctor		muncitor	
student		frizer		instructor	
bibliotecar		actor		supraveghetor	

croitor	croitor**easă**	leu	le**oaică**	sătean	săt**eancă**
florar		tigru		orăşean	
preot		urs		ardelean	
bucătar		lup		moldovean	

b. Adjective

Are culoarea **portocalei**. Este **portocaliu**.
Are **curaj**. Este **curajos**.
Am ales un produs fabricat în **România**. Am ales un produs **românesc**.

Adjectivele derivate cu sufixele **-iu** şi **-esc** au trei forme:
- nasture portocaliu, pălărie portocalie, nasturi portocalii, pălării portocalii;
- ban românesc, monedă românească, bani româneşti, monede româneşti.

1. Completaţi după modelele date:

aur	aur**iu**	os	os**os**	tânăr	tiner**esc**
argint		stâncă		student	
rugină		răcoare		prieten	
pământ		inimă		frate	

2. Completaţi cu adjectivele şi adverbele potrivite din paranteză:
(prestigioasă, financiare, profesională, adevărat, modest, competitivă, favorabil, superficial, flexibil, serios)

Acest loc de muncă nu este ____________ pentru dezvoltarea mea _____________. E ___________ că programul este __________ , dar şi salariul este _________. Firma nu este ___________, atmosfera nu este _____________, mulţi dintre angajaţi fac treabă _________. Mă gândesc _________ să demisionez, invocând motive ____________.

Cuvinte care leagă adjectivul de substantiv. Articolul demonstrativ-adjectival

Domnul cel înalt este directorul. **Domnii** cei înalţi sunt directorii.	**Doamna** cea blondă este colega mea. **Doamnele** cele blonde sunt colegele mele.
Costumul **domnului** celui înalt este scump. Costumele **domnilor** celor înalţi sunt scumpe.	Poşeta **doamnei** celei blonde este scumpă. Poşetele **doamnelor** celor blonde sunt scumpe.

Articolul demonstrativ realizează acordul adjectivului în gen, număr şi caz cu substantivul.

Completaţi cu articolele demonstrative potrivite:

Fata ____ mare este foarte frumoasă, dar fata ____ mică este mai harnică decât cealaltă.

În curând fiul ___ mijlociu va merge la aceeaşi şcoală ca fratele lui ___ mare.

Mi-a povestit despre faptele iedului ______ mic din „Capra cu trei iezi”, de Ion Creangă.

Toată seara au lăudat calităţile fetei lor _______mari, care ar trebui să se căsătorească.

Lalelele ______ galbene sunt cele mai frumoase flori din întreaga grădină în această lună.

La final de an şcolar, elevii ______ silitori sunt recompensaţi cu premii şi diplome.

Preşedintele firmei acordă prime salariaţilor lui _______ merituoşi.

c. Verbe

<u>Conjugarea I</u>: a apela [-ez], a plasa [-ez], a adapta [-ez], a aplica;
<u>Conjugarea a III-a</u>: a se retrage, a înscrie, a (se) convinge.

Îmbogăţiţi familia de cuvinte după modelul primei coloane:

a scrie	a descrie	a înscrie	a transcrie	a rescrie
scriere				
scris				
nescris				
scrisul				

a trage	a retrage	a distrage	a atrage	a prescrie
tragere				
tras				
netras				
trasul				

Verbe şi structuri verbale impersonale

Au valoare de generalizare şi formă de persoana a III-a, singular.

1. Completaţi enunţurile:

Trebuie să ______________________________
Rezultă că ______________________________
Nu reiese că ______________________________
Rămâne să ______________________________
Înseamnă că ______________________________
A meritat să ______________________________
Se întâmplă să ______________________________
Se ştie că ______________________________
Nu se bănuia că ______________________________
Îmi vine să ______________________________
Nu-ţi convenea că ______________________________
Este bine dacă ______________________________
Nu era recomandabil să ______________________________
Va fi de preferat ca __________ să ______________________________
Este neplăcut când ______________________________

2. Alcătuiţi propoziţii în care verbul *a pune* să aibă sensurile indicate în paranteză:

(a aşeza) ______________________________
(a instala într-o funcţie) ______________________________
(a agăţa, a atârna) ______________________________

a-şi pune... (a se îmbrăca, a se încălţa) ____________________
a se pune (a se depune, a se aşterne) ____________________

d. Vocabular

Cuvinte cu formă asemănătoare. Paronimele

Paronimele pot fi uşor confundate între ele şi folosite greşit.

Discutăm probleme **familiale**. [*familial* – referitor la familie]
Nu-i vorbi profesorului pe un ton **familiar**! [*familiar* – prietenesc, intim]

Alcătuiţi propoziţii care evidenţiază sensul paronimelor:

literar (privitor la literatură) ____________________
literal (privitor la literă) ____________________
ordinar (obişnuit, comun) ____________________
ordinal (numeral ce exprimă ordinea în numărare) ____________________
original (unic, deosebit) ____________________
originar (de loc din..., născut în...) ____________________
compliment (laudă, măgulire) ____________________
complement (termen de gramatică) ____________________

f. Exprimarea consecinţei, a urmării

A plouat mult. Urmarea este că a crescut nivelul râului.
A plouat <u>atât</u> de mult, **încât** a crescut nivelul râului.

Atenție

Alte cuvinte care introduc propoziţii în care se exprimă consecinţa sunt: *încât, încât să, aşa că, cât să.*

Unţi prin săgeţi enunţurile:

Sunt suficient de pregătit,	încât să ştim totul impecabil.
Ai fost emoţionat,	cât să doarmă tun.
Vom repeta aşa de mult,	că toată lumea vă admiră.
Arătaţi atât de bine,	încât să am succes la examen.
Ele sunt destul de obosite,	încât ne înveselim şi noi.
Primăvara natura e atât de plină de viaţă,	aşa că n-ai putut scoate o vorbă.

e. Exprimarea concesiei

Luna aceasta am lucrat mai mult. Am avut acelaşi salariu.
Deşi luna aceasta am lucrat mai mult, totuşi am avut acelaşi salariu.

Alţi termeni care introduc propoziţii în care se exprimă concesia: *deşi, cu toate că, chiar dacă, oricât, oricum, oriunde, oricine, orice*.

Uniţi prin săgeţi enunţurile:

Plecăm la mare în concediu,	are probleme cu hipertensiunea.
Cu toate că mănâncă sănătos,	chiar dacă vom întârzia.
Chiar dacă va ploua,	deşi avem bani puţini.
Oriunde l-ai chema,	vorbim destul de bine româneşte.
Orice s-ar spune,	el tot nu vine.
Nu vă supăraţi pe noi,	noi tot vom merge la meci.

Ascultaţi şi răspundeţi la întrebări.

5. Să recapitulăm!

1. Uniţi prin săgeţi expresiile / locuţiunile cu verbele sinonime:

a-şi pune pofta-n cui	a se împotrivi
a-şi pune ceva în gând	a cicăli, a insista
a pune ceva cuiva în vedere	a considera, a socoti
a se pune în calea cuiva	a atrage atenţia cuiva
a se pune cu gura pe cineva	a renunţa
a pune la socoteală	a înlocui
a pune în loc	a plănui

2. Argumentaţi un punct de vedere despre eficienţa cursului urmat, într-un text argumentativ care să conţină:

- O ipoteză (o teză – ideea pe care o susţineţi)
- Două argumente, introduse prin structuri de tipul: *în primul rând; în al doilea rând / pe de o parte; pe de altă parte / din punct de vedere al... / referitor la.../ privitor la... / referindu-mă la.../ în ceea ce priveşte...*
- O concluzie, care poate fi introdusă prin: *aşadar, deci, în consecinţă, în concluzie*.

Unitatea 30

Recapitulare/Evaluare

Detalii şi exemplificări pentru cerinţele de mai jos găsiţi la adresa www.vorbitiromaneste.ro

1. Proba orală – discuţie profesor – cursant (20 minute)

a. **Numărare (1-...) crescător şi descrescător**
b. **Elemente de vocabular – două la alegere dintre:**
c. **Conversaţie pe teme abordate în lecţii,** cu întrebări care să ceară în răspunsurile cursanţilor elemente de naraţiune, descriere, argumentare (profesorul poate contraargumenta, astfel încât cursantul să fie nevoit să-şi susţină argumentul iniţial cu elemente suplimentare) adecvate conţinutului.
d. **Citirea cu voce tare a unui text scurt, cu răspuns la întrebări, dovedind înţelegerea de text.**

2. Înţelegerea textului scris (20 minute)

a. **Citeşte în gând.**
b. **Încercuieşte varianta corectă.**
c. **Răspunde.**
d. **Completează cu termeni potriviţi.**

3. Exerciţii scrise (45 minute)

a. **Uneşte prin săgeţi fragmentele de proverbe.**
b. **Completează enunţurile cu termeni potriviţi pentru a exprima condiţia, concesia, consecinţa.**
c. **Alcătuieşte propoziţii cu locuţiunile.**
d. **Transcrie, punând pronumele şi verbele la plural.**
e. **Pune verbele la cele trei diateze, în enunţuri.**
f. **Transcrie, alegând formele corecte.**

4. Producere de text scris (15 minute)

Rezolvă, la alegere, una dintre cerinţele de mai jos.

5. Ascultare şi înţelegere de text înregistrat (15 minute)

Ascultă cu atenție textul, apoi răspunde în scris la întrebări.

ORIENTARE CULTURALĂ

Unitatea 1
Despre România

„...ce-ţi doresc eu ţie, dulce Românie, ţara mea de dor”
(Mihai Eminescu)

Lecţia 1
Scurtă prezentare: *poziţie geografică, relief, locuri reprezentative (regiuni, oraşe, sate);*

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

Geografie: spaţiu, hartă, climă, relief, câmpie, pustă, podiş, vale, deal, colină, munte, creastă, vârf, poală, mare, mal, râu, pârâu, izvor, lac, baraj, defileu, deltă, vegetaţie, floră, faună, puncte cardinale, est (răsărit), vest (apus), sud (miazănoapte), nord (miazăzi), graniţă, frontieră

Regiuni: regiuni istorice, ţară (microregiune), judeţ, consiliu judeţean, cnezat, voievodat, provincii, principatele române

Oraşe: municipiu reşedinţă de judeţ, urbe, târg, orăşean, zonă urbană, administraţie, administraţia publică locală, centru administrativ, primărie, consiliu local, primar, viceprimar, consilier, funcţionar (public), zonă metropolitană, clădiri, drumuri, străzi, poliţie, spital

Sate: primărie, primar, viceprimar, consilier local, ţăran, sătean, zonă rurală, suprafaţă agricolă, cătun, sate risipite, sate răsfirate, sate adunate, vatra satului, ogor, gospodărie

B. EXPLORARE CULTURALĂ

România este o ţară aşezată în sud-estul Europei, la întâlnirea Europei Centrale cu Balcanii, Orientul apropiat şi lumea slavă. Astfel, România este nu doar o ţară a contrastelor, ci a interferenţelor şi multiplelor influenţe.

Vecinii actuali sunt Ungaria şi Serbia (în vest şi sud-vest), Bulgaria în sud, Marea Neagră în sud-est, Republica Moldova în est şi Ucraina în partea de nord. Graniţele cu aceştia urmează, de obicei, graniţe naturale trasate de apele ce mărginesc ţara: râul **Tisa** în nord, **Dunărea** în sud,

Marea Neagră în sud-est, râul **Prut** care desparte România de Republica Moldova şi **Tisa**, încheind cercul în partea de nord. Alte câteva râuri importante străbat ţara: **Siret**, **Moldova**, **Mureşul** şi **Oltul**, **Someş**, **Argeş** **Jiu**, **Dâmboviţa**, pe malul căreia se situează capitala României, Bucureşti.

Relieful României cuprinde munţi, dealuri, podişuri şi câmpii. **Lanţul** muntos cel mai important este al munţilor Carpaţi, împărţiţi în: **Carpaţii Orientali**, care ţin de la graniţa de nord până la Valea Prahovei, având cel mai înalt vârf, Pietrosul (2303 m). **Carpaţii Meridionali** se întind de la Valea Prahovei până la culoarul Timiş – Cerna, având cel mai înalt vârf Moldoveanu (2543 m) şi **Carpaţii Occidentali**, din care masivul cel mai important este cel al **Munţilor Apuseni**.

Zona centrală a României este cea a **Podişului Transilvaniei**. Munţii Carpaţi numiţi de români **Arcul Carpatic** sunt înconjuraţi în partea lor exterioară de un lanţ de dealuri (**Subcarpaţii**) şi apoi de câteva câmpii, dintre care cele mai importante sunt (Câmpia Dunării) **Bărăganul**, cea mai importantă zonă agricolă a ţării şi **Câmpia de Vest.**

Clima României este **temperat-continentală**. Există patru anotimpuri: primăvara (în lunile martie, aprilie, mai), vara (în lunile iunie, iulie, august), toamna (în lunile septembrie, octombrie, noiembrie) şi iarna (în lunile decembrie, ianuarie, februarie). În ultimii ani, verile şi iernile sunt din ce în ce mai lungi, cu temperaturi ce urcă până la 40° C vara sau coboară la -20°C iarna.

România este împărţită administrativ în judeţe (41) şi municipiul **Bucureşti, capitala ţării,** oraş cosmopolit despre care se spune că a fost întemeiat de legendarul cioban Bucur. În cadrul judeţelor, subunităţile sunt reprezentate de municipii (capitalele judeţelor), oraşe şi comune. Comunele sunt formate din mai multe sate. Oraşele reprezentative sunt municipiile: Bucureşti, **Timişoara, Cluj-Napoca, Iaşi, Constanţa, Craiova, Galaţi, Braşov, Sibiu** – care a fost capitală europeană în anul 2007.

> **1. Povestiţi despre relieful ţării din care proveniţi. Este asemănător sau diferit de cel al României? Dar clima ţării respective cum este?**
>
> **2. Descrieţi locurile copilăriei dumneavoastră. Comparaţi-le cu localităţi din România.**

De reținut:

Populaţia României

Conform recensământului din anul 2002, România are o populaţie de **21.680.974 de locuitori**. Dintre aceştia, aproximativ **55,20%** sunt

locuitori din mediul **urban**, respectiv **44,80%** locuitori din mediul **rural**. În România există câteva oraşe ce sunt grupate în **zone metropolitane:** Constanţa (550.000 de locuitori), Braşov, Iaşi (aproximativ 400.00 de locuitori) şi Oradea (260.000 de locuitori). Alte oraşe sunt planificate pentru a deveni zone metropolitane: Brăila – Galaţi, Timişoara, Cluj-Napoca, Craiova, Bacău şi Ploieşti.

În România, alături de români, trăiesc şi alte comunităţi: maghiari (un procent de 6,6% din populaţie), rromi (2,46% din populaţie), germani (saşi, şvabi) (0,3% din populaţie), ucraineni (0,3%), turci (0,15%), tătari (0,11), evrei, polonezi, bulgari, italieni, chinezi, armeni.

Există importante comunităţi româneşti în afara graniţelor ţării (vorbim fie de comunităţi istorice, fie de români plecaţi recent din ţară, din motive economice).

Începând cu finalul anilor '90, românii au plecat la muncă în ţări precum: Spania, Franţa sau Italia. În statisticile din Spania numărul românilor este, oficial, de 720.000 de persoane, dintre care peste 250.000 plătesc contribuţii sociale.

Un număr impresionant de români se regăseşte şi în Statele Unite sau Canada, număr rezultat în urma „brain drain" (exodul creierelor), a plecării celor care doreau să lucreze în IT.

Exerciţii:

Expresii şi locuţiuni care conţin cuvântul ţară

Ţara lui Cremene / *Papură-Vodă* – loc fără stăpân, unde fiecare face ce-i place, fără să dea seamă cuiva

A plăti cât un colţ de ţară – a valora foarte mult

A pune ţara la cale – a conduce, a administra o ţară; a discuta o chestiune importantă fără a avea competenţa necesară

Ţara nimănui – (în basme) ţară fără stăpân; spaţiu neocupat, al nimănui

A ajunge de poveste în ţară – a i se duce cuiva vestea, a ajunge de pomină

De la ţară – de la sat, rural

A afla târgul şi ţara – a afla toată lumea

A da sfoară-n ţară – a înştiinţa, a da de veste / de ştire

A străbate ţara în lung şi-n lat – a călători dintr-un loc în altul

A fi chior în ţara orbilor – a fi mai bun decât alţii în condiţiile unei concurenţe foarte slabe

1. **Potriveşte cuvintele cu definiţiile corespunzătoare:**

Deal	totalitatea fenomenelor meteorologice (temperatură, vânturi, precipitaţii atmosferice) care caracterizează starea medie multi-anuală a unui loc; climat;
Vale	întindere mare de pământ mai mult sau mai puţin omogenă, dintr-o ţară sau de pe glob, care prezintă caractere comune, ţinut, zonă
Munte	aşezare rurală a cărei populaţie se ocupă în cea mai mare parte cu agricultura
Climă	formă de relief pozitivă, care se prezintă ca o ridicătură a scoarţei pământului mai mică decât un munte, dar mai mare decât o colină
Râu	unitate administrativ-teritorială, în România, în componenţa căreia intră mai multe oraşe şi comune
Mare	unitate de bază administrativ-economică, alcătuită din unul sau mai multe sate şi condusă de un primar
Podiş	apă curgătoare (permanentă) formată din unirea mai multor pâraie şi care se varsă într-un fluviu, în alt râu, într-un lac etc.
Comună	nume generic dat vastelor întinderi de ape stătătoare, adânci şi sărate, de pe suprafaţa Pământului, care de obicei sunt unite cu oceanul printr-o strâmtoare; parte a oceanului de lângă ţărm
Sat	ridicătură a scoarţei pământului mai mare decât dealul, de obicei stâncoasă şi depăşind înălţimea de 800 de metri;
Judeţ	formă complexă de relief, de mare întindere, aproape plană, situată la o altitudine relativ ridicată şi străbătută de văi prelungi
Regiune	depresiune, adâncitură de teren alungită, străbătută (permanent sau vremelnic) de o apă curgătoare; regiune de şes situată sub nivelul ţinuturilor din jur (şi udată de o apă curgătoare)

2. **Stabileşte valoarea de adevăr a frazelor următoare (Adevărat / Fals):**

   a. România este o ţară mediteraneană.
   b. Câmpia Bărăganului este una dintre cele mai importante câmpii ale României.
   c. România se învecinează în partea de nord cu Ucraina şi cu Rusia.
   e. Bucureşti se află pe râul Dâmboviţa.
   f. Clima României este temperat – continentală, cu patru anotimpuri.

3. Completează textul următor, utilizând cuvintele din chenar:

munţi	Dunărea	dealul	sud-estul
ţara	capitala	nord-estul	Bărăganului

Abdul a ajuns de câteva zile în România, o ţară din __________ Europei. A venit aici cu o bursă de studii, fără să ştie prea multe despre această ţară. Pentru început a ales să străbată ______ în lung şi-n lat, cu trenul. A văzut forme de relief cunoscute, dar şi _________ stâncoşi înalţi. În sudul ţării, calea ferată merge paralel cu _____________, aşa că a avut ocazia să admire traseul celebrului fluviu. A călătorit de la Bucureşti, ___________ ţării, spre Iaşi, un oraş din _______________ României. Astfel a avut ocazia să treacă şi prin Câmpia ______________. Apoi a trecut munţii, în Transilvania, pentru a ajunge şi la Cluj. Aici s-a suit în __________ Clujului cu câţiva prieteni români.

4. Vă aflaţi la Centrul turistic din Bucureşti. Imaginaţi un dialog prin care să aflaţi informaţii despre locuri pe care să le vizitaţi în România.

Puteţi utiliza următoarele fraze:

Pentru a solicita informaţii:
Bună ziua! Am nevoie de informaţii legate de ....
Nu vă supăraţi, aţi putea să-mi spuneţi.....................................
Fiţi amabilă, care sunt locurile pe care mi-aţi recomanda să ....
Şi cum aş putea să ajung acolo? Care sunt mijloacele de transport pentru ....
Există pensiuni în zona respectivă? Aveţi datele de contact?

Verificarea informaţiei:
Puteţi repeta, vă rog? Nu este foarte clar pentru mine.
Îmi recomandaţi să nu mă abat de la traseu?
Aţi putea repeta datele de contact? Nu cred că am notat bine numărul de telefon.

Încheierea conversaţiei:
Vă mulţumesc pentru amabilitate!
Mulţumesc de / pentru ajutor!
Mulţumesc frumos!

5. Potriviţi cele două jumătăţi de proverb, astfel încât să aibă înţeles:

Fie pâinea cât de rea	nu ştie preţul rogojinii de acasă.
Cine n-a dormit pe piatră între străini	tot mai bună-n ţara ta.
Ca în ţară la tine,	locul.
Omul sfinţeşte	nu-i nicăieri bine.

6. Oferiţi răspunsul corect:

România este situată în

a. sud-estul Europei
b. Peninsula Balcanică
c. Europa centrală

Capitala ţării este:

a. Braşov
b. Bacău
c. Bucureşti
d. alt răspuns ________

Alegeţi seria care conţine enumerarea de oraşe mari din România:

a. Sighet, Bârlad, Sânnicolau Mare, Filiaşi, Caracal;
b. Vatra Dornei, Herculane, Borsec, Băile Felix, Predeal;
c. Cluj-Napoca, Iaşi, Timişoara, Constanţa, Braşov;
d. Mamaia, Neptun, Jupiter, Costineşti, Eforie Sud;
e. Arad, Oradea, Suceava, Tulcea;
f. Moşniţa Nouă, Apoldu de Sus, Polovragi, Slătioara, Bragadiru.

Lecţia 2
Personalităţi reprezentative (scriitori, artişti, sportivi etc.)

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

Personalitate/VIP: domnitor, rege, preşedinte, prinţ, voievod, prefect, scriitor, poet, prozator, povestitor, dramaturg, sculptor, compozitor, vedetă, sportiv (persoană), actor, ctitor

B. EXPLORARE CULTURALĂ

În anul 2006 televiziunea publică din România (TVR) a organizat şi prezentat o emisiune cu titlul *Mari români*. Emisiunea şi-a propus să aducă în atenţia publicului din România personalităţi marcante ale istoriei românilor, ale vieţii politice, artistice sau sportive. Au fost

propuse votului nume precum: împăratul Traian, Burebista – primul rege dac, Decebal, Mircea cel Bătrân, Vlad Ţepeş, Ştefan cel Mare, Mihai Viteazul, Dimitrie Cantemir, Tudor Vladimirescu, Alexandru Ioan Cuza, regele Carol I de Hohenzollern, regele Ferdinand I, regina Maria a României, Ecaterina Teodoroiu, regele Mihai I, Nicolae Ceauşescu şi preşedinţii post-decembrişti ai ţării. De asemenea au fost pomeniţi: Mihai Eminescu, Constantin Brâncuşi, Eugen Ionescu, Mircea Eliade, Emil Cioran, Lucian Blaga, Tudor Arghezi, Nichita Stănescu sau nume ale sportivilor cu mari succese internaţionale: Nadia Comăneci, Gheorghe Hagi sau Gabriela Szabo. Învingător a ieşit domnitorul Moldovei, Ştefan cel Mare (1457 – 1504), personaj istoric perceput de majoritatea românilor drept un domnitor credincios ce a ctitorit numeroase mănăstiri, dar şi o personalitate a vieţii politice medievale, care a reuşit să aducă Moldova acelor timpuri la apogeul întinderii sale.

1. Numiţi câteva personalităţi marcante ale regiunii sau ţării de provenienţă.
2. Care au fost domeniile în care s-au remarcat? Detaliaţi aceste aspecte.

Exerciţii:

1. Asociază cuvintele cu definiţiile potrivite:

personalitate	domeniu	politic	
rege	scriitor	sportiv	cultural

2. Care dintre următoarele fraze este adevărată şi care este falsă?

Alexandru Ioan Cuza a fost domnitor al Principatelor române.
Unul dintre cei mai importanţi fotbalişti români este Gheorghe Petrescu.
Ştefan cel Mare a fost ales prin votul românilor ca fiind cel mai mare român al tuturor timpurilor.
Mircea Eliade a fost istoric al religiilor.
Burebista este al doilea rege dac.
Carol I este întemeietorul / primul rege al românilor.

3. Citeşte şi completează textul, utilizând numele proprii din chenar:

Nadia Comăneci	Mircea Eliade	Nicolae Ceauşescu
Ştefan cel Mare	Carol I	Mircea cel Bătrân

Luli a sosit în România acum o lună. Soţul ei lucrează pentru o multinaţională cu sediul în Bucureşti. Pentru a se obişnui cu ţara, cu oamenii şi cu locurile în primele săptămâni au călătorit.

Asemeni prietenului lor Abdul, au străbătut ţara în lung şi-n lat. Au vizitat partea de nord, unde sunt ctitoriile lui ________________________, domn al Moldovei din 1457 până în 1504. Apoi au ajuns la Bârlad, oraşul natal al celei mai faimoase gimnaste din România ____________________. Moldovenii li s-au părut ospitalieri. Au revenit în Bucureşti pentru a vizita strada Mântuleasa, care e celebră. ________________________, un mare istoric al religiilor şi scriitor român a scris despre această stradă. Tot aici au văzut Palatul Regal, construit din ordinul primului rege al României ________________________. Apoi au văzut Casa Poporului, actualul Palat al Parlamentului. Este una dintre cele mai mari clădiri din lume. Dictatorul comunist ____________________________ a ordonat ridicarea ei. Au părăsit Bucureştiul şi s-au îndreptat spre valea Oltului. Au dorit să vadă şi o mănăstire din această zonă. Au ales Cozia. Domnitorul ________________________ este cel care a construit-o. Apoi au plecat spre Sibiu, un oraş important din Transilvania. Aici se simte influenţa germană. Casele săseşti amintesc de casele pe care le-au văzut în Germania. Sunt construite temeinic.

4. Potriveşte personalitatea cu domeniul în care s-a remarcat:

Mihai Eminescu	Politică / domnitor
Alexandru Ioan Cuza	Literatură / eseistică
Gabriela Szabo	Tenis
Mircea cel Bătrân	Politică / împărat
Regele Mihai	Atletism
Emil Cioran	Politică / rege
Ilie Năstase	Pictură
Constantin Brâncuşi	Politică / împărat
Nicolae Grigorescu	Literatură / Poezie
Ion Creangă	Sculptură
Traian	Politică / preşedinte

5. Corectaţi următoarele propoziţii, dacă este cazul:

Nadia Comăneci a fost o jucătoare de tenis celebră.

Regele Carol I a fost primul rege al României, urmat fiind la tron de Ferdinand I, Carol al II-lea şi Mihai I.

Mihai Eminescu a fost un poet care a scris literatură pentru copii.

Ştefan cel Mare a fost domnitor al Munteniei şi Dobrogei.

Mircea cel Bătrân a ctitorit mănăstirea Cozia.

Ilie Năstase a câştigat Cupa Mondială la fotbal împreună cu echipa României în 1990, în Italia.

Constantin Brâncuşi a fost sculptor.

6. Discutaţi următoarele afirmaţii. Sunteţi de acord cu ele? Dacă da, de ce? Dacă nu, de ce?

Trebuie să-ţi cinsteşti înaintaşii şi să respecţi pe cei care au făcut istoria ţării.

Tinerii trebuie să înveţe despre marile personalităţi ale unui popor.

Este nevoie să ne amintim de eroii noştri.

Unitatea 2
Despre români

„Noi am schimbat lângă Balcani porecla în renume!”
(Vasile Alecsandri)

Lecţia 1
Scurtă prezentare: *etape fundamentale din istoria românilor*

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

dac	roman	cucerire	apărare
cneaz	cnezat	„descălecat”	întemeiere
a întemeia	ban	banat	domn / domnitor
domnie	voievod	voievodat	principe
prinţ	principat	rege	regent
regenţa	regat	boier	preşedinte
republică	război	armată	alianţă
tratat			

Perioada	Data	Personalitatea istorică	Evenimentul	Rezultatele
Antichitate	101 – 106	Împăratul Traian, Regele Decebal	Război daco-roman	Dacia este cucerită, începe romanizarea ei.
	275	Împăratul Aurelian	Retrage trupele romane	În urma retragerii trupelor rămâne o populaţie daco-romană.
	Secolele VI – XIII			Perioada marilor migraţii (slavii, cumanii, pecenegii, vandalii, goţii, ungurii, tătarii).
Evul mediu	Secolul XIII	Gelu, Glad, Menumorut	Formaţiuni prestatale româneşti	Cei trei cneji întemeiază primele formaţiuni prestatale
		Basarab Întemeietorul	Ţara Românească	Domnitorul este considerat întemeietorul statului medieval de la nordul Dunării care se numeşte Ţara Românească (sau Valahia, Muntenia.
	1330	Basarab Întemeietorul vs. Carol Robert de Anjou	Bătălia de la Posada	Conflict între Ţara Românească şi Regatul Ungariei.
	1359	Dragoş din Maramureş	„Descălecatul" Ţării Moldovei	Dragoş din Maramureş întemeiază statul medieval al Moldovei.
			Trei state medievale locuite de români Moldova, Ţara Românească şi Transilvania	
	1397 – 1418	Mircea cel Bătrân	Domn al Ţării Româneşti	Anexează Ţării Româneşti ţinutul Dobrogei, duce războaie cu Imperiul Otoman.
	1441 – 1456 (voievod al Transil-vaniei)	Iancu Corvin de Hunedoara	Nobil maghiar de origine română din Principatul Transilvaniei, a fost ban al Severinului, voievod al Transilvaniei şi regent al Ungariei (1446 – 1452)	Lupte cu Imperiul Otoman (în bătălia de la Bălgrad a fost ucis).

Perioada	Data	Personalitatea istorică	Evenimentul	Rezultatele
	1456 – 1562	Vlad Ţepeş	Domn al Ţării Româneşti	Războaie cu Imperiul Otoman. Este închis la Buda, în castelul lui Matyas Corvin; 1476 – este ucis, capul său este dus sultanului Mehmet al II-lea.
	1457 – 1504	Ştefan cel Mare	Domnitor al Moldovei	Războaie cu Ţara Românească, Regatul Ungariei, Imperiul Otoman (celebră e Bătălia de la Vaslui – 1475 când îl învinge pe Soleiman Magnificul); Alianţă cu Cazimir Jagello, regele polon.
	1599 – 1601	Mihai Viteazul (ban al Craiovei, domnitor al Ţării Româneşti, Moldovei şi Transilvaniei)	În 1600 – unifică cele trei ţări române	Este primul domnitor care îşi propune şi reuşeşte să unifice Moldova, Ţara Românească şi Transilvania; Duce lupte împotriva Imperiului otoman, încheie alianţe cu Regatul Ungariei; în 1601 este ucis.
	1848	Nicolae Bălcescu, Ion Ghica, C.A. Rosetti, Vasile Alecsandri, Avram Iancu, Ion Eliade Rădulescu, Mihail Kogălniceanu	Revoluţia de la 1848	Anul 1848 este an revoluţionar în toată Europa.
Epoca modernă	1859	Alexandru Ioan Cuza	Unirea Principatelor	În cadrul unor întâlniri între boierii din cele două Principate (Moldova şi Ţara Românească) se ia hotărârea ca cele două state să se unească sub un domnitor comun, noul stat să se numească Principatele Unite, iar capitala să fie la Bucureşti.

Perioada	Data	Personalitatea istorică	Evenimentul	Rezultatele
	1866	Carol I de Hohenzollern Sigmaringen	Vine în România, este numit principe al Principatelor Unite	Începe dinastia Hohenzollern-ilor
	1877 – 1878	Carol I	Războiul de independenţă	Sub conducerea lui Carol I, România îşi dobândeşte independenţa faţă de Imperiul Otoman.
	1881	Carol I	Regatul	Principatele Unite devin Regatul României.
	1914	Regele Ferdinand (Întregitorul)	Începe Primul Război Mondial	Regele Ferdinand este de acord cu intrarea României în război (în 1916) de partea Antantei (Franţa, Anglia şi Rusia), împotriva Germaniei.
	1918	Vasile Goldiş, Iuliu Maniu, Ştefan Cicio Pop	Marea Unire	La Alba Iulia se proclamă unirea teritoriilor locuite majoritar de români. Regatului României, format din regiunile Moldova şi Muntenia, i se adaugă Transilvania, Bucovina, Basarabia apoi, un an mai târziu, Banatul, (1919).
	1940	Carol al II-lea	Rege al României	România pierde teritorii în timpul celui de-al doilea război mondial. Nordul Transilvaniei, Nordul Bucovinei şi Basarabia revin Ungariei Hortiste, respectiv Rusiei Sovietice. Tot în 1940, România intră în război de partea Germaniei naziste. Carol al II-lea abdică, îi urmează la tron fiul său, Mihai I, care mai fusese Rege al României.

Perioada	Data	Personalitatea istorică	Evenimentul	Rezultatele
	1945	Regele Mihai	Sfârşitul războiului	România recuperează nordul Ardealului, dar nordul Bucovinei şi Basarabia intră în componenţa URSS.
	1947	Mihai I	Abdicarea regelui	Regele Mihai I abdică forţat şi pleacă în exil. Revine în România abia în 1990. Regimul comunist se instaurează în România.
	1965 – 1989	Nicolae Ceauşescu	Prim secretar/preşedinte al României	Ceauşescu devine prim secretar al PCR (Partidul Comunist Român), iar în 1967 devine preşedinte al Republicii Socialiste România.
	1989		Revoluţia română	În 15 decembrie 1989 începe la Timişoara Revoluţia română, în urma căreia dictatorul comunist Nicolae Ceauşescu este înlocuit de la conducerea ţării. În primăvara lui 1990 se organizează alegeri. Preşedintele ales este Ion Iliescu
	1992	Ion Iliescu (de orientare socialistă)	Preşedinte	Iliescu este ales preşedinte al României.
	1996	Emil Constantinescu	Preşedinte al României	Constantinescu câştigă alegerile din partea unei grupări de partide (din care fac parte PNL şi PNŢ, partide ce au fost interzise în cei 50 de ani de comunism).
	2004	Ion Iliescu	Preşedinte	România este acceptată ca membru NATO (Organizaţia Tratatului Atlanticului de Nord).
	2007	Traian Băsescu	Preşedinte	România este acceptată ca membru al Uniunii Europene.

1. Care sunt cele mai importante etape ale istoriei regiunii / ţării de unde proveniţi?
2. Cine sunt cele mai importante personalităţi ale istoriei regiunii / ţării de unde aţi venit? Care sunt faptele prin care s-au remarcat? Povestiţi.
3. Există vreo personalitate care seamănă cu personalităţile prezente în istoria românilor?

Exerciţii:

Expresii:

A fi turc – a fi foarte încăpăţânat, a nu vrea să înţeleagă, a nu ţine seama de nimic
Turcul plăteşte – se spune despre cineva care este silit să plătească, vrând-nevrând, paguba sau cheltuiala făcută de alţii
Cum îi turcu-i şi pistolul – cum e omul, aşa sunt şi faptele lui, prietenii lui
Doar nu dau / *nu vin turcii* – se spune spre a modera graba neîntemeiată a cuiva

1. **Potriveşte cuvintele cu definiţiile corespunzătoare:**

Domnitor	(titlu şi funcţie de) mare dregător în Țara Românească după sec. XV; (şi în forma *mare ban*) (titlu purtat de) boierul care guverna Banatul Severinului, apoi Oltenia. (În Muntenia) Cel mai înalt rang boieresc; persoană care deţinea acest rang
Rege	titlu purtat de conducătorul unui principat şi de membrii unor familii princiare, regale sau imperiale
Ban	conducător absolut al ţării; domn; voievod; vodă
Principe	mare stăpân de pământ (care deţinea, uneori, şi o funcţie înaltă în stat); persoană din aristocraţia feudală
Boier	persoană care conduce un organ de stat, o instituţie, o organizaţie de stat, o asociaţie
Preşedinte	suveranul unui regat, persoană care deţine puterea supremă într-un regat; monarh

2. **Completaţi propoziţiile de mai jos, utilizând datele din chenar:**

101 – 102	**1859**	**1600**
1457 – 1504	**1330**	**105 – 106**

În ___________ şi ___________ au avut loc războaiele daco-romane.
În anul ___________ a avut loc bătălia de la Posada.
Mihai Viteazul a făcut unirea celor trei ţări române în anul _______.
Ştefan cel Mare a fost domnitor al Moldovei din ________ până în _________
Ţara Românească şi Moldova s-au unit în _________, sub Al.I. Cuza.
În ___________ Carol I este ales principe în Ţările Române.

Numiţi câteva articole de îmbrăcăminte tradiţionale din zona / ţara de unde proveniţi.

3. **Asociaţi domnitorii cu ţările în care au domnit:**

Mircea cel Bătrân	
Ştefan cel Mare	Ţara Românească
Vlad Ţepeş	Moldova
Mihai Viteazul	Transilvania
Dimitrie Cantemir	

4. **Citiţi textele de mai jos şi răspundeţi la întrebări:**

„Partidul Naţional Liberal a reprezentat, în practică, cel mai puternic partid politic al perioadei interbelice. Era condus de aşa-numita oligarhie financiară, grupată în jurul marilor familii de bancheri şi industriaşi, în frunte cu familia Brătianu. [...] Perioada 1922 – 1926 a fost epoca unor mari succese liberale. Aflat la putere, P.N.L., condus de I.I.C. Brătianu, a reuşit să rezolve problemele dificile ale organizării noului stat întregit (după 1918, n.m) ale unificării celor patru regiuni din punct de vedere administrativ şi legislativ. [...] Partidul Naţional Ţărănesc, celălalt partid principal din perioada interbelică, s-a format în 1926 [...]. Noul partid reunea în jurul său largi segmente ale centrului spectrului politic pentru a se opune liberalilor. [...] condus de Iuliu Maniu, era reprezentantul tuturor categoriile sociale [...].” (fragment extras din manualul *Istoria românilor*, Humanitas, 19??, p. 145 – 146)

După cei cincizeci de ani de comunism, când în România exista doar partidul Comunist Român (PCR), s-a revenit la sistemul *pluripartinic*.

Astăzi, pe scena politică românească există trei partide politice importante: Partidul Democrat Liberal (PD-L), aflat la guvernare, Partidul Social Democrat (PSD) şi Partidul Naţional Liberal (PNL), aflate în opoziţie.

1. Numiţi cele mai importante partide politice ale perioadei interbelice.
2. Cine sunt personalităţile aflate în fruntea acestora?
3. Care este situaţia în România de azi? Care sunt principalele partide politice?

5. Încercuiţi răspunsul corect:

■ **A fost rege al dacilor:**

a. Împăratul Traian b. Dromichetes c. Decebal

■ **A fost primul domnitor care a unit cele trei ţări române:**

a. Mihai Viteazul b. Vlad Ţepeş c. Matei Corvin d. regele Carol I

■ **A fost domn al Moldovei vreme de 47 de ani:**

a. Matei Basarab b. Vasile Lupu c. Ştefan cel Mare d. Dimitrie Cantemir

■ **A fost primul rege al României:**

a. Mihai I b. Ferdinand I c. Carol I

■ **În timpul acestui rege s-a făcut România Mare**

a. Carol al II-lea b. Ferdinand I c. Alxandru Ioan Cuza

Lecţia 2
Personalităţi istorice reprezentative

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

personalitate	personaj	istoric	
domnitor	domn	voievod	
cneaz	exil	a ctitori	ctitor

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Istoria românilor nu înseamnă doar evenimente, bătălii de cucerire sau apărare ori revoluţii. Este, în aceeaşi măsură, o înşiruire de personalităţi importante, care s-au remarcat prin cultură aleasă dobândită în şcoli din afara Ţărilor române ori care au fost strategi redutabili şi diplomaţi remarcabili ai timpurilor lor.

Trebuie reţinut faptul că personalităţi istorice precum Neagoe Basarab, Mircea cel Bătrân, Vlad Ţepeş, Ştefan cel Mare sau Mihai Viteazul au rămas în istoria românilor ca strategi şi personalităţi politice ale timpurilor lor.

Există în aceleaşi epoci, domnitori precum Constantin Brâncoveanul, Matei Basarab, Vasile Lupu, Dimitrie Cantemir – domni care au fost personalităţi ale culturii româneşti, creatori de stiluri arhitectonice sau scriitori care au susţinut cultura românească.

1. Povestiţi despre personalităţi marcante ale istoriei şi culturii regiunii / ţării de unde proveniţi.
2. Comparaţi realizările lor cu cele ale domnilor români.

Exerciţii:

Expresii:

A lăsa în plata domnului – a lăsa pe cineva să-şi decidă singur destinul
Vezi, doamne! – chipurile, vorba vine
A nu fi uşă de biserică – a nu respecta morala religioasă
A nu fi dus la biserică – a nu respecta convenienţele sociale; a nu se sfii să spună cuiva în faţă lucruri neplăcute
Câţi iepuri la biserică – niciunul, niciuna

1. Potriveşte cuvintele cu definiţiile corespunzătoare:

A ctitori	specialist în orientalistică, în acel grup de discipline care se ocupă cu studiul istoriei, al limbilor şi al culturii spirituale şi materiale a popoarelor din Orient
Domnitor	concepţie şi mod de exprimare specifice unei arte sau unui artist, unui curent, unei epoci, unei şcoli artistice naţionale
Orientalist	conducător absolut al ţării; domn

Tratat	clădire destinată celebrării unui cult creştin
Biserică	a întemeia, a funda o biserică, o mănăstire
Stil	care aparţine lui Brâncoveanu, sau are legătură cu el
Brâncovenesc	lucrare cu caracter special, în care sunt expuse, metodic, problemele fundamentale ale unei discipline

2. Asociaţi domnitorul cu ţara în care a domnit:

Dimitrie Cantemir	
Vasile Lupu	
Ştefan cel Mare	Moldova
Constantin Brâncoveanul	Ţara Românească
Vlad Ţepeş	Transilvania
Iancu Corvin	
Matei Basarab	

3. Completaţi textul, utilizând cuvintele din chenar:

Trei Ierarhi	**carte**	**Dimitrie Cantemir**	**muzica**
ctitorie	**Vasile Lupu**	**turcească**	**orientalist**

Abdul a călătorit până la Iaşi. Oraşul e un important centrul universitar. A văzut în prima zi biserica ______________________. Aceasta este __________________ a unui domnitor. Numele lui este _______________.

Apoi s-a dus la Universitate. A fost interesat de fondul de ________. A auzit că poate vedea ____________ scrise de domnul Moldovei __________________. Acesta a scris un tratat despre ________________ _________________. Cantemir a fost primul _______________ din cultura română.

4. Stabiliţi valoarea de adevăr a următoarelor propoziţii (Adevărat / Fals):

Dimitrie Cantemir a fost domn al Moldovei. El a scris *Tratatul de muzică turcească.*

Vasile Lupu a fost în relaţii bune cu Matei Basarab.

Vasile Lupu este ctitor al bisericii „Trei Ierarhi” din Sibiu.

Constantin Brâncoveanul este promotor al stilului *brâncovenesc*.

Matei Basarab a înlocuit slavona cu limba română în cancelarii.

5. Alegeţi din seriile de mai jos pe cele care conţin nume de domnitori importanţi:

a. Petru Rareş, Ieremia Movilă, Radu de la Afumaţi, Basarab Laiotă
b. Vasile Lupu, Dimitrie Cantemir, Matei Basarab, Constantin Brâncoveanul
c. Avram Iancu, Nicolae Bălcescu, Mihail Kogălniceanu, Ion Heliade Rădulescu
d. Ana Pauker, Leonte Răutu, Petru Groza, Gh. Gheorghiu Dej
e. Ştefan cel Mare, Vlad Ţepeş, Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun

6. Citiţi textul de mai jos, iar apoi răspundeţi la întrebări:

Dimitrie Cantemir a fost fiul domnitorului Constantin Cantemir. Pentru a se asigura de fidelitatea domnitorului, Înalta Poartă l-a luat ostatic pe tânărul prinţ. Astfel, Dimitrie a fost crescut la Istanbul. Acolo a primit timp de douăzeci de ani o educaţie aleasă. A ajuns să cunoască folclorul musulman, muzica, înţelepciunea arabă, devenind primul orientalist moldovean. A scris tratate despre muzica turcească şi despre religia mahomedană. După moartea tatălui său, a ajuns domn al Moldovei. A fost aliat şi sfătuitor al ţarului Petru cel Mare.

1. Cine a fost Dimitrie Cantemir?
2. Unde a crescut şi din ce cauză a ajuns în ţara respectivă?
3. Care au fost domeniile pe care a ajuns să le stăpânească?
4. Ce feluri de cărţi a scris?
5. Care a fost legătura cu Petru cel Mare?

Lecţia 3
Caracteristici ale românilor

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

român	românesc	româneşte
caracteriza	caracterizare	autocaracterizare
caracter	caracteristică	trăsătură
stereotip	pozitiv	negativ
portret	moral	fizic
propriu	străin	

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Se poate discuta despre atribute pozitive sau negative ale unei populaţii, chiar dacă acest lucru înseamnă să vorbim în termeni foarte generali şi simplificatori. Riscul pe care îl implică orice generalizare este acela de a considera că *toţi* cei despre care se vorbeşte sunt la fel. Nu trebuie uitat, totuşi, faptul că trăim într-o lume extrem de diversă. Câştigul unei generalizări de acest fel este de a fi înarmat cu informaţii despre cel pe care nu-l cunosc. Minimală sau parţial greşită, informaţia permite un anumit comportament. Ştiu ceva despre celălalt, deci ştiu cum să mă comport cu el, pentru început.

Ce spun românii despre ei? Ce spun străinii despre români?

Românii spun că sunt: ospitalieri, de viaţă, descurcăreţi, adaptabili, muncitori, victime, palavragii, balcanici, latini, temperamentali, tradiţionali, autentici, necivilizaţi, înapoiaţi, şmecheri, corupţi, hoţi, leneşi.

Străinii spun că românii sunt: hoţi, murdari, inimoşi, muncitori, leneşi, buni vorbitori de limbi străine, neinstruiţi, dornici de progres, cerşetori, artişti.

Multe dintre imagini se contrazic. Şi mai multe se pot asocia altor neamuri. Generalizările de acest fel sunt perdante, pentru că nu permit celui care crede în ele să *cunoască* şi apoi *recunoască* realitatea. Nu uitaţi că de cele mai multe ori *se spune* despre cineva că este într-un anume fel. Deci, odată ce aţi aflat ce se spune despre români, încercaţi să aflaţi ce se ascunde în spatele cuvintelor. Descoperiţi România şi românii, apoi întocmiţi-vă propria… generalizare, dacă doriţi.

1. Care sunt trăsăturile care sunt asociate grupului / poporului dumneavoastră? Cum v-aţi caracteriza?

2. Care sunt imaginile adevărate / greşite care există / pe care le aveţi despre dumneavoastră şi poporul căruia îi aparţineţi?

Exerciţii:

Expresii:

a fi greu de cap – slab din punct de vedere intelectual
Lemn –Tănase – nătâng, neghiob
a-(i) merge mintea (brici) – a fi extrem de isteţ, descurcăreţ
a fi vioara-ntâi – a fi în prim-plan
a fi pierde-vară / *târâie-brâu* / *suflă-n-vânt* – a fi un om pe care nu te poţi baza
a fi putred de bogat – a fi foarte înstărit, avut

1. **Potriveşte cuvintele cu definiţiile corespunzătoare:**

Caracteristică	căruia îi lipseşte dorinţa de a munci, de a fi activ, căruia îi e lene
Stereotip	care exprimă o negare, sau lipsit de însuşiri bune
Muncitor	care conţine o afirmaţie, o aprobare sau acceptare
Leneş	care denotă lipsă de personalitate, de originalitate, acelaşi, neschimbat
Pozitiv	care munceşte, care ia parte nemijlocit la procesul de muncă
Negativ	trăsătură predominantă a unei fiinţe, lucru, fenomen

2. **Completaţi textul următor, utilizând cuvinte din textul *Explorare culturală:***

Amal este un bun prieten al lui Abdul. Când Abdul s-a hotărât să vină în România, Amal l-a sfătuit nu doar în privinţa facultăţii pe care să o aleagă. El i-a spus şi ce îl aşteaptă în România. Abdul era interesat de felul de a fi al românilor.

Românii sunt firi ____________, i-a spus Amal. O să vezi că uneori sunt ______________, dar alteori dimpotrivă, ______________.

Nu toate oraşele sunt _________________. Uneori, ai de-a face cu oameni care nu sunt _____________ cu străinii.

3. **Asociaţi trăsăturile caracterologice cu cei cărora credeţi că li se potrivesc. Discutaţi apoi cu ceilalţi colegi despre asemănările şi diferenţele de opinie.**

Inteligenţi	Românii
Superficiali	Italienii
Vorbăreţi	Americanii
Rafinaţi	Ruşii
Băutori	Brazilienii
Săraci	Germanii
Ordonaţi	Francezii
Civilizaţi	Spaniolii

4. **Discutaţi în perechi următoarele afirmaţii, oferind exemple *pro* şi *contra*:**

Românii sunt oameni primitori, care au o legătură puternică cu străinii.

Uneori, românii îşi rezolvă problemele cu ajutorul cunoştinţelor.

Familia este foarte importantă pentru un român.

Românii sunt oameni leneşi cărora le place să îşi asume lucrurile bune făcute de alţii.

Unitatea 3
Locuința

„Slobozi-ne gazdă-n casă, că afară plouă de varsă."

(Folclor)

Lecţia 1
O locuinţă în România

A. REALITĂȚI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reține !

Casă	cartier, zonă, suburbie, mahala, cameră de zi /sufragerie, dormitor, baie, bucătărie, hol / coridor, cheie
Vilă	etaj, scări, camere
Apartament	sufragerie, dormitor, baie, bucătărie, balcon
Bloc	etaje, scară, scări, casa scărilor, interfon, administrator de bloc
Mobilă	masă, scaun, bibliotecă, birou, pat, canapea / sofa, masă pentru televizor, dulap
Aparatura electrocasnică	maşină de spălat, aragaz, televizor, video, cuptor cu microunde, frigider, fier de călcat, cafetieră, aspirator, uscător de păr
Grădina	curte, terasă, livadă, bancă, mobilier de grădină, foişor

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Casa este un loc esenţial pentru români, extrem de valorizat, fiind uneori şi o modalitate de a-şi demonstra puterea economică.

Casele tradiţionale ale românilor nu sunt prea mari. Ele aveau la începutul secolului trecut una sau două încăperi cum ar fi *tinda* şi *camera* de locuit, sau *odaia*. Casele de la sat au *curte* (ogradă) şi *grădină* sau livadă.

Astăzi, casele sunt mult mai spaţioase, cu două sau trei camere, fiind mobilate şi având mai multe dintre facilităţile vieţii moderne. Casele mari se numesc *vile*.

Odată cu regimul comunist, în România au început să se construiască *blocuri*. Majoritatea au câte patru etaje şi se găsesc în zona de margine a *oraşelor*. Un apartament de bloc este format din: hol, bucătărie, camera de zi sau living, dormitor şi baie. Sunt apartamente care au şi *balcon*.

1. Cum arată o casă sau un apartament în regiunea / ţara de unde veniţi? Povestiţi-ne. Comparaţi cu ceea ce aţi aflat despre locuinţele românilor.

2. Cât de importantă este locuinţa pentru oamenii din regiunea dumneavoastră de provenienţă? Ce simbolizează ea?

Exerciţii:

Expresii care conţin cuvintele: *casă* / *acasă*

Casă de piatră! – urare pentru cei care s-au căsătorit
a-i fi cuiva casa casă şi masa masă – a avea o viaţă tihnită, liniştită
a face casă bună cu cineva – a trăi în linişte
casă de economii – instituţie publică, de creditare, care se ocupă cu strângerea disponibilităţilor băneşti ale populaţiei
casă de cultură – instituţie culturală în care au loc diferite manifestări educative
specialitatea casei – produs (culinar) specific al unui restaurant, al unei gospodine
cei de-acasă – conaţionalii, rudele apropiate
aşa mai vii de-acasă – acum te înţeleg
a nu-i fi cuiva boii acasă – a fi prost dispus, supărat
a nu avea cei şapte ani de-acasă – a fi prost crescut
a-l / o căuta moartea acasă – a fi decrepit(ă)
a întoarce casa pe dos – a căuta prin toată casa

1. Potriviţi cuvintele din cele două coloane:

Exemplu: Apartament – *Sufragerie*

Bloc	*Curte*
Cabană	*Pajişte*
Hotel	*Balcon*
Casă	*Recepţie*

2. Completaţi următorul text, utilizând cuvintele potrivite din chenar:

scaune	balcon	mobilă	bucătărie	canapea
vecini	cartierul	aragaz	masă	dulap

Maria a absolvit facultatea şi s-a angajat. Nu mai vrea să locuiască în aceeaşi casă cu părinţii, aşa că tocmai s-a mutat la bloc.

Noii ei ______________ i se par foarte simpatici, iar __________ este foarte liniştit.

Apartamentul ei are două camere, o baie, o ___________ şi un ___________. Trebuie să achiziţioneze __________ nouă, mai ales o ________________ unde să doarmă. Apoi, mai rămâne să cumpere un ____________ în dormitor, o ____________ de televizor în sufragerie şi câteva _____________. Apoi, prietenii vor putea veni în vizită.

Aseară a vrut să-şi facă ceva de mâncare, dar şi-a dat seama că încă nu are _____________, deci nu poate găti. I-a sunat pe Abdul, Aysa şi Petre şi au ieşit cu toţii în oraş. Au mâncat rapid câteva shaorma la fast-food.

3. Spuneţi dacă afirmaţiile sunt adevărate sau false (A/F):

Maria nu a absolvit facultatea.
Noul apartament are două camere, o baie şi o bucătărie.
Maria va ieşi în oraş cu Ahmed şi Aysa.
Noul cartier este foarte liniştit.

4. Potriviţi proverbele:

Nicăieri nu-i ca	cumpără-ţi un vecin.
Casă,	acasă.
Nu-ţi cumpăra casă,	dulce casă.

5. Care dintre următoarele acţiuni pot fi efectuate de către un bărbat şi care de către o femeie:

Cumpără mobilă	Face curăţenie în apartament
Mută mobila	Duce gunoiul
Cumpără o casă	Dă cu aspiratorul

6. **Gândiţi-vă la produsele de mobilier pe care le-aţi cumpărat recent sau aţi dori să le cumpăraţi. Ce anume aţi vrea să cumpăraţi şi nu aţi găsit încă în magazine? Care sunt lucrurile de care aţi avea nevoie?**

7. **Joc de rol**

Imaginaţi o situaţie în care mergeţi la magazin şi cumpăraţi mobilă pentru noul apartament. Utilizaţi cuvintele studiate în această lecţie; de asemenea, utilizaţi formulele de politeţe de mai jos:

> *(Expresii pentru a solicita ajutorul)*
> Nu vă supăraţi, aţi putea să mă ajutaţi.....?
> Vă rog frumos să mă ajutaţi...!
> Fiţi amabil(ă).......
>
> *(Expresii pentru a refuza politicos)*
> Mulţumesc (frumos), dar .....
> Vă mulţumesc, dar cred că nu se potriveşte...
> Îmi pare rău, cred că...

Lecţia 2

Închiriaţi sau cumpăraţi o locuinţă proprie?

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

Închiriere	anunţ de închiriere, chiriaş, proprietar, contract de închiriere, chirie, utilităţi
Găzduire	gazdă, anunţ de găzduire, proprietar / gazdă, apartament / casă decomandat(ă), coleg de apartament / cameră

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Tipul de locuire este influenţat fie de factori socio-economici, fie de spaţiul limitat. În marile oraşe, datorită aglomerării şi spaţiului redus, oamenii locuiesc mai degrabă în apartamente, la bloc, în vreme ce în oraşele mai mici sau în mediul rural, majoritatea locuiesc în case.

Cei mai mulţi sunt proprietarii apartamentelor sau caselor în care locuiesc. Acestea au fost fie moştenite, de la părinţi sau alte rude, fie au fost cumpărate.

În foarte multe cazuri, tinerii din România nu îşi permit financiar să îşi cumpere un apartament şi de aceea optează pentru variante precum a sta în gazdă sau a sta în chirie. În marile centre universitare, cum ar fi Bucureşti, Cluj, Iaşi ori Timişoara chiriile sunt mai mari decât în oraşele mici, iar chiriaşii sau cei care stau în gazdă sunt studenţii care vin din oraşe mici. Cei care aleg să stea în gazdă locuiesc în acelaşi imobil cu proprietarul casei. Cei care stau cu chirie locuiesc singuri în apartamentul sau casa închiriate.

1. Cum găsiţi un apartament / o casă în regiunea din care proveniţi? Care sunt primii paşi pe care îi faceţi pentru a obţine un spaţiu în care să locuiţi? (Se discută avantaje / dezavantaje ale locuirii în aceste forme).

2. Discutaţi avantajele / dezavantajele locuirii cu chirie / în gazdă.

3. Ce trebuie să luaţi în considerare când doriţi să vă găsiţi un apartament / o casă? (Spre exemplu: costurile, zona în care se găseşte, numărul de persoane cu care se poate sta în acelaşi spaţiu.)

Exerciţii:

1. **Cursanţii sunt împărţiţi în grupe care vor citi şi comenta următoarele anunţuri:**

MICA PUBLICITATE

Vând teren Sânmihaiu Român, preţ negociabil. Tel. 0766436002.

ÎNCHIRIERI

Persoană fizică, închiriez apartament la parter, pentru birouri sau cabinete, suprafaţă 80 mp, zona Piaţa Bălcescu. Informaţii zilnic între orele 10-12, la telefon 0728857135. Fără intermediari.

Persoană fizică, închiriez sau vând vilă în zona Borzeşti, 360 mp + 600 mp teren, cu saună. Informaţii zilnic, orele 10-12, la telefon 0728857135. Fără intermediari.

Persoană fizică, închiriez apartament ultracentral, etajul II, amenajat pentru birou de lux. Informaţii se pot obţine zilnic, între orele 10-13, la telefon 0728857135. Fără intermediari.

Închiriez 2 camere, bucătărie, mobilate, condiţii ca la bloc, 120 euro, aer curat, şi linişte. Tel. 0766965864.

Dau în chirie apartament 3 camere, mobilat/semimobilat, etaj 2, curat, 85 mp, Simion Bărnuţiu. Tel. 0765810681.

Ofer la casă, o cameră, cu intrare separată, acces la bucătărie, la baie, pentru 1 persoană nefumătoare, şi cu serviciu, este încălzire centrală şi toate facilităţile. Tel. 0256/224526.

Proprietar, închiriez apartament 1 cameră, zona Modern, mobilat, curat, baie cu vană, balcon foarte mare, aragaz, tot nou, 250 euro. Tel. 0770222826.

Închiriez casă, 5 camere, baie, bucătărie, garaj, curte, grădină, toate utilităţile, singuri în curte, 450 euro. Tel. 0771784135.

OFERTE

SC Industrialexport S.A. închiriază spaţii de depozitare la adresa Str. Victor Brauner 82-84, sector 3, în spaţii închise de 500 mp şi spaţii deschise de 800 mp. Pentru detalii- dl. Director Ion Cojocaru- tel/fax 021.345.37.34.

Închiriez apartament două camere, zona Floreasca, lângă parc, bloc nou, cu portar, pe termen lung, 350 E/lună. 021.367.32.14, 0747.786.069.

Anunţ pentru chirie **Pentru gazdă**

2. **Cursanţii sunt organizaţi în grupuri de 2–3 persoane. Fiecare grup trebuie să imagineze un dialog prin care să afle informaţii despre apartamentul sau casa pe care doresc să le închirieze. Apoi, trebuie să stabilească o întâlnire pentru a afla mai multe detalii.**

(Expresii utilizate la telefon când se solicită informaţii)
Am sunat în legătură cu anunţul. Aţi putea, vă rog, să-mi spuneţi...?
În legătură cu anunţul de închiriere / vânzare .... aţi putea, vă rog, ...
Aţi putea să-mi oferiţi câteva detalii ....
Cum rămâne în legătură cu chiria? Care este preţul ...?

(Expresii legate de verificarea informaţiei)
Mă scuzaţi, dar am înţeles că / Aţi spus că....
Îmi cer scuze, puteţi repeta...
Aş putea reveni...?

(Expresii utilizate la încheierea conversaţiei)
Bine, rămâne pe...
Mulţumesc foarte mult pentru informaţii. Mi-au fost de mare ajutor.
Cred că asta ar fi tot.

3. **Completaţi următorul text, utilizând cuvintele din chenar:**

anunţ	mica publicitate	chiria
cheltuielile	apartament	închirieze

Din toamnă, Amal este student al Universităţii de Vest din Timişoara. Trebuie să îşi caute ____________________ în acest oraş. Pentru că nu îşi poate cumpăra unul, el va căuta să ______________. Deocamdată citeşte____________ de la ________________, din ziarul local. Pentru început, caută străzi din apropierea universităţii. Apoi, caută preţuri cât mai accesibile ale chiriei. Se gândeşte să vorbească şi cu prietenii lui din Orşova, să împartă ___________.

A găsit câteva anunţuri care îl interesează. Trebuie să vadă dacă preţul include sau nu şi __________ legate de încălzire, electricitate şi gaz.

4. **Corectaţi următoarele propoziţii, dacă este cazul:**

În România, oamenii nu locuiesc decât în case pe care le deţin.

În unele situaţii, plăteşti chiria, dar plăteşti şi cheltuielile din apartamentul pe care l-ai închiriat.

Dacă vrei să îţi cumperi o casă, te vei adresa unei firme de imobiliare.

Anunţurile de vânzări / cumpărări se caută în ziarele locale, la *Mica publicitate*.

5. **Joc de rol: Cursanţii trebuie să imagineze o întâlnire cu o persoană dispusă să închirieze / primească în gazdă / vândă un apartament.**

6. **Ce cuvinte asociaţi cu vânzarea de apartamente:**

preţ	vecini	centrul oraşului	şcoală
camere	cartier	mijloc de transport	maşină

7. **Împărţiţi în grupe de câte două persoane, cursanţii trebuie să îşi imagineze un dialog între cu o persoană care nu vrea să închirieze apartamentul unui străin şi un resortisant.**

Se pot utiliza următoarele fraze:

Proprietar:
Îmi pare rău, dar apartamentul este deja închiriat.
Regret, dar nu închiriez decât românilor.
Grupul vostru este prea mare, aşa că nu închiriez.
Anunţul nu mai e valabil. Aţi înţeles greşit.

Chiriaş:
Am venit în legătură cu anunţul. Am vorbit cu dumneavoastră la telefon ieri.
Cum nu mai este valabil? La telefon mi-aţi spus că apartamentul e neocupat.
Voi plăti chiria la timp.
Nu suntem un grup. Sunt doar eu.

8. **Cursanţii trebuie să compună un anunţ prin care îşi afirmă intenţiile de a cumpăra sau închiria un apartament.**

Unitatea 4
Mijloace de transport

„Trenule, maşină mică, unde-l duci pe Ionică?"
(Folclor urban)

Lecţia 1
Transport naţional

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

Maşină şofer, benzinărie, benzină, motorină, gaz, centura de siguranţă, bancheta din spate, portieră, capotă, motor, roată, roată de rezervă, volan, sistem de alarmă, cheia de contact, parcare, semafor, intersecţie, sens giratoriu, poliţist, carnet de conducere

Tren conductor, călător, bilet de tren / bilet de călătorie, controlor de bilete, însoţitor de tren, „naş", CFR (Căile Ferate Române), gară, peron, vagon, compartiment, loc, tichet de loc, tren personal (P), trec accelerat (AC), tren rapid (R), tren intercity (IC)

Autocar autogară, şofer, călător, benzină, bilet de călătorie, loc, traseu

Avion companie de zbor, TAROM (Transporturi Aeriene Române), comandant de zbor, pilot, stewardesă / însoţitoare de zbor, bilet de avion, aeroport, bagaj de mână, pistă de decolare, bord, îmbarcare, business class, economy class

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Reţelele de transport arată, de cele mai multe ori, gradul de civilizaţie al unei ţări. România are o reţea de transport local şi naţional care, de foarte multe ori, devine subiect de discuţie pentru politicieni. Numărul vehiculelor este în creştere în acest moment, dar calitatea drumurilor şi a şoselelor nu poate ţine pasul cu această creştere. Totuşi, trebuie menţionat că se încearcă ajungerea la standarde europene.

În marile oraşe, dacă doreşti să ajungi dintr-un loc în altul, poţi dispune de următoarele mijloace de transport în comun: tramvai, troleibuz, metrou (doar în Bucureşti) ori dacă vrei, poţi opta pentru mersul cu maşina proprie sau cu bicicleta. Numărul bicicliştilor este în creştere, mai ales în rândul tinerilor.

Pentru transportul între oraşe, cei mai mulţi oameni optează pentru autocar sau tren. Dacă distanţa dintre oraşe este mare, cum ar fi în cazul oraşelor Timişoara – Bucureşti sau Timişoara – Iaşi, se poate călători cu avionul.

1. Oferiţi exemple legate de modalităţile de transport din ţara de unde veniţi. Care sunt ele şi cum diferă sau se aseamănă cu cele pe care le-aţi văzut în România?

2. Imaginaţi-vă o situaţie de călătorie în ţara de origine. Cum procedaţi? Cum cumpăraţi / rezervaţi biletul, ce faceţi mai apoi?

Exerciţii:

Expresii legate de verbul *a merge*

a merge ca pe roate – a merge / funcţiona bine
a merge ca uns – a merge / funcţiona excelent
a-i merge fulgii – zdravăn, violent
a merge de veste – a se răspândi zvonurile
a merge vorba – a se auzi despre.../ a se spune despre...

1. **În opinia dumneavoastră, care dintre aceste situaţii este valabilă pentru femei şi care pentru bărbaţi?**

   Femeile / Bărbaţii
   a. sunt şoferi mai atenţi
   b. se enervează mai uşor în trafic
   c. îşi fac rezervările de bilete din timp
   d. călătoresc mai mult cu trenul
   e. preferă să meargă pe jos
   f. nu îşi cumpără bilet când călătoresc cu trenul
   g. se îngrijorează mai mult când sunt la volan
   h. conduc trenuri, autocare sau avioane

2. **Potriviţi cuvintele cu definiţiile corespunzătoare:**

Bilet	ansamblu de construcţii situat pe o linie ferată, loc din care pleacă şi unde se opresc trenurile
A călători	convoi de vagoane, utilizate pentru deplasare
Tren	persoană care stă alături, în apropierea cuiva
Compartiment	a ajunge undeva după timpul la care era aşteptat
Vecin	platformă într-o staţie de cale ferată
Vagon	a face un drum
A întârzia	a se duce dintr-un loc
Gară	vehicul de mari dimensiuni care circulă pe şine
Peron	despărţitură într-un vagon, o încăpere mică
A pleca	bucată mică de hârtie care îţi dă dreptul de a ocupa un loc în tren

3. Completaţi textul următor, utilizând cuvintele din chenar:

bilet călători tren compartiment
vecinilor vagon întârziere
gară peron pleacă 600

Abdul stă acum în Bucureşti. Cei mai buni prieteni ai săi locuiesc, însă, în Timişoara. Pentru că nu i-a văzut de mult timp şi tocmai s-au mutat în casă nouă, va călători până la Timişoara. Are de ales între a merge cu trenul sau cu avionul. Biletul de avion costă _____ de lei dus-întors, aşa că va ___________cu trenul. Trebuie să îşi cumpere bilet din ___________, pentru că nu are timp să meargă la Agenţia de voiaj.

Dimineaţă, la ora 6.00 are ___________ spre Timişoara. Trebuie să fie la gară din timp, pentru că ar putea să stea la coadă. Îşi cumpără _______________. Pe tichet scrie la ce oră ___________ trenul din Bucureşti şi la ce oră ajunge în Timişoara. Trebuie să fie atent şi în ce ____________ al trenului se va urca. ____________ îl va găsi în funcţie de locul care este trecut pe bilet. El are locul 91. Se uită şi pe tabela electronică, pentru a verifica __________ pe care se trage trenul.

În cele din urmă, urcă în tren, găseşte compartimentul şi spune „Bună dimineaţa!” ____________ vorbesc încontinuu până la Timişoara. Povestesc foarte multe lucruri despre subiectele din ziare ori despre sport.

Trenul are _____________15 minute, însă ajunge cu bine.

4. **Spuneţi care dintre afirmaţiile de mai jos este adevărată sau falsă (A/F):**

a. Abdul locuieşte în Timişoara.
b. Trenul pleacă din Bucureşti la ora 6.00.
c. Abdul poate să ajungă la gară mai târziu. Va avea timp să îşi cumpere bilet.
d. Pe tichetul de călătorie nu scrie la ce oră va ajunge trenul în Timişoara, în ce vagon trebuie să se urce Adbul şi pe ce loc să se aşeze.
e. Adbul are locul 91.
f. Vecinii de compartiment vorbesc tot drumul până la Timişoara.
g. Domnii povestesc despre meciurile de fotbal.
h. Trenul ajunge în gara din Timişoara la timp.

5. **Discutaţi următoarele situaţii:**

a. Abdul nu ajunge la timp la gară şi nu îşi cumpără bilet. Ce trebuie să facă?

b. Abdul ajunge la timp şi îşi cumpără bilet. Doamna de la ghişeu înţelege greşit şi îi vinde un bilet cu locul 91 care deja este ocupat de altcineva. Ce trebuie să facă Abdul când descoperă greşeala?

    1. Discută cu persoana care a ocupat deja locul 91 pe un ton supărat.
    2. Îşi cere scuze, dar spune că el are dreptate şi solicită să i se permită să stea pe acel loc.
    3. Încearcă să convingă persoana de pe locul 91 să îşi caute un alt loc.
    4. Abdul vorbeşte cu taxatorul şi îl roagă să îl ajute.
    5. Îşi caută un loc liber în alte compartimente.
    6. Alt răspuns: ___________________________________

c. Vecinii de compartiment îşi povestesc viaţa personală. Va vorbi Abdul cu ei? Îşi va povesti şi el viaţa?

6. **Alegeţi dintre cuvintele de mai jos pe cele care au legătură cu mijloacele de transport sau călătoriile.**

maşină	mâncare	benzinărie	cale ferată
gară	bilet	rezervare	carte
laptop	muzică	autogară	bagaj

7. Răspundeţi la următoarele întrebări:

a. Care este mijlocul de transport preferat şi de ce?

b. Oferiţi locul dumneavoastră altcuiva, în mijloacele de transport în comun? De ce da? De ce nu?

Lecţia 2

Mijloace de transport locale

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

Tramvai staţie de tramvai, vatman, călător, bilet de tramvai / bilet de călătorie cu tramvaiul, card de călătorie, compostare, controlor de bilete, deraiere, linie de tramvai, RATT (Regia Autonomă de Transport Timişoara), RATB (Regia Autonomă de Transport Bucureşti)

Bicicletă biciclist, pistă pentru biciclete, ghidon, şa, pedale, roţi, lanţ, frână, rastel

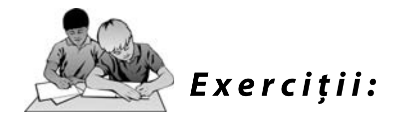
B. EXPLORARE CULTURALĂ

Perioada comunistă a fost dificilă în ce priveşte mijloacele de transport. Oamenii circulau rar cu maşinile: de exemplu, într-o duminică circulau doar automobilele care aveau număr de înmatriculare par, în cealaltă automobilele cu număr de înmatriculare impar. După anii 1990, lucrurile s-au schimbat.

Astăzi, mijloacele de transport sunt numeroase. În marile oraşe se circulă cu tramvaiul. În capitala Bucureşti locuitorii folosesc tramvaiul şi metroul. Timişoara, un mare oraş din vestul României, are o reţea importantă de tramvaie. Oraşul se mândreşte cu primul tramvai electric din ţară. Străzile sunt străbătute de linii de tramvai. Astfel, se poate ajunge foarte uşor dintr-o parte în alta a oraşului. Se circulă pe bază de *bilete* sau *legitimaţii* de transport. Uneori, călătorii sunt controlaţi. Cei care nu au bilet primesc *amendă*.

1. Povestiţi care este mijlocul preferat de transport în localitatea unde v-aţi născut. Cum circulă oamenii din locul respectiv?

2. Există diferenţe sau asemănări între mijloacele de transport din localitatea de unde veniţi şi oraşele din România? Care sunt acestea?

Exerciții:

Expresii şi locuţiuni cu verbul *a (se) duce:*

a duce pe cineva cu vorba – a promite ceva neadevărat, a spune lucruri false
a duce cu zăhărelul / *cu cobza* / *cu preşul* – a minţi, a amăgi
a se duce cu gândul – a se gândi
a duce grija / *dorul cuiva* – a fi îngrijorat, a-i fi dor de cineva
a duce mintea (pe cineva) – a fi deştept

1. Cât de important este transportul în comun pentru dumneavoastră? Discutaţi cu ceilalţi colegi.

2. Completaţi textul, utilizând cuvintele din chenar:

bilet	staţia	gara	controlor	tramvaiul
călători	card	casă de bilete	2 călătorii	amendă

Abdul a ajuns în Timişoara. Coboară în _________ de Nord. Mihai i-a spus la telefon să ia de acolo ______________ 8. Acesta îl va duce până aproape de casa lui Mihai şi a Ioanei. Abdul caută o __________________. O găseşte. Cere un ________. „*Pentru câte călătorii?*” întreabă vânzătoarea. „Pentru ______________”, răspunde Abdul. „Nu doriţi un __________ de călătorie?” „Nu, mulţumesc, nu am nevoie” răspunde Abdul.

Se întoarce în ___________ de tramvai şi aşteaptă. Timpul trece. Tramvaiul 8 nu apare încă. Îl sună pe Mihai să îi spună că va întârzia. În sfârşit, vine tramvaiul. E plin de _____________. Peste două staţii apare un ____________. Câţiva călători nu au bilet. Trebuie să plătească o ____________. Data viitoare vor fi mai atenţi. Abdul coboară după alte trei staţii. Aproape a ajuns.

3. Lucraţi în perechi. Vă aflaţi la o casă de bilete a Regiei de Transport din localitate (ex. Bucureşti, Timişoara, Braşov etc.). Cereţi un bilet de transport pentru călătoria pe care o veţi face. Apoi solicitaţi informaţii suplimentare.

Utilizaţi expresiile următoare:

Participant A
Bună ziua. Ce anume doriţi? Mai tare, vă rog. Nu aud ce spuneţi.
Cu câte călătorii?
Costă trei lei.
Poftiţi restul.
Pentru informaţii, vă rog să vă duceţi la ghişeul de lângă. / Pentru informaţii apelaţi la ghişeul pe care scrie Informaţii RATT.

Participant B
Bună ziua. Un bilet, vă rog.
Păi... cu 2 călătorii. Mulţumesc. Cât costă?
Uitaţi aici (dă o bancnotă de 5 lei).
Îmi puteţi spune, vă rog, cum ajung pe strada Porumbescu, în zona Bălcescu?
Bine, vă mulţumesc pentru amabilitate.

4. Citiţi textul şi apoi răspundeţi la întrebări:

Abdul a sosit în Timişoara. Trebuie să ajungă pe strada unde locuiesc Mihai şi Ioana. Va lua un taxi din faţa gării din Timişoara.

Apelează la cele care au afişat firma şi tariful. Îl întreabă pe taximetrist dacă este liber. Şoferul îi deschide portbagajul. Acolo va pune valiza şi cadourile pentru prieteni. Abdul urcă pe bancheta din spate şi îi spune taximetristului unde să îl ducă. Traficul din Timişoara este aglomerat la ora prânzului. Maşinile stau mult timp la semafor. În cele din urmă, taximetrul ajunge în piaţa Bălcescu. Abdul plăteşte şi îi lasă un mic bacşiş şoferului. Se despart după ce îşi urează să aibă o zi bună.

a. În ce oraş ajuns Abdul?
b. Cum se numesc prietenii lui?
c. Cu ce ajunge Abdul la casa prietenilor lui?
d. Pe ce loc în maşină se aşază Abdul?
e. Cum este traficul din Timişoara la ora prânzului?
f. Unde locuiesc prietenii lui Abdul?
g. Ce îi lasă Abdul şoferului de taxi?

5. Spuneţi care dintre următoarele propoziţii este adevărată şi care este falsă (A/F):

a. Abdul a ajuns la Sibiu.
b. Taximetrul se ia din faţa gării din Timişoara.
c. Abdul a adus cadouri pentru prietenii lui.
d. În Timişoara nu circulă multe maşini.
e. Mihai şi Ioana louiesc în piaţa Bălcescu.
f. Abdul nu îi lasă bacşiş şoferului.
g. Şoferul îi urează să aibă o zi bună.

6. **Lucraţi în perechi. Imaginaţi o situaţie în care trebuie să circulaţi cu taxiul. Pentru acest lucru trebuie să sunaţi după o maşină.**

Puteţi utiliza modelul de mai jos:

Solicitant: Alo? Bună ziua! O maşină, vă rog, de pe strada __________ pe strada _________. Da, aştept. Vă mulţumesc. La revedere! **Firma de taxi:** Bună ziua. Taxi ________. Aşteptaţi, vă rog. Trei minute. Indicativul taxiului este 123. La revedere!

Unitatea 5
Munca

„Sapă, frate, sapă, sapă, până dai de stele-n apă!”

(Lucian Blaga)

Lecţia 1
Angajarea – interviul de angajare, CV-ul de angajare

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

Angajator	CV, recomandare, muncă
Aplicant	scrisoare de intenţie, resurse umane, serviciu
Angajat	act, relaţii publice, job
Angajare	carte de muncă, loc de muncă

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Statul român garantează accesul tuturor cetăţenilor săi pe piaţa muncii. Femeilor li se garantează prin Constituţie salariu egal cu al bărbaţilor pentru o muncă egală. Vârsta minimă pentru angajarea în câmpul muncii este 18 ani. Vârsta pensionării este de 65 de ani pentru bărbaţi şi 60 de ani pentru femei.

În România de azi a apărut o reală concurenţă între domeniile public şi privat. Tinerii caută să se angajeze în special în domeniul privat care oferă salarii mai mari. În domeniul public, însă, există o siguranţă mai mare a locului de muncă.

Tinerii îşi găsesc mai repede un serviciu decât cei de vârstă mijlocie sau aflaţi la o vârstă apropiată de pensie.

În ultimii ani, procesul de angajare a devenit important. Persoanele care îşi caută un serviciu îşi fac un *CV*. Aici sunt trecute datele personale, experienţa de lucru anterioară, capacităţile persoanei care doreşte să se angajeze. *CV*-ul poate fi trimis firmelor prin internet sau înmânat personal celui care face angajarea. După ce angajatorul primeşte CV-urile celor care vor să se angajeze, se organizează un interviu. În urma acestui interviu, angajatorul decide care este persoana cea mai potrivită pentru locul de muncă.

Astăzi, în România există firme cărora le poţi trimite CV-ul iar ele îţi caută cel mai potrivit loc unde poţi munci. Cel care este angajat poate rămâne în postul respectiv pe o perioadă determinată de timp, sau pe o perioadă nedeterminată. Angajatului i se face o carte de muncă.

1. Cum vă găsiţi un loc de muncă în regiunea / ţara din care proveniţi? Discutaţi.

2. Cine îşi găseşte mai uşor un loc de muncă: tinerii sau cei mai în vârstă, femeile sau bărbaţii? De ce?

3. Care credeţi că sunt calităţile care contează la angajare în regiunea / ţara din care proveniţi?

Exerciţii:

Expresii

a-şi face treaba – a îndeplini ce avea de făcut
a se afla în treabă – a face un lucru care nu e neapărat necesar
a munci în zadar – a lucra degeaba, fără rezultat
a se munci cu gândul – a reflecta, a se gândi, a medita
munca / meseria e brăţară de aur
a-şi face de lucru – a pierde vremea în zadar
a pune pe cineva la lucru – a obliga să muncească
lucru de nimic – ceva fără importanţă
Mare lucru! – ceva cu importanţă

1. Potriveşte cuvintele de mai jos cu înţelesul lor:

Muncă	convorbire între un angajator şi un potenţial angajat, în vederea angajării
Serviciu	sumă de bani pe care cineva o primeşte lunar în urma depunerii unei munci
CV	cel care angajează

Interviu	activitate conştientă, specifică omului, îndreptată spre un anume scop
Angajare	act prin care se reglementează angajarea unei persoane
Angajator	încadrare, numire, primire
Carte de muncă	formă de muncă prestată în folosul sau interesul cuiva
Salariu	curriculum vitae, cursul pregătirii profesionale

2. Citiţi următorul text şi apoi răspundeţi la întrebări:

Abdul a reuşit să înveţe limba română. Acum ştie şi câteva lucruri despre cultura românească. A decis să rămână în România şi îşi caută un loc de muncă. Majoritatea prietenilor lui sunt absolvenţi de Medicină. Ei şi-au găsit serviciu la spitalele din Timişoara. Abdul e student în anul IV, dar ar vrea să lucreze pentru că trebuie să îşi plătească chiria. A căutat pe internet şi în ziare anunţuri de angajare. Apoi a căutat câteva sfaturi legate de felul în care ar trebui să se prezinte la un interviu. De asemenea, şi-a făcut un CV respectând aceleaşi sfaturi.

a. La ce facultate este student Abdul?
b. De ce doreşte Abdul să se angajeze?
c. Cum a căutat un loc de muncă?
d. Cum anume s-a pregătit pentru interviu?

3. Citiţi următorul text şi comentaţi sfaturile date:

Sfaturi utile pentru un interviu

Înaintea interviului:
Află informaţii despre companie.
Scrie o listă cu posibile întrebări din partea angajatorului.
Îmbracă-te profesional. Optează pentru culori neutre şi haine formale.
Încearcă să ajungi la locul interviului puţin mai devreme. NU ÎNTÂRZIA! Dacă apare ceva între timp, sună şi anunţă că vei întârzia.

În timpul interviului:
Salută şi dacă e cazul oferă o strângere fermă de mână.
Zâmbeşte.
Foloseşte o postură a corpului corecta şi priveşte direct în ochii intervievatorului atunci când i te adresezi. Stai pe scaun cu spatele drept, niciodată aplecat.
Nu tutui persoana care îţi ia interviul.
Vorbeşte clar şi rar. Nu te bâlbâi.
Ascultă cu atenţie şi apoi vorbeşte. Asigură-te că ai înţeles întrebarea. Dacă ceva nu e clar, roagă intervievatorul să îţi explice.
Nu vorbi negativ despre fostul angajator, chiar dacă ai plecat în condiţii neplăcute de la vechiul loc de muncă.

Nu inventa lucruri / locuri de muncă în care nu ai fost angajat sau experienţe prin care nu ai trecut.
Încearcă să îţi prezinţi calităţile.
Caută un punct comun cu angajatorul.
Unii angajatori preferă să facă interviuri la restaurant, în timpul prânzului. Ai grijă să comanzi ceva uşor. Fii atent/ă, în tot acest timp eşti testat/ă.
Nu comanda ceva ce se mănâncă cu mâna!
Nu comanda o băutură alcoolică, decât dacă angajatorul face primul acest lucru. Comandă mai degrabă apă sau cafea.

La finalul interviului:
La final, cere cartea de vizită a celor care te-au intervievat.
Mulţumeşte intervievatorului/ intervievatorilor.

4. **Utilizaţi internetul pentru a completa un CV cu datele personale.**

5. **Scrieţi valoarea de adevăr a următoarelor fraze (A sau F):**

a. În timpul interviului este bine să nu te uiţi la cel care îţi vorbeşte.
b. Este recomandat să întârzii cinci minute la interviul de angajare.
c. Pentru primul interviu cu un angajator, încearcă să te îmbraci la costum.
d. Trebuie să fii cât mai natural, să povesteşti toate experienţele de viaţă.
e. Dacă eşti invitat la restaurant pentru interviu, este recomandat să nu comanzi băuturi alcoolice.
f. Trebuie să comanzi un fel de mâncare ce se mănâncă cu mâna, pentru a fi cât mai natural.

6. **Lucraţi în perechi. Imaginaţi un dialog în care unul este intervievatorul iar celălalt solicitantul unei slujbe. Utilizaţi următoarele fraze:**

Bună ziua, am venit pentru interviul de angajare. Numele meu este________________________.

Îmi puneţi spune, vă rog, pe ce post aţi fost angajat/ă înainte?

Care credeţi că sunt calităţile ce vă recomandă?

Cred că sunt o persoană responsabilă, care lucrează bine în echipă. / Sunt o persoană care lucrează mai bine singur/ă. / Sunt adaptabil/ă oricărei situaţii.

Din CV-ul dumneavoastră reiese că________________________. Cum anume aţi dobândit acea experienţă?

Am lucrat pentru început în domeniul____________________.

Mă specializez şi în_________________. Consider că aş fi persoana potrivită pentru________________________.

7. Alegeţi răspunsul potrivit fiecărei situaţii:

a. *Dacă Abdul întârzie la interviul de angajare:*
1. îşi cere scuze şi se programează în altă zi;
2. anunţă prin telefon că va întârzia;
3. nu anunţă şi intră în sală în timpul discuţiei cu altă persoană;
4. renunţă să mai meargă la interviu.

b. *Pentru interviu, Abdul se îmbracă:*
1. în blugi, cămaşă albă şi sacou;
2. în costumul lui cel mai bun;
3. în *bisht;*
4. cu primele haine pe care le găseşte prin casă.

c. *Când este întrebat de fostul angajator, Abdul:*
1. vorbeşte frumos, amintind câte lucruri a învăţat de la fostul şef;
2. îşi aminteşte de câte ori a fost umilit de fostul şef;
3. evită să răspundă la întrebare, susţinând că lucrurile din trecut nu mai trebuie amintite.

d. *Aflat cu angajatorul la restaurant Abdul comandă:*
1. o salată şi o cafea;
2. o salată de humus şi un pahar de vin;
3. pui la grătar şi o bere.

Lecţia 2

Munci apreciate, munci depreciate la români

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

profesor	medic	asistentă	infirmieră
IT-ist	relaţii publice	resurse umane	marketing
management	profesie	meserie	funcţie
job	loc de muncă	slujbă	serviciu
muncă	treabă	vânzător	
om / femeie de serviciu	gunoier	măturător	

B. EXPLORARE CULTURALĂ

România ultimilor ani a trecut prin schimbări succesive. S-a schimbat şi felul în care oamenii se raportează la piaţa muncii; în rândul tinerilor a devenit din ce în ce mai important câştigul financiar în detrimentul studiilor. Paradoxal, azi România are mai mulţi studenţi decât în urmă cu două decenii. Domeniile cele mai solicitate sunt IT, marketingul, managementul, finanţe – bănci, dreptul sau arhitectura. În prezent sunt *profesii prestigioase cele care sunt şi bine remunerate*. Tot ce înseamnă munca în birou, în spaţii extrem de urbanizate, în companii multinaţionale are mare succes în rândul tinerilor. Astfel, domenii precum *Human Resources* (H R), *Public Relations* (P R) sau *Consultancy* sunt extrem de bine văzute.

Pe de altă parte, profesii precum cea de **medic** sau **profesor**, care altădată erau considerate de top, sunt astăzi mai puţin dorite, întrucât sunt mai prost plătite. În mediul rural, însă, ele rivalizează în mod simbolic cu statutul oferit de profesiile din IT. În România încă se consideră prestigios să lucrezi în domeniul educaţiei sau sănătăţii, deşi discursul din mass-media poate duce în eroare.

Între meseriile cel mai puţin dezirabile se numără, desigur, cele prost plătite, dar şi cele care necesită efort fizic foarte mare. Astfel, meseriile care presupun curăţenia unui spaţiu (femeie de serviciu, gunoier, măturător, vidanjor) sunt indezirabile.

Agricultura e ocupaţie tradiţională. Să fii fermier începe să cunoască o creştere a prestigiului, dar nu este una dintre muncile pentru care tinerii să intre în competiţie.

1. Care sunt profesiile / meseriile cele mai respectate în regiunea / ţara de unde veniţi? Ce anume contează în stabilirea acestor ierarhii?

2. Care sunt profesiile / meseriile cel mai puţin respectate în regiunea / ţara de unde veniţi? Ce anume contează în stabilirea acestor ierarhii?

Exerciții:

Expresii:

A fi / a se pune în slujba cuiva – a face servicii cuiva, a fi loial cuiva
A munci până îţi sar capacele – a munci extrem de mult, până la epuizare
Cooperativa Munca în Zadar – a munci degeaba, fără rezultate palpabile
A tăia frunze la câini – a lenevi, a nu face nimic

A fi un pierde-vară – a fi un leneş, un om care nu munceşte
A freca menta – a nu face nimic, a pierde timpul
Meseria e brăţară de aur
Meseria de fură
Cine se scoală de dimineaţă, departe ajunge

1. Asociaţi cuvintele din coloana din stânga cu definiţiile corespunzătoare din coloana din dreapta:

Profesor	care nu este dorit; nedorit, neplăcut
Medic	totalitatea persoanelor care au vârsta şi sunt capabile de muncă
Slujbă	proprietar sau arendaş al unei ferme
Indezirabil	persoană cu o pregătire specială într-un anumit domeniu de activitate şi care predă o materie de învăţământ (în şcoală)
Fermier	îndeletnicire de oarecare durată şi limitată la un orar de lucru, pe care cineva o are ca angajat la o întreprindere de stat sau particulară şi care este remunerată cu o anumită sumă de bani; serviciu, funcţie, post
Resurse	persoană care profesează medicina pe baza unor studii superioare de specialitate; specialist în medicină; doctor
Consultant	totalitatea regulilor şi normelor juridice care reglementează relaţiile sociale dintr-un stat
Avocat	ştiinţă care are ca obiect păstrarea şi restabilirea sănătăţii şi care studiază în acest scop procesele fizice, chimice şi biologice ale vieţii, structurile şi funcţiile organismului
Drept	specialist care dă indicaţii sau trage concluziile în chestiuni care privesc specialitatea sa.
Medicină	persoană care are profesiunea de a acorda asistenţă juridică celor interesaţi

2. Asociaţi profesia cu domeniul în care ea se exercită:

Bancher	
Profesor	
Medic	Educaţie
Agent de vânzări	Sănătate
Procuror	Administraţia publică
Farmacist	Construcţii
Educatoare	Bunuri şi servicii
Funcţionar public	Bancă
Inginer	
Constructor	

3. **Completaţi textul, utilizând cuvintele din chenar:**

anunţuri	muncitori	salariul	medii
superioare	vânzări	prestigioasă	*CV*

Abdul este student în Timişoara. Pentru că are nevoie de bani, doreşte să se angajeze. A căutat ___________ în ziare şi pe internet. Prin ziare se caută muncitori în ___________________. Ar trebui să lucreze peste 8 ore pe zi. ________________ este puţin peste minim pe economie. Nu se cer studii __________________. Nu i se pare că ar avea avantaje.

A găsit un post pe internet. Agent de _______________. Se cer studii superioare sau _________________. Salariul este mai mare. Munca este mai ___________________. Abdul crede că îşi va depune un ________.

4. **Care este valoarea de adevăr a următoarelor propoziţii (A/F):**

Abdul nu doreşte să îşi caute loc de muncă.

Pentru a găsi un loc de muncă, începe să caute anunţuri prin ziare şi pe internet.

Ca muncitor în construcţii, Abdul ar lucra 4 ore pe zi.

Abdul ar câştiga cam 2000 de lei ca muncitor.

Ca agent de vânzări, Abdul ar avea un program flexibil.

Pentru postul de agent de vânzări, se solicită doar studii medii.

5. **Care dintre locurile de mai jos sunt, în opinia dumneavoastră, potrivite femeilor şi care bărbaţilor? Argumentaţi-vă alegerea.**

spitalul, şcoala, magazinul, centrul comercial, cabinetul stomatologic, firmă de construcţii, ferma, Regia Autonomă de Transport / Căile Ferate Române, piaţa, casa de schimb valutar, bancă

6. **Aşezaţi în coloana pe care o consideraţi potrivită, următoarele profesii / meserii:**

comerciant, medic, tăbăcar, preot, profesor, şofer, jurist, inginer agronom, farmacist, fotbalist, fotoreporter, psiholog, scriitor, dactilografă, dansator, manager financiar, miner, tâmplar, bucătar, balerin, gropar, regizor, operator calculatoare, economist, croitor, imam, zidar.

Apreciate	**Depreciate**

7. Potriviţi cele două jumătăţi de proverb, iar apoi discutaţi proverbele care au rezultat. Ce alte proverbe ştiţi despre muncă?

Meseria e	ce poţi face azi.
Nu lăsa pe mâine	cu ea ţii de pită.
Munca e blagoslovită	brăţară de aur.

Lecţia 3
Relaţii la locul de muncă

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

loc de muncă	funcţie	conducere	şef /-ă
director	manager	secretară	superior
subaltern /-ă	coleg /-ă	colegialitate	colectiv
echipă	individual	instituţie	întreprindere
firmă	privat	public	birou
a angaja	a concedia		

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Locul de muncă este mai mult decât un spaţiu în care îţi poţi câştiga banii. Este un loc de socializare şi de relaţionare cu ceilalţi. În România, sunt promovate atât munca în echipă, cât şi individualismul. Odată cu apariţia multinaţionalelor a început să conteze felul în care oamenii se raportează la ceilalţi colegi. În marile companii, oamenii sunt încurajaţi să lucreze în echipă, dar li se creează şi sentimentul că, muncind pentru compania respectivă, muncesc pentru ei. Firmele mari apelează la ceea ce se numeşte *team building* pentru a consolida bunele relaţii între colegi, dar şi între şefi şi subalterni. Se încearcă astfel crearea impresiei că fiecare lucrează într-un mediu familial, iar colegii sunt şi prietenii tăi.

Pe de altă parte, se încurajează şi efortul individual, este promovată şi competiţia între colegi. Aceasta este văzută ca un motor al succesului întreprinderii sau firmei angajatoare.

Pe piaţa muncii din România, funcţiile de conducere sunt ocupate majoritar de către bărbaţi. În foarte puţine cazuri femeile sunt cele care deţin posturi cheie, aflate la vârful ierarhiei.

Relaţiile dintre şefi şi subalterni sunt sau ar trebui să fie bazate pe respect. Fiecare angajat se adaptează în funcţie de atmosfera de la locul de muncă; sunt situaţii în care şeful este mai prietenos cu subalternii săi, dar sunt şi situaţii când atmosfera nu este foarte destinsă. Recomandabil ar fi să se observe care sunt relaţiile ce s-au stabilit deja între angajaţii cu vechime, pentru a urma, întrucâtva, modelul oferit.

1. Care sunt raporturile ce se stabilesc între şef şi subaltern în regiunea / ţara de unde proveniţi?
2. Ce tip de relaţii există între colegii de serviciu în regiunea / ţara de unde proveniţi?

Exerciţii:

Expresii:

A te afla în treabă – a-ţi face de lucru, a începe să lucrezi fără să fie necesar
A face o treabă bună – a realiza ceea ce ţi-ai propus
Ce mai trebşoară! – se spune, în glumă, despre un lucru care nu e tocmai bine făcut
A se pune pe treabă – a face lucrurile serios
De treabă – cu care te poţi înţelege uşor, poţi negocia, poţi discuta orice
Mare treabă – în funcţie de intonaţie şi de accentuarea cuvintelor expresia poate însemna că lucrul despre care discuţie este fie lipsit de importanţă, fie reprezintă o mare realizare
A avea treabă cu cineva – a avea de discutat, de lucrat cu cineva

1. **Potriveşte cuvintele cu definiţiile corespunzătoare:**

Director	persoană care se află în fruntea unei instituţii sau întreprinderi; conducător al unei instituţii sau întreprinderi
Subaltern	(persoană) care este subordonată altei persoane (într-o slujbă, într-o muncă), care lucrează sub ordinele altuia mai mare în grad
Coleg	persoană care învaţă, activează, munceşte împreună cu altele într-un anumit loc, considerată în raport cu acestea
Echipă	grup de oameni care, sub conducerea unui şef, îndeplinesc în acelaşi timp o muncă sau o acţiune comună

Instituţie	organ sau organizaţie (de stat) care desfăşoară activităţi cu caracter social, cultural, administrativ etc.
Firmă	denumire convenţională sub care funcţionează o întreprindere
Superior	persoană care deţine un post sau o funcţie mai mare în raport cu altele din subordinea sa

2. Modificaţi următoarele fraze, astfel încât ele să corespundă realităţii româneşti, descrisă în textul de la secţiunea *Explorare culturală*:

Românii sunt prieteni foarte buni la serviciu.

Şeful este extrem de autoritar cu angajaţii care nu muncesc foarte mult.

Marile companii organizează sesiuni de *team building* pentru ca consolida relaţiile dintre angajaţi.

Majoritatea posturilor de conducere din România sunt deţinute de femei. Ele sunt considerate manageri mai buni decât bărbaţii.

3. Completaţi textul următor, utilizând cuvintele din chenar:

discuţie	şeful	serviciu
colegii	amabili	birou
angajat		

Abdul a fost ___________ ca agent de vânzări. ________ lui a apreciat faptul că vorbeşte două limbi străine. Acum vorbeşte şi română mai bine. __________ sunt foarte de treabă. Sau aşa par. Sunt ___________ cu el şi îl ajută când îi roagă. Totuşi, unul dintre colegi pleacă din ______________ de fiecare dată când Abdul soseşte la lucru.

Poate ar trebui să poarte o _____________. Altfel, atmosfera de la ____________ poate deveni încărcată.

4. Alegeţi soluţia pe care o consideraţi potrivită pentru fiecare situaţie:

a. Abdul nu se înţelege cu unul dintre colegi.
   1. Discută cu acesta şi încearcă să afle motivele care determină un comportament neprietenos.
   2. Abdul îşi ignoră colegul, iar situaţia continuă în acelaşi mod.
   3. Abdul îl provoacă pe coleg, se ceartă cu acesta şi apoi discută situaţia cu şeful său.
   4. Alt răspuns ______________________________________.

b. Şeful măreşte salariile tuturor angajaţilor, mai puţin al lui Abdul.
   1. Abdul începe să îl bârfească pe şef tuturor colegilor, conştient că vorbele lui vor fi aflate de şef.
   2. Adbul discută direct cu şeful, cerându-i lămuriri legate de faptul că nu i-a mărit salariul.
   3. Abdul este indiferent la veniturile pe care le are.

c. Unele colege sunt extrem de prietenoase cu Abdul.
   1. Abdul încearcă să fie amabil cu doamnele respective, dar să nu depăşească limitele unei colegialităţi.
   2. Abdul acceptă să iasă la restaurant cu una dintre colegele lui.
   3. Abdul este indiferent la dovezile de prietenie din partea colegelor.
   4. Alt răspuns ________________________________.

d. Este ziua de naştere a lui Abdul.
   1. Face o mică petrecere la serviciu, în pauza de prânz, petrecere la care se servesc fursecuri şi cafea.
   2. Îşi invită unii colegi la restaurant pentru a sărbători.
   3. Nu face nimic pentru a-şi sărbători ziua cu cei de la serviciu.
   4. Alt răspuns ________________________________.

5. Potriviţi cele două jumătăţi pentru a face propoziţii corecte:

Colegii de lucru trebuie	lucrurilor care se spun despre tine.
Cel mai bine este să lucrezi în echipă,	îţi cenzurezi limbajul la locul de muncă.
Măririle de salariu trebuie	care nu te privesc în mod direct.
Este de preferat să	păstrându-ţi individualitatea.
Este important să	fii zâmbitor şi să îţi încurajezi colegii.
Nu te implica în conflicte	negociate cu şeful direct.
Nu da importanţă	să se respecte între ei

6. Discutaţi cu ceilalţi colegi următoarele afirmaţii legate de locul de muncă:

Şeful trebuie ascultat întotdeauna, chiar şi atunci când nu are dreptate.

Conflictele între colegi trebuie evitate cu orice preţ.

Cel mai bine este ca la locul de muncă să nu fii prieten cu nimeni.

Unitatea 6
Educația

„Iar colo bătrânul dascăl, cu-a lui haină roasă-n coate, /
Într-un calcul fără capăt tot socoate şi socoate”
(Mihai Eminescu, *Scrisoarea I*)

Lecţia 1
Nivelele educaţiei – învăţământ primar, învăţământ gimnazial

A. REALITĂȚI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reține !

preuniversitar	şcoală / cancelarie	director de şcoală
învăţător / învăţătoare	dascăl / dăscăliţă	profesor / profesoară
învăţământ primar	învăţământ gimnazial	învăţământ liceal
sală de clasă (clasă)	catedră	bănci
elev	colegi de clasă	tablă
cretă	materiale didactice	manuale
rechizite	orar	materii
ghiozdan	penar	stilou
creion	radieră	riglă
caiet	carte	
lecţii	temă pentru acasă	

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Sistemul educaţional românesc trece prin numeroase schimbări în acest moment. Orientată până acum spre profesor, în acest moment educaţia este gândită ca având în centru elevul sau studentul.

În România, anul şcolar începe în 15 septembrie şi se termină în 15 iunie. Educaţia este organizată în funcţie de vârsta copilului. Copiii cu vârste între 2 şi 6 ani merg la *grădiniţă*. Persoana care se ocupă de educaţia copiilor în grădiniţă este *educatoarea*. Apoi, până la 10 ani, urmează *şcoala primară*. Copiii se numesc *elevi*. Persoana care se ocupă de educaţia elevilor este *învăţătorul* sau *învăţătoarea*. Majoritatea cadrelor didactice din şcoala primară sunt învăţătoare. Timp de patru ani, *învăţătoarea* predă toate materiile, unei clase formate din 15 până la 30 de

elevi. Lecţiile se ţin în limba română. Ele au caracter interactiv. Învăţătoarea predă elevilor anumite cunoştinţe, în cadrul unor *materii*. Materiile respective sunt limba şi literatura română, matematică, educaţie civică, ştiinţele naturii, istorie, geografie, desen, educaţie fizică. Elevii, la rândul lor, au de făcut *teme pentru acasă*. Ei trebuie să lucreze şi singuri pentru a afla informaţii pentru şcoală. Copiii de azi sunt încurajaţi să formuleze întrebări şi să interacţioneze cu colegii lor.

1. Cum este organizat învăţământul primar pentru copiii din regiunea / ţara de provenienţă? Există asemănări sau deosebiri faţă de România?

2. Ce anume vi se pare bine în ceea ce priveşte învăţământul din regiunea / ţara de provenienţă şi ar trebui, poate, aplicat şi în România?

3. Ce tipuri de relaţii care se stabilesc între învăţător / profesor şi elev în regiunea / ţara de provenienţă? Sunt relaţii prieteneşti sau bazate pe autoritatea absolută a profesorului?

Exerciţii:

Expresii şi locuţiuni cu verbul *a învăţa*:

a învăţa pe cineva – a sfătui, a susţine cu sfaturi
a (se) învăţa minte – a (se) pedepsi
a-i fi cuiva învăţătură (de minte) – a-i servi drept sfat

Expresii şi locuţiuni cu substantivul *carte*:

om cu carte – om învăţat
a şti carte – a fi învăţat, a fi erudit
a se pune pe carte – a se apuca serios de învăţătură
a se pune cu burta pe carte – a se apuca serios de învăţătură
ca la carte – bine, corect
a-şi juca ultima carte – a face o ultimă încercare pentru a atinge un scop
a da cărţile pe faţă – a-şi arăta adevăratele gânduri sau planuri

1. Potriveşte cuvintele cu definiţiile corespunzătoare:

Carte	persoană care conduce o şcoală
Şcoală	unitate organizatorică de bază în sistemul învăţământului
Învăţătoare	scriere cu un anumit subiect, tipărită şi legată

Elev	persoană care predă cunoştinţe şi face educaţia elevilor
Clasă	cărţi care cuprind noţiunile de bază ale unei ştiinţe
Manuale	persoană care învaţă într-o şcoală sau care este instruită de cineva
Director	instituţie de învăţământ public, unde se predau elementele de bază ale principalelor discipline

2. **Completaţi textul următor, utilizând cuvintele din chenar:**

şcoală	învăţătoare	colegi	clasă	elev
manuale	materii	teme		

Abdul are vecini foarte simpatici. Micuţul Dan, care e vecin de bloc, are 7 ani. Din toamnă, el este_______. Tatăl lui, Marius, îl duce dimineaţa la _________. Abdul este interesat de şcoala românească, aşa că întreabă mereu ce mai face Dan. El are o _____________ foarte pricepută. Doamna are mare răbdare cu copiii, deşi câteodată îi mai ceartă. În ____________ lui Dan sunt 20 de ___________. Fiecare elev primeşte la începutul anului şcolar ____________, din care va învăţa la diferite __________. La finalul fiecărei ore, elevul primeşte __________.

3. **Spuneţi care dintre următoarele afirmaţii este adevărată şi care este falsă (A/F):**

a. Dan nu este vecin cu Abdul.
b. Dan are 7 ani.
c. Abdul nu este interesat de ce face Dan.
d. Învăţătoarea este pricepută.
e. Elevii primesc manuale la sfârşitul anului şcolar.
f. Elevii nu învaţă din manuale.
g. La finalul unei zile de şcoală, elevii au de pregătit teme.
h. Clasele au câte 25 de elevi.

4. **Imaginaţi o situaţie în care trebuie să vă înscrieţi copilul la o şcoală românească. Cum procedaţi?**

Utilizaţi următoarele expresii:
(Pentru a obţine informaţii)
Puteţi, vă rog, să-mi spuneţi ce anume...?
Fiţi amabil/ă, care sunt actele de care...?

Aţi putea să-mi spuneţi...?
(Pentru a clarifica informaţiile)
Îmi cer scuze, dar nu îmi este clar...
Aţi putea detalia...?
Cum anume trebuie să .....

5. **Alegeţi care dintre următoarele acţiuni sunt specifice bărbaţilor şi care femeilor. Pentru început, discutaţi despre regiunea / ţara de provenienţă. Apoi, discutaţi situaţia din România.**

a. au grijă de copii
b. îi duc şi îi aduc pe copii la şi de la şcoală
c. sunt profesori buni
d. se pricep să educe copiii
e. au răbdare cu cei mici
f. ajută copiii să îşi facă lecţiile
g. le citesc celor mici poveşti

6. **Care dintre părinţi ar trebui să se ocupe de educaţia copiilor? Credeţi că educaţia se face acasă sau la şcoală? Argumentaţi-vă părerea.**

7. **Răspundeţi la următoarele întrebări, alegând varianta care vi se pare potrivită**:

Sunteţi la şedinţa cu părinţii. Ce faceţi?
a. Discutaţi cu ceilalţi părinţi despre copiii lor.
b. Vorbiţi doar cu persoanele cunoscute.
c. Nu discutaţi cu nimeni.

Copilul dumneavoastră a luat un calificativ mic la şcoală.
a. Îl certaţi şi apoi îl pedepsiţi.
b. Îl certaţi şi îl rugaţi să înveţe.
c. Nu îi faceţi nicio observaţie. Şcoala nu e foarte importantă.

Un coleg al copilului dumneavoastră l-a agresat pe acesta.
a. Discutaţi cu învăţătoarea, rugând-o să rezolve situaţia.
b. Discutaţi cu părinţii copilului.
c. Vă faceţi singur dreptate şi îl certaţi pe coleg.

Lecţia 2
Învăţământ public, învăţământ privat, învăţământ confesional

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

preşcolar	preuniversitar	universitar
liceu	liceu confesional	laic
bacalaureat	examen	medie
taxe	acreditare	

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Învăţământul românesc poate fi de *stat* sau *public*, *privat* şi *confesional*. Învăţământul de stat sau public este gratuit pentru toţi cetăţenii statului român. El este organizat pe trei niveluri: *preşcolar*, *preuniversitar* şi *universitar*. Vârsta de începere a şcolii este de 6 ani. Statul este cel care asigură costurile pe întreaga perioadă de şcolarizare. Elevii învaţă după manuale recunoscute de Ministerul Educaţiei.

La finalul clasei a XII-a elevii susţin un examen de bacalaureat. Acest examen este extrem de important. Unii elevi urmează apoi o facultate, continuându-şi studiile. Alţii încep să lucreze. Facultăţile de stat oferă studenţilor opţiunile fără taxă, pentru cei care au medii mari de admitere. Cei care au medii mai mici pot urma o facultate de stat plătind taxe.

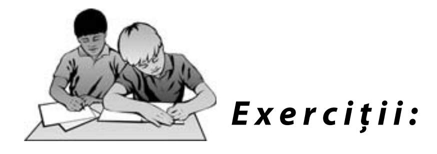
De câţiva ani în România s-au înfiinţat licee şi universităţi particulare. În cazul şcolilor particulare, părinţii sunt cei care achită taxele. La universităţile particulare studenţii care lucrează îşi pot plăti taxele. Pentru ca un liceu sau o universitate particulară să fie recunoscute de statul român, trebuie să fie *acreditate*. Şcolile particulare respectă şi ele programa ministerului.

Învăţământul românesc este *laic, fără să fie antireligios*. Elevii învaţă noţiuni de religie ortodoxă, catolică, protestantă sau neoprotestantă, în funcţie de religia fiecărui copil.

1. Cum este organizat învăţământul de stat în regiunea / ţara de unde proveniţi?

2. Există învăţământ privat? Ce înseamnă acest tip de învăţământ?

3. Care tip de învăţământ este mai prestigios: cel de stat sau cel particular? Discutaţi.

Exerciții:

1. **Potriveşte cuvintele cu înţelesurile lor:**

Şcoală	care e în legătură cu o religie
Universitate	sumă de bani care se percepe în urma unui serviciu
Privat	fără a urma cursurile unei şcoli de stat
Taxă	instituţie de învăţământ public unde se predau elementele de bază ale unei discipline
Laic	instituţie de învăţământ superior care are mai multe facultăţii şi secţii
Confesional	care este în afara religiei

2. **Citiţi textul de mai jos, apoi răspundeţi la întrebări:**

Luli locuieşte de 8 ani în România, împreună cu soţul ei, Lei. Fetiţa lor trebuie să meargă la şcoală. Luli merge la şcoala generală numărul 22 din zona Bălcescu. O caută pe doamna directoare. De la dumneaei află care sunt condiţiile pentru ca fetiţa ei să urmeze şcoala aceasta.

Lei a aflat de la un coleg de serviciu, Abdul, că fetiţa lor ar putea merge la o şcoală privată. Există şi această posibilitate în România. Învăţământul privat nu este considerat atât de prestigios. Taxele sunt mai ridicate.

Învăţământul de stat îi asigură copilului o continuitate. Fetiţa poate urma gimnaziul, liceul şi apoi o facultate în cadrul aceluiaşi sistem. Totuşi, şcoala privată pe care a vizitat-o Lei i-a plăcut foarte mult. Şcoala are mijloace moderne de predare. Profesorii au răbdare cu elevii şi le acordă foarte mult din timpul lor. Ce vor face Luli şi Lei? S-au gândit că le-ar plăcea ca fetiţa lor să înveţe câteva lucruri şi despre budism. Amândoi sunt budişti practicanţi şi ar vrea ca fetiţa să înveţe aceste lucruri la şcoală. Din păcate, atât şcolile de stat cât şi cele particulare au doar ore de religie creştină. Copiii nu învaţă foarte multe lucruri despre religiile lumii. Există câteva licee particulare neoprotestante. Luli încearcă să afle care sunt condiţiile de înscriere şi la acele şcoli.

a. De la cine află Luli cum îşi poate înscrie copilul la şcoală?
b. La ce fel de şcoală vrea Luli să îşi înscrie fetiţa?
c. La ce şcoală vrea să îşi înscrie Lei fetiţa?
d. Ce condiţii oferă o şcoală de stat? Dar una particulară?
e. Ce tipuri de şcoli există în România?

3. **Spuneţi care dintre afirmaţiile de mai jos este adevărată şi care este falsă (A/F):**

Luli doreşte să îşi înscrie fetiţa la o şcoală particulară.
Lei vrea să îşi înscrie fetiţa la o şcoală particulară.
Şcolile de stat sunt mai sigure decât cele particulare.
Învăţământul particular asigură mijloace moderne de predare.
Fetiţa ar dori să frecventeze o şcoală publică.
Şcolile din România sunt exclusiv private.
Pentru a-şi înscrie fetiţa la şcoală Luli are nevoie de informaţii.

4. **Completează textul de mai jos, utilizând cuvintele din chenar:**

înscrie	**acte**	**taxă**	**limba**
şcoală	**publică**	**confesional**	

Se apropie toamna. Luli a hotărât să îşi ____________ copilul la o şcoală românească. Fetiţa va învăţa _________ română şi se va integra mai bine. Pentru înscriere are nevoie de ________ care să ateste cetăţenia fetiţei. Nu trebuie să plătească _______ de înscriere.

Se va duce la o ______ _____________. A hotărât cu Lei ca fetiţa lor să nu urmeze învăţământul _____________. Oricum există doar câteva şcoli dintr-acestea.

5. **Discutaţi următoarele afirmaţii. Argumentaţi-vă părerea:**

Învăţământul de stat este mai sigur în România decât în regiunea / ţara dumneavoastră de provenienţă.

Învăţământul privat este garantat de statul român. Profesorii din acest tip de învăţământ trebuie să urmeze hotărârile Ministerului Educaţiei.

Învăţământul românesc prevede existenţa şcolilor confesionale creştine.

6. **Alegeţi continuarea potrivită pentru fiecare afirmaţie:**

Luli vrea să o înscrie pe fetiţa ei la o şcoală românească.

a. se interesează la şcoala de cartier care sunt actele necesare pentru înscriere;
b. vorbeşte cu vecinele de bloc să afle informaţii despre actele necesare;
c. discută problema cu soţul ei care ştie cel mai bine ce trebuie să facă.

Când ajunge la şcoala românească, Luli vorbeşte cu:

a. domnul pe care îl întâlneşte la poartă;
b. cu o profesoară din şcoală;
c. cu secretara şcolii.

Lei doreşte să îşi ajute soţia, astfel că se interesează care este cea mai bună învăţătoare din şcoală.

a. discută cu colegii de la serviciu şi insistă ca fetiţa să fie mutată în clasa în care doreşte el;
b. acceptă învăţătoarea la care este distribuită fetiţa, fără a dori să o mute;
c. merge la şcoală şi se ceartă cu directoarea pentru că doreşte ca fetiţa lui să fie mutată la altă învăţătoare.

La începutul anului şcolar Luli merge la şcoală cu fetiţa ei.

b. ea îi duce învăţătoarei un buchet de flori;
c. nu îi duce învăţătoarei nimic;
d. se prezintă învăţătoarei şi discută despre faptul că ea şi soţul ei sunt imigranţi.

Fetiţa lui Luli are o notă mică la matematică.

a. Luli o ceartă pe micuţă şi încearcă să afle ce s-a întâmplat;
b. Luli se ceartă cu învăţătoarea care i-a dat notă mică fetiţei şi apoi încearcă să afle ce s-a întâmplat;
c. Luli nu este interesată de acest aspect.

Lecţia 3
La universitate – Cursurile de limba română pentru străini

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

universitate	facultate	profesor	conferenţiar
lector	asistent	preparator	licenţă
masterat	studii doctorale	diplomă	admitere
dosar	medie	curs	seminar
orar	amfiteatru	laborator	sală de curs
bibliotecă	sală de lectură	taxe	bursă
rector	rectorat	decan	decanat
prodecan	secretariat	relaţii internaţionale	burse Erasmus
cazare	cămin	complex studenţesc	fast-food

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Învăţământul universitar românesc se organizează pe trei cicluri de studii: *licenţă* (3 ani), *masterat* (2 ani), *studii doctorale* (3 ani). Pentru nivelul licenţă, cei care doresc să se înscrie aici trebuie să fie absolvenţi de liceu cu bacalaureat. Media de absolvire a bacalaureatului trebuie să fie minim 5 pentru ca ei să devină studenţi. În România admiterea la facultate se face pe baza unui *dosar*. Mediile care se iau în calcul sunt, de obicei, media de bacalaureat şi media specialităţii la care vrea să se înscrie viitorul student. Totuşi, trebuie să vă informaţi înainte, pentru că acest calcul diferă de la o facultate la alta. Există universităţi de stat, în marile centre universitare româneşti: Bucureşti, Iaşi, Cluj, Timişoara, dar şi la Sibiu sau Braşov.

În cursul celor 3 ani, studenţii participă săptămânal la cursuri şi seminare. Cursurile au aspect teoretic şi sunt ţinute de *lectori*, *conferenţiari* sau *profesori*. Seminarele sunt practice, iar cei care se ocupă de ele sunt *asistenţii*.

După ce absolvă cei 3 ani de *licenţă,* fiecare persoană se poate angaja în domeniul în care este licenţiat sau în alt domeniu, dacă are abilităţile necesare. Pentru cei care doresc o aprofundare a studiilor, există posibilitatea de a se înscrie la masterat sau doctorat, unde se vor specializa într-un anumit domeniu.

1. Cum este organizat sistemul superior de învăţământ în regiunea/ ţara de provenienţă?
2. Cine poate urma acest sistem de învăţământ? Care sunt avantajele / dezavantajele unei diplome de învăţământ superior?

Exerciţii:

1. **Care credeţi că sunt sensurile acestor expresii:**
   A fi învăţătură de minte
   A-i fi cuiva spre învăţătură
   A fi la învăţătură

2. **Potriveşte cuvintele cu înţelesurile lor:**

Curs	totalitatea cuvintelor unei limbi
Universitate	formă de activitate didactică în cadrul învăţământului superior în cadrul căreia studenţii fixează cunoştinţele predate la curs
Profesor	titlu obţinut la încheierea studiilor superioare

Vocabular	expunere, predare a unei materii sub forma unei prelegeri
Seminar	sală de curs cu locurile aşezate în plan înclinat
Licenţă	instituţie de învăţământ superior cu mai multe facultăţi
Amfiteatru	persoană cu pregătire de specialitate într-un anumit domeniu

3. Citiţi textul şi apoi răspundeţi la întrebări:

Abdul a venit recent în România pentru studii universitare. La început i-a fost greu. Nu cunoştea multă lume. A încercat să înveţe limba română. Întâi a fost atent în jur. A imitat ce auzea. Dar nu făcea progrese prea mari. Apoi a încercat să înveţe româneşte de la vecinii de bloc. Apoi de la colegii de facultate.

În cele din urmă s-a înscris la cursurile de la Universitatea de Vest din Timişoara. A urmat cursurile timp de un an. A învăţat sunetele limbii române. Avea probleme mai ales cu *p* şi *b*. Apoi a înţeles structurile gramaticale ale românei. Aici profesorii l-au ajutat să înţeleagă nu doar limba ci şi cultura noii ţări.

a. Cu ce scop a venit Abdul în România?
b. Cum a învăţat la început limba română?
c. În ce loc a găsit ajutor profesional pentru a învăţa limba română?
d. Care erau principalele dificultăţi în învăţarea românei?
e. Ce anume a mai învăţat în afară de limba ţării sale de adopţie?

Răspundeţi acum la aceleaşi întrebări, raportându-vă la experienţa personală.

4. Marcaţi prin *Adevărat* / *Fals* / *Nu se menţionează în text* propoziţiile de mai jos:

Abdul a venit în România pentru studii de medicină.
Abdul a învăţat limba română de la o vecină.
El a hotărât că nu e nevoie de ajutor specializat.
La Universitate se predau cursuri de limba română studenţilor străini.
Pentru Abdul cele mai dificile sunete în română au fost *a* şi *e*.
Abdul participă la cursuri şi seminare de limba română.
Profesorii l-au ajutat să înveţe şi limba engleză.

5. Care dintre alternativele de mai jos este imposibilă din punct de vedere al realităţii din România:

Abdul nu poate urma cursuri la o universitate românească.
Cursurile au loc în amfiteatre şi sunt ţinute de profesori.

Doar bărbaţii pot fi profesori universitari în România.
La cursuri participă studenţi şi studente.
Abdul nu poate învăţa limba română de la o profesoară.
Facultatea oferă cursuri de limba română, dar şi de cultură şi civilizaţie românească.

6. Completează textul cu cuvintele din chenar:

facultate	seminar	profesoara
colegi	studenţi	sala

Azi Abdul participă la primul ______________ de limba română. El s-a înscris la cursurile de la __________. A ajuns în ___________ de seminar. Locul este plin cu ______________. Peste câteva minute, în clasă intră _________________ de limba română. Este foarte tânără. Ea şi Abdul ar putea fi ______________.

Lecţia 4
Echivalarea studiilor

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

departament de relaţii internaţionale
act
credite
notă
mobilităţi
diplomă
transfer
materii
foaia matricolă
examen
grilă de evaluare
evaluare

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Odată cu intrarea României în Uniunea Europeană, mobilităţile studenţeşti s-au intensificat. Studenţii români pleacă la studii în mari universităţi din Europa şi Statele Unite. În acelaşi timp, studenţi din universităţi europene vin să studieze în România. Pentru ca la finalul ciclului de licenţă să nu existe probleme şi pentru că statele UE au forme diferite de evaluare, sistemul Bologna prevede un sistem de credite transferabile, ECTS prin care studiile se pot echivala. Astfel, nu mai este necesar ca un student venit din afara României să susţină examenele specializării pe care o urma în ţara de provenienţă. Ajuns în România, studentul trebuie să prezinte în primul rând *foaia matricolă.* Această foaie

conţine toate materiile studiate în facultate până în momentul transferului precum şi notele obţinute la materiile respective.

Fiecare universitate şi fiecare facultate au o grilă de echivalare pentru certificatele de limbă străină, cum ar fi Cambridge, DELE sau DALF. De asemenea, facultăţile au şi o grilă de echivalare a calificativelor sau notelor obţinute de student în instituţia din care se transferă. În România notarea de face de la 1 la 10, 1 fiind nota minimă, iar 10 nota maximă. Nota 5 este nota de promovare a unui examen.

1. Puteţi să vă echivalaţi studiile urmate în străinătate în regiunea / ţara de unde proveniţi? Cum se poate face acest lucru?
2. Consideraţi că echivalarea studiilor este un avantaj sau un dezavantaj pentru studentul implicat? Comentaţi acest lucru.

Exerciţii:

1. Potriveşte cuvintele cu înţelesurile lor:

A echivala	document care atestă materiile studiate şi notele obţinute de către un student în timpul unui ciclu de studiu
Studii	a nu reuşi la un examen
Foaie matricolă	muncă intelectuală susţinută în vederea obţinerii de cunoştinţe
Acte	apreciere a rezultatelor la învăţătură prin intermediul unor cifre
Diplomă	sistem de notare a sârguinţei şi conduitei unui elev
A pica un examen	a face ca ceva să aibă aceeaşi valoare cu altceva sau altcineva
Calificativ	act oficial care atestă pregătirea profesională a unei persoane, un anumit titlu
Notă	document emis de o autoritate prin care se arată un fapt, o obligaţie, identitatea cuiva

2. Imaginaţi un dialog în care doriţi să aflaţi dacă studiile dumneavoastră pot fi echivalate sau nu la Universitatea de Vest din Timişoara.

3. **Care dintre afirmaţiile următoare este adevărată şi care este falsă (A/F):**

În România sistemul de notare începe de la nota 1.
În România studenţii se pot transfera de la o facultate la alta.
Studenţii din alte ţări pot veni în România la studii.
În România studentul are nevoie de o foaie matricolă pentru a se transfera la o altă facultate.

4. **Completaţi textul de mai jos, utilizând cuvintele din chenar:**

credite	transfer	sistemul	matricolă
diplomă	promova	secretariatul	actele

Maysa a venit în România cu bursă Erasmus. În primele zile s-a dus la ________________ facultăţii pentru care a aplicat. Trebuie să vadă care sunt ____________ de care are nevoie. Trebuie să aducă o foaie ____________ de la universitatea ei. Apoi are nevoie de ____________ de bacalaureat. ___________ de credite transferabile este acelaşi în toată Europa, dar diferă pentru ţările din afara ei. Are nevoie de 30 de ____________ pentru _____________. A aflat că pentru a ______________ anul trebuie să primească minim nota 5.

5. **Discutaţi următoarele situaţii, oferind soluţii:**

a. Maysa s-a transferat la Facultatea de Litere din Timişoara. În primele zile, discută cu:

1. colegii;
2. profesorii;
3. secretara care îi poate oferi informaţii;
4. gazda ei;
5. alt răspuns ________

b. Studenta are nevoie de câteva acte, despre care nu ştia că îi trebuie.

1. le aduce cu mari eforturi de acasă;
2. reclamă proasta organizare a facultăţii care nu a informat-o;
3. nu aduce actele şi se întoarce acasă.

c. În România, nota minimă pentru a promova un examen este 5. În ţara Maysei, este nota maximă. Maysa primeşte această notă. Cum va reacţiona:

1. se va bucura, gândindu-se că va avea trecută această notă pe foaia matricolă;

2. realizează că prin echivalare, va primi o notă mică şi în ţara ei;
3. nu o interesează notele, ci cunoştinţele cu care rămâne după aceea;
4. alt răspuns.

Unitatea 7
Sănătatea

„La inima este-un leac, cetera şi omul drag…”

(Folclor)

Lecţia 1
Asigurări medicale, asigurări sociale

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

CNAS (Casa Naţională de Asigurări Medicale)		asigurare / -i
sistem de asigurări	asigurări medicale	asigurări sociale
asigurator	asigurat	carnet de asigurări
sănătate	a elibera	servicii medicale
urgenţă	medico – chirurgical	boală
diagnostic	anamneză	alergie
medic	medic de familie	medic primar
medic specialist	spital	urgenţe
ambulatoriu	a interna	internat
infirmieră	asistentă	

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Sistemul de asigurări medicale din România a fost reglementat în anul 2006. Statul român garantează protejarea asiguraţilor *„faţă de costurile serviciilor medicale în caz de boală sau accident*”. Această garanţie îi vizează pe toţi cetăţenii români care domiciliază în ţară. De asemenea, statul garantează prin Casa Naţională de Asigurări de Sănătate (CNAS) protecţia asiguraţilor în *„mod universal, echitabil şi nediscriminatoriu”.*

Prin *carnetul* sau prin *cardul de asigurat*, CNAS asigură toţi cetăţenii români cu domiciliul în ţară, *„cetăţenii străini şi apatrizii care au*

solicitat şi au obţinut prelungirea dreptului de şedere în România sau au domiciliul în România şi fac dovada plăţii contribuţiei" la fondul de asigurări medicale.

Există situaţii speciale, în care CNAS asigură şi persoanele care nu aduc contribuţii băneşti Casei. În acest caz, sunt asigurate următoarele categorii sociale: copiii cu vârsta până la 18 ani, cei cu vârsta cuprinsă între 18 şi 26 de ani, dacă încă sunt elevi, ucenici sau studenţi şi nu au venituri din muncă, dar şi tinerii cu vârsta peste 26 de ani care provin din sisteme de protecţie a copilului şi nu au venituri.

Persoanele care sunt persecutate din motive politice sunt acoperite de aceeaşi asigurare; persoanele care au un handicap şi nu realizează venituri din muncă intră în aceeaşi categorie.

Trebuie reţinut faptul că asigurarea de sănătate e *facultativă* pentru cetăţenii străini şi apatrizii care se află *temporar* în România.

Asiguraţii au **obligaţii** şi **drepturi** în relaţia lor cu asiguratorul. În categoria **obligaţiilor** intră faptul că trebuie să se înscrie pe lista unui medic de familie, să păstreze legătura cu acesta şi să îl anunţe când starea de sănătate se înrăutăţeşte, să respecte tratamentele care i se prescriu şi să se prezinte la controale.

Din categoria drepturilor, enumerăm câteva:

Dreptul la un pachet de bază de servicii medicale;

Dreptul de a beneficia de acest pachet de bază în caz de boală sau accident, din prima până în ultima zi de îmbolnăvire sau accident şi până la vindecare;

Dreptul de a-şi alege singuri furnizorii de servicii medicale;

Dreptul de a-şi schimba medicul de familie la 6 luni de la înscrierea pe listele acestuia;

Dreptul de a beneficia de servicii medicale de urgenţă;

Dreptul la confidenţialitatea tratamentului.

1. Cum se poate încheia o asigurare de sănătate în regiunea / ţara de unde proveniţi?
2. Care sunt drepturile şi care sunt obligaţiile asiguratului, respectiv asiguratorului în regiunea / ţara de unde veniţi?

Exerciţii:

Expresii:

Sănătate! Să fii sănătos! Să ne vedem sănătoşi! – forme de salut

La mulţi ani cu sănătate! – urare la Anul Nou, la mese festive sau de aniversare

Sănătate, că-i mai bună decât toate! – urare
A ridica paharul / a bea în sănătatea cuiva – a ura cuiva sănătate
Însănătoşire grabnică! – urare pentru cei bolnavi
Boală lungă – moarte sigură! – se spune atunci când ceva e atât de greu de reparat, de menţinut în funcţiune, încât i se prevede sfârşitul
Bolnav la cap! – nebun, cineva care se poartă iraţional
A băga pe cineva în boală / boale – a enerva pe cineva
A avea boală pe cineva – a invidia, a detesta pe cineva
Boala copiilor – epilepsie
Ori la bal, ori la spital! – a-şi risca sănătatea pentru distracţii
A da cuiva dureri de cap – a face cuiva probleme
A-l durea inima – a i se face milă
A-şi pierde sănătatea – a se îmbolnăvi
A nu avea leac/ a fi fără leac – a fi incorijibil, a nu putea fi salvat
A găsi leacul cuiva – a găsi soluţia pentru corectarea unui comportament greşit

1. Potriveşte cuvintele cu definiţiile corespunzătoare:

Asigurat	stare a unui organism la care funcţionarea tuturor organelor se face în mod normal şi regulat
Carnet de asigurări	ramură a medicinei care tratează bolile cu ajutorul operaţiilor.
Sănătate	modificare organică sau funcţională a echilibrului normal al organismului; proces patologic care afectează organismul; maladie, afecţiune, beteşug
A elibera	document prin care se atestă statutul de asigurat
Urgenţă	a preda anumite bunuri în urma achitării unei facturi
Chirurgie	totalitatea datelor pe care medicul le capătă interogând bolnavul cu privire la apariţia şi evoluţia bolii de care suferă, la antecedentele ei etc.
Boală	reacţie de hipersensibilitate a organismului iniţiată prin mecanisme imunologice
Diagnostic	grabă în a rezolva ceva care nu suferă amânare; însuşirea, caracterul a ceea ce este urgent
Anamneză	persoană care profesează medicina pe baza unor studii superioare de specialitate; specialist în medicină
Alergie	persoană fizică sau juridică care a încheiat un contract de asigurare
Medic	determinarea precisă a bolii de care suferă cineva, pe baza datelor clinice şi a examenelor de laborator; diagnoză

2. **Completaţi tabelul, marcând cu un X zonele pe care le credeţi potrivite:**

De exemplu: pentru Spitalul Clinic programarea este necesară; costurile sunt scăzute.

Tipul de serviciu oferit	Programare necesară	Programare recomandată	Costuri scăzute	Costuri ridicate
Spital Clinic Municipal / Judeţean	X		X	
Urgenţă				
Cabinet privat				
Clinică privată				
Cabinet stomatologic public				
Cabinet stomatologic privat				

Discutaţi şi comentaţi cu ceilalţi colegi alegerile făcute.

3. **Completaţi textul următor, utilizând cuvintele din chenar:**

medicul de familie	medic specialist	îmbolnăvesc
Casei Naţionale de Asigurări de Sănătate		
asigurările medicale internat	asigurare	asigurarea medicală

După ce s-a angajat, Abdul a început să plătească taxe şi impozite statului român. Între aceste taxe, intră şi cea de ________________________. Banii din salariu intră în contul __________ ____________________ de _________________ de _________________.

În cazul în care Abdul sau prietenii lui Luli ori Lei se _________________, tratamentul e suportat prin această _______________. Dacă se simte rău, ar trebui să meargă la _________________ ____ _________________. Apoi, acesta îl va trimite la un _________________ _________________. Dacă e nevoie, Abdul va fi _______________. Cheltuielile internării sunt suportate de __________ ______________.

4. **Imaginaţi următoarele situaţii:**

1. aţi căzut pe trepte
2. copilul dumneavoastră are febră
3. v-aţi tăiat în timp ce pregăteaţi mâncarea
4. o roşeaţă suspectă v-a apărut pe corp

Cum reacţionaţi? Vă duceţi la medic, şi dacă da, la ce tip de îngrijire medicală apelaţi? Alegeţi dintre următoarele locuri şi discutaţi alegerile dumneavoastră:

Spitalul Judeţean / Municipal
Urgenţe (Apelez 112)
Cabinetul doctorului X (un medic pe care îl cunoaşteţi)
Stau acasă şi mă îngrijesc singur /-ă; am grijă de copilul meu singur /-ă

5. Discutaţi următoarele situaţii de viaţă:

a. Vă aflaţi într-un spital din oraşul în care locuiţi în acest moment. Aşteptaţi să vă vină rândul pentru a intra în cabinetul medicului, pentru consult. Toată lumea intră înaintea dumneavoastră, chiar dacă pacienţii au ajuns mai târziu decât dumneavoastră. Cum reacţionaţi? Ce credeţi că ar trebui să faceţi?

b. Medicul vă primeşte în cele din urmă, dar refuză să vă consulte. Cum reacţionaţi? Încercaţi să faceţi o reclamaţie directorului de spital? Discutaţi direct cu medicul?

c. Sunteţi la finalul consultaţiei. Aţi auzit că în România, uneori, oamenii oferă bani medicilor, în semn de recunoştinţă. Încercaţi să faceţi acelaşi lucru, dar medicul se simte extrem de jignit. Cum reacţionaţi pentru a-l / a o linişti?

Lecţia 2
Relaţiile medic – pacient

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

a se simţi rău	a se îmbolnăvi	boală	bolnav
a se răni	rană	a naşte	gravidă
însărcinată	accident	durere	leşin
răceală	viroză	gripă	guturai
tuse	febră	erupţie	rană
fractură	infecţie	intoxicaţie	a sângera
a vomita	diagnostic	consultaţie medicală	pacient

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Medicul de familie este persoana care acordă asistenţă medicală personală, primară şi continuă individului şi familiei acestuia. Când

există probleme de sănătate, bolnavul se adresează medicului de familie. În România, toate persoanele care au asigurare medicală (fie prin CNAS, fie prin alte forme de asigurare) se află pe lista unui medic de familie. Persoanele care sunt asigurate şi care au diferite afecţiuni ce nu pot fi tratate de medicul de familie, la nivel primar, sunt îndrumate de acesta, prin *trimitere medicală,* către un medic specialist. Aici pacientului i se face alt consult şi i se pune diagnosticul. Apoi medicul specialist prescrie tratamentul.

Trebuie reţinut faptul că medicul de familie prescrie reţete, dar eliberează şi adeverinţe ce vor folosi pentru înscrierea la diferite cursuri sau examene. În perioada înscrierilor, se specifică dacă este nevoie sau nu de acest fel de adeverinţe din partea medicului de familie. Tot medicul de familie eliberează certificate prenupţiale sau de deces.

În cazul în care copiii au nevoie de scutire medicală pentru şcoală, deoarece au absentat pe perioada cât au fost bolnavi, trebuie să vă adresaţi tot medicului de familie. Dacă adulţii au nevoie de acelaşi tip de scutire medicală (sau concediu de boală) ei se vor adresa tot medicului de familie.

Medicul de familie este cel care face vaccinuri; tot el eliberează reţete pentru ca pacientul să poată cumpăra medicamentele de la farmacie. Pentru eliberarea acestor reţete unii medici solicită o taxă minimală, alţii nu. De regulă, medicul de familie are şi un cabinet unde face consultaţiile, dar merge şi pe teren, pentru a-i vizita pe bolnavii care se află printre pacienţii lui / ei.

1. Există acest fel de medici în regiunea / ţara de unde proveniţi? Care sunt atribuţiile acestuia?

2. Discutaţi asemănările şi deosebirile dintre felul în care medicul de familie îngrijeşte pacientul şi felul în care echivalentul său din regiunea / ţara de unde proveniţi îngrijeşte pacientul.

Exerciţii:

1. Asociaţi cuvintele din coloana din stânga cu definiţiile corespunzătoare din dreapta:

Boală	(medic) specializat în dentistică; stomatolog
Medic	scoatere a unui dinte, a unei măsele
Dentist	preparat farmaceutic sau alimentar de forma unei tablete sau a unei bomboane mici, rotunde

Programare	persoană care profesează medicina pe baza unor studii superioare de specialitate
Cabinet	îngrijire medicală; ansamblu de mijloace igienice, dietetice, medicamentoase, balneare, climaterice etc. cu care se tratează o boală
Carie	proces patologic care afectează organismul; maladie, afecţiune, beteşug
Extracţie	birou (într-o întreprindere sau instituţie) unde lucrează cineva
Tratament	leziune de natură microbiană sau chimică a dinţilor, a oaselor şi care, prin evoluţie, formează o cavitate
Pastilă	a organiza o activitate potrivit unui program; a fixa, a stabili un program conform căruia urmează să se desfăşoare o activitate; a cuprinde pe cineva sau ceva într-un program de activitate

2. Selectaţi din lista de mai jos, acele boli sau afecţiuni care au nevoie de îngrijire medicală şi cele care au nevoie de spitalizare:

migrenă	apendicită	durere de măsea
epilepsie	fractură	urcior
gripă	spondiloză	tahicardie
tăietură la deget	metastază	HIV
alergii alimentare	amigdalită	insomnie

3. Citiţi textul şi completaţi-l, utilizând cuvintele din chenar:

durere	analgezice	control	programare
cabinetul	insuportabilă	tratamentul	urgenţă
programare	dentistul	pastile	medicamente.

S-a făcut dimineaţă. Abdul nu mai rezistă. Toată noaptea l-a chinuit o ______________ de măsea. S-a hotărât să se ducă la ________________ stomatologic de la el din zonă. Nu are _________. Speră ca ______________ să îl primească oricum. Durerea este ____________________. A luat câteva ____________________. Niciuna dintre ___________ nu şi-a făcut efectul, însă.

Ajuns la cabinet, Abdul descoperă cu uimire că pe firmă scrie: Cabinet stomatologic Dr. Hassad. Dentistul e conaţional? se întreabă Abdul. Intră în cabinet şi spune: *Sabaho al khair!*. *Sabah al nour!*, i se răspunde de către dentist.

Medicul e de ani buni în România. Este absolvent al unei facultăţi de medicină din România. S-a căsătorit aici şi apoi şi-a deschis cabinetul. Are clienţi nu doar arabi, ci şi foarte mulţi români, sârbi sau germani. Timişoara este un oraş multicultural.

După ce îi aplică ____________________, medicul îi prescrie şi _______________. Abdul va reveni pentru un ____________________. Trebuie să îşi facă ______________________. Acum a fost o _____________.

4. Imaginaţi o situaţie în care sunteţi la un consult medical.

Cum reacţionează medicul, cum reacţionează pacientul?
Pacientul se adresează direct medicului?
Ce anume face medicul? Cum i se adresează pacientului? Dacă este pacientă, vorbeşte direct cu ea, sau vorbeşte cu soţul ei?
Ce face / întreabă / descrie medicul?
Ce se întâmplă mai departe? Ce fel de tratament primeşte pacientul?
Se va întoarce pacientul la medic?

Utilizaţi expresiile de mai jos:

Pacient:
Bună ziua, domnule doctor / doamnă doctor.
Am venit la dumneavoastră pentru că ....
Mi-e rău / am senzaţie de vomă / vertij / ameţeală / nu văd bine...
Mă doare / ustură / mănâncă ………. gâtul / stomacul / capul / piciorul etc.
Durerea e intensă / ascuţită / difuză / localizată / pulsatilă / zvâcnitoare.
Cum să iau medicamentele? Înainte sau după mâncare / masă?

Medic
Bună ziua! Care e problema? Ce anume vă deranjează?
Unde simţiţi durerea?
Ce fel de durere e?
Care e senzaţia pe care o aveţi?
Vă rog să vă întindeţi pe pat.
Vă rog să vă daţi jos hainele / să vă dezbrăcaţi până la brâu.
Inspiraţi – expiraţi!
Trageţi aer adânc în piept!
Aici doare?
Aţi mai avut astfel de simptome?
Cineva din familie a avut această boală?
Simptomele indică _________. Luaţi acest medicament de două ori pe zi / o dată la 8 ore.
Trebuie să vă faceţi câteva analize. Apoi vedem exact ce aveţi.

5. **Citiţi următoarele texte care prezintă diverse situaţii medicale. Răspundeţi la următoarele întrebări:**

a. Cum au reacţionat pacienţii?
b. Cum au reacţionat medicii?
c. Ce ar fi trebui să facă fiecare dintre ei?

Pacientul X, care este în vârstă, ajunge cu ambulanţa la Urgenţe. Nimeni nu are timp de el, deşi starea este foarte proastă. În cele din urmă vine un medic. Îl consultă pe bătrân. Bătrânul îi spune că are dureri de stomac de o lună de zile. Medicul se enervează pentru că bătrânul nu s-a dus la doctor până atunci. Ţipă la bătrân şi îl ceartă. Apoi îi prescrie medicamente. Îl întreabă dacă este asigurat. Bătrânul nu ştie ce să răspundă. Medicul se enervează şi mai tare şi pleacă. Bătrânul rămâne singur.

Pacienta Y are 16 ani. Ea este însărcinată în luna a VIII-a şi ajunge la Urgenţe. Starea ei este foarte rea. Sângerează continuu. Refuză tratamentul pentru că părinţii nu îi permit să meargă la doctor. Medicii încearcă să o trateze, dar ea opune rezistenţă. Îi cheamă părinţii la spital, iar aceştia decid să o ia acasă. Toate femeile din neamul lor au născut acasă. Ele au fost ajutate de femeile bătrâne. Pacienta Y trebuie să părăsească spitalul. Medicii nu se mai opun. Pacienta moare după trei zile.

Pacientul Z are trei ani. Este din centrul de Plasament. Are o viroză puternică. Îngrijitoarele l-au tratat cu aspirină şi ceai. Copilul are febră 40°C. Ajunge la urgenţe în stare gravă. Medicii intervin imediat cu antibiotice. Copilul are pneumonie, din cauza condiţiilor rele din cămin. Z îşi revine după trei săptămâni, dar se întoarce în căminul în care s-a îmbolnăvit.

6. **Discutaţi următoarele afirmaţii. Sunteţi sau nu de acord cu ele? Oferiţi argumente pro sau contra:**

Medicul este o persoană în care trebuie să ai încredere deplină.
Cea mai dificilă profesie este aceea de medic.
Dacă ajungi la spital, te îmbolnăveşti mai grav.

Lecţia 3
Medicină alternativă – medicină tradiţională

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

boală	bolnav	leac / leacuri	leacuri băbeşti
lecuire	a lecui	babă	descântec

descântătoare	vrăjitoare	şaman	ceai / ceaiuri
plante	medicinal /-e	PLAFAR	muşeţel
tei	sunătoare	mentă	urzici
coada-şoricelului		mătasea porumbului	
trei-fraţi-pătaţi		romaniţa	
amuletă	magie	deochi	răceală
gripă	guturai	sedativ	calmant
a deochea	a vindeca	naturist	

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Medicina tradiţională are în urmă o lungă istorie. Ea a fost mijlocul prin care oamenii reuşeau să-şi amelioreze boala sau să se însănătoşească într-o vreme în care descoperirile medicinei moderne nu existau încă. Şi astăzi ea este o alternativă la modalitatea oficială de a trata bolile. Din cele mai diverse motive, oamenii preferă să nu meargă la medic. Starea economică precară, drumul prea lung până la spitalul apropiat, frica şi neîncrederea faţă de medici sau o lungă tradiţie de lecuit acasă, îi ţin pe oameni departe de mediul medicinei oficiale.

Cel mai la îndemână mijloc de tratament este *ceaiul*. Ceaiul a fost şi este considerat de români o băutură a bolnavilor. Doar în ultimii ani, el a devenit, mai ales în mediile intelectuale, prilej de socializare, modalitate de a schimba păreri despre ultimele cărţi citite sau pur şi simplu răsfăţ al simţurilor. În mod tradiţional, însă, ceaiul lecuieşte. Bolile de inimă, durerile de orice fel, agitaţia nervoasă sau răul la stomac, toate se puteau sau se pot trata cu ceaiuri. Secretul este să ştii care plantă este bună pentru care boală. Astfel, spre exemplu, ceaiul de sunătoare este bun pentru gastrită, teiul pentru stările de nervozitate, menta pentru indigestie, muşeţelul este dezinfectant şi eficient pentru stările gripale, cătina se utilizează pentru avitaminoză iar coada-şoricelului pentru bronşite.

Din categoria leacurilor băbeşti fac parte şi *descântecele*. Ele sunt o parte mai puţin văzută şi verificabilă direct. Sunt cuvinte sau versuri rostite de o persoană specializată, o femeie în vârstă numită *descântătoare* sau *vrăjitoare*, cuvinte prin care boala este alungată din corpul celui bolnav. Odată ieşită, ea este trimisă în locuri pe care nimeni nu le cunoaşte sau nu le-a văzut vreodată. Unul dintre descântecele cele mai utilizate este cel ce se face în caz de *deochi*. Când frumuseţea şi sănătatea unei persoane declanşează o privire nepotrivită, invidioasă, care determină o stare de rău fizic, se spune că persoana respectivă a fost deochiată şi trebuie descântată. Pentru a preveni deochiul, bebeluşii poartă, de cele mai multe ori, o aţă roşie legată de mânuţa stângă. Aceasta îi protejează de deochi. Dacă o persoană ştie că s-ar putea să deoache un copil, rosteşte când îl vede: *„Ptiu, ptiu, să nu-i fie de deochi”*

Exerciţii:

Năravul din fire, n-are lecuire! – lucrurile cu care te-ai născut, pe care le-ai moştenit nu trec
Iarbă de leac – plantă care are efecte curative
Fără leac – care nu se poate vindeca
A umbla ca după iarba de leac – a căuta cu disperare
A da de leacul a ceva – a găsi soluţia unei probleme
A găsi leacul cuiva – a găsi soluţia pentru problemele cuiva
Leacuri băbeşti – medicamente fabricate în casă
A se îngriji de sănătate – a fi preocupat de sănătatea proprie

1. Potriveşte cuvintele cu definiţiile corespunzătoare:

Lecuire	băutură aromată şi tonică preparată prin macerarea sau decocţia unor plante medicinale
Descântec	(medicament, tratament etc.) care calmează durerile; sedativ
Ceai	a scăpa sau a face pe cineva să scape de o boală, a (se) face sănătos
Plante	text magic (de obicei în versuri) care, fiind rostit (şi însoţit de anumite gesturi), se crede că lecuieşte de o anumită boală sau dezleagă un farmec
Tei	putere (magică) pe care superstiţioşii o atribuie unor oameni, de a îmbolnăvi pe cei asupra cărora îşi fixează privirea (cu răutate, invidie etc.)
Mentă	(medicament) care produce o liniştire a stărilor de excitaţie psihică sau motorie, care calmează durerile; calmant
Deochi	a (se) îngriji, a (se) trata, a da sau a lua medicamente spre a (se) face sănătos
Sedativ	numele mai multor plante erbacee (medicinale) din familia labiatelor, cu frunze dinţate şi cu flori puternic mirositoare; izmă
Calmant	arbore cu frunze mari în formă de inimă, cu flori albe sau albe-gălbui, puternic parfumate, melifere, întrebuinţate în farmacie
A vindeca	teorie care afirmă că numai forţele naturale pot vindeca
Naturist	nume generic dat organismelor vegetale, cu o organizare mai simplă decât a animalelor şi care îşi extrag hrana prin rădăcini, caracterizându-se prin prezenţa clorofilei, prin faptul că membrana celulei este formată din celuloză şi, în cazul speciilor superioare, prin alcătuirea corpului din rădăcină, tulpină şi frunze

2. **Spuneţi care dintre următoarele afecţiuni credeţi că poate fi tratată acasă, fără a apela la medic? Argumentaţi-vă opinia.**

răceală	pneumonie	atac de cord
migrenă	dureri de stomac	criză de fiere
colici	stări de nervozitate	rană deschisă
apendicită	fractură de tibie	durere de măsea

3. **Completaţi textul de mai jos, utilizând cuvintele din chenar:**

Ieri a fost ziua de naştere a unui prieten. Colegii de la facultate au făcut o petrecere surpriză. S-a mâncat destul de mult.

rău	medicamente	dureri	ceai	coada şoricelului
medic	crize	salvare	stomac	sunătoare

Abdul s-a trezit noaptea. I s-a făcut _______. Nu ştie ce ____________ ar putea lua. A mai avut ______________ de stomac sau _________________ de fiere. Uneori lua medicamente prescrise de ______________. Acum nu are nimic acasă. Nu vrea să sune la _______________. Nu e atât de grav. I-a auzit pe colegii români că beau _______________ atunci când suferă de afecţiuni minore. Şi-ar face un ceai. Dar nu ştie care ar fi potrivit pentru _______________. A rugat un coleg de apartament să-l ajute. Cristi i-a recomandat ____________________ sau __________________.

4. **Discutaţi următoarele situaţii de viaţă:**

a. Abdul se simte foarte rău, din cauza unei posibile răceli. Ar trebui:
   - Să sune după Salvare;
   - Să meargă la medicul de familie;
   - Să bea ceaiuri;
   - Să aştepte să-i treacă de la sine.

b. Fetiţa lui Luli, în vârstă de 6 ani, are stări febrile. Ce ar trebui să facă mama ei:
   - Să meargă cu fetiţa la medicul pediatru;
   - Să îi dea în fiecare dimineaţă câte o linguriţă de miere şi un ceai de tei cu lămâie;
   - Să cumpere de la farmacie medicamente recomandate de farmacistă, fără reţetă.

c. Bunica lui Amal este foarte în vârstă. Ea are senzaţii de ameţeală. Ce trebuie să facă familia ei?

Să facă multe ceaiuri şi să o descânte;
Să meargă la medicul de familie;
Să cumpere creme / să facă în casă alifii;
Să nu facă nimic. Bunica e oricum foarte bătrână.

5. **Suferiţi de o afecţiune (răceală / tuse / fiere leneşă / stări de nervozitate). Imaginaţi un dialog între dumneavoastră şi una dintre vânzătoarele de la magazinul de ceaiuri şi produse naturiste:**

Utilizaţi următoarele expresii:

Client:
Bună ziua! Aţi putea să mă ajutaţi, vă rog?
Nu mă simt foarte bine / Am senzaţia de greaţă / Am probleme cu fierea / Am simptome de răceală / Am dureri de cap. Am luat medicaţie, dar nu îmi trece.
Ce îmi recomandaţi ....?
Aş dori să cumpăr .....
Aţi putea să îmi daţi un pachet de ....
Doresc un ceai de ....
Vă mulţumesc pentru ajutor!

Vânzătoare:
Bună ziua!
Cu ce vă pot ajuta?
Care sunt simptomele? Ce anume vă supără / vă doare?
Vă recomand să cumpăraţi un ceai de sunătoare / muşeţel / tei / coada şoricelului.
Pentru răceală vă recomand miere.
Faceţi o infuzie de tei / muşeţel
Avem şi ceai special pentru fiere, conceput după o reţetă... Vă recomand acest produs.
Cu plăcere!

6. **Exprimaţi-vă părerea în legătură cu următoarele afirmaţii:**

Medicul are autoritatea supremă, ştie cel mai bine cum trebuie tratate bolile.

Cel care ştie cum se păstrează sănătatea este vraciul sau şamanul.

Credinţa îi va ajuta pe oameni să se vindece, nu e nevoie de medicamente.

Unitatea 8
Banii şi bugetul familiei

„Cucurigu, boieri mari! Daţi punguţa cu doi bani!"
(Ion Creangă, *Punguţa cu doi bani*)

Lecţia 1
Bugetul familiei. Cumpărăturile. Creditele bancare

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

ban, monedă, bancnotă, valută, numerar, rest, mărunţiş, bacşiş, card, bancomat, cont, bancă, credit, împrumut, rată, dobândă, salariu, venit, avere, moştenire, buget, cheltuială, întreţinere, a plăti, a cumpăra, a achita, a economisi, a câştiga, factură, taxă, termen scadent, penalizare, bon, magazin, supermarket, prăvălie, piaţă, măcelărie, librărie, brutărie, OPC, Oficiul pentru Protecţia Consumatorului, client, vânzător, reducere, ofertă, bonus, garanţie

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Independenţa financiară şi un venit care să asigure mai mult decât supravieţuirea de la o zi la alta sunt foarte importante pentru români. În familia de tip tradiţional, care mai funcţionează şi astăzi, averea se transmite de la o generaţie la alta, părinţii asigurând copiilor, după posibilităţi, o casă şi strictul necesar mobilării acesteia în vederea întemeierii unei familii proprii. În foarte multe cazuri, copiii locuiesc cu părinţii pe tot parcursul vieţii şi moştenesc casa şi averea acestora. Bugetul comun şi contribuţia comună la cheltuieli sunt forme de supravieţuire a familiei extinse. Astfel, părinţii îşi susţin financiar copiii chiar când aceştia devin adulţi, iar copiii preiau întreţinerea părinţilor, când aceştia nu mai sunt capabili să se întreţină singuri.

Independenţa financiară este totuşi un ideal al fiecărui individ, iar proiectele de viaţă includ în majoritatea cazurilor dobândirea unui loc de muncă sau a unei afaceri proprii avantajoase, care să permită acumularea unor sume de bani suficiente pentru a asigura financiar viitorul personal şi al familiei pe termen lung. În acest scop, românii investesc în bunuri imobiliare (case, pământ), în educaţia personală sau a copiilor, economisesc banii în conturi bancare sau fonduri de pensii. Menţinerea unui loc de muncă sigur şi a unui venit lunar constant este principala preocupare financiară a românilor.

1. Oferiţi exemple de expresii asemănătoare din limba dumneavoastră maternă.
2. Ce proverbe legate de bani sau avere există în cultura dumneavoastră? Explicaţi semnificaţia lor.

Exerciţii:

Expresii:

a da bani pe ceva – a cumpăra, a plăti pentru ceva
a nu face doi bani – a nu valora nimic, a nu avea nici o valoare
a fi plin de bani – a fi foarte bogat
a strânge bani la ciorap – a avea sau a face economii, a avea sau a strânge o sumă de bani; a fi zgârcit
bani albi pentru zile negre – economii, o sumă de bani păstrată pentru situaţiile grele ce apar în viaţă
copil de bani gata – copil de oameni bogaţi care trăieşte extravagant cu banii primiţi sau moşteniţi de la părinţi
a rămâne fără niciun ban – a fi sărac, a da faliment
a fi sărac lipit pământului – a nu avea nici un ban
a arunca banii pe fereastră – a cheltui exagerat de mult, a fi risipitor, a achiziţiona un produs necorespunzător din punct de vedere calitativ
a plăti în bani gheaţă/ a plăti în bani lichizi/ a plăti cu banii jos – a plăti pe loc, în numerar
bani de buzunar – bani destinaţi cheltuielilor mărunte, care intervin pe parcursul zilei
a fi scump la tărâţe şi ieftin la făină – a face afaceri proaste
a fi zgârcit de-şi mănâncă de sub unghie – a fi exagerat de zgârcit

Proverbe româneşti:

Banul face din om neom.
Banul e ochiul dracului.
Ban la ban trage.
Domnia şi prostia se plătesc.
Fă-ţi iarna car şi vara sanie.
Lăcomia strică omenia.
La omul sărac nici boii nu trag.
Norocu-i după cum şi-l face omul.
Nu te întinde mai mult decât îţi este plapuma.

1. Discutaţi următoarea situaţie legată de bugetul unei familii:

Este începutul anului. Hassan s-a mutat în Timişoara, locuieşte la bloc şi are un venit mediu de ______________ lei (*se completează de către profesor cu un venit mediu corespunzător perioadei în care se discută textul)* . Familia lui este formată dintr-o soţie şi doi copii minori, un băiat de 4 ani şi o fată de 14 ani. Hassan este singurul care are serviciu în acest moment. Ajutaţi-l să-şi stabilească bugetul de cheltuieli pentru următoarele şase luni, completând tabelul:

1. Chiria lunară	6 x
2. Întreţinerea/ cheltuieli la bloc	
3. Curent electric, gaz	
4. Cablu de televiziune şi internet	
5. Telefoane	
6. Asigurări de şomaj, viaţă, pensie sau sănătate, maşină	
7. Transport (abonament, benzină, service auto)	
8. Cheltuieli la supermarket: mâncare, produse de igienă, produse cosmetice, obiecte de uz casnic, rechizite şcolare	
9. Haine	
10. Taxe şcolare/ baby sitter	
11. Alte utilizări ale banilor (exemple personale): – impozite anuale (casă, maşină, teren) – credite, – bani pentru familia extinsă, (de exemplu bunica sau unchi) – bani pentru vacanţă, – bani pentru studiile copiilor, – bani pentru planuri de viitor, etc.	

2. Cum putem pune bani de-o parte ?

Alegeţi una din următoarele sugestii. Discutaţi în legătură cu modalităţile de economisire a banilor în cultura din care proveniţi:

a. Reducem anumite cheltuieli, de exemplu: telefonul, curentul electric, apa, căldura, haine, transport, distracţiile în oraş.
b. Cumpărăm în perioada de reduceri, (la sfârşit de sezon) urmărim ofertele şi promoţiile.
c. Apelăm pentru cumpărături la magazinele de second-hand, la pieţele de vechituri sau târguri.
d. Citim ofertele din ziarele de anunţuri tip *Mica publicitate* şi cumpărăm după ce am negociat direct cu vânzătorul.
e. Jucăm la Loterie sau la Cazino, poate câştigăm potul cel mare.

3. **Un buget bine gândit.**

Citiţi cu atenţie textul şi notaţi cu A (adevărat) sau F (fals) enunţurile de mai jos:

Iată ce n-ar trebui să ne lipsească atunci când planificăm bugetul:

Realismul este una dintre cele mai importante calităţi ale unui buget. Pericolul cel mai mare este să estimaţi venituri nesigure sau iluzorii, cheltuieli subdimensionate sau, mai rău, şi una şi alta. Bugetul nu înseamnă zgârcenie, ci control. Stabiliţi realist priorităţile şi observaţi periodic (măcar trimestrial, dacă nu o dată pe lună) cheltuielile, ca să vă puteţi da seama la timp când apar excesele şi cum pot fi corectate.

Flexibilitatea este o altă calitate importantă. Bugetul este doar un instrument. Folosiţi-l, nu îl lăsaţi să vă folosească. Dacă aţi cheltuit mai puţin la un capitol, alocaţi surplusul la alt capitol. O reparaţie mai puţin costisitoare la maşină vă poate finanţa o cheltuială în plus la un capitol destinat distracţiilor (un film, o carte sau o ieşire de weekend).

Planificarea economiilor este cheia unei vieţi lipsite de griji. Gândiţi-vă bine cum să faceţi economii, fără să vă transformaţi în Hagi Tudose. Puneţi întâi deoparte şi apoi cheltuiţi. Stabiliţi o suma fixă pentru economii şi aveţi grijă să o respectaţi.

Precauţia nu trebuie să ne lipsească niciodată, mai ales când aveţi o familie care depinde de voi. „Viaţa e ca o cutie cu bomboane. Niciodată nu ştii cu ce te alegi.” Dacă luaţi seamă la replica din *Forest Gump*, e obligatoriu să luaţi în calcul şi un fond de urgenţă. O problemă de sănătate, o defecţiune la maşină (ca un făcut, maşinile se strică mai ales după ce ies din garanţie!) sau chiar concedierea neaşteptată fac parte din categoria situaţiilor care pot pune probleme unui buget neatent planificat. Problemele ce pot să apară diferă în funcţie de vârstă, anotimp ori împrejurări economice ale ţării în care trăiţi, dar dacă aveţi deoparte banii pentru zile negre, veţi avea mai puţine bătăi de cap. Atenţie la detalii! Dacă facturile lunare sau cheltuielile mai mari sunt uşor de urmărit, sunt cheltuieli zilnice care trec foarte uşor neobservate. Mai ales dacă devin un obicei şi sunt făcute cu banii jos. Ţigările, cafeaua, dulciurile pentru copii sau paharul cu prietenii în oraş scot discret banii din cont, dar dacă le adunaţi s-ar putea să priviţi cu alţi ochi capitolul numit „bani de buzunar”. Dacă sunteţi în regim de economisire, puteţi găsi soluţii alternative (mai greu pentru viciul fumatului) precum pacheţelul pregătit de acasă ori cafeaua la termos. (text adaptat după Ovidiu D. Popica, *6 calităţi ale unui buget personal bine făcut,* în „România liberă”, Vineri, 05 februarie 2010)

4. **Joc de rol: Imaginaţi împreună cu un coleg un dialog între un consultant bancar şi o persoană care doreşte să afle informaţii despre deschiderea unui depozit bancar sau obţinerea unui credit:**

(Expresii utilizate când se solicită informaţii)
Bună ziua! Aş dori consultanţă în legătură cu ...
Spuneţi-mi, vă rog, ce condiţii trebuie să îndeplinesc pentru a deschide un depozit bancar/ pentru a obţine un credit bancar?
Aţi putea să-mi oferiţi detalii legate de ...
Care este dobânda?

(Expresii legate de verificarea informaţiei)
Îmi cer scuze, puteţi repeta?
Dacă am înţeles bine, ...

(Expresii utilizate la încheierea conversaţiei)
Bine, aleg varianta ...
Vă mulţumesc pentru informaţii.
Voi reveni după ce iau o hotărâre.
La revedere!

Unitatea 9
Drepturi şi obligaţii cetăţeneşti

„Curat constituţional!"
(I.L. Caragiale, *O scrisoare pierdută*)

Lecţia 1
Obţinerea cetăţeniei. Drepturi şi obligaţii.

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

lege	legal	ilegal	nelegiuire
constituţie	democraţie	libertate	dictatură
parlament	guvern	poliţie	tribunal
judecător	a judeca	prejudecată	procuror
avocat	acuzare	apărare	reclamant
reclamat	sancţiune	amendă	condamnare
închisoare	puşcărie	UE (Uniunea Europeană)	
CEDO (Curtea Europeană a Drepturilor Omului)			
ONU (Organizaţia Naţiunilor Unite)			
avocatul poporului	stat	republică	monarhie

federaţie	pace	tratat	conflict
război	refugiat	emigrant	imigrant
resortisant	cetăţean	cetăţenie	paşaport
carte de identitate CI	certificat de naştere	a stipula	stipulate

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Constituţia României este actul fundamental al ţării. În forma pe care o are azi, Constituţia a fost adoptată de Parlamentul României în anul 2003.

Actul normativ conţine articole principale despre: Statul român, Suveranitatea statului, teritoriul României, Unitatea poporului şi egalitatea în drepturi, Cetăţenia română (articolul 5), Dreptul la identitate, Românii din străinătate, Pluralism şi partidele politice, Sindicate, patronate şi asociaţii profesionale, Relaţii internaţionale, Dreptul internaţional şi dreptul intern, Simbolurile naţionale, Limba oficială şi Capitală.

Articolul I din Constituţie prevede faptul că *„România este stat naţional, suveran şi independent, unitar şi indivizibil*”, iar forma de guvernământ este republica. Cele trei puteri în stat sunt: legislativă (Parlamentul României, ales prin vot de cetăţenii români), executivă (Guvernul României, condus de un premier numit de preşedinte) şi judecătorească (Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie).

Parlamentul României are două Camere: *Camera Deputaţilor*, forul inferior, şi *Senatul* – forul superior al Parlamentului.

România este patria tuturor cetăţenilor săi, fără a se face discriminări între aceştia pe criterii de rasă, naţionalitate, religie, origine etnică, limbă, gen, opinie, apartenenţă politică, avere sau statut social.

Cetăţenia română se dobândeşte prin naştere, prin adopţie sau la cerere. Copilul născut din amândoi părinţii sau unul dintre părinţi român este român la rândul lui. Copiii găsiţi pe teritoriul României, ai căror părinţi nu se cunosc, sunt cetăţeni români. Copiii născuţi în străinătate, cu unul dintre părinţi cetăţean român, sunt români.

Cetăţenia se acordă la cerere, celor ce îndeplinesc următoarele condiţii:

Art. 8.

Cetăţenia română se poate acorda, la cerere, persoanei fără cetăţenie sau cetăţeanului străin, dacă îndeplineşte următoarele condiţii:

„a) s-a născut şi domiciliază, la data cererii, pe teritoriul României sau, deşi nu s-a născut pe acest teritoriu, locuieşte în mod legal, continuu şi statornic pe teritoriul statului român de cel puţin 7 ani sau, în cazul în care este căsătorit cu un cetăţean român, de cel puţin 5 ani;

b) dovedeşte prin comportarea şi atitudinea sa loialitate faţă de statul şi de poporul român;

c) a împlinit vârsta de 18 ani;

d) are asigurate mijloacele legale de existenţă;

e) este cunoscut cu o bună comportare şi nu a fost condamnat în ţară sau în străinătate pentru o infracţiune care îl face nedemn de a fi cetăţean român;

f) cunoaşte limba română şi posedă noţiuni elementare de cultură şi civilizaţie românească, în măsură suficientă pentru a se integra în viaţa socială;

g) cunoaşte prevederile Constituţiei României.

Termenele prevăzute la alin. 1 lit. a) pot fi reduse până la jumătate în cazul în care solicitantul este o personalitate recunoscută pe plan internaţional."

Cetăţenii României au drepturi şi obligaţii, legiferate prin Constituţie.

Dintre drepturi enumerăm: egalitatea în drepturi, faptul că nimeni nu stă deasupra legii accesul liber la justiţie, dreptul la viaţă şi integritate fizică şi psihică, dreptul la libertatea individuală, dreptul la apărare, la libera circulaţie, la viaţă intimă, familială şi privată, la inviolabilitatea domiciliului, secretul corespondenţei, libertatea conştiinţei, libertatea de exprimare, dreptul la informaţie, dreptul la învăţătură, accesul la cultură, dreptul la ocrotirea sănătăţii, dreptul la vot, dreptul la asociere, dreptul la muncă şi la protecţie socială, interzicerea muncii forţate, dreptul la grevă, dreptul la proprietate privată, dreptul la moştenire, dreptul la întemeierea unei familii prin căsătoria liber consimţită între soţi, dreptul la protecţia copiilor şi a tinerilor, dreptul la protecţia persoanelor cu handicap.

Îndatoririle fundamentale către ţară sunt: fidelitatea faţă de ţară, definită ca fiind sacră, îndatorirea de a contribui financiar la cheltuielile publice (prin taxe şi impozite), datoria de a-şi exercita îndatoririle constituţionale cu bună-credinţă, fără a încălca libertăţile altora.

Pentru detalii legate de fiecare articol în parte, puteţi accesa Constituţia României pe web-site-ul Camerei deputaţilor: www.cdep.ro.

1. Care este principalul act normativ al regiunii / ţării de unde proveniţi?

2. Care sunt drepturile şi îndatoririle unui bun cetăţean? Comparaţi-le cu cele citite în Constituţia României.

Exerciţii:

Expresii:

În legea lui – conform obiceiurilor sau tradiţiei lui
După lege – aşa cum spune legea, legal

În numele legii – formulă întrebuinţată atunci când se invocă sau se aplică legea
În baza legii – în conformitate cu prevederile legale
Pe legea mea! – expresie folosită în vorbire pentru a întări valoarea de adevăr a celor spuse, zău
A face legea – a stabili regulile
Omul legii – reprezentant al legii, poliţai
A da în judecată – a deschide proces în instanţa de judecată
Legea nescrisă – bunul simţ, obiceiul unui loc, tradiţia
Vorba lui/ei e lege – expresie ce indică faptul că vorba cuiva se respectă cu stricteţe
Fără nici o lege – care nu respectă pe nimeni şi nimic
a judeca la rece – a judeca obiectiv, fără prejudecăţi, cu calm
fără prejudecăţi – obiectiv, deschis pentru a accepta existenţa diferenţei
om fără judecată – om nebun, fără minte
A-şi fura căciula unul altuia – a se păcăli unul pe altul
A se simţi cu musca pe căciulă – a se simţi vinovat
A fi prins cu mâţa-n sac/traistă – a fi prins cu minciuna
A fi prins cu ocaua mică – a fi prins că înşeală

Proverbe româneşti:

Unde-i lege nu-i tocmeală.
Cine fură azi un ou, mâine va fura un bou.
După faptă şi răsplată.
Greşeala recunoscută este pe jumătate iertată.
Hoţul neprins e negustor cinstit.
Minciuna are picioare scurte.
Măsoară de două ori şi taie o dată.
Cine nu deschide ochii, deschide punga.

1. Potriveşte cuvintele cu definiţiile corespunzătoare:

Drept	totalitatea organelor de jurisdicţie dintr-un stat; ansamblul legilor şi al instanţelor judecătoreşti; sistemul de funcţionare a acestor instanţe
Lege	persoană care imigrează
Justiţie	document oficial care dă cetăţenilor unui stat dreptul de a se deplasa în altă ţară, servindu-le acolo ca act de identitate
Reclamant	lege fundamentală a unui stat

Emigrant	ştiinţă care studiază regulile şi legile convieţuirii în societate
Imigrant	diviziune într-un document oficial, marcată de obicei printr-un număr de ordine sau printr-o literă
Paşaport	normă cu caracter obligatoriu, stabilită şi apărată de puterea de stat
Carte de identitate	persoană care se adresează justiţiei pentru a i se recunoaşte un drept, pentru a obţine repararea unei pagube
Constituţie	act, livret oficial care atestă identitatea unei persoane
Articol	drept juridic de cetăţean; calitatea de a fi cetăţean
Cetăţenie	(persoană) care emigrează; emigrat

2. Alegeţi răspunsurile corecte pentru fiecare din următoarele întrebări:

Cetăţenia română se poate obţine prin:
- a. naştere;
- b. căsătorie;
- c. cerere /solicitare de dobândire a cetăţeniei;
- d. depunerea unui jurământ la venirea în România;
- e. alt răspuns: ______________;

Cele trei puteri în stat sunt:
- a. legislativă, mass-media, executivă;
- b. executivă, prezidenţială, legislativă;
- c. legislativă, executivă, judecătorească;

Parlamentul României are două camere:
- a. Duma şi Senatul
- b. Camera Deputaţilor şi Senatul
- c. Seimul şi Senatul

Cetăţenia română se poate obţine după o şedere de:
- a. 13 ani (sau dacă persoana este căsătorită cu un cetăţean român, după 10 ani)
- b. 2 ani (sau dacă persoana este căsătorită cu un cetăţean român, după 1 an)
- c. 5 ani (sau dacă persoana este căsătorită cu un cetăţean român, după 3 ani)
- d. 7 ani (sau dacă persoana este căsătorită cu un cetăţean român, după 5 ani)

Pentru obţinerea cetăţeniei, solicitantul trebuie să aibă vârsta de:
- a. 18 ani
- b. 21 de ani

c. 16 ani
d. 40 de ani

6. Pentru obţinerea cetăţeniei, solicitantul trebuie să aibă cunoştinţe de:
    a. limba română
    b. limba română şi cultură şi civilizaţie românească;
    c. limba engleză şi cultură şi civilizaţie românească;

3. Citiţi textul si completaţi, utilizând cuvintele din chenar:

actele	geografie	limba paşaport original	certificat
taxele	literatură	limba	adeverinţă
cultură	civilizaţie	identitate	istorie

Prietenul lui Abdul, Amal, este de 7 ani în România. Acum vrea să devină cetăţean român.

Pentru început sunt necesare ___________________. Are nevoie de ______________ sau copie legalizată. Apoi îi trebuie carte de _____________. Mai are nevoie de ______________ de naştere şi de căsătorie, dacă e însurat. Va trebui să ducă şi o ________________ care să confirme că locuieşte în România de minim 7 ani. Mai trebuie câteva acte. Apoi va plăti ______ (consulară, de înregistrare a cererii, de publicare a cererii). Trebuie să facă dovada că ştie ____________ română şi că are noţiuni de _________________ şi _______________ românească. Va fi întrebat despre ________________ României şi despre ___________________ţării. Trebuie să ştie cine sunt marii artişti, deci va răspunde la întrebări despre ______________ şi arta românească.

4. Selectaţi din lista de mai jos acele drepturi care sunt garantate prin Constituţia României:

- dreptul la viaţă şi integritate fizică şi psihică,
- libertatea conştiinţei,
- libertatea de exprimare,
- dreptul la informaţie,
- dreptul la învăţătură în limba maternă, oricare ar fi aceasta,
- accesul la cultura ţării din care proveniţi, dar şi la cultura română,
- dreptul la ocrotirea sănătăţii,
- dreptul la vot acordat doar bărbaţilor,
- dreptul la asociere cu persoane doar din acelaşi grup etnic,
- dreptul la muncă şi la protecţie socială,
- dreptul la secretul corespondenţei,
- interzicerea muncii forţate,

- dreptul la grevă japoneză,
- dreptul la proprietate privată,
- dreptul la libertatea individuală,
- dreptul la apărare, la libera circulaţie, la viaţă intimă, familială şi privată,
- dreptul la inviolabilitatea domiciliului.

5. **Ce alte drepturi care nu există în Constituţia românească, dar le consideraţi necesare, aţi include în lista de mai sus?**

   Utilizaţi expresii precum:

   Sunt de părere că........
   Consider că ....
   În opinia mea.....
   Aş zice că ....
   Îmi pare rău, dar consider că ....
   Aveţi şi dumneavoastră dreptate, dar....................
   Nu pot fi de acord, din păcate..................
   Aş fi de acord în anumite condiţii ca................
   Sigur că aveţi dreptate deoarece.........................
   Îmi permiteţi să intervin....
   Mă scuzaţi că vă întrerup, dar ......
   Sub nicio formă nu pot fi de acord ca.............
   Nu ştiu ce să spun în legătură cu ....
   Mi-e teamă că trebuie să vă contrazic, deoarece ....

6. **Care credeţi că sunt obligaţiile unui bun cetăţean? Propuneţi exemple, pornind de la cele din Constituţia României. Discutaţi cu participanţii la curs.**

Lecţia 2
Prescripţii şi interdicţii în societatea românească actuală

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

faptă	penal	cod civil	cod penal
pasibil	închisoare	casa de corecţie	încălcare
infracţiune	delict	infractor	delincvent

juvenil	pedeapsă	amendă	poliţie
poliţist /-ă	judecător	judecată	a da în judecată pe cineva
a se apăra	apărător	pârât /-ă	reclamant
reclamagiu	amnistie	graţiere	omucidere
lovire	vătămare	corporal	fals
uz de fals	tentativă	minor	major
executare	închisoare pe viaţă	crimă	prescripţie
interdicţie	fapte reprobabile	măsură /-i	detenţie
jurisdicţie	incidenţă	a prevedea	prevăzut /-ă
recidivă	recidivist /-ă	ilicit /-ă	

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Noul *Cod Penal* al României a apărut în *Monitorul oficial* în anul 2006.

Codul penal se aplică în cazul infracţiunilor săvârşite pe teritoriul României de către cetăţeni români sau de către cei fără cetăţenie, cu domiciliul în România.

Diplomaţii străini nu intră sub jurisdicţia codului penal român. Legea penală nu se aplică retroactiv faptelor care nu se aflau sub incidenţa legii atunci când au fost săvârşite, dar între timp au intrat sub incidenţa ei.

Codul penal român defineşte infracţiunea în următorul fel: „este fapta care prezintă pericol social, săvârşită cu vinovăţie şi prevăzută de legea penală". Se vorbeşte de *vinovăţie* în momentul în care se determină intenţionalitate sau culpă în săvârşirea unei fapte care prezintă pericol social.

Tentativele de a încălca legea sunt pedepsite, la rândul lor. Tentativele se definesc ca fiind „punerea în executare a hotărârii de a săvârşi infracţiunea, executare care a fost însă întreruptă sau nu şi-a găsit finalitatea".

Persoanele implicate în săvârşirea de fapte penale pot fi *autori, instigatori sau participanţi* la aceste fapte; oricare dintre roluri este pasibil de pedeapsă. Când se stabileşte pedeapsa se ţine seama de participarea fiecăruia la săvârşirea infracţiunii.

În caz de recidivă, pedeapsa anterioară şi cea acordată pentru noua infracţiune se cumulează.

Există situaţii prevăzute în *Codul penal* când se înlătură caracterul penal al faptei, şi anume:

legitima apărare
starea de necesitate
constrângerea fizică şi cea morală
cazul fortuit

iresponsabilitatea
făptuitorul e minor.

Pedepsele ce se aplică persoanelor fizice sunt de mai multe feluri. *Pedepsele principale* includ: detenţie pe viaţă, închisoare, amendă penală. *Pedepsele complementare* includ: interzicerea unor drepturi vreme de 10 ani sau degradare militară, dacă e cazul. *Pedepsele accesorii* includ interzicerea unor drepturi, precum dreptul de a fi ales pentru a conduce o instituţie publică, dreptul de a ocupa o funcţie ce implică exerciţiul autorităţii de stat, drepturile părinteşti, de tutore sau de curator.

Pedeapsa poate fi suspendată în anumite condiţii sau poate să fie executată la locul de muncă.

Există situaţii speciale, în care faptele reprobabile sunt săvârşite de minori. În aceste cazuri răspunderea penală se distribuie astfel:

„Minorul care încă nu a împlinit 14 ani nu răspunde penal.
Minorul care are vârsta între 14 şi 16 ani răspunde penal, numai dacă se dovedeşte că a săvârşit fapta cu discernământ.
Minorul care a împlinit vârsta de 16 ani răspunde penal."

Ca pedeapsă, minorul poate primi următoarele

„Mustrare
Libertate supravegheată
Internarea într-un centru de reeducare
Internarea într-un institut medical – educativ."

1. Care este codul care reglementează pedepsele ce survin în urma încălcării legilor regiunii / ţării de unde proveniţi? Ce tipuri de reguli există în acea regiune / ţară şi care sunt pedepsele aferente încălcării lor?

2. Comparaţi Codul respectiv (menţionat la punctul 1) cu ce aţi aflat despre *Codul penal* românesc. Cum sunt cele două? Discutaţi.

Exerciţii:

1. Potriveşte cuvintele cu definiţiile corespunzătoare:

Delincvent	măsură de represiune, sancţiune aplicată celui care a săvârşit o greşeală
Juvenil	care ţine de urmărirea şi de pedepsirea infractorilor; cu caracter represiv
Pedeapsă	funcţionar de stat, numit sau ales, care soluţionează pe calea justiţiei procesele prin pronunţarea unei hotărâri

Amendă	a intenta cuiva un proces, a chema în faţa justiţiei
Poliţist /-ă	persoană care a săvârşit un delict
Penal	persoană care apără cauza cuiva în faţa justiţiei
Judecător	sancţiune constând în obligaţia de a plăti o sumă de bani
A da în judecată	care este caracteristic pentru tineri; propriu tinerilor; tineresc
Apărător	funcţionar la poliţie; agent la poliţie

2. Care dintre următoarele fapte se pot califica drept încălcări ale legii? Există, în opinia dumneavoastră, încălcări mai puţin grave şi unele mai grave? Care sunt acestea?

furtul din locuinţă
tâlhărie
neachitarea facturii la electricitate
ajutorul acordat unei bătrâne pentru a trece strada
bigamie
abuzul asupra copiilor
piraterie de DVD-uri
darea şi luarea de mită
prostituţia
răspândirea de ştiri false
jignirea altor persoane
abandonarea animalului de casă
calomnia

3. Citiţi următorul text şi completaţi-l, utilizând cuvintele din chenar:

furturi	crime	poliţiştii	martorii
salvarea	poliţia	spart	fugind
furate	banii	hoţul	

Este seară. Cartierul Elisabetin din Timişoara este destul de liniştit şi de sigur. Nu s-a întâmplat de prea multe ori să existe ___________ sau _______________. În seara aceasta este zarvă mare. Lângă blocul unde locuieşte Abdul a venit ___________ şi ____________. __________________ iau declaraţii tuturor. Vorbesc în special cu ____________. Abdul iese pe geam. Apoi coboară în scara blocului. Toată lumea vorbeşte cu toată lumea. Se pare că cineva a ___________ apartamentul doamnei X, de la etajul I. Au fost ____________ bijuteriile doamnei şi __________. Pensia

tocmai venise ieri. Bătrâna plângea şi nu putea spune nimic. Nişte copii au văzut un om _______________ din scară cu o oră în urmă. Era înalt, blond, cu tricou roşu şi bascheţi. Purta ochelari de soare. Nu i-au văzut bine faţa. Abdul speră ca ____________ să găsească ______________.

4. Alegeţi, pentru fiecare din situaţiile următoare, soluţia care vi se pare potrivită:

1. X este un copil pe care ambii părinţi îl bat aproape zilnic. Ce ar trebui să facă băiatul în vârstă de 10 ani?

a. Să îndure, pentru că probabil este vinovat şi merită să fie pedepsit;
b. Să discute cu învăţătoarea, spunându-i care este situaţia lui;
c. Să apeleze Autoritatea pentru Protecţia Copilului;
d. Să sune la Poliţie;
e. Alt răspuns.

2. Doamna Y este căsătorită cu soţul ei de peste 10 ani. Au împreună 2 copii. Uneori, soţul o bate, din motive aparent inexistente. Cum ar trebui să reacţioneze doamna Y?

a. Să apeleze la un Centru de Asistenţă Socială a Femeilor Abuzate;
b. Să încerce să discute cu soţul ei şi să clarifice motivele care îl determină să se comporte astfel;
c. Să apeleze la ajutorul Poliţiei;
d. Să apeleze la ajutorul unui consilier marital, pentru ca ambii soţi să facă terapie;
e. Alt răspuns.

5. Spuneţi care este valoarea de adevăr sau fals a următoarelor afirmaţii (A/F). Discutaţi apoi caracterul pedepselor. Sunt ele prea drastice sau, dimpotrivă, prea blânde?

Codul penal prevede pedepse pentru cei care comit infracţiuni.
În caz de legitimă apărare, caracterul penal al faptei este înlăturat.
Codul penal se aplică în cazul infracţiunilor săvârşite de persoane care au domiciliul în România sau în afara ei.
Legea se aplică retroactiv faptelor.
Tentativele de încălcare a legii nu se pedepsesc.
Pedeapsa principală poate însemna detenţie pe viaţă.
Minorii cu vârsta până la 14 ani sunt pedepsiţi.
Minorii pot primi drept pedeapsă mustrarea.

Unitatea 10
Hrana

„...privi curios la sarmale. Ochii nu mai văzuseră aşa ceva, însă nările îi dădeau o bună înştiinţare...”

(Mihail Sadoveanu)

Lecţia 1
Bucătărie românească tradiţională

A. REALITĂȚI ȘI CUVINTE

Citeşte şi reține !

Alimente de bază	cartof, carne, pui, porc, oaie, curcan, pâine, brânză, telemea, caş, caşcaval, lapte, iaurt, legume, ceapă, morcovi, păstârnac, ţelină, pătrunjel, usturoi, vinete, conopidă, fructe, mere, pere, prune, corcoduşe, caise, piersici, struguri, viţă-de-vie, ou / ouă
Feluri de mâncare	felul întâi, felul al doilea, desert, cafea, supă, ciorbă, ciorbă de perişoare, ciorbă de burtă, ciorbă de salată, sarmale, friptură, papricaş, mititei / mici, tort, crovne, langoşi, gogoşi, mămăligă
Tacâmuri	serviciu de farfurii, farfurie întinsă, farfurie adâncă, farfurioară, cuţit, linguriţă, şerveţele, faţă de masă
Acţiuni	a mânca, a tăia, a înfige, a felia, a înghiţi, a ingurgita, a mesteca, a gusta, a degusta, a bea, a savura, a (se) dedulci, a prepara, a găti, a coace, a fierbe, a pune masa / a aşeza masa, a pofti, a învârti, a amesteca
	mâncare, băutură, hrană, aliment, bucătărie, bucate, bucătar, bucătăreasă, carte de bucate, reţetă culinară, cantină, restaurant, sală de mese, masă, masă festivă, comesean, regim alimentar, vegetarian

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Spune-mi ce mănânci, ca să-ţi spun cine eşti, zice o vorbă înţeleaptă. Astfel, mâncarea poate sta chezaş al caracterului omului.

Bucătăria românească se confruntă azi cu invazia restaurantelor de tip fast-food. Din ce în ce mai apreciate, aceste localuri vin să înlocuiască specificul gastronomic al unei regiuni sau unei ţări, generalizându-l.

Oriunde călătoreşti, poţi gusta aceiaşi burgeri sau aceleaşi aripioare de pui. Ca şi cum oamenii locului sunt indiferenţi la ceea ce se petrece în jurul lor şi ar fi lipsiţi de o personalitate pe care să şi-o manifeste… *gătind*.

Pentru România, cel mai potrivit ar fi să discutăm despre mâncăruri care sunt specifice Ardealului, Banatului, Moldovei, Munteniei sau Dobrogei. Nu există o bucătărie unitar-românească, ci, mai degrabă, *bucătării româneşti*. Există şi numeroase influenţe, pe care le-am acceptat de-a lungul istoriei. Cum provinciile româneşti au fost subordonate diferitelor imperii, oamenii au intrat în contact cu alte culturi. Astfel, în România poţi mânca *sarmale* şi *mititei*, *baclavale* sau *cornuri cu susan*. Ori, la fel de bine, *şniţel* cu cartofi piure şi compot de prune sau *doboş tort*. Ca să nu mai vorbim despre *salată boeuf* (adică à la russe), borş bucovinean sau câte vreo plăcintă cu poale-n brâu, toate degustate alături de vreun şpriţ sau o ţuică de casă.

Dincolo de aceste împrumuturi, stau ascunse lucrurile simple, gustoase şi despre care spunem că sunt tradiţional româneşti. Mămăliga cu brânză şi cu lapte, *bulzul* adică, *iahnia* de fasole cu ciolan afumat, telemeaua făcută cum numai ciobanii din Mărginimea Sibiului pare că ştiu ori *slăninuţa* cu boia pe care gurmanzii greu-încercaţi o apreciază, *cârnaţii* de Pleşcoi sau *şonca* din Banat trimit deopotrivă la un trecut culinar românesc. Peste toate acestea, se adaugă, ca într-un doboş tort, reţetele prezentului şi viitorului, ale unei lumi în continuă mişcare şi interacţiune cu cei din jur.

1. Care sunt felurile de mâncare tradiţionale în zona / regiunea / ţara dumneavoastră de provenienţă?

2. Când se consumă ele?

3. Cum se desfăşoară o masă într-o zi obişnuită? Dar în zi de sărbătoare?

Exerciţii:

Expresii:

a lua masa – a mânca

a mânca de post/ *a posti* – a mânca fără carne, ouă şi lapte din convingere religioasă ortodoxă

a mânca de dulce – a nu posti

a mânca zilele/*tinereţea cuiva* – a face necazuri cuiva o perioadă de timp

a se mânca între ei – a ţese intrigi unul împotriva altuia

mâncătorie – intrigă, bârfă

Mâncaţi-aş gura / ochii! – expresie familiară prin care se exprimă admiraţia faţă de cineva
a mânca din palma cuiva – a asculta de cineva necondiţionat
a mânca rahat – a bârfi, a vorbi de rău pe cineva
a mânca bătaie – a fi bătut
a fugi mâncând pământul – a fugi foarte tare
a mânca pe cineva palma – a avea chef de bătaie
a-şi mânca omenia cu cineva – a-şi pierde respectul în faţa cuiva
a mânca banii – a cheltui
a-şi mânca de sub unghie – a fi zgârcit
a mânca din ochi – a privi cu poftă
a mânca ca un lup – a mânca repede şi cu poftă
a mânca ca o pasăre/mâţă – a mânca foarte puţin
a fi pâinea lui Dumnezeu – a fi bun şi blând
a fi bun ca pâinea caldă – a fi foarte bun şi înţelegător
a avea pâinea şi cuţitul în mână – a lua deciziile, a împărţi
a mânca pâine degeaba – a fi leneş
a se vinde ca pâinea caldă – a se vinde foarte repede
a intra în pâine – a se angaja, a-şi câştiga singur existenţa
a lua pâinea de la gură – a lăsa pe cineva fără nici un venit
a o pune de mămăligă – a o încurca, a intra în încurcătură
cât ai zice „peşte"! – foarte repede
mare brânză! – lucru fără importanţă
a scoate din pepeni – a enerva pe cineva
ieftin ca braga – lipsit de valoare

Proverbe româneşti:
La plăcinte înainte, la război înapoi.
Cine nu munceşte, nu mănâncă.
Pofta vine mâncând.
Şi-a trăit traiul, şi-a mâncat mălaiul.
Pasăre ca porcul, nu-i.
Brânză bună în burduf de câine.
Umblă câinii cu covrigi în coadă.

1. **Potriveşte cuvintele cu definiţiile corespunzătoare:**

A mânca	persoană care stă la masă împreună cu altcineva, care mănâncă la o masă comună; conviv
Legume	a respecta posturile prescrise de biserică, a se abţine de la alimentele interzise (carne, lapte, brânză, ouă)
Masă	serviciu de masă complet, care se aşază în dreptul fiecărui mesean, obiectele de metal de care se serveşte o persoană când mănâncă

Comeseni	a amesteca un aliment în gură şi a-l înghiţi; a folosi în alimentaţie, a consuma
Tacâmuri	mobilă formată dintr-o placă dreptunghiulară, pătrată sau rotundă, sprijinită pe unul sau mai multe picioare şi pe care se mănâncă, se scrie etc.
Desert	aliment preparat din făină de porumb fiartă în apă
Vegetarian	făcut din lapte, pe bază de lapte (şi derivatele lui)
A posti	nume dat generic unor vegetale (fasole, cartofi, ceapă etc.) cultivate pentru hrana omului; zarzavat
Mămăligă	fel de mâncare, de obicei dulciuri, fructe, brânzeturi, care se serveşte la sfârşitul mesei
Lactate	care se bazează (numai) pe produse vegetale

2. Precizaţi valoarea de adevăr a afirmaţiilor de mai jos (A/F):

În România nu se consumă carne de oaie.
Legumele se utilizează des în alimentaţia românilor.
Telemeaua se produce doar în satele din Mărginimea Sibiului.
De obicei, în România la masă se servesc trei feluri de mâncare: aperitive, felul principal (ciorbă sau supă şi apoi felul doi) şi desert.
La masă nu se face conversaţie, este de preferat să se tacă.

3. Completează textul de mai jos utilizând cuvintele din chenar:

Venit de curând în România, Abdul a fost invitat acasă la prietenii săi Amal şi Ioana. Ca o surpriză şi în semn de „Bun venit!”, aceştia au pregătit o masă românească.

tacâmurile	mămăligă	pui	supa	papanaşi	vinete
sufragerie	adâncă	pătrunjel	serviciul	sarmale	icre

Abdul a fost poftit în ____________. În mijlocul camerei, era aşezată masa pentru cei trei. O _______ de masă albă acoperea tăblia. Ioana a scos ______________ cel mai bun şi ____________ pentru musafiri. În dreptul fiecăruia erau aşezate următoarele: o farfurie întinsă, peste care stătea o farfurie _________ iar deasupra acesteia o farfurioară. La început s-au servit antreurile. Ioana ştie că Abdul nu mănâncă porc. A pregătit o salată cu piept de __________, morcovi, ţelină, cartofi, castraveţi muraţi şi maioneză. Pentru alternativă a pus şi salată de ___________ şi ___________ de crap. Apoi a urmat ___________. Amal a ajutat-o pe soţia sa şi a adus castronul. Supa cu tăiţei a fost foarte gustoasă. Steluţe de grăsime pluteau îmbietor la suprafaţă. Ioana a adăugat şi frunze de _____________. A

urmat felul trei, ______________ cu piept de curcan în foi de varză murată. Ele s-au servit cu ______________, nu cu pâine. A venit în final şi desertul. Abdul a mâncat nişte _______________ delicioşi, cu smântână şi gem de căpşuni.

4. Asociaţi felurile de mâncare cu ţările corespunzătoare:

Lasagna	Rusia
Paella	Liban
Boeuf bourguignon	Italia
Vareniki	România
Maasem	Germania
Salată de vinete	Grecia
Spaghetti	Statele unite ale Americii
Bratwürst	Ungaria
Supă de pui cu tăiţei	Tunisia
Gulaş	Franţa
Huumus	Spania
Tzatiki	România
Hamburger	Italia

5. Iată o reţetă românească de prăjitură cu mere:

PLĂCINTĂ CU MERE (*apud* Păstorel Teodoreanu)

250 g făină
1,5 kg mere domneşti
250 g unt
250 g zahăr
100 g pesmet
1 vârf cuţit scorţişoară
1 vârf cuţit sare

Iar acum citez:

Preparaţia: Aluatul se face din făină cu apă rece şi foarte puţină sare. Se bate mult. Se lasă să se odihnească. Se întinde, se pune untul în aluat şi se înveleşte bucata de unt cu aluatul. Se întinde iar. Operaţia aceasta se face de patru ori (de două ori se strânge aluatul în trei şi de două ori în patru*)*. Între fiecare întinsoare, repaus de un sfert de oră. Când e gata, adică după ultima întinsoare, se coace jumătate din aluat în tavă şi se presară cu posmag (*pesmet*) fin, de cozonac sau chifle. Când e pe jumătate copt, se pun merele peste aluat şi apoi jumătatea rămasă. Se pune iar la copt. Când e rumenit, se presară cu zahăr în pudră şi se mai bune (un pic) la cuptor. Apoi, se taie după normele obişnuite. Aluatul se lucrează la rece. Se coace la foc potrivit.

P.S. Merele domneşti sunt indicate. Se curăţă de coajă şi se trec printr-o răzătoare specială care le taie în felii foarte subţiri. Când sunt gata tăiate, se pune cantitatea de zahăr după plac şi se ţin la marginea maşinii de gătit, până ce se încorporează zahărul în fructe. Apoi rămân în culise, la răcoare, până le vine rândul să intre în scenă, umplând plăcinta.

Oferiţi un exemplu asemănător, de reţetă specifică zonei / ţării din care proveniţi. Comentaţi asemănările sau deosebirile dintre cele două reţete. Se pot discuta gusturile?

6. Alegeţi dintre cuvintele de mai jos pe cele care au legătură cu bucătăria românească tradiţională:

plăcintă	vinete	papanaşi	pommes frites
gnocchi	supă	tort doboş	clătite
cremşnit	baclava	cataif	ştrudel

Lecţia 2
Bucătărie românească actuală

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

restaurant	bucătărie	influenţă /-e	emisiune /-i
fast-food	slow-food	autentic	tradiţional
inovator	modern	mirodenii	fructe
exotice	mango	papaya	ananas
fructe de mare	caracatiţă	produse bio	reţetă /-ă
organic	macrobiotic	fără conservanţi	fără grăsimi
fără colorant	ecologic	dietă	sănătos
calorie /-i	carbohidraţi	proteine	iaurt

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Anii ce au urmat căderii comunismului au însemnat intrarea românilor în contact în primul rând cu lumea occidentală.

Unul dintre aspectele care s-au schimbat în timp, urmând moda occidentală în materie de practici culinare şi feluri de mâncăruri, a fost bucătăria românească. De dincolo de oceanul Atlantic, au venit restau-

rantele de tip fast-food, care au cucerit la început pe toată lumea. Modalitatea de a mânca ieftin şi extrem de rapid, fără să fii nevoit să aştepţi prea mult, i-a sedus pe români. Nu neapărat pentru mult timp. După anii '90 dominaţi de restaurante de acest fel, dar şi de mâncatul acasă, au urmat anii 2000.

Dacă în deceniul trecut românii preferau să gătească în casă feluri de mâncare de care au auzit pe posturile străine de televiziune (spre exemplu *pizza* ce se adaptase şi devenise un fel de mâncare românesc, sau spaghete gătite ca şi cum ar fi fost tăiţei cu mac, cu nucă sau cu zahăr) acum îşi permit să iasă la restaurante cu specific italian, francez sau turcesc.

În acelaşi timp, avem de-a face cu o explozie a revistelor cu reţete propuse fie de cititori, fie de către specialişti şi cu un avânt al blogurilor cu specific culinar; există numeroase emisiuni de televiziune realizate de bucătari cunoscuţi fie din România, fie din străinătate. Astfel, românii pot învăţa de la televizor nu doar să gătească plăcintă americană, *spaghetti al' bolognese, boeuf bourguignon, shaworma*, clătite cu sirop de arţar, sau *risotto* cu fructe de mare ci şi cum să „accesorizeze" mâncăruri tradiţional româneşti cu diferite condimente cum ar fi *curry*, oregano sau ghimbir.

Totuşi, chiar dacă se fac experimente de acest fel, există voci care susţin frenetic bucătăria tradiţională românească, cea despre care se spune că e autentică, reală.

De asemenea, românii sunt din ce în ce mai atenţi la alimentele pe care le cumpără, la felul în care acestea sunt produse – dacă sunt sau nu produse bio, dacă au fost sau nu modificate genetic. Goana după produse fără conservanţi, coloranţi sau grăsimi a reuşit să devină o modă a ultimilor ani. Dietele sunt şi ele din ce în ce mai prezente nu doar în vocabularul, ci şi pe mesele românilor. Să mănânci sănătos a devenit un ţel în viaţă.

Exerciţii:

1. **Selectaţi din lista de mai jos felurile de mâncare recent introduse în bucătăria românească:**

sparaghel crocant, salată de vinete, pizza cu ton, sarmale, ouă umplute, ciorbă de perişoare, pui Shanghai, pilaf de orez cu pipote şi inimi, bulz, spaghetti chicken Alfredo, varză à la Cluj, papricaş de pui, tortillas cu pui şi ardei copt, gomboţi, drob de miel, cârnaţi, slăninuţă, lapte de pasăre, răcituri, salată cus-cus, chocolate chip cookies, cozonac, salam de biscuiţi

2. **Citiţi următorul text şi completaţi-l utilizând cuvintele din chenar:**

Abdul este în al doilea an de facultate. A fost invitat de către colegii lui la o petrecere cu specific internaţional. Toţi colegii de la medicină vor aduce mâncare specifică zonei sau ţării de unde au venit.

gusturile	porc	pui	pizza	paste
miel		bruschette		greu

Abdul e nehotărât. Nu cunoaşte foarte bine ___________ românilor. Ştie că mănâncă şi carne de ___________, asemeni lui. În acelaşi timp, mănâncă şi __________ sau ___________. Prietenii lui români ies de multe ori la _____________ în localurile din oraş. Sau gătesc acasă ___________, pentru că e uşor. Dacă le vine cineva în vizită se întâmplă să facă _____________, pentru că nu e mult de lucru la ele. O singură dată a mâncat o masă tradiţional românească. I-a picat __________ la stomac. Erau destule feluri de mâncare, dar prietenii lui nu le apreciau. Părinţii lor, însă, da.

3. **Pe baza celor aflate până acum despre bucătăria românească, alcătuiţi un meniu românesc care credeţi că ar fi potrivit pentru:**

a. O zi obişnuită din săptămână
b. O zi de duminică
c. O sărbătoare importantă (Paşte, Crăciun)
d. O aniversare (o zi de naştere, o zi onomastică etc.)

> **Alcătuiţi un meniu specific zonei / ţării de unde veniţi, pentru aceleaşi zile menţionate mai sus.**

4. **Puneţi acţiunile următoare într-o ordine logică:**

a. Vă uitaţi la meniu
b. Cereţi nota de plată
c. Rezervaţi o masă
d. Lăsaţi un bacşiş
e. Serviţi felul principal
f. Serviţi desertul
g. Comandaţi un aperitiv
h. Comandaţi cafeaua

5. **Care dintre băuturile următoare credeţi că sunt tradiţionale şi care sunt recent intrate în meniurile românilor?**

ceai vinars cocktail cafea vin suc de soc latte machiatto ţuică cola milk shake espresso palincă vodkă şliboviţă cappucino ice tea

6. Discutaţi următoarele afirmaţii:

Bucătăria tradiţională defineşte identitar o persoană.
Trebuie să se inoveze, chiar şi în ceea ce priveşte pregătirea alimentelor.
Este important să luăm contact cu alte culturi prin intermediul bucătăriei lor.

Unitatea 11
Sărbătorile la români

„Parcă-i alta lumea asta când îţi cântă Laie Chioru…"
(Octavian Goga)

Lecţia 1
Sărbători din timpul anului

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

tradiţie	obicei	datină	ceremonie
sărbătoare	praznic	a sărbători	a aniversa
a celebra	festiv	sărbătoresc	calendar
vacanţa de sărbători	Paşti	Crăciun	hram

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Sărbătorile românilor sunt multe la număr, ele regăsindu-se notate cu caractere roşii în calendarele de perete pe care oamenii le pot cumpăra de la bisericile ortodoxe.

Cea mai importantă sărbătoare din timpul iernii este Crăciunul, care reprezintă Naşterea lui Iisus Hristos. Crăciunul are o dată fixă şi se sărbătoreşte pe 25 Decembrie, fiind însoţit de o pregătire intensă înainte. Oamenii ţineau şi unii încă mai ţin post, ceea ce înseamnă că în această perioadă consumă doar alimente de provenienţă vegetală. În Ajunul Crăciunului se merge cu *colinda*; în zona Banatului de dimineaţă merg *piţărăii* (copii mici), iar spre seară merg feciorii (băieţi sau bărbaţi tineri) pe la casele oamenilor pentru a cânta şi a anunţa astfel Naşterea

Domnului. Colindele sunt în acelaşi timp urări de sănătate şi de belşug pentru casă şi pentru gospodari.

În zilele premergătoare Crăciunului (de Ignat) se taie porcul – prin înjunghiere, în special în mediul rural. Noile reglementări ale Uniunii Europene cer oamenilor ca animalul să nu mai fie înjunghiat, ci *asomat*. La oraş, fie se cumpără produse din carne de porc de la supermarket ori se poate opta pentru prepararea lor în casă, dar în cantităţi mult mai mici.

Din aceste produse se oferă şi colindătorilor, drept răsplată pentru urările rostite. Produsele se consumă în ziua de Crăciun şi în zilele următoare. Masa de Crăciun include astăzi sarmale şi cozonac (dulcele de sărbătoare), considerate a fi tradiţionale, alături de alte produse precum: cârnaţi, caltaboşi, tobă, sângerete ori jumări.

Tot în Ajun se împodobeşte bradul, iar copiii îl aşteaptă pe Moş Crăciun.

De Anul Nou se merge, sau se mergea mai degrabă, cu Pluguşorul şi cu Sorcova, pentru a ura oamenilor belşug şi spor în casă, sănătate şi viaţă îndelungată.

Pe data de 6 ianuarie se sărbătoreşte Botezul Domnului sau Boboteaza. În zilele de dinainte de Bobotează, preotul din parohie însoţit de o persoană din cadrul bisericii merge din casă în casă pentru a sfinţi casele oamenilor. În tot acest timp el cântă *Iordanul*.

Ciclului de iarnă îi urmează sărbătorile pascale.

Spre deosebire de Crăciun, care are o dată fixă, Paştele, cealaltă sărbătoare importantă din calendarul creştin, are o dată care se calculează anual. Săptămâna de dinaintea sărbătorii se numeşte Săptămâna Mare. Se fac pregătirile pentru Paşti: în Joia Verde se vopsesc ouăle – acestea se colorează în roşu pentru a aminti de sângele vărsat de Iisus pe cruce. Ouăle se vopsesc şi în alte culori, iar în regiuni precum Bucovina ele se încondeiază. Ouăle se consumă după ce se ciocnesc, timp în care se spune: *Hristos a înviat!* şi se răspunde: *Adevărat a înviat!*. Din noaptea Învierii, timp de patruzeci de zile, românii se salută aşa în loc de *bună ziua*. Astăzi, în special în oraşe, oamenii se salută doar în cele trei zile de sărbătoare în acest fel.

Copiii din România (elevi şi studenţi) au vacanţă de două săptămâni în perioada Crăciunului şi Paştelui; oamenii care muncesc au zile libere în aceeaşi perioadă.

Pentru români sunt prilej de sărbătoare o serie de „sfinţi din calendar" ale căror nume sunt purtate de o mare parte din populaţie: Sf. Vasile (1 ianuarie), Sf. Ion (7 ianuarie), Sf. Gheorghe (23 aprilie), Sf. Constantin şi Elena (21 mai), Sf. Petru şi Pavel (29 iunie), Sf. Maria (15 august), Sf. Dumitru (26 octombrie), Sf. Arhangheli Mihail şi Gavril (8 noiembrie), Sf. Andrei (30 noiembrie) şi Sf. Nicolae (6 decembrie). În aceste zile, românii obişnuiesc să îi felicite şi să facă urări celor care poartă aceste nume.

În România sunt zile oficial libere: 25 şi 26 decembrie (Crăciunul), 1 şi 2 ianuarie (Anul Nou), prima şi a doua zi de Paşti, prima şi a doua zi de Rusalii (data diferă de la un an la altul), 1 mai, 1 decembrie (Ziua Naţională a României).

Sărbătorile sunt pentru români prilej de a petrece timp cu cei dragi, majoritatea familiilor reunindu-se cu aceste ocazii. Sunt şi perioade ale excesului, fie alimentar fie de altă natură, când regulile obişnuite se abolesc pentru câteva momente.

1.Numiţi câteva dintre cele mai importante sărbători din regiunea / ţara de unde proveniţi. Descrieţi aceste sărbători: cum se desfăşoară ele, cine participă, care anume sunt rolurile participanţilor.

2. Găsiţi asemănări şi deosebiri între sărbătorile menţionate de dumneavoastră şi cele despre care aţi aflat că se celebrează în România.

Exerciţii:

Expresii:

Din An în Paşti – foarte rar, de două ori pe an
La Paştile cailor – niciodată
Sărbători fericite! – urare de sărbători, mai ales de Crăciun şi Paşte
Sărbătoare legală – zile declarate libere prin hotărâre guvernamentală
Sărbătoare naţională – ziua naţională declarată oficial zi liberă
A îngrăşa porcul în Ajun – a încerca să recuperezi timpul pierdut muncind în ultimul moment
Haine de sărbătoare – haine elegante
A-i face capul calendar – a încărca pe cineva cu informaţii inutile
A se uita ca mâţa-n calendar – a se uita la ceva fără să priceapă
Gerul Bobotezei – temperaturi foarte scăzute

1. **Potriviţi cuvintele cu definiţiile corespunzătoare:**

Sărbătoare	patronul unei biserici creştine
Calendar	cântec popular care se cântă de obicei în Ajun de Crăciun şi de Anul Nou, în general, însoţit de diverse datini populare
Festiv	sistem de împărţire a timpului în ani, luni şi zile, bazat pe fenomenele periodice ale naturii
Hram	sărbătoare creştină la 6 ianuarie, când se consideră că a avut loc Botezul lui Iisus Hristos; Iordan

Colindă zi în care se comemorează sau se sărbătoreşte un eveniment important, organizându-se adesea diferite serbări, solemnităţi, demonstraţii etc. şi în care de obicei se întrerupe activitatea obişnuită

Piftie de sărbătoare, pentru sărbătoare; sărbătoresc; măreţ, somptuos, maiestuos

Bobotează mâncare preparată din carne, oase şi cartilaje (de porc), fierte timp îndelungat într-o zeamă (cu usturoi), care, după răcire, se încheagă şi devine gelatinoasă

2. Precizaţi valoarea de adevăr a afirmaţiilor (A/F):

Paştele se sărbătoreşte pe 6 aprilie.
Ziua de 1 decembrie este zi liberă.
Crăciunul este sărbătoarea creştină a Naşterii lui Iisus Hristos.
De Crăciun se pregătesc piftii.
Preotul merge cu colinda din casă în casă înainte de Crăciun.
La Paşte oamenii vopsesc ouă pe care apoi le consumă.
Sf. Dumitru cade în data de 26 octombrie.

3. Completaţi textul de mai jos, utilizând cuvintele din chenar:

sărbătoare	prietenii	Crăciun	masă	ouă vopsite	ciocnite
miel	pască	familia	liber	datina	obiceiul

Abdul este bun prieten cu Dana şi Marcel. Toţi trei sunt colegi de facultate.

Abdul şi Maysa au fost invitaţi de Paşte la Marcel acasă, la ________.

Paştele este o ________________ importantă pentru români. Alături de ______________ este un prilej important de reunire cu ______________ şi ________________. Obiceiul este să se mănânce carne de __________, aşa că Abdul şi Maysa sunt încântaţi. De asemenea, se pun pe masă şi __________ ________________. ___________ spune că ele trebuie ____________ de către comeseni. Ca desert mănâncă ____________. Stau până noaptea târziu la discuţii. Oricum şi mâine e ____________.

4. Asociaţi sărbătoarea cu practicile corespunzătoare:

	împodobirea bradului
Crăciun	încondeierea ouălor
Paşti	ruga
Bobotează	colindatul
Sf. Maria	Iordanul
	tăierea porcului
	ciocnirea ouălor

5. Discutaţi următoarele situaţii, oferind soluţii:

a. Este Crăciun. Prietenii dumneavoastră români vă invită la ei, să petreceţi împreună sărbătoarea. Ce faceţi:

1. acceptaţi bucuros / bucuroasă invitaţia;
2. declinaţi invitaţia, spunând că deja aveţi planuri;
3. amânaţi oferirea unui răspuns, susţinând că nu depinde de dumneavoastră;
4. alt răspuns: ____________________

b. Este Ajunul Crăciunului. Cineva sună la uşă. Vă uitaţi pe vizor şi vedeţi un grup format din cinci copii, care strigă: *Primiţi cu colinda?*

1. îi primiţi în casă, ascultaţi colindele şi apoi le daţi bani sau nuci şi prăjituri;
2. nu deschideţi uşa;
3. deschideţi uşa pentru a le spune personal că nu îi primiţi;
4. alt răspuns: ____________________

c. Un vecin cu care vă înţelegeţi foarte bine vă invită la nedeie. Acceptaţi invitaţia, dar când ajungeţi la satul în care are loc sărbătoarea constataţi că poate era mai bine să nu veniţi. Cum reacţionaţi:

1. vă întoarceţi acasă, fără să mai anunţaţi pe cineva;
2. vă prindeţi în cele din urmă în joc şi jucaţi toată noaptea;
3. vă anunţaţi vecinul că trebuie să vă întoarceţi de urgenţă acasă, pentru că fetiţa nu se simte bine;
4. alt răspuns: ________________________

d. A sosit Paştele. Firma la care lucraţi vă asigură dumneavoastră şi soţiei / soţului / prietenei / prietenului o vacanţă alături de colegii de lucru şi familiile acestora. Scopul este să petreceţi Paştele împreună. Ce faceţi:

1. nu acceptaţi, invocând boala (falsă) a soţiei / soţului / prietenei / prietenului;
2. acceptaţi, dar vă manifestaţi cu rezervă faţă de colegi;
3. acceptaţi şi sărbătoriţi Paştele alături de colegii de serviciu;
4. alt răspuns: ________________________

e. A doua zi de Paşte vă întâlniţi cu vecinul de bloc. Vă zâmbeşte şi vă spune: *Hristos a înviat!*. Cum reacţionaţi:

1. îi zâmbiţi şi daţi imperceptibil din cap;
2. îi spuneţi: *Adevărat a înviat!*;
3. spuneţi *Bună dimineaţa* şi apoi treceţi mai departe;
4. alt răspuns: ___________________________

6. Exprimaţi-vă opinia în legătură cu afirmaţiile de mai jos:

a. Sărbătorile sunt o modalitate de a cunoaşte un popor.
b. Timpul sărbătorii trebuie împărtăşit cu familia şi cu cei dragi (prieteni şi cunoştinţe).
c. Nu trebuie să existe limite atunci când sărbătorim ceva; bucuria trebuie să fie deplină.

7. Potriviţi corect cele două jumătăţi ale zicalelor:

Nu lipseşte	porcul în Ajun
Crăciunul sătulul,	mâncă peşte
Blagoveşte	capul călindar
A-i face	Paştele fudulul
A îngrăşa	ca martie din post

Lecţia 2

Momente festive din viața omului (vizita după naştere, botezul, logodna, nunta, înmormântarea şi parastasul)

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

botez	naş	ursitoare	logodna
a (se) logodi	logodnic	nuntă	cununie
mire	mireasă	dar	
soacra mare / mică	socrul mare / mic	moarte	
înmormântare	bocet	bocitoare	sicriu
cruce	epitaf	necrolog	doliu
pomană	parastas		

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Cele mai importante momente din viaţa omului nu pot trece oricum. Ele trebuie marcate prin practici speciale. Oamenii fac şi spun lucruri prin care să dea de veste tuturor că un om s-a născut, că unii s-au căsătorit, iar alţii au murit. Astfel, cele mai importante momente din viaţa omului sunt pentru satul tradiţional românesc, dar şi pentru lumea modernă următoarele: naşterea, urmată de botez, nunta, respectiv înmormântarea.

În lumea tradiţională românească existau diverse metode prin care femeia însărcinată sau gravida putea încerca să determine ca nou născutul să fie frumos, sănătos, voios şi cu noroc în viaţă. Ea trebuia să aibă mare grijă ce anume mănâncă, ori încotro priveşte, pentru ca pruncul să nu iasă malformat sau urât. Femeia însărcinată care fura fructe sau flori năştea copil însemnat cu fructul sau floarea furată.

După naştere, la care asista moaşa de neam (cea mai bătrână femeie din neam, care i-a moşit pe toţi) copilul era îmbăiat cu apă în care se puneau: lapte, miere, busuioc, pentru ca micuţul să fie alb, sănătos şi păzit de cele rele. Apa se arunca la rădăcina unui pom fructifer. După patruzeci de zile urma botezul. Naşii erau uneori naşii de cununie ai părinţilor, sau copiii acestora. Astăzi, lucrurile se petrec puţin diferit. Naşterile se fac sub supraveghere medicală. În partea de sud a ţării, când copilul împlineşte un an, are loc *tăierea moţului*. Copilul are parte de o nouă petrecere la care participă familia lărgită şi naşii. Copilului i se pune în faţă o tavă pe care se aşează diferite obiecte. În funcţie de ce alege se spune că se poate afla ce carieră va alege în viaţă.

Un alt moment important al vieţii omului este *căsătoria*. Pentru satul tradiţional românesc, nunta este un ceremonial prin care se consfinţeşte trecerea unor tineri în rândul oamenilor, dar marchează şi unirea a două neamuri, fiind şi un eveniment cu puternice conotaţii sociale.

Tinerii erau mai întâi logodiţi în prezenţa părinţilor, care făceau astfel o înţelegere şi în ce priveşte zestrea pe care o primea viitoarea mireasă. Logodna era urmată de nunta propriu-zisă, care în satul tradiţional era fixată de regulă în perioada Câşlegilor, în răstimpul dintre Crăciun şi Paşte. Dincolo de ceremonia religioasă propriu-zisă, nunta presupunea petrecerea rudelor mirelui cu cele ale miresei. Modalităţile de organizare diferă de la o zonă la alta a ţării, dar sunt şi lucruri comune.

Astăzi, nunţile seamănă din ce în ce mai mult cu ce se vede în filmele de la televizor. Miresele poartă cu ele ceva împrumutat, ceva albastru, ceva nou şi ceva vechi după modelul văzut în filmele americane. În timpul nunţii se fură mireasa şi nu de puţine ori aceasta este dusă în locuri extravagante precum discoteci, mall-uri sau chiar pe stadioane.

Alt aspect important legat de momente din viaţa omului îl reprezintă *moartea* şi practicile ce însoţesc înmormântarea. Aspectele prezentate în cele ce urmează se referă la modalităţi tradiţionale de a trata moartea.

Românii trăiesc extrem de intens moartea persoanelor dragi, pe care le plâng şi a căror viaţă o povestesc prin cântece speciale, numite *bocete*.

Se dă de pomană pentru sufletul mortului, cu aceleaşi ocazii şi în anumite zile dedicate morţilor. Pomana nu se poate refuza, iar în momentul în care se primeşte se spune: *Dumnezeu să primească!*, *Să fie primit!*, *Bogdaproste!* Ca pomană, se oferă colivă, o fiertură din boabe de grâu, şi colaci.

> 1. **Care sunt cele mai importante momente din viaţa unui om în regiunea / ţara de unde proveniţi?**
> 2. **Descrieţi etapele definitorii ale acestor momente şi comparaţi cu informaţiile pe care le-aţi aflat despre români.**

Exerciţii:

Expresii:

A da în mintea copiilor – a se purta ca un copil
A face nuntă – a se căsători şi a organiza o petrecere pentru acest eveniment
A se îmbia ca fata mare la măritiş – a face mofturi, a fi pretenţios
A plânge ca o mireasă – a plânge cu uşurinţă
Nunta de argint – aniversarea a douăzeci şi cinci de ani de la căsătorie
Nunta de aur – aniversarea a cincizeci de ani de la căsătorie
A da ortu' popii – a deceda
A muri de moarte bună – a muri din cauze naturale
A scula / a trezi şi din morţi – se spune despre zgomote sau surse de zgomot foarte intense
A umbla ca după mort – a umbla foarte încet
Ca la mort – oameni adunaţi în număr foarte mare, fără a fi chemaţi
A muri de dorul / dragul cuiva – a-i fi extrem de drag de cineva, a iubi cu intensitate pe cineva
Mortul de la groapă nu se mai întoarce – odată înfăptuite, lucrurile nu cunosc reversul; se spune despre un lucru pierdut ireversibil
Mai mult mort decât viu – sleit de puteri, istovit
A umbla după cai morţi – a umbla fără rost, a hoinări
A dezgropa morţii – a încerca să ajungi la cauzele lucrurilor
A face pe mortul în păpuşoi – a se face că nu ştie un răspunsul la o întrebare
A o lăsa moartă – a înceta brusc o acţiune
A băga mortu-n casă – a-i face cuiva neplăceri
A se da de ceasul morţii – a face tot ce este posibil
Încercarea moarte n-are – despre încercări care par fi nereuşite din start

1. **Potriveşte cuvintele cu definiţiile corespunzătoare:**

Nuntă	slujbă religioasă făcută pentru pomenirea celor morţi
Botez	persoană care ţine în braţe pruncul în timpul botezului, devenind astfel rudă cu familia respectivă

Parastas	căsătorie (religioasă); ceremonial şi petrecere organizate cu prilejul unei căsătorii
Mireasă	obiect în formă de ladă de lemn sau de metal, în care se aşază mortul pentru a fi înmormântat; coşciug, raclă
Bocet	slujitor al unui cult religios, învestit cu dreptul de a oficia actele de cult; popă
Naş	ritual creştin de primire a cuiva printre credincioşii bisericii, însoţit de atribuirea unui prenume
Lăuză	dar, danie, ofrandă făcute cuiva şi servind, potrivit credinţei creştine, la iertarea păcatelor, la mântuirea sufletului; milostenie, binefacere
Sicriu	lamentaţie improvizată, de obicei versificată şi cântată pe o anumită melodie, care face parte din ritualul înmormântărilor (la ţară)
Preot	nume purtat de femeie în ziua sau în preajma căsătoriei sale
Pomană	femeie care se află în primele 6-8 săptămâni după o naştere

2. Care dintre afirmaţiile de mai jos este adevărată şi care este falsă:

Copilul mic este botezat la vârsta de doi ani.
Mireasa se fură în timpul nunţii.
În satul tradiţional, o căsătorie însemna unirea a două neamuri.
Copilul se scălda în lapte şi miere.
Ursitoarele vin şi azi la copiii din România pentru a le ursi viitorul.
Mortul se boceşte de către femeile din casă.
Ca semn de doliu, femeile poartă alb, iar bărbaţii îşi lasă barbă.
După înmormântare, are loc pomana.
Primul parastasul se face la 6 săptămâni după înmormântare.

3. Completaţi textul de mai jos, utilizând cuvintele din chenar:

cavaler	ceremonia	cinstea	răscumpărată
naşul mare	mirii	invitaţii	tradiţie

Marcel şi Dana se căsătoresc. Desigur că de la nuntă nu putea lipsi Abdul, coleg de-al lor de la facultate.

Abdul a fost ______________ de onoare. După ______________ de la biserică, ______________ s-au dus la masă, la restaurant. S-au servit mâncăruri variate. După câteva ore, cavalerii au furat ___________. Aceasta a ajuns pe stadion. A fost __________________ de mire contra unei

sticle de whiskey. ____________ ____________ a plătit şi el mai multe sticle. La final s-a strigat _____________. ________ au dorit să păstreze această ____________.

4. Descrieţi felul în care trebuie organizată o căsătorie în regiunea / ţara de unde proveniţi. Daţi exemple de la propria căsătorie, dacă se poate. Cum se oficia căsătoria în vremea părinţilor dumneavoastră? În ce fel s-au schimbat lucrurile astăzi?

5. Folosindu-vă cunoştinţele acumulate până acum, discutaţi care dintre enunţurile de mai jos nu se potriveşte în cazul românilor?

În România toată lumea organizează nunţi fastuoase.
Copiii care nu sunt botezaţi la câteva luni de la naştere, pot fi botezaţi mai târziu.
Pentru înmormântări sunt angajate persoane care trebuie să bocească mortul.
Dacă ţi se oferă ceva de pomană, trebuie neapărat să refuzi.
Când se primeşte ceva de pomană, se spune Dumnezeu să primească.
Coliva este un desert care se consumă la nuntă.

Unitatea 12
Relaţii de familie

„…acolo, mamă, te zăresc pe tine-ntr-o căscioară”
(George Coşbuc, *Mama*)

Lecţia 1
Structura familiei: familia nucleară, familia lărgită

A. REALITĂŢI ŞI CUVINTE

Citeşte şi reţine !

neam	rudă	rudenie	familie	familial
paternitate	maternitate	patern	matern	filiaţie
soţ	bărbat	soţie	nevastă	muiere
femeie	tată	mamă	fiu	băiat

copil	cocon	fiică	fată	copilă
cocoană	frate	soră	bunic /-ă	bun / bunel
buna	tata moş (bunic)	mama bună (bunică)		tataie mamaie
maşteră	mama vitregă	fraţi vitregi	cumnat /-ă	noră
ginere	socru	soacră	cuscru	cuscră
cuscri	unchi	mătuşă	văr	verişor
văruţ	veric	vară	verişoară	văruţă
nepoată (de frate / soră sau după bunici)			văr primar	văr de-al doilea
naş /-ă	moaşă	a se înrudi	a se încuscri	a se mărita
a se însura	a se căsători	a divorţa	a se despărţi	a se separa
separare	a naşte	logodnă	cununie	nuntă
concubinaj				

B. EXPLORARE CULTURALĂ

Familia este extrem de importantă pentru români. Rezultatele sondajelor despre valori situează *familia* pe primul loc, aceasta fiind şi lucrul care le oferă românilor cele mai multe satisfacţii. Familiile din mediul rural de la începutul secolului XX erau numeroase, numărul copiilor fiind de multe ori foarte mare. Tinerii se căsătoreau la o vârstă fragedă. Era extrem de important felul în care se încheiau căsătoriile, părinţii erau cei care alegeau soţul tinerei fete sau soţia băiatului. Fata era peţită şi apoi tinerii se logodeau. Mult mai importantă decât căsătoria era de fapt înrudirea dintre neamuri. Tinerii îşi schimbau statutul social în momentul în care se căsătoreau. Un rol important în întemeierea noii familii îl aveau naşii de cununie, care erau părinţii spirituali ai tinerilor căsătoriţi.

Astăzi, familia de bază îi include pe cei doi părinţi şi de regulă un copil, în special în mediul urban. Părinţii îşi concentrează întreaga atenţie spre educaţia şi susţinerea financiară a unui singur copil. Natalitatea este în scădere în România în acest moment.

Bunicii nu locuiesc de regulă cu tinerii căsătoriţi, dar de multe ori contribuie activ la creşterea nepotului, sau nepoţilor dacă este cazul. În anii din urmă (după anul 2000) bunicii sau ceilalţi membri ai familiei extinse au căpătat un rol din ce în ce mai important în creşterea copiilor. Acest lucru se datorează migraţiei pentru muncă din societatea românească. Părinţii au plecat în ţări precum Italia sau Spania, în vreme ce micuţii au rămas în ţară în grija bunicilor sau a altor rude apropiate.

Unii tineri preferă să nu se mai căsătorească, ci să *coabiteze*. Această formă de locuire împreună a doi tineri se numeşte şi uniune consensuală. Ea poate avea fie cauze economice (tinerii nu îşi permit să îşi întemeieze o familie), sociale (tinerii aparţin unor categorii sociale defavorizate). Sunt şi tineri care optează pentru această formă de „matrimoniu” din motive ce ţin de felul în care văd ei căsătoria. Acestea sunt cuplurile mai puţin tradiţionaliste, care au o viziune diferită asupra căsătoriei.

1. Cum arată o familie restrânsă în regiunea / ţara de unde proveniţi? Pe cine include această familie?

2. Cine contribuie cel mai mult la creşterea copiilor? Părinţii sau bunicii? Contribuie în egală măsură?

Exerciţii:

A fi de neam bun / a fi de neam mare – a fi descendentul unei familii importante în comunitate
Neam de neamul meu – se foloseşte pentru a sublinia o tradiţie de familie
A fi mamă şi tată cuiva – a avea grija de cineva ca un parinte
A înjura de mama focului – a vorbi extrem de vulgar
A trage o mamă de bătaie cuiva – a bate pe cineva
Din tată în fiu – referitor la tradiţia unei familii
Pe urmele lui taică-său – despre cineva care face ceva la fel ca tatăl său
A fugi de dracu' şi a da de tată-său – a evita o problemă şi a da de o altă problemă mai gravă
Frate de cruce – frate prin jurământ
A te face frate cu dracul până treci puntea – a accepta un compromis pentru a rezolva o problemă
Frate, frate, dar brânza-i pe bani – expresie folosită atunci când cineva din familie refuză să plătească o datorie
Soacră, soacră, poamă acră – expresie folosită pentru a exprima suferinţele provocate de o soacră rea unui ginere sau unei nurori
A-şi găsi naşul – a fi prins şi pedepsit

1. Potriveşte cuvintele cu definiţiile corespunzătoare:

Nevastă	persoană de sex bărbătesc, considerată în raport cu părinţii săi; copil, fecior, băiat
Soacră	ritual creştin de primire a cuiva printre credincioşii bisericii, însoţit de atribuirea unui prenume
Fiu	a (se) uni prin căsătorie cu cineva
Cuscru	mama unuia dintre soţi, în raport cu celălalt soţ
Naş	a rupe relaţiile de căsătorie prin divorţ; a desface căsătoria în mod legal
A se căsători	tatăl unuia dintre soţi în raport cu părinţii celuilalt soţ
A divorţa	bărbat căsătorit considerat în raport cu soţia lui

Botez	femeie măritată
Soţ	persoană care ţine în braţe pruncul în timpul botezului, devenind astfel rudă cu familia respectivă

2. Potriviţi cele două jumătăţi ale proverbelor, astfel încât ele să aibă înţeles:

Frate, frate	cât te-ai coace şi te-ai coace, dulce tot nu te-ai mai face
Te faci frate cu dracul	se spală în familie
Soacră, soacră, poamă acră	şi femeia-i gâtul
Bărbatul este capul familiei	până treci puntea
Rufele murdare	dar brânza-i pe bani

3. Completaţi textul de mai jos, utilizând cuvintele din chenar:

cumnata	fetiţă	bunica	părinţii	bebeluş
s-au căsătorit		cumnat		socrii

Abdul este bun prieten cu Maria şi Andrei. I-a vizitat zilele trecute, pentru că l-au invitat.

Tinerii ____________________ anul trecut. Acum au şi un __________. Este __________. Uneori, când Maria are de învăţat şi Andrei e la lucru, __________ micuţei are grijă de ea. ______________ nu locuiesc cu cei tineri, dar îi vizitează. Duminica, Maria şi Andrei merg la ______________ Mariei la masă. Ei sunt __________________ lui Andrei. Se înţeleg foarte bine. Maria are şi o soră. Se numeşte Ioana. Ea este ___________________lui Andrei. Soţul Ioanei este _________________ lui Andrei şi Mariei.

4. Pornind de la exemplul familiei formate din Andrei şi Maria, care sunt soţ şi soţie, completaţi următorul tabel:

Exemplu. Mama Mariei este pentru Andrei	Soacră
Sora Mariei este lui Andrei	
Soţul surorii Mariei este pentru Maria	
Tatăl Mariei este pentru Andrei	
Mama Mariei este pentru fetiţa Mariei şi a lui Andrei	
Mama lui Andrei este pentru mama Mariei	

Maria este pentru Andrei	
Sora Mariei este pentru fetiţa Mariei şi a lui Andrei	
Soţul surorii Mariei este pentru fetiţa Mariei şi a lui Andrei	

5. **Construiţi arborele genealogic al familiei dumneavoastră şi explicaţi celorlalţi cursanţi care sunt legăturile dintre membrii familiei dumneavoastră. Care sunt cele mai importante relaţii din familie? Ce se întâmplă în cazul în care aceste relaţii se deteriorează?**

6. **Având în faţă poze de familie (ale dumneavoastră sau ale rudelor dumneavoastră) spuneţi povestea fiecărui membru. Discutaţi cum se formează o familie în regiunea din care proveniţi?**

7. **Comentaţi următoarele afirmaţii. Argumentaţi-vă opinia:**

Soţia are cel mai important rol în gospodărie.
Copiii trebuie educaţi de ambii părinţi, în egală măsură.
Bunicii trebuie implicaţi în viaţa tinerilor.
Unchii şi mătuşile trebuie consultaţi când se ia o decizie importantă pentru viitorul unui copil.